

แผนบรรเทาสาธารณภัยกระทรวงศึกษาธิการ

๒๕๕๘

คำนำ

สาธารณภัยหรือภัยพิบัติ นับว่าเป็นปัญหาความมั่นคงที่สำคัญ และเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศ โดยปัจจุบันผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภาวะโลกร้อน รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร และการขยายตัวของเมืองเข้าไปยังพื้นที่ที่มีความเสี่ยงจากภัยพิบัติมากขึ้น ทำให้การเกิดภัยธรรมชาติมีความถี่เพิ่มขึ้นและทวีความรุนแรงมากขึ้น นอกจากนี้การรับมือกับภัยพิบัติจึงมีความซับซ้อนยิ่งขึ้น

เมื่อทบทวนผลการปฏิบัติด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระยะที่ผ่านมาได้สะท้อนปัญหาและความท้าทายต่อการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง กระบวนการ และองค์ความรู้ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบการป้องกัน การเตรียมความพร้อม และการสร้างภูมิคุ้มกันในการจัดการสาธารณภัยของประเทศให้เข้มแข็งภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีต่อการรับรู้ปรับตัวกับผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงโดยอาศัยความรู้และคุณธรรมในการจัดการสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างยั่งยืน โดยคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ เมื่อ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘ เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ โดยมุ่งเน้น “การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย” ซึ่งเป็นการนำแนวคิดเรื่องความเสี่ยงมาเป็นปัจจัยหลักในการจัดการสาธารณภัยจากเชิงรุกไปสู่การจัดการอย่างยั่งยืน

กระทรวงกลาโหม โดยศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหม ซึ่งประกอบด้วยศูนย์บรรเทาสาธารณภัยสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการกองทัพไทย และศูนย์บรรเทาสาธารณภัยเหล่าทัพ เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ ซึ่งได้ปรับแนวความคิดจาก “การจัดการสาธารณภัย” เป็น “การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย” โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ “การรับรู้ ปรับตัว พึ่งเร็วทั่ว อย่างยั่งยืน” ดังนั้นเพื่อให้แผนบรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหม ๒๕๕๖ มีความทันสมัยและสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย รวมทั้งการดำเนินการด้านการต่างประเทศในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีความสอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ และยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๕๗ - ๒๕๖๑) กระทรวงกลาโหม จึงได้จัดทำแผนบรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหม ๒๕๕๘ ขึ้น เพื่อให้ส่วนราชการภายในกระทรวงกลาโหมใช้เป็นกรอบแนวทางในการบรรเทาสาธารณภัยร่วมกับส่วนราชการอื่นๆ ภาคเอกชน องค์กรภาคประชาสังคม และองค์การระหว่างประเทศ ภายใต้แนวคิดการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

พลเอก

(ประวิตร วงษ์สุวรรณ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๘

สารบัญ

ส่วนที่ ๑ หลักการทั่วไป.....	๑
บทที่ ๑ สถานการณ์สาธารณภัย.....	๓
บทที่ ๒ กฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย.....	๒๑
บทที่ ๓ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย.....	๒๙
ส่วนที่ ๒ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย.....	๓๙
บทที่ ๔ การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย.....	๔๑
บทที่ ๕ การจัดหน่วยบรรเทาสาธารณภัยของกระทรวงกลาโหม.....	๗๓
บทที่ ๖ แนวความคิดในสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย.....	๗๖
บทที่ ๗ การบังคับบัญชาและการติดต่อสื่อสาร.....	๘๕
บทที่ ๘ งบประมาณและการเงิน.....	๘๘
ภาคผนวก.....	๘๙
ผนวก ก แผนที่แสดงความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ.....	๙๑
ผนวก ข นิยามศัพท์ และคำจำกัดความ.....	๙๗
ผนวก ค การแบ่งมอบพื้นที่ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ.....	๑๐๕
ผนวก ง แบบรายงานการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของกระทรวงกลาโหม.....	๑๓๘

ส่วนที่ ๑
หลักการทั่วไป

บทที่ ๑ สถานการณ์สาธารณภัย

บทนำ

เนื่องจากมนุษย์ทั่วโลกได้นำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้อย่างสิ้นเปลืองในปริมาณมาก โดยเฉพาะด้านพลังงานและป่าไม้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาในด้านอุตสาหกรรม รองรับการขยายพื้นที่เมือง และการดำรงชีวิตประจำวัน จนทำให้เกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สะสมในชั้นบรรยากาศในปริมาณมาก ก่อให้เกิดสภาวะเรือนกระจก (Greenhouse Effect) ส่งผลกระทบต่อให้เกิดสภาวะโลกร้อน (Global Warming) และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) จนก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้คนและระบบนิเวศ เช่น ธารน้ำแข็งที่กำลังละลาย น้ำแข็งขั้วโลกสลาย ชั้นดินเยือกแข็งที่อุ่นขึ้น ปะการังที่กำลังตาย และระดับน้ำทะเลที่กำลังเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งทำให้โลกมีความเสี่ยงมากขึ้นที่จะเกิดสภาพอากาศที่รุนแรง อาทิ คลื่นความร้อน ความแห้งแล้ง และอุทกภัย

ในปัจจุบันทั่วภูมิภาคของโลกได้เกิดปัญหาความแห้งแล้งและอุทกภัยเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าในช่วง ๓๐ ปีที่ผ่านมาประมาณ ๒ เท่า และได้ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงในระดับภูมิภาค เช่น ทวีปยุโรปมีโอกาสจะเกิดน้ำท่วมจากระดับน้ำในแม่น้ำที่เพิ่มสูงขึ้นในพื้นที่ส่วนมากของทวีป และตามพื้นที่ชายฝั่งจะมีความเสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วม การกัดเซาะชายฝั่ง และการสูญเสียพื้นที่ในทะเลเพิ่มขึ้นอย่างมาก นอกจากนี้ระบบนิเวศทางธรรมชาติ ซึ่งได้แก่ ธารน้ำแข็ง ปะการัง ป่าชายเลน ระบบนิเวศของทวีปอาร์กติก ระบบนิเวศของเทือกเขาสูง ป่าสน แลบทหนาว ป่าเขตร้อน เขตลุ่มน้ำในทุ่งหญ้า และเขตทุ่งหญ้าในท้องถิ่น ได้ถูกคุกคามอย่างรุนแรง จนทำให้สัตว์สายพันธุ์ต่างๆ มีความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์มากขึ้น และเกิดความสูญเสียด้านความหลากหลายทางชีวภาพได้ โดยผลกระทบที่รุนแรงกว่าจะตกอยู่กับประเทศที่มีฐานะยากจน หรือประเทศที่กำลังพัฒนาของทวีปแอฟริกา ทวีปเอเชีย และแถบมหาสมุทรแปซิฟิก ที่มีขีดความสามารถน้อยในการป้องกันตนเองจากระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น รวมทั้งการแพร่กระจายของเชื้อโรค และผลผลิตภาคการเกษตรที่ตกต่ำลง

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) และการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็วและปราศจากการวางผังเมืองอย่างเป็นระบบ ทำให้ประเทศที่กำลังพัฒนาได้รับผลกระทบมากที่สุดและส่งผลกระทบร้ายแรงในระยะยาวหากภาวะโลกร้อนยังคงดำเนินอยู่ต่อไป พืดน้ำแข็งบนเกาะกรีนแลนด์และทวีปแอนตาร์ติกากำลังละลาย หากประเทศต่างๆ ทั่วโลกไม่สามารถควบคุมความร้อนที่เกิดจากการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Effect) ได้ และอาจจะเป็นจุดเริ่มต้นในการทำให้เกิดการละลายของพืดน้ำแข็งทั้งหมดในเกาะกรีนแลนด์ได้ภายในอีกไม่กี่ทศวรรษข้างหน้า ซึ่งจะทำให้ระดับน้ำทะเลเพิ่มขึ้นสูงสุดถึงประมาณ ๗ เมตร นักวิทยาศาสตร์พบหลักฐานใหม่ที่แสดงว่าอัตราของการไหลลงต่ำของน้ำแข็งในทวีปแอนตาร์ติกแสดงถึงภาวะเสี่ยงที่น้ำแข็งจะละลายทั้งหมด กระแสน้ำอุ่นในมหาสมุทรแอตแลนติกที่ไหลช้าลง เปลี่ยนทิศทาง หรือ หยุดไหล ซึ่งส่งผลกระทบต่ออย่างมากในทวีปยุโรป และทำให้ระบบการไหลเวียนของมหาสมุทรผิดปกติ หายนะจากการปล่อยก๊าซมีเทนอย่างมหาศาลจากมหาสมุทร ซึ่งทำให้ก๊าซมีเทนในบรรยากาศเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และส่งผลให้โลกร้อนขึ้น

นอกจากนี้ ด้วยสภาวะโลกร้อนที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่อง และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) ที่ทำให้กระแสลมสินค้าตะวันออกอ่อนกำลัง กระแสลมพื้นผิวเปลี่ยนทิศทาง พัดจากสาธารณรัฐอินโดนีเซีย และเครือรัฐออสเตรเลียตอนเหนือไปทางตะวันออก แล้วยกตัวขึ้นเหนือชายฝั่งทวีปอเมริกาใต้ จึงก่อให้เกิดฝนตกหนักและแผ่นดินถล่มในประเทศเปรูและเอกวาดอร์ กระแสลมพัดกระแสน้ำอุ่นบนพื้นผิวมหาสมุทรแปซิฟิกไปกองรวมกันบริเวณชายฝั่งประเทศเปรู ทำให้กระแสน้ำเย็นใต้มหาสมุทรไม่สามารถลอยตัวขึ้นมาได้ ทำให้บริเวณชายฝั่งขาดธาตุอาหารสำหรับปลา และนกทะเล ชาวประมงจึงไม่สามารถจับปลาได้ อีกทั้งปรากฏการณ์เอลนีโญยังได้ทำให้ฝนตกหนักในตอนเหนือของทวีปอเมริกาใต้ และก่อให้เกิดความแห้งแล้งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และทวีปออสเตรเลียตอนเหนือ การที่เกิดไฟป่าอย่างรุนแรงในสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ก็เป็นเพราะปรากฏการณ์เอลนีโญด้วย

สำหรับปรากฏการณ์ที่ต่อเนื่องจากเอลนีโญ คือ ลานีญา (La Niña) เป็นปรากฏการณ์ที่มีลักษณะตรงข้ามกับเอลนีโญ คือมีลักษณะคล้ายคลึงกับสภาวะปกติ แต่ทว่ารุนแรงกว่า กล่าวคือ กระแสลมสินค้าตะวันออกมีกำลังแรง ทำให้ระดับน้ำทะเลบริเวณทางซีกตะวันตกของมหาสมุทรแปซิฟิกสูงกว่าสภาวะปกติ ลมสินค้ายกตัวเหนือสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ทำให้เกิดฝนตกอย่างหนัก น้ำเย็นใต้มหาสมุทรยกตัวขึ้นแทนที่กระแสน้ำอุ่นบนพื้นผิวมหาสมุทรแปซิฟิกทางซีกตะวันตก ก่อให้เกิดธาตุอาหาร ผุงปลาชุกชุม ตามบริเวณชายฝั่งประเทศเปรู โดยปรากฏการณ์เอลนีโญจะเกิดขึ้นเฉลี่ยทุกๆ ๔ ปี (แต่อาจลดเหลือแค่ ๒ ปี หรือขยายออกไปถึง ๗ ปี ก็เป็นไปได้) และจะอยู่ต่อเนื่องประมาณ ๑๒ - ๑๘ เดือน นอกจากนี้ด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศดังกล่าว ทำให้ประเทศในแถบทวีปอเมริกาเกิดภาวะแห้งแล้ง ในขณะที่ประเทศในแถบทวีปเอเชียมีอากาศหนาวเย็นและฝนตกชุก ในปี พ.ศ.๒๕๕๑ นั้น ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามได้เกิดหิมะตก จากที่ไม่เคยมีมาก่อน สำหรับคนไทยจะรู้สึกได้ว่าฤดูหนาวปีนั้นหนาวกว่าทุกปี และหลังจากปรากฏการณ์ลานีญาครั้งนี้ได้สลายตัวไปแล้ว แทนที่สภาวะอากาศจะกลับคืนสู่สภาวะปกติสักระยะหนึ่งก่อน กลับเกิดปรากฏการณ์เอลนีโญตามมาทันทีในช่วงปลายปี พ.ศ.๒๕๕๒ และเมื่อปรากฏการณ์เอลนีโญสลายตัวไปในเมษายน พ.ศ.๒๕๕๓ แทนที่สภาวะอากาศจะปรับตัวคืนสู่สภาวะปกติเหมือนที่เคยเป็น กลับเกิดปรากฏการณ์ลานีญาและเอลนีโญตามติดกันมาจนเป็นเหตุให้มีการประกาศเตือนไปทั่วโลก

ประเทศในทวีปเอเชียได้รับการประเมินว่า มีความเสี่ยงต่อการเกิดสาธารณภัยและจำนวนประชาชนที่จะได้รับผลกระทบ รวมถึงความเสียหายทางเศรษฐกิจสูงที่สุดในโลก โดยมีความเสี่ยงในการเกิดสาธารณภัย ร้อยละ ๔๔.๔ ความเสี่ยงในการสูญเสียชีวิตของประชาชนร้อยละ ๘๒ ความเสี่ยงที่ประชาชนจะได้รับผลกระทบร้อยละ ๙๔ และความเสี่ยงต่อความสูญเสียทางเศรษฐกิจร้อยละ ๙๔ ซึ่งจากการประเมินสถานการณ์สาธารณภัยทั่วโลกนั้น อุทกภัยได้รับการประเมินว่าจะเป็นภัยที่มีแนวโน้มการเกิดสูงที่สุด ร้อยละ ๔๑.๘ และเป็นภัยที่สร้างผลกระทบต่อประชาชนมากที่สุดด้วยเช่นกันคือ ร้อยละ ๕๖.๗ ในขณะที่ภัยจากแผ่นดินไหวเป็นภัยที่สร้างความสูญเสียต่อชีวิตประชาชนมากที่สุด ร้อยละ ๗๑.๙ และสร้างความสูญเสียทางเศรษฐกิจสูงที่สุดคือ ร้อยละ ๗๕.๙

ตารางที่ ๑ แสดงผลกระทบจากสาธารณภัยที่เกิดจากธรรมชาติในทวีปเอเชียช่วงปี พ.ศ.๒๕๕๓

ชนิด สาธารณภัย	ผลกระทบ			
	การเกิดเหตุการณ์ (ครั้ง)	ผู้เสียชีวิต (คน)	ผู้ได้รับผลกระทบ (คน)	ความเสียหาย (ดอลลาร์สหรัฐ)
ความแห้งแล้ง	๕	๑๘๐	๓๑,๕๐๐,๐๐๐	๑๘,๐๐๐
แผ่นดินไหว	๗	๖๑๙	๑,๘๘๘,๔๘๓	๖,๗๔๔,๐๐๐
โรคระบาด	๑	๒	๑๙๗	๐
อุทกภัยที่เลวร้าย	๒	๘๘	๑,๐๐๐,๐๐๐	๐
อุทกภัย	๔๗	๓,๒๗๔	๒๘,๔๖๒,๙๐๗	๒๖,๗๓๓,๐๐๐
ดินโคลนถล่ม	๙	๖๐๖	๑๗๗,๗๘๑	๐
พายุ	๓๖	๖๘๒	๑๖,๒๒๕,๒๐๐	๒๖,๑๙๒,๒๖๔
ภูเขาไฟระเบิด	๔	๘๙	๑๗๒,๘๖๒	๑๘๖,๐๐๐
รวม	๑๑๑	๕,๕๔๐	๗๘,๓๐๒,๖๐๙	๕๙,๘๗๓,๒๖๔

ที่มา : OFDA/CRED International Disaster Database : www.emdat.be

สำหรับประเทศไทยจากสถิติด้านสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ.๒๕๔๐ - ๒๕๕๕ นั้นสามารถประเมินระดับความรุนแรง ความถี่ ความเสียหาย การบริหารจัดการ และความเสียหายจากภัยพิบัติในประเทศไทยได้ ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒ แสดงการเปรียบเทียบสาธารณภัยต่างๆ ที่เกิดในประเทศไทย

ประเภท สาธารณภัย	ระดับ ความรุนแรง	ระดับ ความถี่	ระดับ การบริหารจัดการ	ระดับความเสี่ยง
อุทกภัย	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
พายุไต้ฝุ่นและพายุหมุน	สูง	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง
แผ่นดินไหว	ต่ำ	ต่ำ	ไม่ดี	ปานกลาง
แผ่นดินถล่ม	ปานกลาง	ต่ำ	ไม่ดี	ปานกลาง
ภัยแล้ง	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
อัคคีภัย	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
วัฏธูระเบิด	สูง	ปานกลาง	ไม่ดี	สูง
อุบัติเหตุ	สูง	ปานกลาง	ไม่ดี	สูง
โรคระบาดมนุษย์	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ
โรคพืช	ปานกลาง	ต่ำ	ไม่ดี	ปานกลาง

ที่มา : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย

กรมอุตุนิยมวิทยาได้ติดตามปรากฏการณ์เอลนีโญและลานีญาอย่างต่อเนื่อง เมื่อพฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๗ อุณหภูมิผิวน้ำทะเลในมหาสมุทรแปซิฟิก บริเวณเขตศูนย์สูตรอุ่นกว่าปกติมากกว่าช่วงที่ผ่านมา โดยเฉพาะบริเวณตอนกลางและด้านตะวันออกของมหาสมุทร อุณหภูมิสูงกว่าค่าปกติ ๑ - ๒ องศาเซลเซียส เช่นเดียวกับอุณหภูมิผิวน้ำทะเลที่อยู่ลึกลงไปประมาณ ๑๐๐ - ๓๐๐ เมตร อุณหภูมิยังคงสูงกว่าค่าปกติต่อเนื่อง และมากกว่าช่วงที่ผ่านมา สำหรับระบบบรรยากาศ ที่ระดับ ๘๕๐ hPa ลมที่พัดปกคลุมเหนือน่านน้ำมหาสมุทรแปซิฟิกใกล้เคียงค่าเฉลี่ย ส่วนที่ระดับ ๒๐๐ hPa บริเวณตอนกลางและด้านตะวันออกของมหาสมุทร เป็นลมตะวันออกกำลังแรงกว่าปกติ การคาดหมายเนื่องจากความผิดปกติของระบบบรรยากาศและอุณหภูมิผิวน้ำทะเลในมหาสมุทรแปซิฟิก เขตศูนย์สูตรสูงกว่าค่าปกติอย่างต่อเนื่อง โดยมีรูปแบบของปรากฏการณ์เอลนีโญ ประกอบกับเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติแล้ว ปรากฏว่าเป็นปรากฏการณ์เอลนีโญกำลังอ่อน และมีความเป็นไปได้ว่าจะปรากฏเอลนีโญจนถึงกลางปี พ.ศ.๒๕๕๘ โดยหากเป็นปรากฏการณ์เอลนีโญจนถึงกลางปี พ.ศ.๒๕๕๘ แล้ว ประเทศไทยจะได้รับผลกระทบ โดยทำให้อุณหภูมิในช่วงฤดูหนาวสูงกว่าค่าปกติ ทั้งนี้ กรมอุตุนิยมวิทยาจะเฝ้าติดตามสถานการณ์ปรากฏการณ์เอลนีโญและลานีญาอย่างใกล้ชิด และจะเผยแพร่ข่าวความคืบหน้าเป็นระยะๆ ซึ่งสามารถติดตามสถานการณ์โดยใกล้ชิดจากกรมอุตุนิยมวิทยาได้ โดยผ่านทางเว็บไซต์ <http://www.tmd.go.th/>

สถานการณ์สาธารณภัยในประเทศไทย

สถานการณ์สาธารณภัยของประเทศไทยที่สำคัญที่เกิดขึ้นและสร้างความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน มีดังนี้

อุทกภัย (Flood)

อุทกภัย คือ ภัยและอันตรายที่เกิดจากสภาวะน้ำท่วมหรือน้ำท่วมฉับพลัน มีสาเหตุมาจากการเกิดฝนตกหนักหรือฝนตกต่อเนื่องเป็นเวลานาน อันมีสาเหตุมาจากหรือปัจจัยดังต่อไปนี้ ๑) หย่อมความกดอากาศต่ำ ๒) พายุหมุนเขตร้อน ได้แก่ พายุดีเปรสชัน พายุโซนร้อน และ พายุไต้ฝุ่น ๓) ร่องมรสุมหรือร่องความกดอากาศต่ำ ๔) ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ๕) ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และ ๖) เขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำพัง โดยลักษณะความรุนแรงหรือรูปแบบของอุทกภัยขึ้นอยู่กับลักษณะภูมิประเทศและสิ่งแวดล้อมของแต่ละพื้นที่ ดังนี้ ๑) น้ำป่าไหลหลากหรือน้ำท่วมฉับพลัน มักจะเกิดขึ้นในที่ราบต่ำหรือที่ราบลุ่มบริเวณใกล้ภูเขาต้นน้ำ โดยมีสาเหตุจากฝนตกหนักเหนือภูเขาต่อเนื่องเป็นเวลานาน ทำให้มีปริมาณน้ำสะสมมากจนพื้นดินและต้นไม้ดูดซับไม่ไหวและไหลบ่าลงสู่ที่ราบต่ำเบื้องล่างอย่างรวดเร็ว จึงมีอำนาจการทำลายล้างรุนแรงระดับหนึ่ง ที่ทำให้บ้านเรือนพังเสียหาย และอาจทำให้เกิดอันตรายถึงชีวิตได้ ๒) น้ำท่วมหรือน้ำท่วมขัง เป็นลักษณะของอุทกภัยที่เกิดขึ้นจากปริมาณน้ำสะสมจำนวนมาก ที่ไหลบ่าในแนวระนาบ จากที่สูงไปยังที่ต่ำเข้าท่วมอาคารบ้านเรือน เรือกสวนไร่นาได้รับความเสียหาย หรือเป็นสภาพน้ำท่วมขัง ในเขตเมืองใหญ่ที่เกิดจากฝนตกหนัก ต่อเนื่องเป็นเวลานาน มีสาเหตุมาจากระบบการระบายน้ำไม่ดีพอ มีสิ่งก่อสร้างกีดขวางทางระบายน้ำ หรือเกิดน้ำทะเลหนุนสูงกรณีพื้นที่อยู่ใกล้ชายฝั่งทะเล ๓) น้ำล้นตลิ่ง เกิดขึ้นจากปริมาณน้ำจำนวนมากที่เกิดจากฝนตกหนักต่อเนื่อง ที่ไหลลงสู่ลำน้ำ หรือแม่น้ำมีปริมาณมากจนระบายลงสู่ลุ่มน้ำด้านล่าง หรือออกสู่อ่าวน้ำไม่ทัน ทำให้เกิดสภาวะน้ำล้นตลิ่งเข้าท่วมเรือกสวน ไร่นา และบ้านเรือนตามสองฝั่งน้ำ จนได้รับความเสียหาย โดยถนนหรือสะพานอาจชำรุด ทางคมนาคมถูกตัดขาดได้ ผลกระทบเมื่อเกิดอุทกภัยจะก่อให้เกิดอันตรายและความเสียหายได้

ทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ ๑) น้ำท่วมอาคารบ้านเรือน สิ่งก่อสร้าง และสาธารณสถาน ๒) เส้นทางคมนาคมและการขนส่ง อาจจะถูกตัดเป็นช่วง ๆ ๓) ระบบสาธารณูปโภค จะได้รับความเสียหาย เช่น โทรศัพท์ ไฟฟ้า และประปา ๔) พื้นที่การเกษตรและการปศุสัตว์จะได้รับความเสียหาย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยทั่วไป อาทิ การเกิดโรคระบาด สุขภาพจิตเสื่อม และสูญเสียความปลอดภัย

เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๔ ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากอิทธิพลของพายุดีเปรสชัน “ไหหมา” ในห้วงมิถุนายน พายุโซนร้อน “นกเตน” ในห้วงกรกฎาคม พายุไต้ฝุ่นในห้วงกันยายน และพายุनाลแกในห้วงตุลาคม ทำให้เกิดน้ำท่วมหลายพื้นที่ในบริเวณภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งผลให้ประชาชน บ้านเรือน ทรัพย์สิน และพืชผลทางการเกษตร รวมถึงระบบสาธารณูปโภคในพื้นที่หลายจังหวัด รวมถึงพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก มีพื้นที่น้ำท่วมรวมจำนวนทั้งสิ้น ๖๙ จังหวัด ซึ่งเป็นพื้นที่น้ำท่วมขังสะสม คิดเป็นเนื้อที่รวมทั้งสิ้น ๒๘,๖๙๕,๘๓๕ ไร่ โดยสามารถจำแนกพื้นที่ประสบอุทกภัยตามรายภาคได้ ดังตาราง

ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่น้ำท่วม ปี พ.ศ.๒๕๕๔ จำแนกเป็นรายภาค

ภาค	จังหวัด	เนื้อที่น้ำท่วม (ไร่)
ภาคเหนือ (๑๗ จังหวัด)	กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก นครสวรรค์ น่าน พะเยา พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน สุโขทัย อุตรดิตถ์ อุทัยธานี	๙,๘๘๘,๙๗๐
ภาคกลาง (๑๔ จังหวัด)	กรุงเทพฯ ชัยนาท นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง	๘,๒๘๒,๐๑๘
ภาคตะวันตก (๓ จังหวัด)	กาญจนบุรี เพชรบุรี ราชบุรี	๒๘๒,๒๒๙
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (๖ จังหวัด)	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง สระแก้ว	๒,๕๔๕,๐๓๖
ภาคตะวันออก (๒๐ จังหวัด)	กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บุรีรัมย์ บึงกาฬ มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อำนาจเจริญ อุตรดิตถ์ อุบลราชธานี	๖,๙๖๓,๔๕๙
ภาคใต้ (๙ จังหวัด)	ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พัทลุง ยะลา สงขลา สตูล สุราษฎร์ธานี	๗๓๔,๑๒๓
รวมทั้งสิ้น		๒๘,๖๙๕,๘๓๕

ที่มา : สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)

ทั้งนี้ ขนาดพื้นที่น้ำท่วมขัง ๑๐ ลำดับแรกอยู่ใน จ.นครสวรรค์ (๒,๐๖๘,๓๕๕ ไร่) จ.สุพรรณบุรี (๑,๕๓๙,๐๕๒ ไร่) จ.พิจิตร (๑,๔๘๕,๔๒๙ ไร่) จ.พระนครศรีอยุธยา (๑,๔๓๗,๐๑๖ ไร่) จ.พิษณุโลก (๑,๒๘๑,๖๔๘ ไร่) จ.ฉะเชิงเทรา (๑,๐๙๔,๐๒๖ ไร่) จ.กำแพงเพชร (๑,๐๔๓,๑๘๘ ไร่) จ.สุโขทัย (๙๖๙,๐๔๕ ไร่) จ.ร้อยเอ็ด (๙๑๗,๙๘๐ ไร่) และ จ.ชัยนาท (๘๓๖,๗๔๑ ไร่) ตามลำดับ โดยพื้นที่น้ำท่วมของแต่ละจังหวัด เมื่อเทียบกับขนาดพื้นที่จังหวัด ๑๐ ลำดับแรก ได้แก่ จ.พระนครศรีอยุธยา (ร้อยละ ๙๐.๒๖) จ.อ่างทอง (ร้อยละ ๘๘.๓๐) จ.สิงห์บุรี (ร้อยละ ๘๗.๓๐) จ.นนทบุรี (ร้อยละ ๗๓.๕๑) จ.ปทุมธานี (ร้อยละ ๗๑.๐๙) จ.นครปฐม (ร้อยละ ๕๘.๐๑) จ.พิจิตร (ร้อยละ ๕๕.๐๓) จ.ชัยนาท (ร้อยละ ๕๓.๔๐) กรุงเทพมหานคร (ร้อยละ ๕๒.๔๔) และ จ.นครนายก (ร้อยละ ๔๗.๐๑) ตามลำดับ โดยธนาคารโลกได้ประเมินความเสียหายที่เกิดขึ้นครั้งนี้ ไว้ประมาณ ๑.๔๔ ล้านล้านบาท และจัดให้เป็นภัยพิบัติที่สร้างความเสียหายมากที่สุดเป็นอันดับต้นๆ ของโลก

ภัยแล้ง (Drought)

ภัยแล้งก่อให้เกิดผลกระทบต่อภาคเกษตรของประเทศไทยเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเกิดจากภาวะขาดฝน หรือ ฝนแล้งในช่วงฤดูฝน และเกิดภาวะฝนทิ้งช่วงในช่วงเดือนมิถุนายนต่อเนื่องถึงเดือนกรกฎาคม โดยพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งส่วนใหญ่ คือ บริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เพราะเป็นบริเวณที่อิทธิพลของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้เข้าไปไม่ถึง และถ้าปีใดไม่มีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนผ่านในแนวดังกล่าวแล้ว จะก่อให้เกิดภัยแล้งรุนแรงมากขึ้น นอกจากนี้ที่ดังกล่าวแล้วยังมีพื้นที่อื่นๆ ที่มักจะประสบปัญหาภัยแล้งเป็นประจำอีก ดังตารางที่ ๔ โดยปกติภัยแล้งในประเทศไทยจะเกิดใน ๒ ช่วง ได้แก่ ๑) ช่วงฤดูหนาวต่อเนื่องถึงฤดูร้อน ซึ่งเริ่มจากครึ่งหลังของเดือนตุลาคมเป็นต้นไป บริเวณประเทศไทยตอนบน (ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออก) จะมีปริมาณฝนลดลงเป็นลำดับ จนกระทั่งเข้าสู่ฤดูฝนในช่วงกลางพฤษภาคมของปีถัดไป ซึ่งภัยแล้งลักษณะนี้จะเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี และ ๒) ช่วงกลางฤดูฝน ประมาณปลายมิถุนายนถึงกรกฎาคม จะมีฝนทิ้งช่วงเกิดขึ้น ภัยแล้งลักษณะนี้จะเกิดขึ้นเฉพาะท้องถิ่นหรือบางบริเวณ บางครั้งอาจครอบคลุมพื้นที่เป็นบริเวณกว้างเกือบทั่วประเทศ

ตารางที่ ๔ แสดงความเสี่ยงในการเกิดภัยแล้งในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทย

ภาค เดือน	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	ตะวันออก	ใต้	
					ฝั่งตะวันออก	ฝั่งตะวันตก
ม.ค.						ฝนแล้ง
ก.พ.		ฝนแล้ง	ฝนแล้ง			ฝนแล้ง
มี.ค.	ฝนแล้ง	ฝนแล้ง	ฝนแล้ง	ฝนแล้ง	ฝนแล้ง	ฝนแล้ง
เม.ย.	ฝนแล้ง	ฝนแล้ง	ฝนแล้ง	ฝนแล้ง		ฝนแล้ง
พ.ค.						ฝนแล้ง
มิ.ย.	ฝนทิ้งช่วง	ฝนทิ้งช่วง	ฝนทิ้งช่วง	ฝนทิ้งช่วง		
ก.ค.	ฝนทิ้งช่วง	ฝนทิ้งช่วง	ฝนทิ้งช่วง	ฝนทิ้งช่วง		

ข้อมูลเปรียบเทียบพื้นที่ประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือ (ภัยแล้ง) ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๗ สรุปได้ดังนี้ ๑) ปี พ.ศ.๒๕๕๕ จำนวน ๕๓ จังหวัด ๕๗๕ อำเภอ ๔,๑๑๗ ตำบล ๔๐,๗๒๓ หมู่บ้าน ๒) ปี พ.ศ.๒๕๕๖ จำนวน ๕๘ จังหวัด ๕๙๑ อำเภอ ๓,๙๓๒ ตำบล ๓๖,๙๔๔ หมู่บ้าน และ ๓) ปี พ.ศ.๒๕๕๗ จำนวน ๔๙ จังหวัด ๓๗๖ อำเภอ ๒,๔๐๒ ตำบล ๒๒,๒๕๓ หมู่บ้าน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาพื้นที่ประสบภัยแล้งซ้ำในรอบ ๓ ปี ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๗ เกิดซ้ำทุกปีมีจำนวน ๓๑ จังหวัด ได้แก่ จ.กาญจนบุรี จ.กาฬสินธุ์ จ.ขอนแก่น จ.จันทบุรี จ.ฉะเชิงเทรา จ.ชลบุรี จ.ชัยนาท จ.ชัยภูมิ จ.เชียงราย จ.เชียงใหม่ จ.ตราด จ.ตาก จ.นครราชสีมา จ.นครสวรรค์ จ.น่าน จ.ปราจีนบุรี จ.พะเยา จ.พิษณุโลก จ.แพร่ จ.มหาสารคาม จ.แม่ฮ่องสอน จ.ร้อยเอ็ด จ.ลำพูน จ.ศรีสะเกษ จ.สระแก้ว จ.สุโขทัย จ.สุพรรณบุรี จ.สุรินทร์ จ.หนองคาย จ.หนองบัวลำภู และจ.อุดรธานี โดยมีหมู่บ้านที่ประกาศเป็นพื้นที่ประสบภัยแล้ง จำนวน ๙,๕๓๕ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗๒ จากหมู่บ้านทั่วประเทศ ๗๔,๙๖๓ หมู่บ้าน อย่างไรก็ตามพื้นที่ที่ไม่เกิดภัยแล้งเลยในรอบ ๓ ปี มีจำนวน ๑๑ จังหวัด ได้แก่ จ.นครปฐม จ.นนทบุรี จ.พระนครศรีอยุธยา จ.สมุทรสงคราม จ.สมุทรสาคร จ.นราธิวาส จ.พังงา จ.พัทลุง จ.ยะลา จ.สงขลา และกรุงเทพมหานคร

ภัยจากดินโคลนถล่ม (Landslide)

ดินโคลนถล่มเกิดจากการเคลื่อนที่ของมวลดินหรือหินลงมาตามลาดเขาด้วยอิทธิพลของแรงโน้มถ่วงของโลก โดยปกติดินโคลนถล่มที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะมีน้ำเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ โดยน้ำจะเป็นตัวลดแรงต้านทานในการเคลื่อนตัวของมวลดินหรือหิน และน้ำจะเป็นตัวที่ทำให้คุณลักษณะของดินเปลี่ยนไป สำหรับดินโคลนถล่มเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทั่วไปในพื้นที่ภูเขาที่มีความลาดชันสูง แต่ในบริเวณที่มีความลาดชันต่ำก็สามารถเกิดดินโคลนถล่มได้ ถ้ามีปัจจัยที่สามารถก่อให้เกิดดินโคลนถล่ม โดยทั่วไปบริเวณที่มักเกิดดินโคลนถล่มคือ บริเวณที่ใกล้กับแนวรอยเลื่อนที่มีพลังและมีการยกตัวของแผ่นดินขึ้นเป็นภูเขาสูง บริเวณที่ทางน้ำกัดเซาะเป็นเขาลึกและชัน บริเวณที่มีแนวรอยแตกและรอยแยกหนาแน่นบนลาดเขา บริเวณที่มีการผุพังของหินซึ่งทำให้เกิดชั้นดินหนาบลาดเขา ในบริเวณที่มีความลาดชันต่ำและมีดินที่เกิดจากการผุพังของชั้นหินบนลาดเขาหนา นอกจากนี้ดินโคลนถล่มมักเกิดจากการที่น้ำซึมลงในชั้นดินบนลาดเขาและเกิดแรงดันของน้ำเพิ่มขึ้นในชั้นดิน โดยเฉพาะในช่วงที่ฝนตกหนัก โดยลักษณะที่ตั้งของหมู่บ้านที่มีความเสี่ยงในการเกิดดินโคลนถล่ม เช่น ๑) อยู่ติดภูเขาและใกล้ลำห้วย ๒) มีร่องรอยดินไหลหรือดินเลื่อนบนภูเขา ๓) มีรอยแยกของพื้นดินบนภูเขา ๔) อยู่บนเนินหน้าหุบเขาและเคยมีโคลนถล่มมาบ้าง ๕) ถูกน้ำป่าไหลหลากและน้ำท่วมบ่อย ๖) มีกองหิน เนินทรายปนโคลนและต้นไม้ในห้วยใกล้หมู่บ้าน และ ๗) พื้นห้วยจะมีก้อนหินขนาดเล็กใหญ่ อยู่ปนกันตลอดท้องน้ำ เป็นต้น ปัจจุบันปัญหาดินโคลนถล่มเกิดขึ้นบ่อยมากขึ้น และมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น อันมีสาเหตุมาจากพฤติกรรมของมนุษย์ เช่น การตัดไม้ทำลายป่า การทำการเกษตรในพื้นที่ลาดชัน และการทำลายหน้าดิน เป็นต้น

แผ่นดินไหว (Earthquake)

ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของแผ่นเปลือกโลกยูเรเชีย (Eurasian Plate) ซึ่งล้อมรอบด้วยแผ่นเปลือกโลกอีก ๒ แผ่น คือแผ่นเปลือกโลกอินเดีย - ออสเตรเลีย (Indian - Australian Plate) และแผ่นมหาสมุทรแปซิฟิก (Pacific Plate) ซึ่งตำแหน่งดังกล่าวอยู่ในเขตที่ถือว่าค่อนข้างปลอดภัยแผ่นดินไหวพอสมควร ประเทศไทยนั้นมีรอยเลื่อนที่สามารถทำให้เกิดแผ่นดินไหวอยู่หลายที่ โดยเฉพาะในภาคเหนือและภาคตะวันตกของประเทศ อย่างไรก็ตาม การที่จะเกิดแผ่นดินไหวตามรอยเลื่อนในประเทศไทยนั้น ยังไม่รุนแรงเท่ากับบริเวณพื้นที่ที่เป็น

รอยต่อของเปลือกโลกหรือวงแหวนแห่งไฟ (Ring of Fire) ซึ่งจากสถิติการเกิดแผ่นดินไหวในประเทศไทยที่ผ่านมาเกือบ ๔๐ ปี ได้เกิดแผ่นดินไหวขนาด ๕.๐ - ๕.๙ ตามมาตราริกเตอร์ (ความรุนแรงขนาดปานกลาง) ประมาณ ๘ ครั้ง แบ่งเป็นภาคเหนือ ๕ ครั้ง และภาคตะวันตก ๓ ครั้ง โดยแผ่นดินไหวที่เกิดขึ้นในประเทศไทยส่วนใหญ่มีขนาดไม่เกิน ๖.๐ ตามมาตราริกเตอร์ แต่เมื่อ ๕ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๗ ได้เกิดแผ่นดินไหวที่มีศูนย์กลางบริเวณ จ.เชียงราย มีความรุนแรง ๖.๓ ตามมาตราริกเตอร์ รวมทั้งเกิดแรงสั่นสะเทือนตามมา (Aftershock) อีกเป็นพันครั้ง สำหรับบริเวณที่มีความเสี่ยงต่อกภัยแผ่นดินไหวสูงในประเทศไทย ได้แก่ ๑) บริเวณที่อยู่ใกล้แหล่งกำเนิดแผ่นดินไหว ตามแนวรอยเลื่อนทั้งภายในและภายนอกประเทศ ส่วนใหญ่อยู่บริเวณ ภาคเหนือและภาคตะวันตกของประเทศไทย ๒) บริเวณที่เคยมีประวัติหรือสถิติแผ่นดินไหวในอดีตและมีความเสียหายเกิดขึ้นจากนั้นเว้นช่วงการเกิดแผ่นดินไหว เป็นระยะเวลาานาน ๆ บริเวณนั้นจะมีโอกาสเกิดแผ่นดินไหวที่มีขนาดใกล้เคียงกับสถิติเดิมได้อีก และ ๓) บริเวณที่เป็นดินอ่อนซึ่งสามารถขยายการสั่นสะเทือนได้ดี เช่น บริเวณที่มีดินเหนียวอยู่ใต้พื้นดินเป็นชั้นหนา เช่น บริเวณที่ลุ่ม หรืออยู่ใกล้ปากแม่น้ำ เป็นต้น สำหรับภัยหรือผลกระทบที่เกิดจากแผ่นดินไหว เช่น พื้นดินแยก ภูเขาไฟระเบิด อาคารสิ่งก่อสร้างชำรุดจนถึงถล่มได้ ไฟไหม้ ก๊าซรั่ว คลื่นสึนามิ แผ่นดินถล่ม เส้นทางคมนาคมเสียหาย ระบบการสื่อสารโทรคมนาคมชำรุดหรือขาดช่วง ระบบสารสนเทศหยุดชะงักหรือขัดข้อง การคมนาคมทางอากาศหยุดชะงัก และ ประชาชนตื่นตระหนก

ตารางที่ ๕ แสดงสถิติการเกิดแผ่นดินไหวขนาด ๕.๐ ตามมาตราริกเตอร์ขึ้นไป ที่มีศูนย์กลางในประเทศไทย

ลำดับ	วันที่เกิดเหตุการณ์	บริเวณศูนย์กลางที่เกิดแผ่นดินไหว	ขนาดแผ่นดินไหว (ตามมาตราริกเตอร์)	หมายเหตุ
๑	๑๗ ก.พ.๑๘	จ.ตาก	๕.๖	ปานกลาง
๒	๑๕ เม.ย.๒๖	จ.กาญจนบุรี	๕.๓	ปานกลาง
๓	๒๒ เม.ย.๒๖	จ.กาญจนบุรี	๕.๒	ปานกลาง
๔	๒๒ เม.ย.๒๖	จ.กาญจนบุรี	๕.๙	ปานกลาง
๕	๑๑ ก.ย.๓๗	จ.เชียงราย	๕.๑	ปานกลาง
๖	๙ ธ.ค.๓๘	จ.แพร่	๕.๐	ปานกลาง
๗	๒๑ ธ.ค.๓๘	จ.เชียงใหม่	๕.๒	ปานกลาง
๘	๑๓ ธ.ค.๔๙	จ.เชียงใหม่	๕.๑	ปานกลาง
๙	๕ พ.ค.๕๗	จ.เชียงราย	๖.๓	ค่อนข้างแรง

การวัดขนาดของแผ่นดินไหว (Magnitude) ใช้ระบบการวัดได้หลายรูปแบบ แต่ที่เป็นที่นิยมที่สุด คือ มาตราวัดขนาดของแผ่นดินไหวแบบริกเตอร์ ซึ่งคิดค้นโดย ชาลส์ ฟรานซิส ริกเตอร์ โดยขนาดของแผ่นดินไหว กับผลกระทบที่เกิดขึ้นสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๖ ผลกระทบจากขนาดของการเกิดแผ่นดินไหว

ขนาดแผ่นดินไหว (ริกเตอร์)	การจัดระดับ	ผลกระทบ	อัตราการเกิดทั่วโลก
๑.๙ ลงไป	ไม่รู้สึกรู้หาย (Micro)	ไม่มี	๘,๐๐๐ ครั้ง/วัน
๒.๐-๒.๙	เบา (Minor)	คนทั่วไปมักไม่รู้สึกรู้หาย แต่ก็สามารถรู้สึกรู้หายได้บ้าง และตรวจจับได้ง่าย	๑,๐๐๐ ครั้ง/วัน
๓.๐-๓.๙	เบา (Minor)	คนส่วนใหญ่รู้สึกรู้หายได้ และบางครั้งสามารถสร้างความเสียหายได้บ้าง	๔๙,๐๐๐ ครั้ง/ปี
๔.๐-๔.๙	เบา (Light)	ข้าวของในบ้านสั่นไหวชัดเจน สามารถสร้างความเสียหายได้	๖,๒๐๐ ครั้ง/ปี
๕.๐-๕.๙	ปานกลาง (Moderate)	สร้างความเสียหายยับเยินได้กับสิ่งก่อสร้างที่ไม่มั่นคง แต่กับสิ่งก่อสร้างที่มั่นคงนั้นไม่มีปัญหา	๘๐๐ ครั้ง/ปี
๖.๐-๖.๙	แรง (Strong)	สร้างความเสียหายที่ค่อนข้างรุนแรงได้ในรัศมีประมาณ ๘๐ กิโลเมตร	๑๒๐ ครั้ง/ปี
๗.๐-๗.๙	รุนแรง (Major)	สามารถสร้างความเสียหายรุนแรงในบริเวณกว้างกว่า	๑๘ ครั้ง/ปี
๘.๐-๘.๙	รุนแรงมาก (Great)	สร้างความเสียหายรุนแรงได้ในรัศมีเป็นร้อยกิโลเมตร	๑ ครั้ง/ปี
๙.๐-๙.๙	รุนแรงมาก (Great)	“ล้างผลาญ” ทุกสิ่งทุกอย่างในรัศมีเป็นพันกิโลเมตร	๑ ครั้ง/๒๐ ปี
๑๐.๐ ขึ้นไป	ทำลายล้าง (Epic)	ไม่เคยเกิด จึงไม่มีบันทึกความเสียหายไว้	ไม่เคยเกิด

ที่มา : สำนักเฝ้าระวังแผ่นดินไหว กรมอุตุนิยมวิทยา

ตารางที่ ๗ แสดงสถิติการเกิดแผ่นดินไหวขนาด ๖.๐ ตามมาตราริกเตอร์ขึ้นไป ที่มีศูนย์กลางบริเวณประเทศเพื่อนบ้านของไทย และส่งผลกระทบต่อประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๓๘ - ๒๕๕๗

ลำดับ	วันที่เกิดเหตุการณ์	บริเวณศูนย์กลางที่เกิดแผ่นดินไหว	ขนาดแผ่นดินไหว (ตามมาตราริกเตอร์)	หมายเหตุ
๑	๑๒ ก.ค.๓๘	สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	๗.๒	สามารถรับรู้ได้บนอาคารสูงในกรุงเทพฯ และมีรายงานความเสียหายเล็กน้อยในจ.เชียงราย
๒	๒๒ ก.ย.๔๖	สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	๖.๗	สามารถรับรู้ได้ในบางจังหวัดของภาคเหนือและอาคารสูงในกรุงเทพฯ และมีรายงานความเสียหายเล็กน้อย
๓	๒๖ ธ.ค.๔๗	ฝั่งตะวันตกของเกาะสุมาตรา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย	๙.๐	เกิดคลื่นยักษ์สึนามิเข้าสู่ฝั่งทะเลอันดามัน
๔	๒๘ มี.ค.๔๘	ฝั่งตะวันตกของเกาะสุมาตรา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย	๘.๕	สามารถรับรู้ได้ในหลายจังหวัดของภาคใต้ และจ.ภูเก็ต ประกาศเตือนอพยพ
๕	๑๙ พ.ค.๔๘	ตอนเหนือของเกาะสุมาตรา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย	๖.๘	สามารถรับรู้ได้ในหลายจังหวัดของภาคใต้ และอาคารสูงในกรุงเทพฯ
๖	๒๔ ก.ค.๔๘	หมู่เกาะนิโคบาร์ อินเดีย	๗.๒	สามารถรับรู้ได้ใน จ.ภูเก็ต และมีประกาศเตือนอพยพ
๗	๑๘ ก.ย.๔๘	พรมแดนเมียนมา - อินเดีย	๖.๐	สามารถรับรู้ได้บนอาคารสูงใน จ.เชียงใหม่
๘	๑๑ ต.ค.๔๘	ตอนเหนือของเกาะสุมาตรา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย	๖.๒	สามารถรับรู้ได้ใน จ.พังงา และ จ.ภูเก็ต

๙	๑๙ พ.ย.๕๘	ตอนเหนือของ เกาะสุมาตรา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย	๖.๑	สามารถรับรู้ได้ใน จ.พังงา และ จ.ภูเก็ต
๑๐	๑ ธ.ค.๕๙	ฝั่งตะวันออกของ เกาะสุมาตรา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย	๖.๕	สามารถรับรู้ได้ใน จ.สงขลา และ จ.นราธิวาส
๑๑	๙ พ.ค.๕๓	ตอนเหนือของ เกาะสุมาตรา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย	๗.๓	สามารถรับรู้ได้ใน จ.สงขลา จ.ภูเก็ต จ.พังงา จ.สุราษฎร์ธานี และ อาคารสูงใน กรุงเทพฯ
๑๒	๒๔ มี.ค.๕๔	สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา	๖.๗	สามารถรับรู้ได้ในหลาย จังหวัดของภาคเหนือและ อาคารสูงในกรุงเทพฯ
๑๓	๖ ก.ย.๕๔	ตอนเหนือของ เกาะสุมาตรา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย	๖.๗	สามารถรับรู้ได้ใน จ.สงขลา และ จ.ภูเก็ต
๑๔	๑๑ เม.ย.๕๕	ชายฝั่งตะวันตกทางตอน เหนือของเกาะสุมาตรา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย	๘.๖	สามารถรับรู้ได้ในหลาย จังหวัดในภาคใต้ ภาคกลาง และภาคอีสาน รวมทั้งเกิด คลื่นสึนามิสูง ๓๐ ซม. ที่เกาะเมียง จ.พังงา
๑๕	๒๓ มิ.ย.๕๕	ตอนเหนือของ เกาะสุมาตรา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย	๖.๓	สามารถรับรู้ได้บนอาคารสูง ใน จ.สงขลา และ จ.ภูเก็ต
๑๖	๑๑ พ.ย.๕๕	สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา	๖.๖	สามารถรับรู้ได้ใน จ.เชียงใหม่ และอาคารสูงใน จ.นนทบุรี และ กรุงเทพฯ
๑๗	๒ ก.ค.๕๖	ตอนเหนือของ เกาะสุมาตรา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย	๖.๐	สามารถรับรู้ได้ใน จ.สงขลา จ.ภูเก็ต จ.พังงา และ อาคาร สูงใน กรุงเทพฯ

สึนามิ (Tsunami)

คลื่นสึนามิเป็นคลื่นในท่าเรือหรืออ่าว ซึ่งพบโดยนักวิชาการชาวญี่ปุ่น โดยคลื่นสึนามิเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ อาทิ ภูเขาไฟระเบิด แผ่นดินไหว อุกกาบาตตกสู่ท้องทะเล การทดลองระเบิดนิวเคลียร์ และแผ่นดินถล่มใต้ทะเล รวมทั้งการพังทลายของหน้าผาริมทะเลก็สามารถทำให้เกิดคลื่นสึนามิได้ สำหรับประเทศไทยได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากคลื่นสึนามิที่เกิดจากแผ่นดินไหวในมหาสมุทรอินเดียขนาด ๙.๓ ตามมาตราริกเตอร์ ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่บริเวณตอนเหนือของเกาะสุมาตรา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย เมื่อ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๗ และทำให้เกิดคลื่นสึนามิในบริเวณมหาสมุทรอินเดียโถมเข้าฝั่งทะเลอันดามัน จนสร้างความเสียหายอย่างมากต่อพื้นที่ ๖ จังหวัดฝั่งตะวันตกของไทย ได้แก่ จ.ระนอง จ.พังงา จ.ภูเก็ต จ.ตรัง จ.กระบี่ และ จ.สตูล รวมทั้งได้สร้างความเสียหายอย่างมหาศาลแก่ประเทศโดยรอบมหาสมุทรอินเดียจนทำให้มีผู้เสียชีวิต บาดเจ็บและสูญหายรวมมากกว่า ๑ แสนคน เฉพาะที่ประเทศไทย มีจำนวนมากกว่า ๕,๐๐๐ คน ผลกระทบจากสึนามิขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย อาทิ ความเร็วของคลื่นสึนามิขณะอยู่ในน้ำลึกและน้ำตื้น คุณสมบัติการเปลี่ยนแปลงพลังงานของคลื่นเมื่ออยู่บริเวณน้ำลึกหรือตื้น ลักษณะการโถมเข้าสู่ฝั่งของแต่ละลักษณะพื้นที่ การซัดขึ้นไปในแผ่นดินของคลื่นสึนามิ (Run-up) และการแผ่เข้าท่วมลึกเข้าไปในแผ่นดิน (Inundation) เป็นต้น นอกจากนี้ความสูญเสียที่เกิดขึ้นต่อชีวิตและทรัพย์สินของมนุษย์แล้ว สึนามิยังทำลายสิ่งแวดล้อมตามแนวชายฝั่งด้วย เช่น น้ำใต้ดินมีคุณสมบัติเปลี่ยนไปทำให้ไม่สามารถนำมาใช้เพื่อการอุปโภคและบริโภคได้อีก ต้นไม้ยืนต้นตายเนื่องจากความเค็มของน้ำทะเลที่เหือดแห้งเป็นเกลือกค้างอยู่ และพื้นที่ทางการเกษตรไม่สามารถเพาะปลูกได้อีกต่อไป เป็นต้น

พายุ (Storm)

พายุเป็นสาธารณภัยที่มีสาเหตุจากพายุลมแรง จนทำให้เกิดความเสียหายแก่อาคาร บ้านเรือน ต้นไม้ และสิ่งก่อสร้าง รวมถึงชีวิตของประชาชน โดยมีสาเหตุจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ คือ พายุฝนฟ้าคะนอง พายุฤดูร้อน และพายุหมุนเขตร้อน (พายุดีเปรสชัน พายุโซนร้อน และไต้ฝุ่น) โดยเฉพาะพายุหมุนเขตร้อนจะส่งผลกระทบต่อพื้นที่เป็นบริเวณกว้างนับร้อยตารางกิโลเมตร (บริเวณที่ศูนย์กลางของพายุเคลื่อนที่ผ่านจะได้รับผลกระทบมากที่สุด) เมื่อพายุมีกำลังแรงในชั้นดีเปรสชันจะทำให้เกิดฝนตกหนักและมักมีอุทกภัยตามมา หากพายุมีกำลังแรงขึ้นเป็นพายุโซนร้อนหรือพายุไต้ฝุ่นจะก่อให้เกิดภัยหลายอย่างพร้อมกันทั้งพายุ อุทกภัย และคลื่นพายุซัดฝั่งซึ่งเป็นอันตรายและอาจก่อให้เกิดความเสียหายถึงขั้นรุนแรงทำให้ประชาชนเสียชีวิตเป็นจำนวนมากได้

ถิ่นกำเนิดของพายุโซนร้อนในทะเลจีนใต้อยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตรในทะเลลึกทางตะวันออกเฉียงใต้ของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ พายุโซนร้อนที่ร้ายแรงในฤดูร้อนมีเส้นทางการเคลื่อนตัวขึ้นเหนือ สร้างความเสียหายอย่างใหญ่หลวงต่อสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี และประเทศญี่ปุ่น ส่วนพายุโซนร้อนที่มีความรุนแรงขนาดกลางในฤดูฝน มีเส้นทางการเคลื่อนตัวไปทางตะวันตกเฉียงเหนือผ่านสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทยทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ในห้วงตุลาคม พฤศจิกายน และธันวาคม โดยพายุโซนร้อนจะอ่อนกำลังลงและเปลี่ยนเส้นทางการเคลื่อนตัวค่อนลงไปทางใต้ผ่านเข้าอ่าวไทย สร้างความเสียหายจากลมแรง การยกตัวของระดับน้ำบริเวณชายฝั่งและคลื่นใหญ่ หรือฝนตกหนัก ทำให้เกิดน้ำท่วมและแผ่นดินถล่ม ซึ่งเกิดความเสียหายระดับปานกลางได้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพายุโซนร้อนระหว่างปี พ.ศ.๒๕๔๔ - ๒๕๕๔ พบว่ามีจำนวนเฉลี่ย

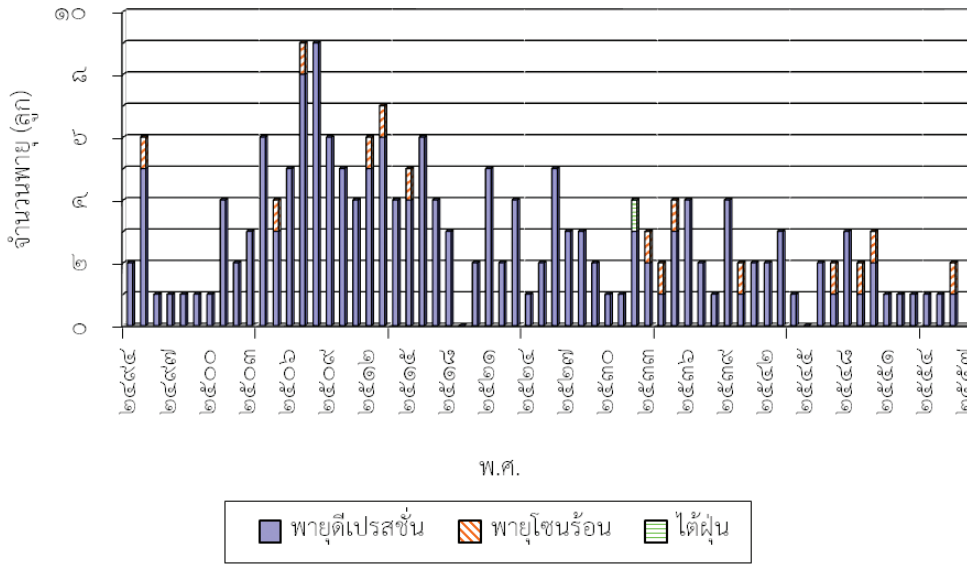
ของพายุรายปีจำนวน ๓ และ ๑๓ ลูก ในประเทศไทยและทะเลจีนใต้ ตามลำดับ สำหรับประเทศไทยจะได้รับผลกระทบจากพายุโซนร้อนจากสองแหล่ง ดังนี้

แหล่งที่หนึ่งเป็นพายุโซนร้อนในทะเลจีนใต้และทะเลอันดามันในฤดูร้อน มวลอากาศร้อนมากเหนือเส้นศูนย์สูตร เบากว่ามวลอากาศเย็นลอยตัวขึ้นสูง ความกดอากาศในบริเวณดังกล่าวเบาบางลง ดุดเอาอากาศเย็นโดยรอบเข้ามาแทนที่เพิ่มมากขึ้น ความเร็วลมที่ถูกดูดเข้าหาศูนย์กลางเพิ่มมากขึ้น และความเร็วของการหมุนของลมทวีขึ้น จากอิทธิพลการหมุนของโลก ทำให้เกิดแรงเหวี่ยงหนีศูนย์กลางหันเหทิศไปทางขวา หมุนทวนเข็มนาฬิกาในซีกโลกตอนเหนือของเส้นศูนย์สูตร หรือหมุนตามเข็มนาฬิกาในซีกโลกตอนใต้ เมื่อมวลอากาศที่เติมไปด้วยความชื้นจากไอน้ำที่ระเหยจากทะเลเคลื่อนตัวเข้าสู่ด้านบน เมื่อเริ่มเย็นตัวลง ไอน้ำเริ่มควบแน่นรวมตัวเข้าเป็นหยดน้ำและเป็นฝนในที่สุด และทำให้มีโอกาสเกิดน้ำท่วมได้ สำหรับถิ่นกำเนิดของพายุโซนร้อนในทะเลอันดามันอยู่บริเวณทะเลลึกทางตะวันออกของสาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา โดยพายุโซนร้อนที่มีความรุนแรงในห้วงเมษายน พฤษภาคม และมิถุนายน ซึ่งจะมีเส้นทางเคลื่อนตัวของพายุขึ้นเหนือ เข้าสู่สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกาและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยพายุโซนร้อนที่มีความรุนแรงขนาดกลางในห้วงกรกฎาคม สิงหาคม และกันยายน จะมีเส้นทางเคลื่อนตัวของพายุทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ผ่านสาธารณรัฐอินเดียและสาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน ส่วนในห้วงตุลาคม พฤศจิกายน และธันวาคม พายุโซนร้อนจะอ่อนกำลังลงและมีเส้นทางเลื่อนลงทางใต้โดยเคลื่อนตัวผ่านทะเลอาหรับและสิ้นสุดลงในห้วงสิ้นปี

แหล่งที่สองเป็นพายุโซนร้อนในอ่าวไทย โดยพายุโซนร้อนที่รุนแรงที่สุดในอ่าวไทยมี ๕ ลูก เกิดจากลมแรงและการยกตัวของระดับน้ำทะเล ได้แก่ ๑) ในปี พ.ศ.๒๔๙๕ เมื่อได้ฝุ่นเว็กล่มอ่าวไทยตอนบน ๒) ในปี พ.ศ.๒๕๐๕ เมื่อได้ฝุ่นแฮเรียตสร้างภัยพิบัติที่แหลมตะลุมพุก จ.นครศรีธรรมราช จากแรงลมและการยกตัวของระดับน้ำทะเล ทำให้ประชาชนเสียชีวิตประมาณ ๘๐๐ คน ๓) ในปี พ.ศ.๒๕๑๓ เมื่อพายุโซนร้อนรุชถล่มเกาะสมุย ชายฝั่ง จ.สุราษฎร์ธานี และ จ.ชุมพร ๔) ในปี พ.ศ.๒๕๓๒ ได้ฝุ่นเกย์สร้างภัยพิบัติที่ อ.ปะทิว และ อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร เนื่องจากแรงลมและการยกตัวของระดับน้ำทะเล ทำให้มีผู้เสียชีวิตประมาณ ๕๘๐ คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวประมง เรือล่มประมาณ ๖๒๐ ลำ บ้านเรือนเสียหายประมาณ ๔๐,๐๐๐ หลังคาเรือนคิดเป็นมูลค่าประมาณ ๑๑,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐.- บาท และ ๕) ในปี พ.ศ.๒๕๔๐ ได้ฝุ่นลินดาพัดถล่ม อ.ทับสะแก จ.ประจวบคีรีขันธ์ มีผู้เสียชีวิตประมาณ ๓๐ คน สูญหายประมาณ ๑๐๒ คน และพื้นที่ทางการเกษตรเสียหายประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ ไร่ พายุโซนร้อนเหล่านี้เกิดขึ้นในช่วงปลายปี ซึ่งเป็นชนิดที่อ่อนกำลังลงและเมื่อเคลื่อนตัวเข้าสู่อ่าวไทยซึ่งมีความลึกน้อยและมีขนาดเล็กเมื่อเทียบกับทะเลลึก ดังนั้นจากสถิติพบว่าในอ่าวไทยจะมีพายุโซนร้อนที่รุนแรง ๑ ลูก จาก ๑๐ ลูก

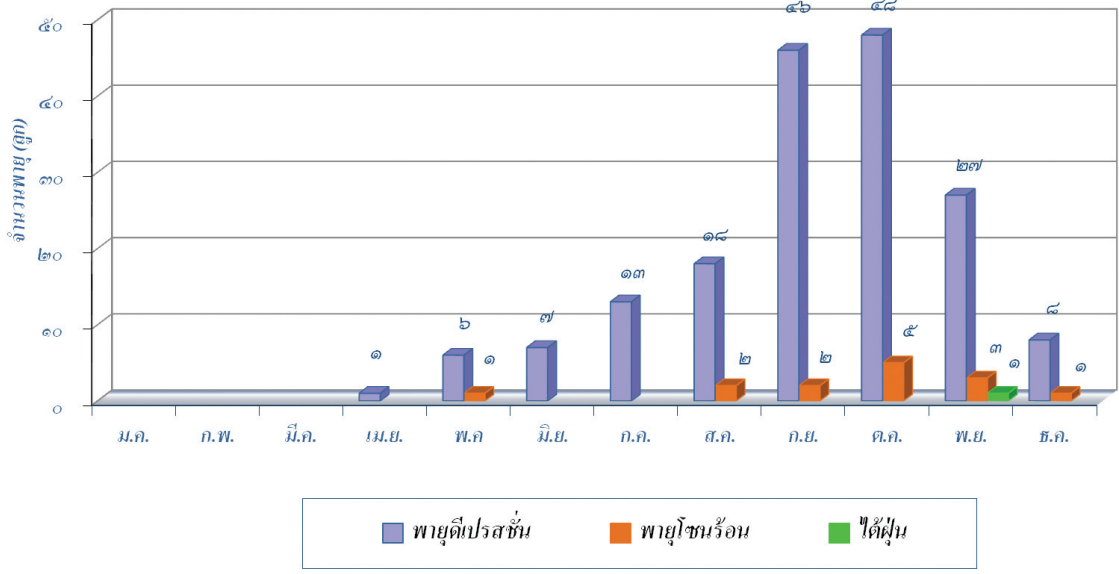

สถิติพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทย (พ.ศ.๒๕๕๔-๒๕๕๗)

รูปที่ ๑ แผนภูมิแสดงสถิติพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวเข้าสู่ประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๔ - ๒๕๕๗ (แยกตามปี): กรมอุตุนิยมวิทยา

จำนวนพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทย ในรอบ ๖๔ ปี (พ.ศ.๒๕๕๔ - ๒๕๕๗)

รูปที่ ๒ แผนภูมิแสดงสถิติพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวเข้าสู่ประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๔ - ๒๕๕๗ (แยกตามเดือน): กรมอุตุนิยมวิทยา

ภัยจากไฟป่าและหมอกควัน (Forest Fire)

ไฟป่า คือ ไฟที่เกิดขึ้นแล้วลุกลามไปได้โดยอิสระปราศจากการควบคุม เผาผลาญเชื้อเพลิงธรรมชาติในป่า การแบ่งชนิดของไฟป่าที่ได้รับการยอมรับทั่วไป ถือเป็นหลักการของการไหม้เชื้อเพลิงในระดับต่างๆ ในแนวตั้ง ตั้งแต่ระดับชั้นดินขึ้นไปจนถึงระดับยอดไม้เป็นเกณฑ์ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๓ ชนิด ได้แก่ ชนิดที่ ๑ ไฟใต้ดิน (Ground Fire) คือไฟที่ไหม้อินทรีย์วัตถุที่อยู่ใต้ชั้นผิวของพื้นป่า เกิดขึ้นในป่าบางประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งป่าในเขตอบอุ่นที่มีระดับความสูงมากๆ ซึ่งอากาศหนาวเย็นทำให้อัตราการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุต่ำ จึงมีปริมาณอินทรีย์วัตถุสะสมอยู่บนหน้าดินแต่ในปริมาณมากและเป็นชั้นหนา ไฟชนิดนี้อาจไหม้แทรกลงไปใต้ผิวพื้นป่าได้หลายฟุตและลุกลามไปเรื่อยๆ ใต้ผิวพื้นป่าในลักษณะการคุกรุ่นอย่างช้าๆ ไม่มีเปลวไฟ และมีควันน้อยมาก จึงเป็นไฟที่ตรวจพบหรือสังเกตพบได้ยากที่สุดและเป็นไฟที่มีอัตราการลุกลามช้าที่สุด แต่เป็นไฟที่สร้างความเสียหายให้แก่พื้นที่ป่าไม้ได้มากที่สุด โดยไฟใต้ดินมีอยู่ ๒ ชนิดย่อย คือ ไฟใต้ดินสมบูรณ์แบบ (True Ground Fire) คือไฟที่ไหม้อินทรีย์วัตถุอยู่ใต้ผิวพื้นป่าจริงๆ ซึ่งในประเทศไทยยังไม่เคยพบไฟใต้ดินสมบูรณ์แบบเช่นนี้มาก่อน และ ไฟกึ่งผิวดินกึ่งใต้ดิน (Semi-Ground Fire) ได้แก่ ไฟที่ไหม้ในสองมิติคือส่วนหนึ่งไหม้ไปในแนวระนาบไปตามผิวพื้นป่าเช่นเดียวกับไฟผิวดิน ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งจะไหม้ในแนวตั้งลึกลงไปชั้นอินทรีย์วัตถุใต้ผิวพื้นป่า ซึ่งอาจไหม้ลึกลงไปใต้หลายฟุต ซึ่งมักจะเกิดในป่าพรุ สำหรับประเทศไทยจะพบได้ที่ป่าพรุโต๊ะแดง และป่าพรุบาเจาะ ใน จ.นราธิวาส ชนิดที่ ๒ ไฟผิวดิน (Surface Fire) คือไฟที่ไหม้ลุกลามไปตามผิวดิน เป็นชนิดที่พบมากที่สุดและพบโดยทั่วไปในแทบทุกภูมิภาคของโลก สำหรับประเทศไทย ไฟป่าส่วนใหญ่จะเป็นไฟชนิดนี้ โดยจะมีความสูงเปลวไฟ ตั้งแต่ ๐.๕ - ๓ เมตร ในป่าเต็งรัง จนถึงความสูงเปลวไฟ ๕ - ๖ เมตร ในป่าเบญจพรรณที่มีกอไม้หนาแน่น ชนิดที่ ๓ ไฟเรือนยอด (Crown Fire) คือไฟที่ไหม้ลุกลามจากยอดของต้นไม้หรือไม้พุ่มต้นหนึ่งไปยังยอดของต้นไม้หรือไม้พุ่มอีกต้นหนึ่ง ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในป่าสนในเขตอบอุ่น ไฟชนิดนี้มีอัตราการลุกลามที่รวดเร็วมาก และเป็นอันตรายอย่างยิ่งสำหรับพนักงานดับไฟป่า โดยทั่วไปไฟเรือนยอดต้องอาศัยไฟผิวดินเป็นสื่อ จึงแบ่งออกเป็น ๒ ชนิดย่อย ได้แก่ ไฟเรือนยอดที่ต้องอาศัยไฟผิวดินเป็นสื่อ (Dependent Crown Fire) จะอาศัยไฟที่ลุกลามไปตามผิวดินเป็นตัวนำเปลวไฟขึ้นไปสู่เรือนยอดของต้นไม้อื่นที่อยู่ใกล้เคียง ซึ่งมักเกิดในป่าที่ต้นไม้ไม่หนาแน่น และไฟเรือนยอดที่ไม่ต้องอาศัยไฟผิวดิน (Running Crown Fire) เกิดในป่าที่มีต้นไม้ที่ติดไฟได้ง่ายและมีเรือนยอดแน่นทึบติดต่อกัน ดังนั้น การดับไฟทำได้ยากมาก จำเป็นต้องใช้เครื่องจักรกลหนัก และการดับไฟทางอากาศเข้าช่วยสำหรับประเทศไทย โอกาสเกิดไฟเรือนยอดเป็นไปได้ยาก ทั้งนี้เนื่องจากสภาพภูมิอากาศที่มีความชื้นค่อนข้างสูง ประกอบกับชนิดไม้ป่าส่วนใหญ่ลำต้นไม่มีน้ำมันหรือยาง อย่างไรก็ตาม ในภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งมีการปลูกสวนป่าสนสามใบอย่างกว้างขวางมาเป็นเวลานานจนในปัจจุบันต้นสนเจริญเติบโตจนเรือนยอดแผ่ขยายมาชิดติดกัน ดังนั้นหากเกิดไฟไหม้ในสวนป่าดังกล่าวในช่วงที่อากาศแห้งแล้งอย่างรุนแรง โอกาสที่จะเกิดเป็นไฟเรือนยอด ก็มีความเป็นไปได้สูง

ปัจจุบันระดับของการเกิดไฟป่าในประเทศไทยมีความรุนแรงมากจนกลายเป็นปัจจัยที่รบกวนสมดุลของระบบนิเวศอย่างรุนแรง ส่งผลกระทบต่อสังคม พืช ดิน น้ำ สัตว์ และสิ่งมีชีวิตต่างๆ ตลอดจนชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมไปถึงเศรษฐกิจ สังคม และการท่องเที่ยวในทุกพื้นที่ของประเทศไทย นอกจากนี้ไฟป่ายังก่อให้เกิดวิกฤตมลพิษหมอกควันจนกลายเป็นปัญหาใหญ่ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและชีวิตของประชาชนเป็นวงกว้าง ตัวอย่างกรณีสนามบินจังหวัดแม่ฮ่องสอนต้องยกเลิกเที่ยวบินเป็นจำนวนมาก เนื่องจากหมอกควันทำให้ทัศนวิสัยไม่ดี เป็นอันตรายต่อการขึ้นลงของเครื่องบิน

โรคติดต่ออุบัติใหม่ (Emerging Infectious Diseases)

โรคติดต่ออุบัติใหม่ ตามนิยามขององค์การอนามัยโลก หมายถึง โรคติดต่อที่เกิดจากเชื้อใหม่ (New Infectious Diseases) โรคติดต่อที่พบในพื้นที่ใหม่ (New Geographical Areas) โรคติดต่ออุบัติซ้ำ (Re-emerging Infectious Diseases) เชื้อก่อโรคที่ดื้อต่อยาต้านจุลชีพ (Antimicrobial Resistant Organism) และเหตุการณ์จูงใจกระทำของมนุษย์ด้วยสารชีวะ

ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาได้เกิดการระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ขึ้นทั่วโลกอย่างต่อเนื่อง ทั้งโรคติดเชื้อชนิดใหม่ที่เพิ่งค้นพบการระบาดในมนุษย์หรือโรคติดเชื้อที่พบในพื้นที่ใหม่ เช่น โรคเอดส์ โรคซาร์ส โรคติดเชื้อไวรัสนิปาห์และไวรัสเฮนดรา (Nipah and Hendra Viral Disease) โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า-มาร์บวร์ก (Ebola-marburg viral disease) โรคไข้เวสต์ไนล์ (West Nile fever) โรคสมองฝ่อ (Variant - Creutzfeldt - Jakob disease) หรือเกิดจากเชื้อโรคที่กลายพันธุ์ เช่น เชื้อไข้หวัดนก (H5N1) เชื้อไข้หวัดใหญ่ A (H1N1) pdm09 ที่ระบาดใหญ่ในปี พ.ศ.๒๕๕๒ เชื้ออีโคไลโอ ๑๐๔ (E.coli O104) โรคไข้กาฬหลังแอ่นจากเชื้อสายพันธุ์ใหม่ และเชื้อโรคดื้อยา เป็นต้น รวมทั้งโรคติดต่ออุบัติซ้ำ ซึ่งเป็นโรคติดเชื้อที่เคยแพร่ระบาดในอดีตและสงบไปแล้ว แต่กลับระบาดขึ้นใหม่ เช่น โรคไข้ปวดข้อยุงลาย (Chikungunya fever) และกาฬโรค เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีความเสี่ยงจากโรคติดเชื้อที่ใช้เป็นอาวุธชีวภาพ (Bioterrorism) เช่น แอนแทรกซ์ และไซทรพิษ

การเกิดโรคติดต่ออุบัติใหม่เป็นผลจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านประชากรและพฤติกรรมมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงของเชื้อโรค การขยายไม่ถูกต้องซึ่งทำให้เกิดการดื้อยาปฏิชีวนะ การพัฒนาด้านเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม การเปลี่ยนแปลงทางนิเวศวิทยาของสัตว์นำโรคและสิ่งแวดล้อม และภาวะโลกร้อน ทั้งนี้โรคติดต่ออุบัติใหม่ส่วนใหญ่มีความซับซ้อนยากต่อการจัดการ หากขาดระบบและเครื่องมือป้องกันควบคุมโรคที่มีประสิทธิภาพแล้ว โรคเหล่านี้จะก่อความสูญเสียต่อชีวิตและสุขภาพของประชาชน รวมทั้งอาจส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจอย่างมหาศาล

สำหรับประเทศไทย เกิดโรคติดต่ออุบัติใหม่อยู่เป็นระยะๆ เช่น พบผู้ป่วยโรคซาร์สในห้วงมีนาคม พ.ศ.๒๕๔๖ พบการระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๔๗ - ๒๕๕๑ ซึ่งทำให้ผู้ป่วยและเสียชีวิตในช่วงปี พ.ศ.๒๕๔๗ - ๒๕๔๙ และยังคงมีความเสี่ยงที่จะเกิดการแพร่กระจายเชื้อจากประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชีย การระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ Pandemic (H1N1) 2009 หรือ ไข้หวัดใหญ่ ๒๐๐๙ ในปี พ.ศ.๒๕๕๒ ทำให้มีผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก โรคไข้ปวดข้อยุงลาย (Chikungunya fever) กลับมาอีกในปี พ.ศ.๒๕๕๑ - ๒๕๕๒ โรคลีเจียนเนอริส (Legionellosis) ทำให้มีนักท่องเที่ยวต่างชาติป่วยเป็นระยะ โรคเมลิออยโดสิส (Meliodosis) พบมากขึ้นในประเทศ โรคมือ เท้าปาก (Hand, Foot and Mouth Disease : HFMD) ที่เกิดจากเชื้อที่มีความรุนแรงก็พบบ่อยขึ้น และมีการแพร่ระบาดในปี พ.ศ.๒๕๕๕

โรคติดต่ออุบัติใหม่ในปัจจุบันมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น โดยส่วนใหญ่มีต้นกำเนิดมาจากสัตว์ หรือสัตว์ป่า และมีปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรค ได้แก่ การเคลื่อนย้ายของประชากร ความชุกชุมของสัตว์พาหะนำโรค การขาดความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในการป้องกันและควบคุมโรคของประชาชน การปฏิบัติตนไม่ถูกต้องตามหลักสุขอนามัยหรือสุขลักษณะ และการอยู่รวมกันอย่างหนาแน่น นอกจากนี้ยังมีประชาชนบางกลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะติดโรคเนื่องจากมีความต้านทานโรคต่ำ อาทิ เด็กอายุต่ำกว่า ๕ ปี ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง หญิงตั้งครรภ์ และผู้มีภาวะอ้วน รวมทั้งประชาชนบางกลุ่มที่มีโอกาสสัมผัสโรคมาก อาทิ เกษตรกร

ผู้เลี้ยงสัตว์ คนทำงานในโรงฆ่าสัตว์ คนฆ่าแหละเนื้อสัตว์ สัตวบาล และ สัตวแพทย์ และมีประชาชนบางกลุ่มที่มีโอกาสแพร่โรคหรือรับโรคได้ง่าย อาทิ กลุ่มผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก หรือกลุ่มผู้เดินทางไปต่างประเทศ

การประเมินความเสี่ยงและแนวโน้มของการเกิดโรคจะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและกำหนดแนวทางการป้องกันควบคุมโรคได้อย่างถูกต้องและเฉพาะเจาะจงมากขึ้น โรคติดต่ออุบัติใหม่ที่มีความเสี่ยงในประเทศไทย อาจแบ่งได้ ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ ๑ โรคติดต่ออุบัติใหม่หรืออุบัติซ้ำที่เกิดขึ้นแล้วในประเทศ เช่น โรคไข้หวัดนก (H5N1) โรคไข้หวัดใหญ่ 2009 โรคมือ เท้า ปาก โรคลิเจียนแนร์ โรคไข้วัดซ้อยุงลาย วัณโรค โรคบรูเซลโลสิส โรครินเดอร์เพลส และโรคไข้กาฬหลังแอ่นจากเชื้อ Serogroup W-135 เป็นต้น กลุ่มที่ ๒ โรคติดต่ออุบัติใหม่ที่อาจแพร่มาจากต่างประเทศ เช่น โรคไข้เหลือง (Yellow Fever) โรคลิซมาเนีย (Leishmaniasis) โรคติดเชื้อไวรัสนิปาห์ (Nipah Viral Disease) โรคไข้เวสต์ไนล์ (West Nile Fever) โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า - มาร์บวร์ก (Ebola - Marburg Viral Disease) โรคสมองฝ่อ (variant - Creutzfeldt - Jakob Disease : vCJD) ที่เกิดจากโรคสมองฝ่อในวัว หรือ โรควัวบ้า (Bovine Spongiform Encephalopathy : BSE or Mad Cow Disease) โรคพีพีอาร์ (Peste Despetits Ruminants : PDR) โรคที่อาจติดมากับสัตว์ เช่น โรคฝีดาษลิง (Monkeypox) และโรคติดเชื้อที่ใช้เป็นอาวุธชีวภาพ (Bioterrorism) เช่น แอนแทรกซ์ (Anthrax) ไข้ทรพิษ (Smallpox) และกาฬโรค (Plague) เป็นต้น และ กลุ่มที่ ๓ โรคติดต่ออุบัติใหม่ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เช่น โรคที่เกิดจากการกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ และ โรคจากเชื้อดื้อยาชนิดใหม่ เป็นต้น

ในปี พ.ศ.๒๕๕๗ องค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) ได้รายงานสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า (Ebola) ซึ่งพบในทวีปแอฟริกาโดยมีประเทศที่มีการระบาดในวงกว้างจำนวน ๓ ประเทศ ได้แก่ กินี ไคบีเรีย และเซียร์ราลีโอน รวมมีผู้ติดเชื้อประมาณ ๒๑,๐๐๐ ราย และเสียชีวิตกว่า ๘,๐๐๐ ราย และพบในประเทศที่มีผู้ป่วยรายแรกหรือมีการระบาดในพื้นที่จำกัด จำนวน ๖ ประเทศ ได้แก่ ไนจีเรีย เซเนกัล สเปน สหรัฐอเมริกา มาลี และสหราชอาณาจักร รวมทั้งสิ้น ๓๕ ราย เสียชีวิต ๑๕ ราย ทั้งนี้ทางองค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้เซเนกัล ไนจีเรีย สเปน และสหรัฐอเมริกา เป็นพื้นที่ปลอดเชื้อไวรัสอีโบล่าแล้วในช่วงตุลาคม และธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๗ สำหรับประเทศไทยยังไม่มีรายงานการตรวจพบผู้ติดเชืวดังกล่าว

ตารางที่ ๘ แสดงการเกิดโรคระบาดในภูมิภาคต่างๆ ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๗ - ๒๕๕๗

ปี พ.ศ.	โรคระบาด	หมายเหตุ
๒๕๕๗	โรคไข้หวัดนก	
๒๕๕๒	โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (H1N1)	
๒๕๕๑ - ๒๕๕๒	โรคไข้วัดข้อยุ่งลาย	
๒๕๕๕	โรคไข้เลือดออก	
๒๕๕๖	โรคติดต่อระบบทางเดินหายใจเฉียบพลัน (Middle East Respiratory Syndrome : MERS - CoV)	
๒๕๕๗	โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า	

หลุมยุบ (Sinkhole)

หลุมยุบเป็นธรณีพิบัติภัยประเภทหนึ่งที่เกิดตามธรรมชาติ แต่กิจกรรมของมนุษย์เร่งให้เกิดเร็วขึ้นได้ ซึ่งสามารถพบได้ทั่วไปในภูมิภาคที่มีลักษณะใต้ผิวดินเป็นหินปูน หินโคลโลไมต์ และหินอ่อน ซึ่งหินเหล่านี้ละลายได้ในน้ำใต้ดิน ทำให้เกิดโพรงหรือถ้ำใต้ดินขึ้น และเมื่อเพดานด้านบนน้ำหนักของดินและสิ่งก่อสร้างที่กดทับด้านบนไม่ไหว จึงพังกลายเป็นหลุมยุบ โดยมีขนาดแตกต่างกันขึ้นอยู่กับขนาดของโพรงหรือถ้ำใต้ดิน ซึ่งมีตั้งแต่ไม่กี่เมตรถึงหลายร้อยเมตรและลึกหลายสิบบเมตร ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๘ เป็นต้นมา ได้เกิดหลุมยุบทั่วประเทศมากกว่า ๖๖ พื้นที่ และในจำนวนนี้มี ๒๕ พื้นที่ เกิดหลุมยุบหลังจากเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวและคลื่นยักษ์สึนามิ เมื่อ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๗ ซึ่งส่วนใหญ่พบในจังหวัดฝั่งทะเลอันดามัน (ที่มา : กรมทรัพยากรธรณี)

บทที่ ๒

กฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการสาธารณภัย จึงได้ตรา พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐ ขึ้น เพื่อใช้เป็นกฎหมายหลักในการบริหารจัดการสาธารณภัยซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๐ เป็นต้นมา โดยยกเลิก พ.ร.บ.ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ.๒๕๒๒ และ พ.ร.บ.ป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ.๒๕๔๑ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการตาม พ.ร.บ.การปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.๒๕๔๕ และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.๒๕๔๕ ซึ่งได้ตั้ง กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) ให้มีภารกิจหลักในการดำเนินการป้องกัน บรรเทา ฟื้นฟู สาธารณภัยและอุบัติเหตุ

สาระสำคัญของ พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐ สรุปได้ดังนี้

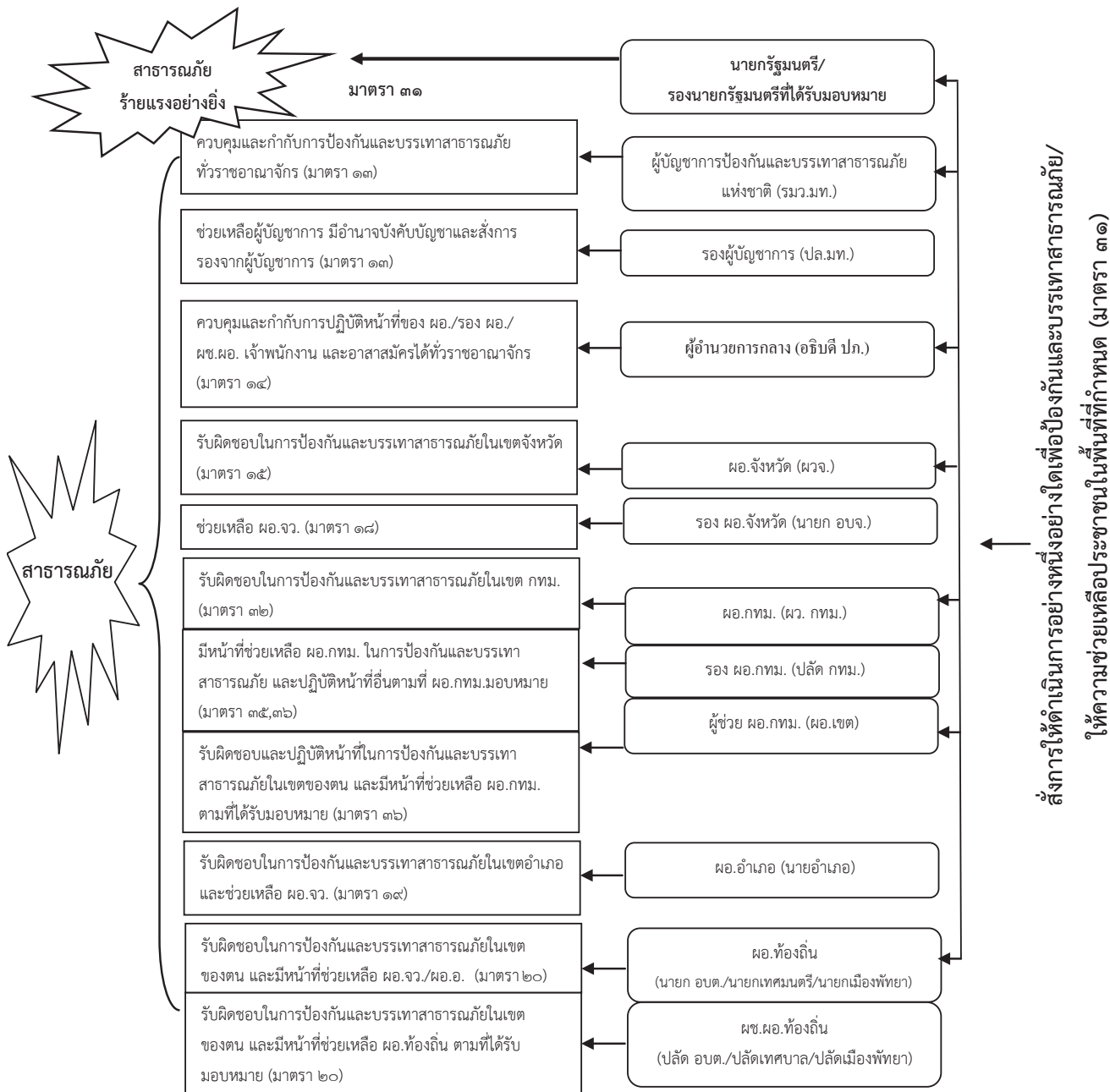
๑. ขอบเขตการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยครอบคลุมสาธารณภัยทุกประเภท โดยได้มีการกำหนดคำนิยามของสาธารณภัย และภัยด้านความมั่นคง ไว้อย่างชัดเจน (มาตรา ๔)

๒. การกำหนดนโยบายในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ดำเนินการโดย คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.) ซึ่งมีกรรมการทั้งหมด ๒๓ คน มี นรม. หรือ รอง นรม. ซึ่ง นรม. มอบหมาย เป็นประธานกรรมการ และมี ปล.กท., ผบ.ทสส., ผบ.ทบ., ผบ.ทร. และ ผบ.ทอ. เป็นกรรมการ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และได้กำหนดบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและผู้เกี่ยวข้อง ในระดับประเทศ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น (มาตรา ๖ และมาตรา ๗)

๓. กำหนดให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) เป็นหน่วยงานกลางของรัฐ ในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศ (มาตรา ๑๑)

๔. แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กำหนดให้มีการจัดทำแผน ๓ ระดับ คือแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร โดยในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการ ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ และมี ผบ.มทบ. หรือ ผบ.จทบ. เป็นกรรมการ สำหรับการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานครนั้น ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นประธานกรรมการ โดยให้แต่งตั้งผู้แทน กท. และผู้แทนสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นที่ปรึกษาหรือกรรมการตามจำนวนที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเห็นสมควรแต่งตั้ง (มาตรา ๑๑, ๑๒, ๑๖, ๑๗, ๓๓ และ ๓๔)

๕. กำหนดบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และผู้เกี่ยวข้องไว้ว่าเป็นเอกภาพ ชัดเจนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับประเทศ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น

รูปที่ ๓ แผนผังโครงสร้างผู้มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๕๗ - ๒๕๖๑)

สืบเนื่องจากคณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๘ เห็นชอบนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติ เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้จัดทำแผนรองรับเผชิญกับสาธารณภัย ภัยการสู้รบ และ ภัยการก่อการร้าย โดยที่สถานการณ์และภัยความมั่นคงในปัจจุบันมีความซับซ้อนมากขึ้น และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมพร้อมได้มีการปรับปรุง กฎ ระเบียบ และ กลไกการบริหารจัดการขึ้นใหม่ เพื่อให้ นโยบายดังกล่าวมีความทันสมัย และมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ คณะกรรมการเตรียมพร้อม แห่งชาติ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ จึงได้ทบทวนนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติ และจัดทำเป็น

ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๕๗ - ๒๕๖๑) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้นการเตรียมพร้อมของทุกภาคส่วนให้พร้อมเผชิญกับภาวะไม่ปกติ การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและศักยภาพให้คน ชุมชน และสังคม การฝึกกำลังและบูรณาการแผนระดับกระทรวง กรม จังหวัด และท้องถิ่น การเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ ตลอดจนการบริหารจัดการที่มีเอกภาพ และประสิทธิภาพในเชิงการบริหารจัดการแบบเบ็ดเสร็จ

การทบทวนนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติและการระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ สามารถประมวลภาพรวมสภาพปัญหาการเตรียมพร้อมของประเทศไทยที่ยังคงต้องมีการพัฒนาในประเด็น ดังนี้ ๑) ระบบการแจ้งเตือนสาธารณภัยและภัยความมั่นคงที่ชัดเจน แม่นยำ และกระจายข้อมูลข่าวสารที่น่าเชื่อถือแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบและสาธารณชน ๒) ระบบการเตรียมแผนและบัญชาทรัพยากร เครื่องมือ อุปกรณ์ การกู้ภัย ผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในคลังข้อมูลสาธารณภัยแห่งชาติ ๓) ระบบการจัดทำบัญชีระดมสรรพกำลังเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามแผนป้องกันประเทศที่ต้องการความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน ๔) การมีระบบกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และการเบิกจ่ายเงินที่ไม่เอื้อต่อการดำเนินงานของผู้บริหารเหตุการณ์ในสถานการณ์ฉุกเฉินที่ต้องดำเนินการจัดการปัญหาอย่างรวดเร็วและเร่งด่วน ๕) การให้การศึกษาและการเข้าถึงองค์ความรู้ของประชาชนและชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยยังไม่เพียงพอ ๖) การนำแผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศไปสู่การปฏิบัติที่ไม่สามารถนำมาใช้ทดสอบการระดมสรรพกำลังได้เพราะไม่มีภาวะสงคราม ๗) ประสิทธิภาพของระบบการบัญชาการเหตุการณ์เพื่อใช้ในการบริหารจัดการภัยแต่ละประเภททั้งในห้วงภาวะก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย ที่ต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คณะกรรมการเตรียมพร้อมแห่งชาติ จึงได้เสนอกรอบแนวคิดยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ ดังนี้

๑) การเตรียมพร้อมของประเทศให้พร้อมเผชิญกับภาวะไม่ปกติ ให้มีความสำคัญกับการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน แผนปฏิบัติการ แผนเผชิญเหตุ ให้พร้อมเผชิญกับภัยความมั่นคง สาธารณภัย สถานการณ์ฉุกเฉิน และภัยเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตั้งแต่ในภาวะปกติในเชิง Whole - of - Nation Approach โดยประสานและผนึกกำลังของทุกฝ่ายในชาติ ทั้งหน่วยงานรัฐ รัฐวิสาหกิจ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมาคม มูลนิธิ องค์กรพัฒนาเอกชน เครือข่ายชุมชน และองค์กรสาธารณประโยชน์

๒) การเตรียมทรัพยากรมนุษย์ให้มีภูมิคุ้มกันเป็นรากฐานสำคัญ ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีภูมิคุ้มกันภัยความมั่นคงและสาธารณภัย โดยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการเตรียมความพร้อมในระดับชุมชน ท้องถิ่น ภูมิภาค และ ประเทศ ในการเตรียมความพร้อมและบริหารจัดการในมิติการป้องกัน (Prevention) การมีข้อมูล การมีระบบเฝ้าระวังแจ้งเตือน การจัดการเมื่อคาดว่าจะเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย โดยกระบวนการเรียนรู้ถ่ายทอดสั่งสมประสบการณ์บทเรียน และกระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานรัฐกับทุกภาคส่วนในการดำเนินงานเพื่อเตรียมความพร้อมร่วมกันของคนในชาติ โดยเฉพาะภัยที่มีสาเหตุจากมนุษย์ ถือเป็น การเตรียมพร้อมที่สำคัญที่สามารถวางแผนเพื่อป้องกันหรือลดผลกระทบจากภัยดังกล่าวได้

๓) การเตรียมความพร้อมของชุมชนท้องถิ่น ให้มีความสำคัญกับชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผน และ แนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันในการป้องกันและบรรเทาภัยความมั่นคงและสาธารณภัย รวมทั้งมีกระบวนการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างภาครัฐ ชุมชนท้องถิ่น ประชาสังคม และภาคประชาชนโดยนำ

ความรู้ของชุมชนท้องถิ่นมาช่วยในการป้องกันและจัดการกับภัยความมั่นคง และสาธารณภัย และสนับสนุนการจัดการฐานข้อมูลภัยต่างๆ ตลอดจนการมีเครือข่ายเฝ้าระวังและแจ้งข่าวสารข้อมูลในระดับชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งการสร้างความร่วมมือที่จะสามารถจัดการภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้ด้วยตนเอง โดยมีชุมชนท้องถิ่นเป็นศูนย์กลางและเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๔) การเตรียมพร้อมเชิงรุกของหน่วยงานเพื่อป้องกันและลดผลกระทบ การมีแผน กฎ ระเบียบ ระบบเฝ้าระวังแจ้งเตือน การเตรียมบัญชีทรัพยากรทั้งคนและสิ่งของอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมใช้งานอย่างเหมาะสมในแต่ละประเภทภัย การฝึกศึกษาอบรม การจัดทำหลักสูตรและคู่มือเผชิญภัย การกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่เฝ้าระวัง การมีแผนอพยพทางบกและทางทะเล การมีระบบคลังสำรองอาหาร ระบบการแพทย์และสาธารณสุข ระบบการแพทย์ฉุกเฉิน ระบบการสื่อสาร ระบบการบริจาคและแจกจ่ายสิ่งของอุปโภคบริโภค การลำเลียงขนส่งสินค้าและผู้ประสบภัย และการฝึกซ้อมแผนอย่างสม่ำเสมอและจริงจัง เพื่อให้การบริหารจัดการสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นไปอย่างทันท่วงที และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนหน่วยงานรัฐและภาคธุรกิจเอกชนสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง (Business Continuity Management)

๕) การฝึกกำลังเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของชาติในการป้องกันประเทศ เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของชาติด้วยการฝึกกำลังและทรัพยากรจากทุกภาคส่วนในการป้องกันประเทศและให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุน การดำเนินงานของกองทัพไทย ศูนย์ระดมสรรพกำลังทางทหาร และ ศูนย์บัญชาการทางทหาร ตั้งแต่ในภาวะปกติ ตลอดจนพัฒนาระบบการประสานงานระหว่างกองทัพกับหน่วยงานพลเรือน เพื่อป้องกัน ป้องกัน ภัยคุกคามจากภายนอกประเทศทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ตลอดจนเสริมสร้างศักยภาพและปลูกฝังจิตสำนึกด้านความมั่นคงให้กับคนและชุมชนรวมทั้งสร้างเครือข่ายอาสาสมัครเพื่อสนับสนุนกองทัพ ในการจัดเตรียมกำลังและใช้กำลังเพื่อปฏิบัติการกิจตามแผนป้องกันประเทศ

๖) การเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ ได้แก่ (๑) การเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ ในกรอบทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมของชาติ โดยเฉพาะความร่วมมือกับสหประชาชาติ ซึ่งมีหน่วยงาน United Nations Office for Disaster Risk Reduction (UNISDR) และ Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) ประชาคมอาเซียน และ ความร่วมมือภายใต้กลไกความร่วมมือของอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ ซึ่งได้กำหนดกรอบและแผนงานความร่วมมือที่สำคัญ อาทิ Conference of the Parties to the ASEAN Agreement on Disaster Management and Emergency Response (COP to AADMER) คณะกรรมการอาเซียนด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติ (ASEAN Committee on Disaster Management : ACDM) ศูนย์ประสานงานอาเซียนในการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม (ASEAN Humanitarian Assistance : AHA Centre) และระบบเตรียมพร้อมเพื่อบรรเทาภัยพิบัติและตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉินของอาเซียน (ASEAN Standby Arrangements for Disaster Relief and Emergency Response : ASEAN SASOP) รวมทั้งความร่วมมือด้านความมั่นคงในกรอบ ASEAN Regional Forum (ARF) เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่จะกระทบต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในภูมิภาคและพัฒนาไปสู่ความร่วมมือระหว่างภูมิภาค รวมทั้งสนับสนุนและใช้ประโยชน์จากความร่วมมือภายใต้กรอบภูมิภาคที่มีการดำเนินการในเรื่องนี้ เช่น กองทุน ESCAP Multi Donor Trust Fund for Tsunami, Disaster and Climate Preparedness in Indian Ocean and Southeast Asian Countries ซึ่งไทยเป็นผู้ก่อตั้ง และ ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (Asian Disaster Preparedness Centre : ADPC)

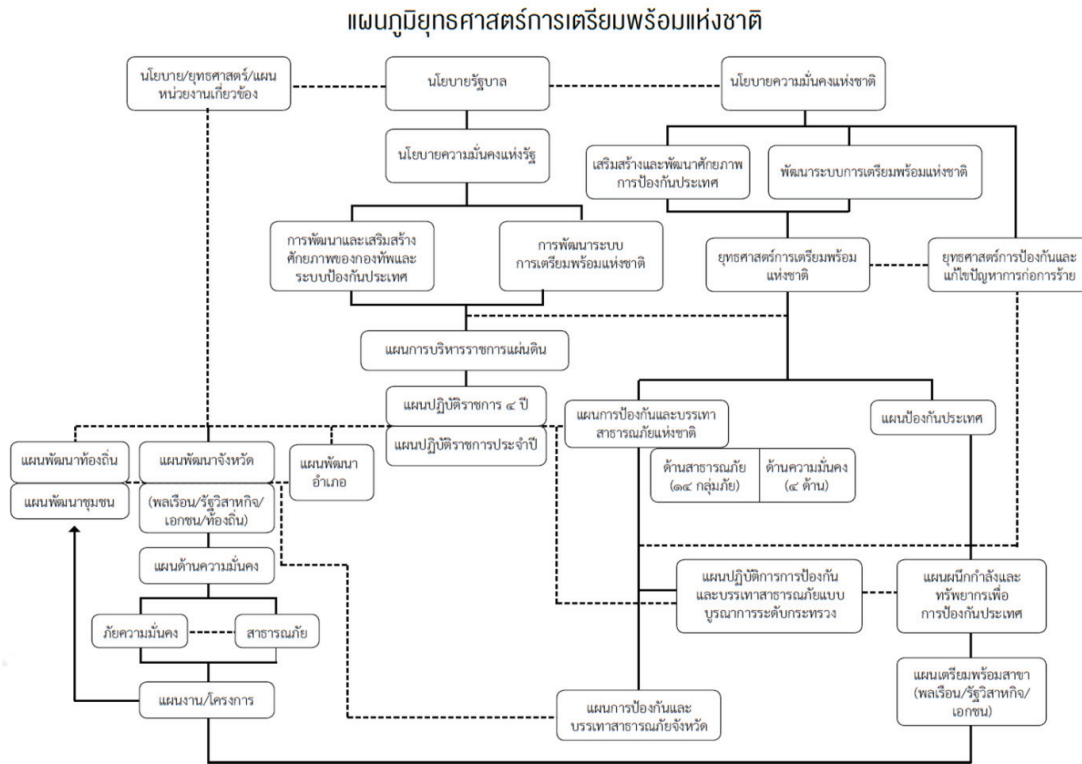

ซึ่งมีสำนักงานตั้งอยู่ในประเทศไทย และ (๒) ภัยคุกคามและสาธารณภัยในปัจจุบันมีรูปแบบใหม่ๆ เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะภัยคุกคามต่อความมั่นคงของมนุษย์ทางด้านสังคม อาชีพ ภัยคุกคามจากโรคติดต่ออุบัติใหม่ และโรคระบาดต่างๆ ดังนั้น จึงควรมีการเตรียมพร้อมและเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านความมั่นคงของมนุษย์

๗) การพัฒนาและสนับสนุนการมีระบบฐานข้อมูลทรัพยากรของประเทศด้านความมั่นคงและสนับสนุนการมีคลังข้อมูลสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อการแจ้งเตือนภัย การอพยพ การให้ความช่วยเหลือ การบริจาค การจัดการในภาวะฉุกเฉินทั้งภัยคุกคามทางทหารและสาธารณภัยไว้ตั้งแต่ในยามปกติ โดยมีการปรับปรุงฐานข้อมูลสม่ำเสมอให้สามารถนำมาประกอบการตัดสินใจของผู้บัญชาการเหตุการณ์ รวมทั้งจัดให้มีช่องทางการประสานและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานในการสนับสนุนทรัพยากรทั้งด้านความมั่นคงและด้านสาธารณภัย ทั้งภาครัฐ เอกชน สมาคม มูลนิธิ เครือข่ายชุมชนท้องถิ่น และ ภาคประชาสังคม ให้สามารถแลกเปลี่ยนและนำทรัพยากรมาใช้ร่วมกัน เมื่อเกิดภัยในแต่ละระดับความรุนแรงของสถานการณ์ได้อย่างทันท่วงที รวมทั้งนำแผนและระบบฐานข้อมูล มาทดสอบการปฏิบัติในการฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ

๘) การส่งเสริมและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภัยในเชิงรุก โดยผนึกกำลังทุกภาคส่วน เป็นภาคีเครือข่ายในกระบวนการวางแผน การบริหารจัดการภัย ตั้งแต่ขั้นก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ ทั้งในระดับชุมชน ท้องถิ่น ตำบล อำเภอ จังหวัด ภูมิภาค และ ประเทศ โดยเสริมสร้างการพัฒนาความรู้ การตระหนักรู้ การมีจิตสำนึกความมั่นคง การมีจิตสาธารณะของทุกภาคส่วน เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมผนึกกำลังในการป้องกันและบรรเทาผลกระทบก่อนเกิดเหตุ ดำเนินการแก้ไขขณะเกิดเหตุอย่างทันท่วงที และฟื้นฟูความเสียหายทางกายภาพและจิตใจให้กลับคืนสู่ภาวะปกติ รวมทั้งทบทวนและพัฒนา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

๙) การมีระบบการบริหารจัดการที่ประสานสอดคล้องตั้งแต่ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น ได้แก่ (๑) การประสานเชื่อมโยงความร่วมมือและบูรณาการการทำงานตั้งแต่แผนระดับกระทรวง/กรม แผนพัฒนาจังหวัดแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาชุมชน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณ ให้ประสานสอดคล้องและสนับสนุนกันระหว่างภารกิจกระทรวง (Function) กับการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ (Area) และ (๒) การให้ความสำคัญกับการดำเนินงานของกระทรวงมหาดไทยในฐานะที่เป็นหน่วยรับผิดชอบภารกิจรักษาความมั่นคงภายในประเทศ การดำเนินงานของศูนย์อำนวยการร่วม การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (ศอร.ปภ.ช.) และ กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บก.ปภ.ช.) ตั้งแต่ในภาวะปกติ เพื่อประสานบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานเพื่อนำเสนอผู้บัญชาการเหตุการณ์ในแต่ละช่วงเวลาและแต่ละระดับการจัดการสาธารณภัย รวมทั้งให้จัดตั้งกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตพื้นที่ (อปท./อำเภอ/เขต/จังหวัด/กทม.) ตั้งแต่ในยามปกติ เพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนเป็น “ศูนย์บัญชาเหตุการณ์ส่วนหน้าจังหวัด/กรุงเทพมหานคร” เมื่อคาดว่าจะเกิดภัยหรือเมื่อเกิดภัยขึ้นได้อย่างทันท่วงทีและสามารถปรับใช้ในการกิจเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการรักษาความสงบเรียบร้อย และ ศูนย์ระดมสรรพกำลังกลาโหมในการป้องกันประเทศ

รูปที่ ๔ ภาพแผนภูมิยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ: สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อ ๓๑ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๘ ได้มีมติอนุมัติแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ ซึ่งได้กำหนดนโยบายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ๔ ด้าน สรุปได้ดังนี้

๑. การพัฒนาและส่งเสริมการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย ด้วยการป้องกัน การลดผลกระทบ และการเตรียมความพร้อมให้มีประสิทธิภาพ โดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เป็นชุมชนปลอดภัย และการส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการ เพื่อให้เกิดการรับรู้และปรับตัวต่อผลกระทบจากสาธารณภัยนำไปสู่การจัดการอย่างยั่งยืน

๒. การบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาศักยภาพการจัดการสาธารณภัย ในภาวะฉุกเฉินให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล พร้อมทั้งการบรรเทาทุกข์และช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ประสบภัยได้อย่างรวดเร็ว ทัวถึง และทันเหตุการณ์

๓. การพัฒนาระบบการฟื้นฟูให้สามารถสนองต่อความต้องการของผู้ประสบภัยได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม พื้นที่ประสบภัยได้รับการซ่อมสร้างและฟื้นฟูสภาพให้กลับคืนสู่สภาพเดิมโดยเร็วหรือดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม

๔. การพัฒนาและส่งเสริมมาตรฐานความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยร่วมกับหน่วยงานเครือข่ายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ได้มอบหมายให้ กระทรวง กรม องค์กรและหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ จังหวัด อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคส่วนอื่นๆ ปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ โดยให้สำนักงบประมาณ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาให้ความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการป้องกันและลดผลกระทบ การเตรียมความพร้อม การเผชิญเหตุ และการจัดการในภาวะฉุกเฉิน รวมถึงการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ได้มอบหมายให้หน่วยงานแต่ละระดับจัดทำแผนปฏิบัติการรองรับยุทธศาสตร์และบรรจุแผนงานและโครงการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไว้ในแผนปฏิบัติราชการประจำปีด้วย

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ ฉบับนี้ได้ให้ความสำคัญในการดำเนินการลดความเสี่ยงและลดผลกระทบจากสาธารณภัย โดยมีกรอบดำเนินการหลัก ดังนี้

๑. กรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๗๓ (Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015 - 2030) เพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยและลดการสูญเสียชีวิต ทรัพย์สิน และสุขภาพ ตลอดจน ความสูญเสียต่อสินทรัพย์ทางเศรษฐกิจ กายภาพ สังคม และสภาพแวดล้อมของบุคคล ธุรกิจ ชุมชน และประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมี เป้าหมาย คือ ป้องกันไม่ให้เกิดความเสี่ยงใหม่ พร้อมทั้งลดความเสี่ยงที่มีอยู่เดิมตามมาตรการทางเศรษฐกิจ โครงสร้าง กฎหมาย สุขภาพ วัฒนธรรม การศึกษา สภาพแวดล้อม เทคโนโลยี การเมือง และมาตรการเชิงสถาบัน (Institutional) ที่มีการบูรณาการและลดความเหลื่อมล้ำในการป้องกัน รวมถึงการทำให้ความล่อแหลมและเปราะบางต่อสาธารณภัยลดลงด้วย ตลอดจนการเพิ่มให้มีการเตรียมความพร้อมมากขึ้นเพื่อการเผชิญเหตุและฟื้นฟู อันนำไปสู่ความสามารถที่จะรับมือและฟื้นคืนกลับ (Resilience) ได้ในระยะเวลาที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒. กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change : UNFCCC) 44 และพิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol) เพื่อหาแนวทางยับยั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับมนุษย์และได้กำหนดหลักการที่สำคัญไว้ คือ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติระดับโลกที่ต้องการความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและการแก้ปัญหาพร้อมกันระหว่างประเทศที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เป็นการป้องกันผลกระทบที่รุนแรงต่อการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

๓. กรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน (ASEAN Agreement on Disaster Management and Emergency Response : AADMER) เพื่อให้มีกลไกด้านการจัดการสาธารณภัยระดับภูมิภาคที่มีประสิทธิภาพ สามารถลดความสูญเสียจากสาธารณภัยที่ส่งผลกระทบต่อชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศสมาชิกอาเซียน และเพื่อร่วมกันรับมือ (ASEAN Joint Response) สาธารณภัยขั้นร้ายแรงอย่างยิ่งของประเทศสมาชิกอาเซียนที่จำเป็นต้องขอรับความช่วยเหลือจากประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ โดยความร่วมมือให้ใช้แนวทางที่กำหนดไว้ใน AADMER ตลอดจนเครื่องมือและกลไกระดับภูมิภาคอาเซียนได้จัดทำไว้ อาทิ (๑) ความตกลงอาเซียนฯ AADMER Work Programme (2010 - 2015) ซึ่งประเทศไทยเป็นแกนนำร่วมกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ (Strategic Component 2: Prevention and Mitigation) และเป็นประเทศ

แกนนำในส่วนขององค์ประกอบพื้นฐานที่ ๓ (Building Block 3) คือ การกระจายสู่กลุ่มเป้าหมายและการทำให้เข้าสู่ระบบและกลไกปกติที่มีอยู่ (Outreach and Mainstreaming) (๒) ระเบียบปฏิบัติมาตรฐานในการเตรียมความพร้อมและการรับมือเหตุภัยพิบัติฉุกเฉินของภูมิภาคอาเซียน (Standard Operating Procedure for Regional Standby Arrangements and Coordination of Joint Disaster and Emergency Response Operations : SASOP) และ (๓) ศูนย์ประสานงานการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของอาเซียน (ASEAN Coordinating Centre for Humanitarian Assistance on Disaster Management : AHA Centre) เป็นต้น

๔. ปฏิญญารุงเทพว่าด้วยการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติของเอเชียและแปซิฟิก พ.ศ.๒๕๕๗ (Bangkok Declaration on Disaster Risk Reduction in Asia and the Pacific 2014) เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลและหน่วยงานเครือข่ายร่วมกันดำเนินการในประเด็นที่สำคัญ คือ (๑) เสริมสร้างความพร้อมของชุมชนในการรับมือและฟื้นกลับเร็ว (๒) ส่งเสริมการลงทุนสาธารณะในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยและสภาพภูมิอากาศเพื่อปกป้องผลพวงที่ได้จากการพัฒนา (๓) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย (๔) ส่งเสริมการใช้และพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย (๕) สนับสนุนให้เกิด ธรรมชาติความโปร่งใส และความร่วมรับผิดชอบของทุกภาคส่วนในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย และ (๖) สนับสนุนให้การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยปฏิญญารุงเทพฯ ได้ตระหนักถึงการพัฒนามีคนเป็นศูนย์กลางเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันของชุมชนท้องถิ่นต่อ สาธารณภัยตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

โดยกำหนดเป้าหมายการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ไว้ดังนี้

๑. ระบบการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศมีความพร้อมรับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้น โดยการบูรณาการร่วมกันทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งทำให้ผู้ประสบภัยได้รับการช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งพื้นที่ที่ประสบภัยได้รับการฟื้นฟูอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เพื่อเป็นการสร้างมาตรฐาน ในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศ

๒. สังคมไทยเป็นสังคมที่มีการเรียนรู้และมีภูมิคุ้มกันในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย โดยให้ท้องถิ่น ชุมชน และภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๓. ประชาชนมีความตระหนักถึงความปลอดภัย โดยให้ความสำคัญกับการสร้างองค์ความรู้ ความตระหนัก และวัฒนธรรมความปลอดภัย รวมถึงการพัฒนาศักยภาพสังคมและท้องถิ่นเพื่อมุ่งเข้าสู่ “การรู้รับ - ปรับตัว - ฟื้นเร็วทั่ว - อย่างยั่งยืน” (Resilience)

นอกจากนี้แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ได้กำหนดการจัดการในภาวะฉุกเฉินว่าเป็นการปฏิบัติการเพื่อลดความรุนแรงของสาธารณภัย รวมทั้งการรักษาขวัญ สร้างความมั่นใจ และปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นระเบียบของเจ้าหน้าที่และประชาชน โดยให้ยึดถือว่าการรักษาชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นเรื่องเร่งด่วนลำดับแรกที่จะต้องเร่งเข้าระงับและให้ความช่วยเหลือ ดังนั้น ในภาวะปกติจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมไว้เพื่อให้สามารถเผชิญกับเหตุสาธารณภัยที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ สำหรับประเทศไทยการจัดการในภาวะฉุกเฉินในแต่ละระดับได้มอบหมายให้ผู้ที่มิอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตาม พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐ เป็นผู้รับผิดชอบแต่ละระดับของการจัดการสาธารณภัย

บทที่ ๓

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

สำนักนายกรัฐมนตรี มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. จัดทำงบประมาณเพื่อดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (สำนักงบประมาณ)
๒. สนับสนุนด้านการข่าวกรองและให้คำแนะนำด้านการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ)
๓. บริหารจัดการการประชาสัมพันธ์และการจัดการข่าวสารตั้งแต่ภาวะปกติ ภาวะเกิดภัย และหลังเกิดภัย (กรมประชาสัมพันธ์)
๔. จัดระบบการรับบริจาคเพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัย (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี)
๕. ประสานงานหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูลสภาพภูมิอากาศ สภาพน้ำในลุ่มน้ำ และเขื่อนหรือที่กักเก็บน้ำ

กระทรวงการคลัง มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. กำหนดมาตรการด้านศุลกากร (ในการนำเข้าและส่งออก) เพื่อใช้สนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (กรมศุลกากร)
๒. กำหนดมาตรการด้านการเงินและการคลังที่สนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๓. กำหนดข้อกฎหมาย/ระเบียบที่ใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (กรมบัญชีกลาง)
๔. กำหนดระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับระเบียบเงินอุดหนุนราชการ (กรมบัญชีกลาง)

กระทรวงการต่างประเทศ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. ประสานงานกับหน่วยงานราชการของต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศประจำประเทศไทย ในการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๒. ติดต่อประสานขอรับความร่วมมือ ความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากรัฐบาลต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตั้งแต่ก่อนเกิดภัย ภาวะเกิดภัย และหลังเกิดภัย
๓. ชี้แจง และให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกับหน่วยงานของต่างประเทศ รวมทั้งสถานทูตต่างประเทศประจำประเทศไทยเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. ให้ความรู้และเผยแพร่ความรู้ด้านความปลอดภัยเมื่อเกิดสาธารณภัยแก่นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
 ๒. กำหนดมาตรการดูแลสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความปลอดภัย (กรมการท่องเที่ยว)
 ๓. ฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัย (กรมการท่องเที่ยว)
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์** มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้
๑. เสริมสร้างเครือข่ายด้านการพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคมให้เป็นกลไกเสริมในการทำงานป้องกันสาธารณภัยในระดับชุมชนรากฐาน
 ๒. สนับสนุนด้านการสังคมสงเคราะห์แก่ผู้ประสบภัย และดูแลช่วยเหลือเด็กกำพร้า คนพิการและผู้สูงอายุในพื้นที่ประสบภัย

๓. วางแผนและฟื้นฟูด้านสังคมและจิตใจให้แก่ผู้ประสบภัยและผู้ประสบปัญหาทางสังคม

๔. สนับสนุนกิจกรรมด้านสังคมสงเคราะห์ เพื่อฟื้นฟูภายในศูนย์พักพิงชั่วคราว

๕. รับผิดชอบในการเตรียมการและบริหารจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. จัดทำฐานข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรมที่เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยและพื้นที่ที่เกิดภัยในอดีต (กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)

๒. วางแผนและมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร (สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมการข้าว กรมฝนหลวงและการบินเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)

๓. พัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ชลประทานเพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย (กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกรมวิชาการเกษตร)

๔. ติดตามสถานการณ์ภัยและแจ้งเกษตรกรเพื่อเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน และกรมการข้าว)

๕. สำรวจและประเมินความเสียหายด้านการเกษตร เพื่อให้การช่วยเหลือตามระเบียบของทางราชการ (สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง และกรมชลประทาน)

๖. ปรับปรุง ฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่ชลประทานที่ได้รับ ความเสียหายจากสาธารณภัย เพื่อให้เกษตรกรสามารถประกอบอาชีพได้ (กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)

๗. ปฏิบัติการฝนหลวงและบริหารจัดการน้ำเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง (กรมฝนหลวงและการบินเกษตร และกรมชลประทาน)

๘. กำหนดแนวทางป้องกันและให้ความช่วยเหลือสัตว์เลี้ยง สัตว์เศรษฐกิจ และสัตว์งานไม่ให้ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัย (กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม และกรมการข้าว)

กระทรวงคมนาคม มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. จัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านคมนาคมให้สอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

๒. ปรับปรุงเส้นทางและโครงข่ายคมนาคม สนับสนุนภารกิจการส่งกำลังบำรุง พร้อมทั้งแก้ไขเส้นทางเพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากสาธารณภัย

๓. จัดให้มีเส้นทางสำรอง เส้นทางเลี่ยง หรือทำทางชั่วคราว รวมทั้งซ่อมหรือตัดแปลงแก้ไขสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบคมนาคม เพื่อสนับสนุน การปฏิบัติงานของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่

๔. สนับสนุนการอพยพเคลื่อนย้ายประชาชนออกจากพื้นที่ประสบภัย หรือเสี่ยงต่อการเกิดสาธารณภัย เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัย

๕. สนับสนุนข้อมูลเส้นทางสัญจร เส้นทางเลี่ยงพื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่ประสบภัยสำหรับประชาชน

๖. บูรณะ พื้นฟู เส้นทางคมนาคมที่ได้รับความเสียหายให้สามารถใช้งานได้โดยเร็ว

๗. จัดทำระบบฐานข้อมูลทรัพยากรเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านคมนาคม

๘. ให้การสนับสนุนงานด้านการจราจรในเส้นทางรับผิดชอบที่ประสบภัย

๙. ประสานงานและรับแจ้งเหตุสาธารณภัย ภัยด้านความมั่นคง และสถานการณ์ฉุกเฉินระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคประชาสังคม

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. ประเมินสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพอากาศ สิ่งปกคลุมดิน ปริมาณน้ำฝน สถานการณ์น้ำ ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน รวมทั้งข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยและพื้นที่ที่เกิดภัยในอดีต พร้อมทั้งประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแจ้งเตือนประชาชน และเฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์

๒. ประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผน ควบคุม ป้องกันอันตรายจากสาธารณภัย ประเภทต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ไฟป่าและหมอกควัน ธรณีพิบัติภัย (ดินถล่ม แผ่นดินไหว สึนามิ และหลุมยุบ) และมลพิษต่างๆ เป็นต้น

๓. วางแผน ปรับปรุง และพัฒนาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมเพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย

๔. ปรับปรุง พื้นฟู แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ สภาพแวดล้อม และเขตอุทยาน ที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยให้กลับสู่สภาพเดิม และไม่เสี่ยงต่อการเกิดภัย

๕. ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการเกิดสาธารณภัย รวมทั้งวางแผน ดำเนินการฟื้นฟูและรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของประชาชนและสิ่งมีชีวิต

๖. ควบคุมและป้องกันสัตว์ป่าและสัตว์อพยพที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัย

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. ดำเนินการให้มีระบบสื่อสารและโทรคมนาคมทั้งระบบสื่อสารหลัก ระบบสื่อสารรอง ระบบสื่อสารสำรอง ตลอดจนให้บริการฐานข้อมูลด้านสารสนเทศการสื่อสารให้สามารถใช้งานได้ในทุกสถานการณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) และ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน))

๒. สนับสนุนข้อมูลสถานะและการพยากรณ์อากาศ (กรมอุตุนิยมวิทยา) และสถิติเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (สำนักงานสถิติแห่งชาติ)

๓. ให้บริการฐานข้อมูลด้านการเตือนภัยและการสื่อสารในภาวะวิกฤตตลอดจนสนับสนุนการใช้ระบบสื่อสารสำรอง

๔. สนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการสื่อสาร การจัดช่องการสื่อสารสำรองเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉิน และสนับสนุนกำลังคน เพื่อบริการติดต่อสื่อสารได้ตลอดระยะเวลาช่วงที่เกิดภัยและพื้นที่ภายนอก เพื่อให้การช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว (บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) และ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน))

๕. พื้นฟูระบบสื่อสารเพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสารได้ (บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด (มหาชน) บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) และ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน))

กระทรวงพลังงาน มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. บริหารจัดการด้านก๊าซธรรมชาติในสถานะฉุกเฉินด้านพลังงาน (กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ และบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน))

๒. บริหารจัดการด้านน้ำมันเชื้อเพลิงในสถานะฉุกเฉินด้านพลังงาน (กรมธุรกิจพลังงาน)

๓. บริหารจัดการอนุรักษ์และประหยัดพลังงานในสถานะฉุกเฉินด้านพลังงาน (สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน และ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน)

๔. บริหารจัดการด้านไฟฟ้าในสถานะฉุกเฉินด้านพลังงาน (สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน และ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย)

๕. บริหารจัดการแผนรองรับในสถานะฉุกเฉินด้านพลังงานในภาพรวม (สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน)

๖. จัดทำฐานข้อมูลแหล่งพลังงาน เพื่อใช้สนับสนุนการปฏิบัติงานของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ และ กรมธุรกิจพลังงาน)

๗. จัดหาทรัพยากรด้านพลังงาน ให้เพียงพอต่อความต้องการใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (กรมธุรกิจพลังงาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน))

๘. สนับสนุนผู้เชี่ยวชาญด้านพลังงานเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กรมธุรกิจพลังงาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน))

กระทรวงพาณิชย์ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. จัดทำทะเบียนฐานข้อมูลผู้ผลิต/ผู้นำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นต่อการครองชีพ (กรมการค้าภายใน และองค์การคลังสินค้า)

๒. สนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัย โดยประสานผู้ผลิต/ผู้นำเข้าสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพ (กรมการค้าภายใน)

๓. จัดระบบการปันส่วนและกำหนดมาตรการควบคุมราคาสินค้าและบริการขณะเกิดภัย (กรมการค้าภายใน)

๔. กำหนดมาตรการกำกับดูแลราคาสินค้าและปริมาณสินค้า เพื่อการจัดหาสินค้าที่จำเป็นในขณะเกิดสาธารณภัยและป้องปรามการฉวยโอกาสกักตุนสินค้าหรือขึ้นราคาสินค้าซ้ำเติมผู้บริโภค โดยมีการกำกับดูแลทั้งต้นทางและปลายทาง (กรมการค้าภายใน)

๕. ติดตามสินค้าที่เป็นพืชผลการเกษตรในพื้นที่ประสบภัย รวมทั้งสำรวจและประเมินความเสียหาย (กรมการค้าภายใน)

๖. ประสานผู้ผลิต/ผู้นำเข้า เพื่อส่งสินค้าเข้าแต่ละพื้นที่ให้เพียงพอต่อความต้องการโดยเฉพาะพื้นที่ประสบภัย และให้จำหน่ายในราคาปกติ (กรมการค้าภายใน)

กระทรวงมหาดไทย มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. สั่งการ และประสานให้จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่รับผิดชอบ และพื้นที่ข้างเคียงหรือเมื่อได้รับการร้องขอ

๒. ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร กฎหมายว่าด้วยการขุดดินและถมดิน กฎหมายว่าด้วยการควบคุมกิจการการค้าอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือความผาสุกแห่งสาธารณชนและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๓. ดำเนินการตามมาตรการด้านผังเมืองเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๔. ประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัยเพื่อสามารถช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศ การจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ ๓) และผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศการจัดการสาธารณภัยขนาดเล็ก (ระดับ ๑) และการจัดการสาธารณภัยขนาดกลาง (ระดับ ๒)

๕. อำนวยความสะดวกและประสานการปฏิบัติการจัดการสาธารณภัยและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย พื้นที่ฟูและบูรณะสภาพพื้นที่ประสบภัยในกรณีที่เกิดสาธารณภัยขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบรุนแรงกว้างขวาง

๖. ส่งเสริมและรักษาความมั่นคงภายใน ความสงบเรียบร้อย และให้มีบริการประชาชนในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

๗. ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน โดยการประกาศเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน เขตพื้นที่จังหวัดประกาศโดยผู้ว่าราชการจังหวัด และเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครประกาศโดยอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางของรัฐในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศ ตามมาตรา ๑๑ แห่ง พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐ โดยมีหน้าที่ ดังนี้

๑. จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเสนอคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี

๒. จัดให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อหามาตรการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ

๓. ปฏิบัติการ ประสานการปฏิบัติ ให้การสนับสนุน และช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๔. ให้การสงเคราะห์เบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย ผู้ได้รับภัยอันตราย หรือ ผู้ได้รับความเสียหายจากสาธารณภัย

๕. แนะนำ ให้คำปรึกษา และอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชน

๖. ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในแต่ละระดับ

กระทรวงยุติธรรม มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และให้ความรู้แก่ประชาชนทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการเรียกร้องสิทธิและการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมาย (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม และสำนักงานยุติธรรมจังหวัด)

๒. สนับสนุนผู้เชี่ยวชาญด้านนิติวิทยาศาสตร์เมื่อได้รับการร้องขอ (สถาบันนิติวิทยาศาสตร์)

๓. สนับสนุนกำลังแรงงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (กรมคุมประพฤติ และ กรมราชทัณฑ์)

กระทรวงแรงงาน มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. จัดเตรียม จัดหา แรงงานที่มีความรู้ทางเทคนิค เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๒. ให้การศึกษา อบรม และฝึกฝนแรงงานในสถานประกอบการเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน และสามารถป้องกันและรักษาความปลอดภัยในสถานประกอบการของตนเอง (กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน)
๓. สสำรวจ จัดเตรียม จัดหา โดยการเรียกร้อยเกณฑ์จ้างหรือเช่าเครื่องมือเครื่องใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๔. ตรวจสอบข้อมูลแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยเพื่อให้การช่วยเหลือด้านคุ้มครอง และเรียกร้องสิทธิที่พึงได้ตามกฎหมายแรงงาน (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน)
๕. ฝึกอบรมและจัดหางานให้ผู้ประสบภัย (กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน)
๖. จัดหน่วยให้บริการด้านประกันสังคมแก่แรงงานที่ประสบภัย (สำนักงานประกันสังคม)

กระทรวงวัฒนธรรม มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. จัดทำฐานข้อมูลโบราณสถานที่สามารถใช้เป็นจุดอพยพ/ศูนย์พักพิงชั่วคราวหรือสถานที่อำนวยความสะดวกแก่การปฏิบัติงานของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ (กรมศิลปากร)
๒. จัดเตรียมพื้นที่โบราณสถานที่สามารถใช้เป็นจุดอพยพ/ศูนย์พักพิงชั่วคราว หรือสถานที่อำนวยความสะดวกแก่การปฏิบัติงานของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ (กรมศิลปากร)
๓. พื้นฟูบูรณะศาสนสถาน (ยกเว้นวัดและมัสยิด) โบราณสถาน โบราณวัตถุที่เสียหายจากสาธารณภัยให้กลับคืนสู่สภาพเดิม (กรมการศาสนา และ กรมศิลปากร)

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. ศึกษา ค้นคว้า และวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ และสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน))
๒. ให้บริการข้อมูลดาวเทียมสำรวจทรัพยากร ข้อมูลภูมิสารสนเทศ และข้อมูลจากเรดาร์ชายฝั่งเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (สำนักพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน))
๓. สนับสนุนองค์ความรู้และเทคโนโลยีเกี่ยวกับการจัดการสาธารณภัย (สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) สำนักพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) และสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน))

กระทรวงศึกษาธิการ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. พัฒนาหลักสูตรการเรียน การสอนเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกระดับชั้น ตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับชั้นอุดมศึกษา
๒. ส่งเสริมหน่วยงานการศึกษาให้มีบทบาทในการช่วยเหลือ/สนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๓. ส่งเสริมให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกแก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๔. สนับสนุนบุคลากรด้านการศึกษา เช่น ลูกเสือ และ เนตรนารี เป็นต้น เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่

๕. สำรองและจัดทำฐานข้อมูลสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นศูนย์พักพิงชั่วคราว

กระทรวงสาธารณสุข มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. จัดเตรียมความพร้อมสถานพยาบาลทุกระดับในการรับมือกับสาธารณภัย รวมถึงพัฒนาบุคลากรสาธารณสุขและอาสาสมัครให้มีความรู้ และทักษะ พร้อมทั้งจะปฏิบัติงานเมื่อเกิดสาธารณภัย และป้องกันตนเองจากภัยที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงาน

๒. จัดหาและจัดเตรียมสำรองทรัพยากรทางการแพทย์และสาธารณสุข รวมถึงการพัฒนาทีมปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์ในภาวะฉุกเฉินในระดับต่างๆ ที่พร้อมปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถใช้ประโยชน์ได้ทันทีเมื่อเกิดสาธารณภัย ได้แก่ ทีม Mini MERT ระดับอำเภอ ทีม MERT (Medical Emergency Response Team) ระดับจังหวัด ทีมเฝ้าระวังสอบสวนโรคเคลื่อนที่เร็ว (SRRT) เป็นต้น

๓. จัดให้มีและพัฒนาระบบสื่อสารเพื่อการประสานงานและสั่งการภายในและภายนอกกระทรวงสาธารณสุข รวมถึง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. พัฒนาระบบฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์และสาธารณสุข รวมทั้งเครื่องมือทางการแพทย์และเวชภัณฑ์ของภาครัฐ และเอกชน

๕. เป็นหน่วยงานหลักด้านการแพทย์และสาธารณสุขรับผิดชอบในการตอบสนองต่อสาธารณภัย โดยประสานและจัดการให้มีผู้บัญชาการเหตุการณ์ด้านการแพทย์และสาธารณสุข (Public Health & Medical Incidence Commander) รวมทั้งจัดให้มีศูนย์ปฏิบัติการด้านการแพทย์และสาธารณสุขในระดับต่างๆ (Public Health Emergency Operation Center : PHEOC)

๖. ประสานและสั่งการหน่วยงานสังกัดและหน่วยงานในกำกับของกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ (สพฉ.) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) องค์การเภสัชกรรม (GPO) เป็นต้น พร้อมทั้งประสานความร่วมมือหน่วยงาน เครือข่าย ภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น โรงพยาบาลในสังกัดมหาวิทยาลัย โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย โรงพยาบาลเอกชน มูลนิธิ อาสาสมัครต่างๆ เป็นต้น

๗. ประสานการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรด้านการแพทย์และสาธารณสุขแบบบูรณาการ (Integrated Resource Management) จากทุกภาคส่วน

๘. จัดให้มีการรักษาพยาบาลฉุกเฉิน (Emergency Care System) ครอบคลุม การแพทย์ฉุกเฉินก่อนถึงโรงพยาบาล (Emergency Medical Services : EMS) การรักษาพยาบาลฉุกเฉินที่โรงพยาบาล (Emergency Care in Hospital) การส่งต่อ (Interhospital Care) และจัดระบบเครือข่ายบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขสนับสนุนการปฏิบัติงานทั่วประเทศ

๙. จัดให้มีระบบฐานข้อมูลและความเสียหายทางด้านการแพทย์และสาธารณสุข และการรายงานผลอย่างถูกต้องและรวดเร็ว

๑๐. กำกับให้มีการคงสภาพและประคับประคองระบบบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขครอบคลุมทุกมิติ ได้แก่ มิติด้านการดูแลสุขภาพจิตใจ การอนามัยแม่และเด็ก การป้องกันและควบคุมโรค การรักษาพยาบาล การเฝ้าระวังโรคติดต่อ ตลอดจนการเข้าถึงบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขของผู้ประสบภัยได้อย่างทั่วถึงในทุกพื้นที่ของประเทศ

๑๑. พื้นฟูระบบการบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุข รวมถึงฟื้นฟูสภาพจิตใจ สังคม และวิถีชีวิตของผู้ประสบภัย และผู้เกี่ยวข้องให้กลับคืนสู่ภาวะปกติโดยเร็ว

๑๒. จัดให้ความรู้แก่ประชาชนและชุมชนในด้านการป้องกัน การรักษาพยาบาลเบื้องต้น การสุขภาพิบาล และอนามัย สิ่งแวดล้อมเพื่อให้สามารถช่วยตนเองและผู้อื่นได้

๑๓. พัฒนให้มีระบบการพยากรณ์โรค (Prognosis) และการแจ้งเตือนภัย (Warning System) พร้อมทั้ง มีการกระจายข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑๔. พัฒนาวิชาการและองค์ความรู้ด้านเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรค และเผยแพร่ให้ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวปฏิบัติ

สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. สนับสนุนงานด้านการแพทย์ฉุกเฉินแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒. สนับสนุนหน่วยงานที่จัดทำข้อมูลผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิตจากภัยที่เกิดขึ้น
๓. จัดทำมาตรฐาน หลักเกณฑ์ เกณฑ์ และวิธีปฏิบัติการฉุกเฉินตามมาตรฐานในระบบการแพทย์ฉุกเฉิน
๔. สนับสนุนให้มีระบบปฏิบัติการฉุกเฉิน และพัฒนาระบบสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการฉุกเฉิน

๕. ศึกษา ค้นคว้า วิจัยและพัฒนา รวมถึงเผยแพร่ความรู้การแพทย์ฉุกเฉิน

๖. จัดให้มีการศึกษาและฝึกอบรมการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์ฉุกเฉิน

๗. ประสานงาน ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติการฉุกเฉิน

กระทรวงอุตสาหกรรม มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. กำหนดมาตรฐานและกำกับดูแลการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม สินค้าชุมชน ที่อยู่ในความรับผิดชอบให้เป็นอย่างดีมีคุณภาพตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบและวิธีการอื่นที่กำหนด

๒. จัดทำแผนการจัดการสาธารณภัยให้สอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

๓. สนับสนุนข้อมูลและผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการสารเคมีและวัตถุอันตรายเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๔. จัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรของแหล่งอุตสาหกรรม เพื่อใช้สนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๕. ให้ความช่วยเหลือภาคอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัย

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. รักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของประชาชนในพื้นที่ประสบภัยและพื้นที่ใกล้เคียง
๒. ควบคุมและบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทางอาญา
๓. ปฏิบัติหน้าที่ด้านการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล การจัดการศพ การติดตาม ผู้สูญหาย และการส่งกลับ
๔. จัดระบบจราจรในพื้นที่ประสบภัยและพื้นที่ใกล้เคียง
๕. จัดชุดเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญพิเศษสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น ชุดกู้ภัย ชุดสุนัขค้นหา ชุดเก็บกู้และทำลายวัตถุระเบิด เป็นต้น

๖. สนับสนุนกำลังเจ้าหน้าที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ และยานพาหนะแก่กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่

สำนักงานพระพุทธศาสนา มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. จัดทำฐานข้อมูลวัดที่สามารถใช้เป็นจุดอพยพ/ศูนย์พักพิงชั่วคราว หรือสถานที่อำนวยความสะดวกแก่การปฏิบัติงานของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่

๒. จัดเตรียมพื้นที่วัดที่สามารถใช้เป็นจุดอพยพ/ศูนย์พักพิงชั่วคราว หรือสถานที่อำนวยความสะดวกแก่การปฏิบัติงานของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่

๓. พื้นที่บูรณะวัดที่เสียหายจากสาธารณภัยให้กลับสู่สภาพปกติหรือดีกว่าเดิม

มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. ให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ

๒. ให้การสงเคราะห์ด้านการศึกษา ทุนการศึกษา และเด็กกำพร้าหรืออนาถาที่ครอบครัวประสบสาธารณภัย

๓. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั่วประเทศ

๔. ให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือและบรรเทาแก่ประชาชนที่ได้รับความทุกข์ยากเดือดร้อน

สภาอากาศไทย มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. จัดเตรียมโลหิต ยา เวชภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ตลอดจนเครื่องมืออุปกรณ์เพื่อใช้ในการบรรเทาทุกข์และสงเคราะห์ผู้ประสบภัย

๒. ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ สมาชิกสภาอากาศไทย อาสาอากาศ เหล่าอากาศจังหวัด และประชาชนเพื่อเตรียมพร้อมรับสาธารณภัย รวมถึงให้ความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลและการสาธารณสุขเพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นได้เมื่อประสบภัย

๓. บรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัยขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุด้วยการบริการทางการแพทย์ รวมทั้งการรักษาพยาบาล ป้องกันโรค และสงเคราะห์เครื่องอุปโภคบริโภค ตลอดจนอุปกรณ์และบริการอื่นๆ ตามความจำเป็นของผู้ประสบภัย

๔. ติดต่อและประสานความร่วมมือกับสภาอากาศประเทศต่างๆ ผ่านคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ และสหพันธ์กาชาดและสภาเสี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศ

สำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม มีบทบาทหน้าที่ ควบคุมกำกับ ดูแล การใช้คลื่นความถี่วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ เพื่อสนับสนุนการจัดการสาธารณภัย เมื่อได้รับการประสานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

องค์การสาธารณสุข มูลนิธิ และภาคเอกชน มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. สนับสนุนกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติหรือกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่

๒. สนับสนุนการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๓. ร่วมปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายตามขีดความสามารถและทรัพยากร

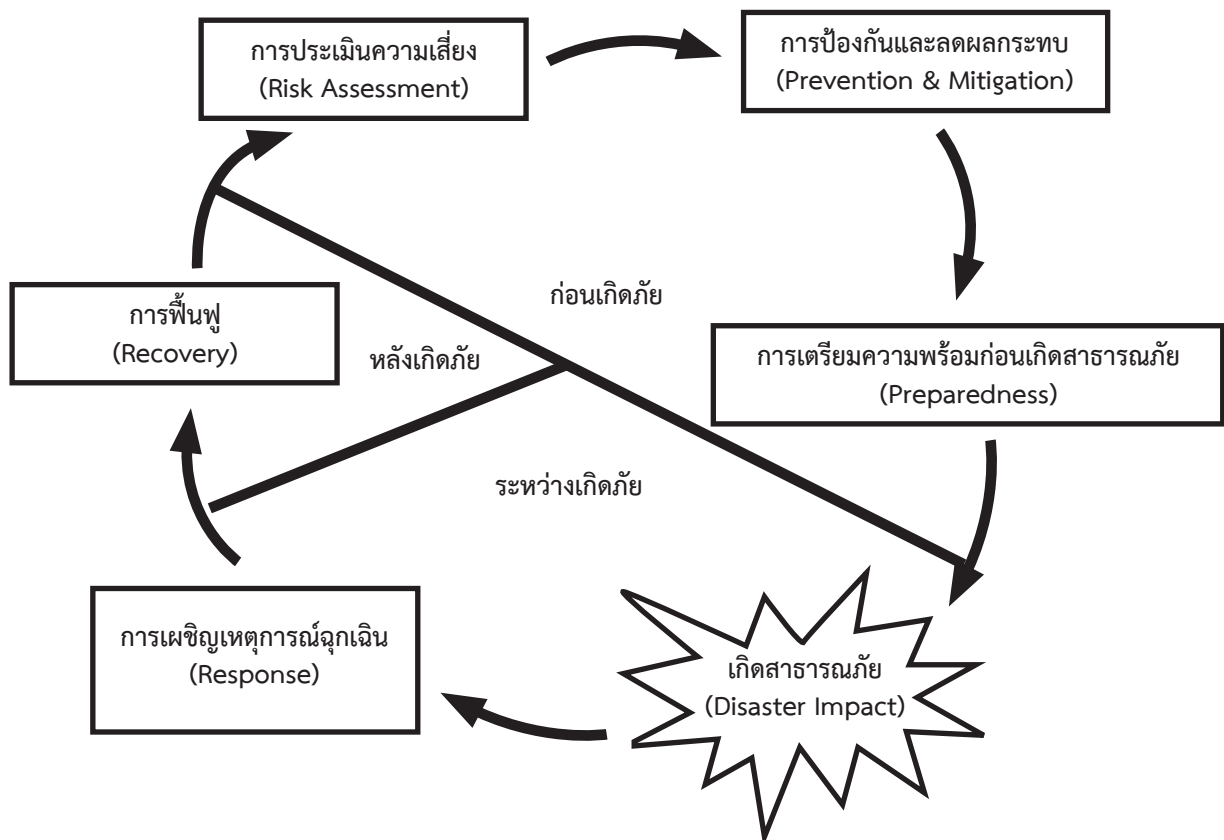
ส่วนที่ ๒

การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

บทที่ ๔ การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

หลักการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

ปัจจุบันทั่วโลกยอมรับว่าสาธารณภัยเป็นเรื่องที่จัดการได้โดยไม่จำเป็นต้องรอให้ภัยเกิดขึ้นก่อน จากแนวคิดในอดีตที่เคยมุ่งเน้นใน “ การจัดการสาธารณภัย (Disaster Management : DM) ” เมื่อภัยเกิดขึ้นแล้ว กล่าวคือ การจัดการเหตุการณ์ฉุกเฉิน การให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัย หรือการฟื้นฟูสภาพหลังจากภัยผ่านพ้น มาเป็นการให้ความสำคัญมากขึ้นกับการดำเนินการเชิงรุก โดยให้ความสำคัญกับการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Reduction : DRR) ได้แก่ การป้องกัน (Prevention) การลดผลกระทบ (Mitigation) และการเตรียมความพร้อม (Preparedness) ควบคู่กับการจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management) และการฟื้นฟู (Recovery) การฟื้นฟูสภาพและการซ่อมสร้าง (Rehabilitation and Reconstruction) การทำให้ดีกว่าเดิม และปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer)

รูปที่ ๕ วงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

ระยะก่อนเกิดภัย

การป้องกันและลดผลกระทบ (Prevention and Mitigation) เป็นการดำเนินการเพื่อขจัดหรือลดโอกาสที่สาธารณภัยจะสร้างผลกระทบต่อบุคคล ชุมชน หรือสังคม โดยการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อป้องกันภัย อาทิ การสร้างกำแพงป้องกันน้ำตามแนวแม่น้ำ การสร้างระบบระบายน้ำ และการสร้างอาคารที่คงทนต่อแรงสั่นสะเทือนจากเหตุแผ่นดินไหว และการดำเนินการอื่นๆ อาทิ การออกกฎหมายหรือระเบียบ การอบรมให้ความรู้ และการจัดสรรการใช้ประโยชน์จากที่ดิน

การเตรียมความพร้อมก่อนเกิดสาธารณภัย (Preparedness) เป็นการดำเนินงานเพื่อให้ประชาชนหรือชุมชนมีความรู้และทักษะต่างๆ พร้อมทั้งจะเผชิญกับภัยพิบัติ และสาธารณภัย อาทิ การพัฒนาระบบการแจ้งเตือนภัยและการกระจายข่าวสาร การวางแผนเผชิญเหตุ การฝึกซ้อมแผน การจัดทำแผนอพยพและเตรียมเส้นทางอพยพ การจัดเตรียมเครื่องมือที่เกี่ยวข้อง และการฝึกทักษะ

ระยะระหว่างเกิดภัย

การเผชิญเหตุการณฉุกเฉิน (Response) เป็นการดำเนินการต่างๆ ที่มุ่งรักษาชีวิตของผู้ประสบภัยเป็นหลัก โดยเน้นการให้ความช่วยเหลือ การกู้ชีพ การกู้ภัย การพยาบาลและสาธารณสุข ตลอดจนการบรรเทาทุกข์ และแจกจ่ายสิ่งของยังชีพ การจัดการศุนย์พักพิง และการจัดการระบบบัญชาการเหตุการณ์ฉุกเฉิน

ระยะหลังเกิดภัย

การฟื้นฟู (Recovery) เป็นการดำเนินการที่มุ่งเน้นการจัดการสถานการณ์ภายหลังการเกิดสาธารณภัยให้บุคคล ชุมชน หรือสังคม ได้ฟื้นคืนสภาพกลับมาเป็นปกติ ซึ่งมีแนวทางการปฏิบัติ ๒ แนวทาง ได้แก่ ๑) การสร้างคืนใหม่ให้เหมือนเดิม หรือ ๒) การสร้างคืนใหม่ให้ดีกว่าเดิม โดยมากเป็นการฟื้นฟูในเชิงโครงสร้างพื้นฐานด้วยการบูรณะซ่อมแซม อาทิ การซ่อมแซมอาคารหรือที่พักอาศัย การบูรณะระบบโครงสร้างพื้นฐาน และการซ่อมแซมสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ นอกจากนี้ยังดำเนินการฟื้นฟูสภาพจิตใจและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติและสาธารณภัย รวมทั้งการฟื้นฟูทางด้านเศรษฐกิจ

เป้าหมายหลักของการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ คือ การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย ซึ่งจะช่วยลดความรุนแรงของผลกระทบจากสาธารณภัยได้ โดยการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตั้งแต่การวิเคราะห์และลดปัจจัยที่เป็นสาเหตุของสาธารณภัย ซึ่งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยสามารถดำเนินการได้ทุกๆ วัน โดยไม่จำเป็นต้องรอให้เกิดสาธารณภัยก่อน ซึ่งหากพิจารณาจากวงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยแล้ว กระบวนการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยเป็นการดำเนินการที่ให้ความสำคัญกับมาตรการที่สามารถดำเนินการได้ตั้งแต่ก่อนเกิดภัย ได้แก่ การป้องกัน (Prevention) การลดผลกระทบ (Mitigation) และการเตรียมความพร้อม (Preparedness)

ยุทธศาสตร์การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

ยุทธศาสตร์การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของแผนฉบับนี้ เป็นการตอบสนองต่อเป้าหมายการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศและวัตถุประสงค์ของแผนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในอันที่จะยกระดับไปสู่มาตรฐานตามหลักสากล เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐ รวมถึงความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย

๑. ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย เป็นการลดโอกาสที่จะได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยอย่างเป็นระบบ โดยการวิเคราะห์และจัดการกับปัจจัยที่เป็นสาเหตุและผลกระทบของสาธารณภัย เพื่อลดความล่าช้า ลดปัจจัยที่ทำให้เกิด ความเปราะบาง และเพิ่มศักยภาพของบุคคล ชุมชน และสังคมให้เข้มแข็งในการจัดการปัญหาในปัจจุบัน รวมถึงป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยมีเป้าประสงค์ (๑) เพื่อหลีกเลี่ยงภัยอันตรายและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยการลดความเปราะบาง และความล่าช้า พร้อมทั้งการเพิ่มขีดความสามารถในการเตรียมพร้อมกับสาธารณภัยที่เกิดขึ้น และ (๒) เพื่อให้มีมาตรการ/แนวทางปฏิบัติในการป้องกัน การลดผลกระทบ และการเตรียมความพร้อมที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งได้กำหนดกลยุทธ์การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยไว้ ๓ กลยุทธ์ ได้แก่ การสร้างระบบ การประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้มีมาตรฐาน การพัฒนามาตรการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย และการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนและทุกระดับสร้างแนวปฏิบัติในการลดความเสี่ยง

๒. ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การบูรณาการการจัดการในภาวะฉุกเฉิน เป็นการเผชิญเหตุและจัดการสาธารณภัย ในภาวะฉุกเฉินให้เป็นไปอย่างมีมาตรฐาน โดยการจัดระบบ การจัดการทรัพยากร และภารกิจความรับผิดชอบ เพื่อเผชิญเหตุการณ์ฉุกเฉินที่เกิดขึ้นทุกรูปแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงลดความสูญเสียที่มีต่อชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน ทรัพยากร สภาพแวดล้อม สังคม และประเทศให้มึผลกระทบน้อยที่สุด โดยมีเป้าประสงค์ ดังนี้ (๑) เพื่อให้การจัดการสาธารณภัยในภาวะฉุกเฉินเป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐาน เป็นเอกภาพ และบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล (๒) เพื่อให้ผู้ประสบภัยได้รับความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์อย่างรวดเร็ว ท้วถึง และ ทันทต่อเหตุการณ์ (๓) เพื่อลดความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยให้น้อยที่สุด ซึ่งได้กำหนดกลยุทธ์การบูรณาการการจัดการ ในภาวะฉุกเฉินไว้ ๓ กลยุทธ์ ได้แก่ การสร้างมาตรฐานการจัดการในภาวะฉุกเฉิน การพัฒนาระบบ/เครื่องมือ สนับสนุนการเผชิญเหตุ และการเสริมสร้างระบบและแนวปฏิบัติในการบรรเทาทุกข์

๓. ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การเพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน เป็นการปรับสภาพระบบสาธารณูปโภค การดำรงชีวิต และสภาวะวิถีความเป็นอยู่ของชุมชน ที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาวะปกติ หรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น และปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer) ตามความเหมาะสม โดยการนำปัจจัยในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยมาดำเนินการในการฟื้นฟู ซึ่งหมายรวมถึงการซ่อมสร้าง (Reconstruction) และการฟื้นฟูสภาพ (Rehabilitation) โดยมีเป้าประสงค์ ดังนี้ (๑) เพื่อฟื้นฟูให้ผู้ประสบภัยได้รับการสงเคราะห์ช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว ท้วถึง ต่อเนื่อง เป็นธรรม และสามารถกลับไปดำรงชีวิตได้ตามปกติ และ (๒) เพื่อให้พื้นที่ประสบภัยได้รับการฟื้นฟูให้กลับคืนสู่สภาวะปกติ หรือให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม ซึ่งได้กำหนดกลยุทธ์ในการฟื้นฟูไว้ ๓ กลยุทธ์ ได้แก่ การพัฒนาระบบการประเมินความต้องการหลังเกิดสาธารณภัย (Post Disaster Need Assessment : PDNA) การพัฒนาระบบปฏิบัติการและบริหารจัดการด้านการฟื้นฟู และการเสริมสร้างแนวทางการฟื้นฟูที่ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer)

๔. ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย เป็นการพัฒนาศักยภาพการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศให้ได้มาตรฐาน ตามหลักสากล โดยการจัดระบบและกลไกในการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

โดยคำนึงถึงระเบียบ กฎหมาย แนวทางปฏิบัติ การให้ความช่วยเหลือ ด้านมนุษยธรรม และประเพณีปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศเป็นสำคัญ โดยมีเป้าประสงค์ ดังนี้ (๑) เพื่อพัฒนาระบบ และกลไกงานด้านสาธารณภัยร่วมกับหน่วยงาน และองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศ และ (๒) เพื่อพัฒนา และเชื่อมโยงกับมาตรฐานงานด้านสาธารณภัยระดับภูมิภาค อนุภูมิภาค และระหว่างภูมิภาค ซึ่งได้กำหนด กลยุทธ์การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยไว้ ๔ กลยุทธ์ ได้แก่ การพัฒนาระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมที่มีเอกภาพ การยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้านมนุษยธรรม การเสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านสาธารณภัยของประเทศ และการส่งเสริมบทบาท ความเป็นประเทศแกนนำด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

กลไกในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

ระดับนโยบาย

๑. คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.) มีหน้าที่กำหนดนโยบายการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ บูรณาการพัฒนาระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระหว่างหน่วยงาน ของรัฐและหน่วยงานภาคเอกชน ให้มีประสิทธิภาพ มีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ตามที่ระบุใน พ.ร.บ.ป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๖ และ ๗

๒. คณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ (กปอ.) มีหน้าที่เสนอแนะนโยบายเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติภัย ของประเทศและเสนอแนะแนวทางปฏิบัติและประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ โดยมีองค์ประกอบ และ อำนาจหน้าที่ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ระดับปฏิบัติ

๑. กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บก.ปภ.ช.) มีหน้าที่ อำนาจการ ควบคุม กำกับ ดูแล และประสานการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของกองอำนาจการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยระดับต่างๆ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยแห่งชาติ และปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นรองผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ในกรณีการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และกรณีสาธารณภัยร้ายแรง อย่างยิ่ง มีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย ในการควบคุม สั่งการ และบัญชาการเหตุการณ์

๒. กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.) ให้กรมป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย จัดตั้งกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง โดยมีผู้บัญชาการกลาง เป็นผู้อำนวยการ มีความรับผิดชอบ ดังนี้

๒.๑ ภาวะปกติ ประสานงาน และบูรณาการข้อมูลและการปฏิบัติการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เครื่องมืออุปกรณ์ แผนปฏิบัติการ เพื่อเตรียมความพร้อมในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาสาธารณภัยทั้งระบบ

๒.๒ ภาวะใกล้เกิดภัย เตรียมการเผชิญเหตุ การติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์ วิเคราะห์ข้อมูล ที่เกี่ยวข้อง ประเมินสถานการณ์ และแจ้งเตือน รวมถึงรายงานและเสนอความเห็นต่อผู้บัญชาการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติหรือนายกรัฐมนตรีแล้วแต่ระดับการจัดการสาธารณภัย เพื่อตัดสินใจในการรับมือกับ สาธารณภัยที่จะเกิดขึ้น

๒.๓ ภาวะเกิดภัย อำนาจการและบูรณาการประสานการปฏิบัติ ในกรณีการจัดการสาธารณภัย ระดับ ๑ และ ระดับ ๒ และให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง รับผิดชอบในการอำนาจการ ประเมินสถานการณ์ และสนับสนุนการสั่งการจากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ รวมทั้งติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์ วิเคราะห์ประเมินสถานการณ์ รายงาน แจ้งเตือนและเสนอความคิดเห็น ต่อผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือนายกรัฐมนตรี เพื่อตัดสินใจยกระดับ ในกรณี การจัดการสาธารณภัยระดับ ๓ และระดับ ๔

ทั้งนี้ ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง ทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งในศูนย์ประสานงาน ของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ในกรณีการจัดการสาธารณภัย ระดับ ๓ และระดับ ๔

๓. กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (กอปภ.จ.) ทำหน้าที่อำนาจการ ควบคุม สนับสนุน และประสานการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่รับผิดชอบ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็น ผู้อำนวยการ รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย และนายองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด เป็น รองผู้อำนวยการ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด **ผู้แทนกระทรวงกลาโหมที่ได้รับมอบหมาย** (รายละเอียดตามผนวก ค) ปลัดจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ผู้แทนหน่วยงานของรัฐที่ผู้อำนวยการ จังหวัดเห็นสมควรแต่งตั้ง ผู้แทนสถาบันการศึกษาในพื้นที่ที่ผู้อำนวยการจังหวัดเห็นสมควรแต่งตั้ง ผู้แทนองค์การ สาธารณกุศลที่ผู้อำนวยการจังหวัดเห็นสมควรแต่งตั้ง และผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต เป็นกรรมการ และมีหัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็น กรรมการและเลขานุการ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ได้แก่ ๑) จัดทำแผนปฏิบัติการตามความเสี่ยงภัยด้านต่างๆ ให้สอดคล้องกับแผนการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ๒) กำหนดแนวทาง/ดำเนินการ เพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การเตรียม ความพร้อมรับมือกับสาธารณภัยของกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด อำเภอ และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ ๓) เฝ้าระวัง ติดตาม ประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์สาธารณภัยเมื่อเกิดหรือ ใกล้จะปรับระดับการจัดการสาธารณภัยเป็นระดับ ๒ ให้เสนอผู้อำนวยการจังหวัด จัดตั้งศูนย์บัญชาการ เหตุการณ์จังหวัดขึ้น เพื่อเผชิญเหตุสาธารณภัยในพื้นที่ ๔) รวบรวมและจัดทำคลังข้อมูลทรัพยากร ในการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่จังหวัด ๕) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ภาคเอกชน และ จังหวัดข้างเคียง โดยให้และรับการสนับสนุนทรัพยากร เพื่อช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และ ๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายมอบหมาย

๔. กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร (กอปภ.กทม.) ทำหน้าที่ป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยในเขตกรุงเทพมหานคร การจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร รวมทั้งแผนปฏิบัติการและแผนเผชิญเหตุ การดำเนินการสนับสนุนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และเป็นหน่วยเผชิญเหตุ เมื่อเกิดสาธารณภัยในพื้นที่รับผิดชอบ มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในฐานะ ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครเป็นผู้รับผิดชอบ มีอำนาจหน้าที่ และแนวทางปฏิบัติ ตาม พ.ร.บ.ป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐ หมวด ๓ โดยมีองค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ตามที่ผู้อำนวยการ กรุงเทพมหานครกำหนด

๕. กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ (กอปภ.อ.) ทำหน้าที่ อำนาจการ ควบคุม สนับสนุน และประสานการปฏิบัติกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่รับผิดชอบในการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย และปฏิบัติงานตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

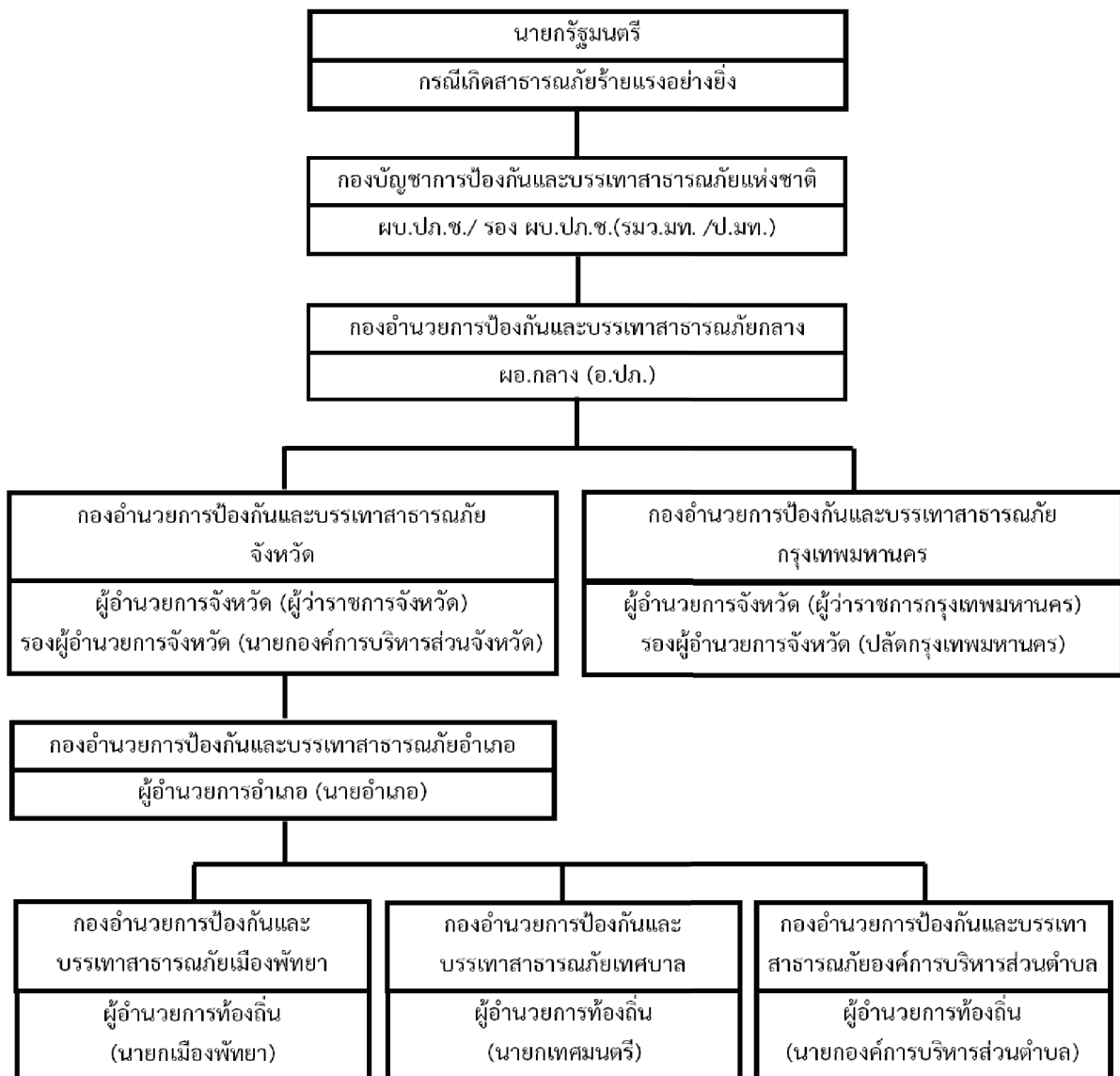

จังหวัดมอหมาย โดยมีนายอำเภอ เป็นผู้อำนวยการ ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มบริหารการปกครอง เป็นรองผู้อำนวยการ ผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจในเขตพื้นที่ ผู้แทนกระทรวงกลาโหมที่ได้รับมอบหมาย (รายละเอียดตามผนวก ค) สาธารณสุขอำเภอ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ผู้แทนหัวหน้าส่วนราชการส่วนกลางในพื้นที่ ผู้แทนหน่วยงานของรัฐที่ผู้อำนวยการอำเภอเห็นสมควรแต่งตั้ง ผู้แทนสถานศึกษาที่ผู้อำนวยการจังหวัดเห็นสมควรแต่งตั้ง ผู้แทนองค์กรสาธารณกุศลในพื้นที่ที่ผู้อำนวยการจังหวัดเห็นสมควรแต่งตั้ง และผู้แทนสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็นกรรมการ และมี ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายความมั่นคง เป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ ๑) จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อทำหน้าที่อำนวยการ ประสานงาน และสนับสนุนการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ๒) กำหนดแนวทางดำเนินการ เพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การเตรียมความพร้อมรับมือกับสาธารณภัย และการฟื้นฟูของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๓) เฝ้าระวัง ติดตาม ประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์สาธารณภัย เมื่อเกิด หรือใกล้จะเกิดสาธารณภัยขึ้นในพื้นที่ ให้เสนอผู้อำนวยการอำเภอ จัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ เพื่อควบคุมและบัญชาการเหตุการณ์ ๔) รวบรวมและจัดทำคลังข้อมูลทรัพยากร ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่อำเภอ และ ๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดและหรือกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดมอหมาย

๖. กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาล (กอปก.ทน./ทม./ทต.) ทำหน้าที่ปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและเป็นหน่วยเผชิญเหตุเมื่อเกิดสาธารณภัย จัดทำแผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาล (ระดับการเผชิญเหตุการณ์) ช่วยเหลือผู้อำนวยการจังหวัดและผู้อำนวยการอำเภอ ตามที่ได้รับมอบหมาย พร้อมทั้งสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียงเมื่อได้รับการร้องขอ โดยมีนายกเทศมนตรี เป็นผู้อำนวยการท้องถิ่น

๗. กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วนตำบล (กอปก.อบต.) ทำหน้าที่ปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และเป็นหน่วยเผชิญเหตุเมื่อเกิดสาธารณภัย จัดทำแผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบล (ระดับการเผชิญเหตุการณ์) ช่วยเหลือผู้อำนวยการจังหวัดและผู้อำนวยการอำเภอ ตามที่ได้รับมอบหมาย พร้อมทั้งสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียงเมื่อได้รับการร้องขอ โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้อำนวยการท้องถิ่น

๘. กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเมืองพัทยา (กอปก.เมืองพัทยา) ทำหน้าที่ปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และเป็นหน่วยเผชิญเหตุเมื่อเกิดสาธารณภัย จัดทำแผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเมืองพัทยา (ระดับการเผชิญเหตุการณ์) ช่วยเหลือผู้อำนวยการจังหวัดและผู้อำนวยการอำเภอตามที่ได้รับมอบหมาย พร้อมทั้งสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียงเมื่อได้รับการร้องขอ โดยมีนายกเทศมนตรีเมืองพัทยา เป็นผู้อำนวยการท้องถิ่น

รูปที่ ๖ แผนผังโครงสร้างกลไกการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

แนวทางการปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ

๑. แนวทางการปฏิบัติร่วมกับหน่วยทหาร ในการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร่วมระหว่างพลเรือนกับทหารนั้น จะต้องมีการประสานงานระหว่างกันอย่างใกล้ชิด และพยายามเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างกัน รวมทั้งดำรงการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนระหว่างการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสนับสนุนการจัดการสาธารณภัยของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และศูนย์บัญชาการเหตุการณ์แต่ละระดับ ฝ่ายทหารอาจพิจารณาจัดตั้งศูนย์ประสานงานระหว่างพลเรือนกับทหาร หรือศูนย์ปฏิบัติงานร่วมระหว่างพลเรือนกับทหาร ขึ้นอยู่กับระดับของหน่วยและสถานการณ์สาธารณภัย เพื่อประชุมหารือและแลกเปลี่ยนข้อมูลในการจัดการสาธารณภัย รวมทั้งการบรรยายสรุปสถานการณ์ประจำวัน เพื่อทำความเข้าใจต่อสถานการณ์ให้ตรงกัน โดยยึดกรอบแนวทางการปฏิบัติตามมาตรฐานหลักสากล และ พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐ ดังนี้

(๑) ดำเนินการตามมาตรา ๔๖ แห่ง พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐ (๒) ดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติงานร่วมระหว่างพลเรือนกับทหารในการบรรเทาสาธารณภัย และ (๓) ดำรงการติดต่อสื่อสารและประสานการปฏิบัติอย่างใกล้ชิดระหว่างพลเรือนกับทหารในพื้นที่

๒. แนวทางการปฏิบัติร่วมกับภาคประชาสังคม และองค์กรสาธารณกุศล ดังนี้ ๑) ให้จัดเจ้าหน้าที่ประสานงาน กับศูนย์บัญชาการเหตุการณ์แต่ละระดับ (กรณีเกิดสาธารณภัย) เพื่อร่วมปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และการช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ประสบภัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ๒) ให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ ร่วมกับองค์กรสาธารณกุศลจัดทำแนวทางการปฏิบัติในการสนับสนุนกำลัง ทหารยากร เจ้าหน้าที่ อุปกรณ์ และเครื่องมือ เพื่อการปฏิบัติงานขององค์กรปฏิบัติในการจัดการสาธารณภัยแต่ละระดับ ๓) แนวทางการปฏิบัติร่วมกับต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ ให้ดำเนินการดังนี้ (๑) ได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (การจัดการสาธารณภัยระดับ ๔) และมีความจำเป็นต้องขอรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ให้กระทรวงการต่างประเทศ นำเรื่องเสนอสู่การพิจารณาของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติดังกล่าวข้างต้นแล้ว ให้ประสานงานกับกระทรวงมหาดไทย (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยให้กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานการรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศต่อไป (๒) ให้กระทรวงการต่างประเทศ จัดทำมาตรฐานวิธีปฏิบัติสำหรับหน่วยงานและองค์การระหว่างประเทศที่ดำเนินการให้ความช่วยเหลือประเทศไทยในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (๓) กรณีที่รัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศหรือองค์กรภาคเอกชนต่างประเทศมีความประสงค์จะให้การสนับสนุนสิ่งของ กำลังเจ้าหน้าที่ หรือสิ่งอื่นใด เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในราชอาณาจักรไทยให้ดำเนินการตามข้อผูกพันสัญญาข้อตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศที่ได้มีการจัดทำขึ้น โดยยกเว้นอากรแก่สิ่งของนั้น ทั้งนี้ ให้กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก และ (๔) ให้กระทรวงการต่างประเทศจัดทำแนวทางการปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือต่างประเทศกรณีเกิดสาธารณภัย และมีการร้องขอความช่วยเหลือจากประเทศไทย โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน

การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย

การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย เป็นแนวคิดและวิธีปฏิบัติเพื่อลดโอกาสที่จะได้รับผลกระทบจากสาธารณภัย โดยการวิเคราะห์และการบริหารจัดการปัจจัยที่เป็นสาเหตุและผลกระทบของสาธารณภัย เพื่อกำหนดนโยบาย มาตรการ หรือกิจกรรมต่างๆ ให้สามารถลดความล่าช้าและลดปัจจัยที่ทำให้เกิดความประมาท รวมทั้งเพิ่มศักยภาพในการจัดการปัญหา โดยมีเป้าหมาย คือ การลดความเสี่ยงที่มีอยู่ในชุมชนและสังคม และป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ ได้กำหนดกลยุทธ์การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย ไว้ ๓ กลยุทธ์ สรุปได้ดังนี้

๑) กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างระบบการประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้มีมาตรฐาน โดยกำหนดให้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นหน่วยรับผิดชอบประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัย โดยมีแนวทางปฏิบัติในการประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัย ดังนี้ (๑) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีกระบวนการประเมินความเสี่ยงประกอบด้วย การประเมินสถานการณ์ปัจจุบันและข้อมูลหรือผลการศึกษามีอยู่ การประเมินภัยอันตราย

การประเมินความล่าช้า การวิเคราะห์ความเปราะบาง การวิเคราะห์ความสูญเสียและผลกระทบ การจัดทำข้อมูลสถานะความเสี่ยงและการประเมินผลเพื่อให้การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยเกิดความคุ้มค่าตามหลักเศรษฐศาสตร์ และ การวางแผนปฏิบัติการและการทบทวนกลยุทธ์ในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย (๒) เพิ่มศักยภาพให้ระดับท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัดในการประเมินความเปราะบางและความล่าช้า (๓) เพิ่มศักยภาพและปรับปรุงการประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยระดับชาติ เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย การลดความเสี่ยง การจัดสรรงบประมาณ การออกกฎ หรือระเบียบ การจัดทำแผนงานและโครงการ รวมถึง การจัดทำดัชนีความเสี่ยงและแผนที่เสี่ยงภัย เป็นต้น

๒) กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนามาตรการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย โดยกำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ ๓ แนวทาง เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบในการวางแผนปฏิบัติงานและการดำเนินการต่างๆ ในช่วงก่อนเกิดภัย ดังนี้ (๑) แนวทางการปฏิบัติการป้องกันและลดผลกระทบ ทั้งที่ใช้โครงสร้างและไม่ใช้โครงสร้าง เพื่อขจัดหรือลดโอกาสที่สาธารณภัยจะสร้างผลกระทบต่อบุคคล ชุมชน หรือ สังคม ได้แก่ (๑.๑) การกำหนดเขตพื้นที่ และจัดกลุ่มที่ตั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (๑.๒) การกำหนดมาตรฐานการก่อสร้างอาคารที่ต้านทาน และไม่ก่อให้เกิดสาธารณภัยต่างๆ (๑.๓) การเสริมสร้างความแข็งแรงของตลิ่ง ปะการังต้นไม้ ไม้พุ่ม หญ้าแฝก และป่าโกงกางป้องกันชุมชนริมน้ำหรือริมทะเล (๑.๔) การขุดลอกคูคลอง ท่อระบายน้ำ และรักษาความสามารถในการระบายน้ำของพื้นที่ แบบปกติและแบบฉุกเฉิน (๑.๕) การปรับแผนการเกษตรเพื่อกระจายความเสี่ยง (๑.๖) การพัฒนาบ่อบาดาล และบ่อน้ำตื้น (๑.๗) การสร้างความตระหนักเพื่อป้องกันการติดต่อกับเชื้อโรคและอื่นๆ และ (๑.๘) การออกกฎหมายที่จำเป็นในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย (๒) แนวทางปฏิบัติในการเตรียมความพร้อมเพื่อให้ประชาชนหรือชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีองค์ความรู้ ชีตความสามารถ และทักษะต่างๆ พร้อมทั้งรับมือกับสาธารณภัย ได้แก่ (๒.๑) การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจ กำหนดแนวทางแก้ปัญหาในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย (๒.๒) การฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ แผนปฏิบัติการ และแผนเผชิญเหตุให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ การฝึกเชิงอภิปราย และ การฝึกเชิงปฏิบัติการ ดังนั้นเพื่อให้การเตรียมความพร้อมรับมือกับสาธารณภัยในภาพรวมของประเทศมีประสิทธิภาพ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ จึงได้กำหนดให้ กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ และหน่วยงานที่รับผิดชอบแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินแต่ละด้าน ต้องจัดให้มีการฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามประเภทดังกล่าว อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง ตามความเหมาะสม โดยควรทำประเมินผลการฝึกด้วยทุกครั้ง (๒.๓) การเตรียมการอพยพ กำหนดให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ จัดทำแผนอพยพ แผนอพยพส่วนราชการ หรือวางแผนการการอพยพ (๒.๔) การเตรียมการจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว กำหนดให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ ต้องดำเนินการคัดเลือกสถานที่ตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราวที่เหมาะสมในพื้นที่ และกำหนดแนวทางการจัดการภายในศูนย์พักพิงชั่วคราวด้วย โดยให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำแผนบริหารจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว (๒.๕) การจัดตั้งองค์กรการเรียนรู้สาธารณภัย กำหนดให้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับพิจารณาจัดตั้งศูนย์

การเรียนรู้สาธารณภัยแต่ละระดับ ตามความเหมาะสม รวมทั้ง ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง จัดทำแนวทาง และรายละเอียดร่วมกับหน่วยงาน และสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง จัดให้มีการเรียนการสอน การฝึกอบรม ตั้งแต่ในระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ จนถึงปริญญาตรี หรือสูงกว่าตามความเหมาะสม (๒.๖) การพัฒนาค้นข้อมูลสาธารณภัยแห่งชาติ กำหนดให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการพัฒนาค้นข้อมูล สาธารณภัยแห่งชาติ (๒.๗) การจัดตั้งคลังสำรองทรัพยากร กำหนดให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยกลางกำหนดพื้นที่จัดตั้งคลังสำรองทรัพยากรอย่างน้อยภาคละ ๑ แห่ง ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสม และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยนำทรัพยากรไปใช้ในการปฏิบัติ และ (๒.๘) แผนการบริหารความต่อเนื่อง (Business Continuity Plan : BCP) เป็นแผนรองรับการดำเนินภารกิจ เพื่อให้บริการประชาชนได้อย่างต่อเนื่องเมื่ออยู่ในสภาวะวิกฤต ซึ่งหน่วยงานภาครัฐจะต้องเร่งดำเนินการให้การ ดำเนินงานหรือการให้บริการกลับมาให้เหมือนภาวะปกติแม้ในสถานการณ์ภัยตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อ ๒๔ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๕ และ (๓) แนวทางปฏิบัติของระบบการเตือนภัย ซึ่งเป็นโครงสร้าง และระบบ สื่อสารที่ช่วยให้มีข้อมูลเกี่ยวกับสาธารณภัย และการส่งข้อมูลที่ถูกต้องรวดเร็วไปยังส่วนราชการ หน่วยงาน และประชาชน โดยมีส่วนราชการและหน่วยงานเกี่ยวข้อง เช่น กรมอุตุนิยมวิทยา กรมชลประทาน กรมทรัพยากรธรณี กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ ทำหน้าที่เฝ้าระวัง และติดตามสถานการณ์ปฏิบัติงานตลอด ๒๔ ชั่วโมง โดยให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นหน่วยจัดวางระบบสื่อสาร รวมทั้ง ให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจัดเตรียม จัดหาอุปกรณ์ และเครื่องมือสื่อสารสำหรับเชื่อมกับระบบสื่อสารให้เพียงพอ และใช้การได้ตลอดเวลา โดยให้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร วิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์เพื่อตัดสินใจในการเตรียมรับมือกับสาธารณภัย สำหรับการแจ้งเตือน ล่วงหน้า ให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นหน่วยประสานงานกลางร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์ ในการจัดวางแนวทาง มาตรการ และขั้นตอนการปฏิบัติ ร่วมกับหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการเฝ้าระวัง ติดตาม สถานการณ์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และแจกจ่ายข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้การแจ้งเตือนล่วงหน้าที่มีมาตรฐาน เป็นรูปแบบเดียวกันซึ่งสะดวกต่อการรับทราบและทำความเข้าใจกับข้อมูลที่ได้รับ โดยให้กองอำนวยการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง จัดวางแนวทาง มาตรการ และขั้นตอนการปฏิบัติ ร่วมกับหน่วยงาน ที่มีหน้าที่ในการแจ้งเตือนภัยเพื่อการส่งการไปยังกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต พร้อมทั้งให้กรมประชาสัมพันธ์ ร่วมกับกรมการปกครอง กำหนด ขั้นตอนวิธีปฏิบัติเพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ แจกจ่ายข้อมูลข่าวสาร และแจ้งเตือนภัยให้กับผู้ปกครองท้องถิ่น และประชาชนเพื่อให้มั่นใจได้ว่าประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและรวดเร็ว นอกจากนี้ ให้กองอำนวยการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับพิจารณากำหนดแนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติสำหรับ ส่วนราชการ หน่วยงาน และองค์กรเอกชนในการรับมือกับสาธารณภัยที่เกิดขึ้น รวมถึงการจัดทำแผนอพยพ และการฝึกอบรม โดยศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตเป็นหน่วยงานสนับสนุนทรัพยากร เครื่องมือพิเศษ ซึ่งหากเกินศักยภาพที่จะรับมือกับสถานการณ์ได้ ให้รายงานกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง ทราบทันที

๓) กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนและทุกระดับสร้างแนวปฏิบัติในการลดความเสี่ยง เพื่อสร้าง การยอมรับจากทุกภาคส่วน อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมในการลดความเสี่ยง

จากสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ โดยการกำหนดนโยบายการดำเนินการที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม การส่งเสริมการจัดทำแผนงาน/โครงการ และกิจกรรมเกี่ยวกับการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย และการจัดให้มีสมัชชาการจัดการสาธารณภัยเป็นเวทีสาธารณะระดับชาติเพื่อเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่างๆ ในสังคม ได้ร่วมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ และเรียนรู้ร่วมกัน โดยจัดให้มีการประชุมอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง หรือตามความเหมาะสม

การจัดการในภาวะฉุกเฉิน

กลยุทธ์การบูรณาการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

การจัดการในภาวะฉุกเฉินจำเป็นต้องมีมาตรฐาน ซึ่งมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ และมีรูปแบบที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่มีมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งจะนำไปสู่การจัดการสาธารณภัยที่สามารถเชื่อมต่อพื้นที่ และภารกิจได้ทันที โดยการนำระบบการบัญชาการเหตุการณ์มาบังคับใช้กับหน่วยงานที่มีหน้าที่ เข้าปฏิบัติการเผชิญเหตุสาธารณภัยที่เกิดขึ้นทุกหน่วยงาน รวมทั้งเพื่อให้เกิดเอกภาพในการจัดการในภาวะฉุกเฉิน จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดลำดับการบังคับบัญชาและบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีการแบ่งความรับผิดชอบต่อสถานการณ์ ด้วยการกำหนดแนวทางปฏิบัติ (วัตถุประสงค์) กลยุทธ์/ยุทธวิธีที่ชัดเจน ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ที่เข้าร่วมในการเผชิญเหตุสามารถปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างรวดเร็ว ราบรื่น และมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ปัจจัยความยืดหยุ่นของโครงสร้างองค์กรการจัดการในภาวะฉุกเฉิน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับระบบการจัดการในภาวะฉุกเฉิน เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้กับเหตุฉุกเฉินที่อาจจะเกิดขึ้นทุกประเภท และทุกขนาด รวมถึงเหตุฉุกเฉินที่จำเป็นต้องอาศัยการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ขอบเขตอำนาจหน้าที่และพื้นที่รับผิดชอบ (เช่น เหตุฉุกเฉินที่เกิดขึ้นบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศ) และ/หรือระหว่างสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ลักษณะความยืดหยุ่นภายในระบบการจัดการเหตุฉุกเฉิน ช่วยทำให้เกิดความสะดวกในการปรับเปลี่ยนปริมาณ ระดับของกิจกรรม และโครงสร้างด้านการจัดการ เพื่อการจัดการในภาวะฉุกเฉินและการปฏิบัติการตอบโต้ นอกจากนี้ ระบบการจัดการเหตุฉุกเฉินยังสามารถปรับเปลี่ยนเพื่อใช้ในการดำเนินงานเฉพาะด้านได้ทั่วประเทศ ดังนั้นจึงได้กำหนดกลยุทธ์เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการต่างๆ ไว้ ๓ กลยุทธ์ ได้แก่

๑) **กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างมาตรฐานการจัดการในภาวะฉุกเฉิน** เป็นการวางแผนการเผชิญเหตุอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดโครงสร้างองค์กรการจัดการในภาวะฉุกเฉิน ข้อมูลการสนับสนุนการตัดสินใจ การควบคุม การสั่งการ และการใช้แนวทางที่เหมาะสมเพื่อให้การจัดการในภาวะฉุกเฉินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๑) **แนวทางปฏิบัติในการจัดการเมื่อเกิดสาธารณภัย** ดังนี้

๑.๑.๑) ในเขตจังหวัด อ่างทอง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการดังนี้

๑.๑.๑.๑) เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดภัยพิบัติขึ้นในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แห่งพื้นที่ใด ให้เป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้น เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว และให้แจ้งผู้อำนวยการอำเภอที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่ และผู้อำนวยการจังหวัดทราบทันที

๑.๑.๑.๒) กรณีที่พื้นที่ที่เกิดหรือจะเกิดภัยพิบัติอยู่ในความรับผิดชอบของ ผู้อำนวยการท้องถิ่นหลายคน ผู้อำนวยการท้องถิ่นคนหนึ่งคนใดจะใช้อำนาจหรือปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนก็ได้ แล้วให้แจ้งผู้อำนวยการท้องถิ่นอื่นทราบโดยเร็ว และกรณีผู้อำนวยการท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องได้รับ

ความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่รัฐ หรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่นอกเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ของตน ให้แจ้งให้ผู้อำนวยการอำเภอ หรือผู้อำนวยการจังหวัดแล้วแต่กรณี เพื่อส่งการโดยเร็วต่อไป

๑.๑.๑.๓) ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ที่ติดต่อกับหรือใกล้เคียง มีหน้าที่สนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่ผู้อำนวยการซึ่งรับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ติดต่อกับหรือใกล้เคียงนั้น

๑.๑.๑.๔) เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น เจ้าพนักงานที่ประสบเหตุมีหน้าที่ต้องเข้าดำเนินการเบื้องต้นเพื่อระงับภัยนั้น แล้วรีบรายงานให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นเพื่อส่งการต่อไป และในกรณีจำเป็นเจ้าพนักงานมีอำนาจดำเนินการใดเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองชีวิตหรือป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่บุคคลได้

๑.๑.๑.๕) กรณีเจ้าพนักงานจำเป็นต้องเข้าไปในอาคาร หรือสถานที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับบริเวณที่เกิดภัยพิบัติเพื่อทำการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ให้กระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่แล้ว เว้นแต่ไม่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอยู่ในเวลานั้น หรือเมื่อมีผู้อำนวยการอยู่ด้วย และหากทรัพย์สินนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดสาธารณภัยได้ง่าย ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองขนย้ายทรัพย์สินนั้นออกจากอาคารหรือสถานที่ดังกล่าวได้ หากเจ้าของหรือ ผู้ครอบครองไม่ปฏิบัติตามเจ้าพนักงานมีอำนาจขนย้ายทรัพย์สินนั้นได้ตามความจำเป็น โดยเจ้าพนักงานไม่ต้องรับผิดชอบบรรดาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำดังกล่าว

๑.๑.๑.๖) ให้ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบสำรวจความเสียหายที่เกิดขึ้น และทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู

๑.๑.๑.๗) ในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจสั่งการผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมตลอดทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน โดยมีอำนาจเช่นเดียวกับผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ผู้อำนวยการกลาง และผู้อำนวยการในเขตพื้นที่

๑.๑.๒) ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ดำเนินการดังนี้

๑.๑.๒.๑) เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครมีหน้าที่เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว และแจ้งให้ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครและรองผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครทราบทันที

๑.๑.๒.๒) ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดหรือหน่วยงานของรัฐใดในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นหรือหน่วยงานของรัฐผู้นั้นทราบ และเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นหรือหน่วยงานของรัฐผู้นั้น แล้วแต่กรณี ได้รับแจ้งแล้วให้เป็นหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการให้ความช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานครตามที่ได้รับแจ้งโดยเร็ว

๑.๒) แนวทางปฏิบัติในการจัดตั้งองค์กรปฏิบัติในการจัดการในภาวะฉุกเฉิน ดังนี้

๑.๒.๑) กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล/เมืองพัทยา) จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่จัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้นจนกว่า

สถานการณ์จะกลับเข้าสู่ภาวะปกติ พร้อมทั้งประสานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบ และประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการจัดการสาธารณภัยทุกขั้นตอน หากในกรณีไม่สามารถควบคุมสถานการณ์สาธารณภัยตามขีดความสามารถโดยลำพัง ให้ขอรับการสนับสนุนจากกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ที่ติดต่อหรือใกล้เคียง และ/หรือ กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ โดยมีผู้อำนวยการท้องถิ่น เป็นผู้ควบคุม สั่งการ

๑.๒.๒) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอจัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ เพื่อทำหน้าที่ในการจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้นจนกว่าสถานการณ์จะกลับเข้าสู่สถานการณ์ปกติ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรในการจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้น อำนาจการประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรสาธารณกุศลในการควบคุมสถานการณ์ในพื้นที่เกิดเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ทัวถึง โดยมีผู้อำนวยการอำเภอ เป็นผู้ควบคุม สั่งการ

๑.๒.๓) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด/กรุงเทพมหานคร ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด/กรุงเทพมหานคร จัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด/กรุงเทพมหานคร เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการสาธารณภัยในพื้นที่จังหวัด/กรุงเทพมหานคร จนกว่าสถานการณ์จะเข้าสู่ภาวะปกติ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางในการรับการสนับสนุนทรัพยากรในการจัดการสาธารณภัยของจังหวัด/กรุงเทพมหานคร จากส่วนราชการ หน่วยงาน เพื่อสนับสนุนแก่กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับพื้นที่ อำนาจการประสานการเผชิญเหตุระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรสาธารณกุศล โดยมีผู้อำนวยการจังหวัด/ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้สั่งการ ควบคุม และบัญชาการเหตุการณ์

๑.๒.๔) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด/กรุงเทพมหานคร แปรสภาพเป็นศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เมื่อมีการยกระดับการจัดการสาธารณภัยเป็นระดับ ๓ - ๔ มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามการบัญชาการเหตุการณ์จากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พร้อมทั้งรับผิดชอบอำนาจการ ควบคุม ปฏิบัติงาน และประสานการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่จังหวัด/กรุงเทพมหานคร และเป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลัง และอำนาจการประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร

๑.๒.๕) กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง รับผิดชอบ อำนาจการ และบูรณาการประสานการปฏิบัติในกรณีการจัดการสาธารณภัยระดับ ๑ และระดับ ๒ และให้รับผิดชอบในการอำนาจการ ประเมินสถานการณ์และสนับสนุนการสั่งการของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ รวมทั้งติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์ วิเคราะห์สถานการณ์ รายงาน และเสนอความคิดเห็นต่อผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือนายกรัฐมนตรี เพื่อตัดสินใจยกระดับการจัดการสาธารณภัย เป็นระดับ ๓ และระดับ ๔

๑.๒.๖) กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ รับผิดชอบบังคับบัญชา อำนาจการ วินิจฉัยสั่งการ ควบคุม และประสานความร่วมมือในการจัดการสาธารณภัย ตามการจัดการสาธารณภัย ระดับ ๓ และระดับ ๔ โดยประกอบด้วย

๑.๒.๖.๑) คณะที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ทำหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะ คำแนะนำ ข้อมูลทางวิชาการ การสังเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์ และเทคนิคการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ สาธารณภัยที่เกิดขึ้น ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย/ผู้อำนวยการ เห็นสมควร จำนวนของคณะที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญให้เป็นไปตามที่เห็นสมควร

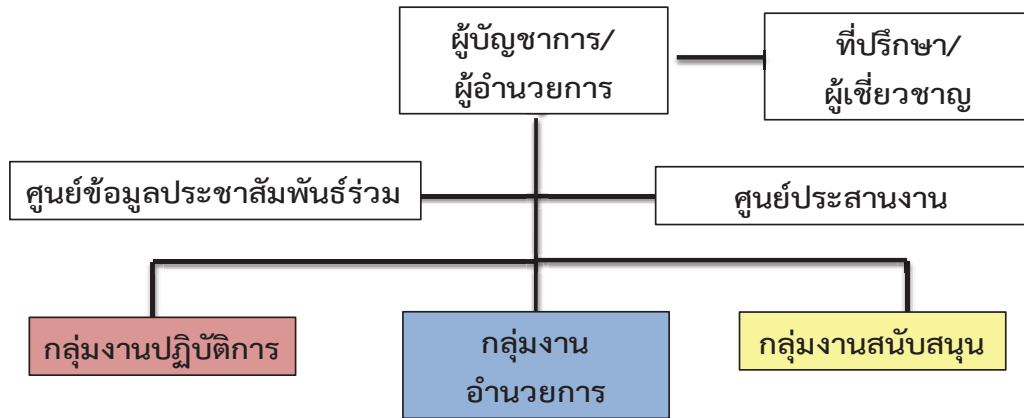
๑.๒.๖.๒) ศูนย์ข้อมูลประชาสัมพันธ์ร่วม ทำหน้าที่ประสานข้อมูลเหตุการณ์กับ กลุ่มงานต่างๆ เพื่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารกับประชาชน สื่อมวลชน รวมทั้งปฏิบัติการทาง จิตวิทยามวลชน ให้กรมประชาสัมพันธ์/ประชาสัมพันธ์จังหวัดเป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำขอบเขต แผนงาน ภารกิจ โครงสร้างภายในของศูนย์ฯ

๑.๒.๖.๓) ศูนย์ประสานงาน ทำหน้าที่ ประสานงานหน่วยงานภาคเอกชนและ ภาคประชาสังคม ด้านกฎหมาย ธุรกิจ กำลังพล สำหรับในกรณีการจัดการสาธารณภัยระดับ ๔ ด้านกิจการ ต่างประเทศ ให้กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการต่างประเทศ เป็นหน่วยงานหลัก ร่วมกันจัดทำ ขอบเขต แผนงาน ภารกิจ โครงสร้างภายใน โดยให้สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี และหน่วยงานที่มีภารกิจ ที่เกี่ยวข้องในสำนักนายกรัฐมนตรี เข้าร่วมปฏิบัติงานในฐานะหน่วยงานหลัก

๑.๒.๖.๔) ส่วนปฏิบัติการ ทำหน้าที่ ด้านการดับเพลิง ค้นหาและกู้ภัย สารเคมี และวัตถุอันตราย การบริการการแพทย์และสาธารณสุข การคมนาคม การรักษาความสงบเรียบร้อย การประสานทรัพยากร ทางทหาร ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบภารกิจในแต่ละด้าน ร่วมกันจัดทำ ขอบเขต แผนงาน ภารกิจ โครงสร้างภายใน ในการจัดการปฏิบัติการเพื่อที่จะลดอันตรายที่เกิดขึ้นในสถานที่เกิดเหตุ การรักษาชีวิต และทรัพย์สิน การควบคุมสถานการณ์ และการจัดการให้กลับคืนสู่สภาวะปกติ

๑.๒.๖.๕) ส่วนอำนวยความสะดวก ทำหน้าที่ ติดตามสถานการณ์ วิเคราะห์แนวโน้ม สถานการณ์ การแจ้งเตือนภัย ประสานข้อมูล ความต้องการ ความจำเป็นในการสนับสนุนทรัพยากร และ ดำเนินการด้านการจัดการในภาวะฉุกเฉิน ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย/หน่วยงานตามที่ผู้อำนวยการ มอบหมายเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ในการจัดทำ ขอบเขต แผนงาน ภารกิจ โครงสร้างภายในของกลุ่มงานฯ และสนับสนุนสถานที่ปฏิบัติงานแก่กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

๑.๒.๖.๖) ส่วนสนับสนุน ทำหน้าที่ดังนี้ (๑) ตอบสนองการร้องขอรับการสนับสนุน ในทุกๆ ด้านที่จำเป็นเพื่อให้การจัดการในภาวะฉุกเฉินดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แก่ ด้านการสื่อสารโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ การพลังงาน การเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและ วัฒนธรรม การสาธารณสุข การโยธาธิการและซ่อมบำรุง การฟื้นฟูเศรษฐกิจ สังคมและชุมชน ให้หน่วยงาน ที่รับผิดชอบภารกิจในแต่ละด้าน ร่วมกันจัดทำ ขอบเขต แผนงาน ภารกิจ และโครงสร้างภายในของกลุ่มงานฯ และ (๒) ตอบสนองการร้องขอรับการสนับสนุนในด้านการงบประมาณ การเงิน การคลัง และการรับบริจาค ให้สำนักงบประมาณ และกรมบัญชีกลาง/สำนักงานคลังจังหวัด เป็นหน่วยที่รับผิดชอบภารกิจด้านงบประมาณ การเงิน การคลัง และสำนักนายกรัฐมนตรี รับผิดชอบภารกิจด้านการรับบริจาค โดยให้ร่วมกันจัดทำขอบเขต แผนงาน ภารกิจ และโครงสร้างภายในของกลุ่มงานฯ

รูปที่ ๗ ภาพแสดงโครงสร้างกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ/ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์

๑.๓) แนวทางปฏิบัติในการประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัย เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้นในพื้นที่จังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้อำนวยการจังหวัดพิจารณาว่า หากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเหตุสาธารณภัยตามมาตรา ๔ และเพื่อประโยชน์ในการจัดการสาธารณภัย การรักษาความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินของผู้ประสบภัยและเจ้าหน้าที่ ให้ออกประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัยได้ตามดุลยพินิจ และกรณีเกิดสาธารณภัยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัย เพื่อให้ส่วนราชการ หน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ภาคเอกชน สามารถให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑.๔) แนวทางปฏิบัติในการอพยพ เมื่อเกิดหรือใกล้จะเกิดสาธารณภัยขึ้นในพื้นที่ใด และการอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่นั้นจะเป็นอันตราย ให้ผู้มีอำนาจตาม มาตรา ๒๘ แห่ง พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐ พิจารณาส่งอพยพ ประชาชน ออกจากพื้นที่เสี่ยงภัยอย่างเป็นระเบียบ ก่อนเกิดสาธารณภัยไม่ต่ำกว่า ๑๒ ชั่วโมง และจัดให้มีกำลังเจ้าหน้าที่เข้ารักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อป้องกันทรัพย์สินประชาชน โดยให้ดำเนินการ ดังนี้ การอพยพเคลื่อนย้าย ประกอบด้วย การจัดลำดับความสำคัญของผู้อพยพ โดยแบ่งกลุ่มผู้อพยพที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ เช่น กลุ่มผู้ป่วยทุพพลภาพ คนพิการ คนชรา เด็ก และ สตรี ควรได้รับการพิจารณาให้อพยพไปก่อน กรณีเด็ก บิดาและมารดา ควรอพยพไปด้วยกัน ทั้งครอบครัว และควรอพยพเป็นกลุ่ม การจัดให้มีสถานที่ปลอดภัยและที่พักพิงชั่วคราวแก่ผู้อพยพ และเจ้าหน้าที่โดยจัดระเบียบพื้นที่อพยพให้เหมาะสม เป็นสัดส่วน การจัดระเบียบการจราจรชั่วคราวในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยและพื้นที่ใกล้เคียงรวมทั้งจัดระเบียบการจราจรในพื้นที่พักพิงชั่วคราวเพื่อรองรับการอพยพ การดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้อพยพในการขนย้ายทรัพย์สินของใช้ในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยและพื้นที่ใกล้เคียงตามที่ได้รับแจ้งขอการให้มีการจัดทำทะเบียน เพื่อตรวจสอบจำนวนผู้อพยพและผู้ที่ยังติดค้างในพื้นที่ การจัดให้มีการบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขในพื้นที่อพยพ การจัดให้มีระบบการรักษาความสงบเรียบร้อยของพื้นที่รองรับการอพยพ โดยกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครตามความเหมาะสม การจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ เพื่อจัดกำลังดูแลบ้านเรือนและทรัพย์สินของผู้อพยพเป็นระยะๆ หากกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เพียงพอให้ประสานขอกำลังสนับสนุนจากหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)

หรือจัดหาอาสาสมัครจากประชาชน แต่หากสถานการณ์ล่อแหลมเสี่ยงต่อการสูญเสียชีวิตห้ามออกปฏิบัติหน้าที่ โดยเด็ดขาดจนกว่าสถานการณ์จะบรรเทาความรุนแรงลงและสามารถเข้าไปตรวจในพื้นที่ได้โดยไม่มีความเสี่ยง รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ผู้อพยพทราบ การยกเลิกสถานการณ์ ให้มีการติดตามความเคลื่อนไหวของ สถานการณ์อย่างใกล้ชิดต่อเนื่องและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงสถานการณ์เป็นระยะๆ เพื่อป้องกัน ความสับสน โดยให้มีการยืนยันความชัดเจนถึงการยกเลิกสถานการณ์ และแจ้งให้ผู้อพยพเตรียมพร้อม ในการอพยพกลับสู่พื้นที่ที่อยู่อาศัยต่อไป การอพยพกลับให้ผู้นำชุมชนหรือผู้นำกลุ่มอพยพจัดระเบียบและลำดับ ก่อนหลังก่อนการอพยพ พร้อมทั้งประสานงานการอพยพกับเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการควบคุมดูแลการอพยพ เมื่อได้รับแจ้งข่าวการสิ้นสุดสถานการณ์สาธารณภัย เพื่อให้ประชาชนเตรียมความพร้อมสำหรับการอพยพและ รอรับแจ้งจุดอพยพกลับไปสู่พื้นที่ที่อยู่อาศัย การอพยพส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการ เคลื่อนย้ายส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถให้บริการได้ตามปกติ โดยให้ ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ในเขตพื้นที่ แบ่งประเภทส่วนราชการที่จะอพยพตามลำดับและความจำเป็นเร่งด่วน พร้อมทั้งกำหนดพื้นที่รองรับการอพยพส่วนราชการ ครอบคลุมส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ล่วงหน้า โดยการดำเนินการอพยพให้เป็นไปตามแผนอพยพส่วนราชการ

๒) กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาระบบ/เครื่องมือสนับสนุนการเผชิญเหตุ

๒.๑) แนวทางปฏิบัติในการสื่อสารและโทรคมนาคม การติดต่อสื่อสาร มีความสำคัญอย่างมาก ในการจัดการในภาวะฉุกเฉิน เนื่องจากต้องมีการประสานการปฏิบัติในการจัดการสาธารณภัยอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลและข่าวสาร เพื่อการแจ้งเตือนภัยแก่ประชาชน ประสานงานการควบคุม สั่งการ และรายงานผลการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยเผชิญเหตุด้วยกัน และกับหน่วยงานที่มีหน้าที่สนับสนุนการเผชิญเหตุ ในด้านต่างๆ โดยมีหลักการปฏิบัติ ดังนี้

๒.๑.๑) จัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารที่สามารถใช้ได้ภาวะฉุกเฉิน สำหรับติดต่อ ประสานงานในการปฏิบัติหน้าที่และภารกิจร่วมกันระหว่างส่วนราชการ หน่วยงาน กองอำนาจการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยในแต่ละระดับ ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต ๑ - ๑๘ และประชาชน ในการวางระบบการติดต่อสื่อสารและโทรคมนาคม อย่างน้อยต้องมีมากกว่า ๒ ระบบขึ้นไป

๒.๑.๒) การจัดระบบการสื่อสารด้วยเครื่องวิทยุคมนาคม ให้ปฏิบัติตาม ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์ การอนุญาต และการกำกับดูแลการใช้คลื่นความถี่กลางสำหรับการติดต่อประสานงาน ระหว่างหน่วยงานของรัฐและ ประชาชน และระเบียบด้านการใช้คลื่นความถี่วิทยุสื่อสารและโทรคมนาคมที่กรมป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยกำหนด

๒.๑.๓) การติดต่อสื่อสารระหว่างกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในแต่ละระดับ ส่วนราชการ หน่วยงาน และประชาชน ต้องสามารถกระทำได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง และต้องจัดให้มีมากกว่า ๒ ช่องทางขึ้นไป โดยยึดหลักความถูกต้อง แม่นยำของข้อมูล การรักษาความปลอดภัยทางการสื่อสารควบคู่กับความสะดวกรวดเร็ว ในการติดต่อสื่อสารเสมอ

๒.๑.๔) จัดให้มีระบบการแจ้งเหตุและการสนับสนุนข้อมูลด้านสาธารณภัยแก่ประชาชน โดยการเชื่อมโยงการใช้เลขหมายโทรคมนาคมพิเศษ ระหว่างส่วนราชการ หน่วยงานที่ทำหน้าที่แจ้งเหตุ

เผชิญเหตุฉุกเฉิน ทั้งนี้ให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นหน่วยงานหลักในการจัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารที่สามารถใช้ได้ภาวะฉุกเฉิน การจัดระบบการสื่อสารด้วยเครื่องวิทยุคมนาคม การติดต่อสื่อสารระหว่างกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในแต่ละระดับ ส่วนราชการ หน่วยงาน และประชาชน และให้มีระบบการแจ้งเหตุและการสนับสนุนข้อมูลด้านสาธารณภัยแก่ประชาชน โดยมีกระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกระทรวงกลาโหมเป็นหน่วยงานสนับสนุน ในการบูรณาการการติดต่อสื่อสาร การจัดวางระบบ และการฝึกอบรมให้ความรู้

๒.๒) แนวทางปฏิบัติในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในภาวะฉุกเฉิน เป็นระบบและกระบวนการกระจายข้อมูลข่าวสารที่คาดว่าจะเกิดหรือเกิดสาธารณภัย ให้ส่วนราชการและประชาชนได้รับรู้และเข้าใจสถานการณ์ โดยผ่านช่องทางการสื่อสารที่กำหนดไว้ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ หอกระจายข่าว หรือวิธีการอื่น เพื่อให้ประชาชนรับทราบและเข้าใจในสถานการณ์ที่ถูกต้อง รวมทั้งลดความตื่นตระหนก ทั้งนี้ในภาวะฉุกเฉิน จัดให้มีศูนย์ประสานข้อมูลร่วม (Joint Information Center : JIC) เป็นศูนย์ย่อยในศูนย์ข้อมูลประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่เป็น Point of Contact กับสื่อมวลชนและหน่วยงานด้านข่าวสาร พร้อมทั้งมีหน้าที่รวบรวมข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเป็นปัจจุบัน เพื่อให้ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือผู้ที่ต้องการข้อมูลข่าวสาร ใช้เป็นจุดปฏิบัติงานในการติดตามและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ การตรวจสอบยืนยันความถูกต้องของข้อมูล โดยจัดตั้งขึ้นในทุกระดับของการจัดการสาธารณภัย ทั้งนี้ให้สำนักนายกรัฐมนตรีร่วมกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กำหนดแนวทางปฏิบัติหรือจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานการให้ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ในภาวะฉุกเฉิน เพื่อเป็นกรอบการปฏิบัติที่มีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

๒.๓) แนวทางปฏิบัติในการกำกับควบคุมพื้นที่ (Area Command) เป็นเครื่องมือสำหรับใช้ในเหตุการณ์ฉุกเฉินที่มีลักษณะพิเศษครอบคลุมพื้นที่กว้างขวางหลายอำเภอหรือหลายจังหวัด และอาจใช้เวลาในการเผชิญเหตุที่ยาวนานกว่าปกติ หรือเป็นการจัดการสาธารณภัยระดับ ๓ และระดับ ๔ โดยกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ อาจแต่งตั้งและจัดส่งผู้กำกับควบคุมพื้นที่เข้าไปร่วมกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานในพื้นที่นั้นๆ เพื่อให้มั่นใจว่า การปฏิบัติของแต่ละจังหวัด เป็นไปตามข้อสั่งการของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ซึ่งความรับผิดชอบของผู้กำกับควบคุมพื้นที่ มีดังนี้

๒.๓.๑) กำหนดแนวทางการเผชิญเหตุของจังหวัดที่ประสบภัยให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความชัดเจนและไม่ขัดแย้งหรือซ้ำซ้อนระหว่างกัน

๒.๓.๒) ประสานการกำหนดกลยุทธ์และยุทธวิธีของแต่ละจังหวัด เพื่อให้เกิดเอกภาพในการเผชิญเหตุร่วมกัน

๒.๓.๓) พิจารณาการร้องขอ จัดสรร ปรับเปลี่ยน และเคลื่อนย้ายทรัพยากรที่ได้รับการสนับสนุนจากส่วนกลางไปยังพื้นที่ประสบภัยที่มีความจำเป็น

๒.๓.๔) รายงานสถานการณ์ สภาวะแนวโน้ม และการวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่ประสบภัยให้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติทราบ

๒.๓.๕) ประสานการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยของแต่ละจังหวัด ให้มีมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ สามารถเข้าปฏิบัติงานด้านการฟื้นฟูระยะกลางและระยะยาวให้เป็นไปอย่างคล่องตัว และต่อเนื่อง ในการแต่งตั้งผู้กำกับควบคุมพื้นที่ ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง กำหนดโครงสร้าง จำนวนบุคลากร แนวทาง และระเบียบปฏิบัติประจำ เพื่อเป็นกลไกช่วยสนับสนุน

การปฏิบัติงานของผู้กำกับ ควบคุมพื้นที่ โดยให้พิจารณาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต ทั้ง ๑๘ แห่ง เป็นสถานที่ปฏิบัติงานของผู้กำกับควบคุมพื้นที่เป็นลำดับแรก

๒.๔) แนวทางปฏิบัติในการบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command) เป็นระบบที่ใช้เพื่อการสั่งการ ควบคุม และประสานความร่วมมือของแต่ละหน่วยงานในการจัดการในภาวะฉุกเฉิน และเป็นระบบปฏิบัติการเพื่อการระดมทรัพยากรไปยังที่เกิดเหตุ รวมทั้งเพื่อจัดการเหตุฉุกเฉินให้สามารถปกป้องชีวิตทรัพย์สิน และสิ่งแวดลอม เป็นไปอย่างบรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ โดยให้ทุกส่วนราชการ หน่วยงาน และภาคเอกชน ใช้ระบบบัญชาการเหตุการณ์เป็นระบบมาตรฐานของประเทศในการจัดการภาวะฉุกเฉิน มีรายละเอียด ดังนี้

๒.๔.๑) รูปแบบโครงสร้างการบัญชาการเหตุการณ์

๒.๔.๑.๑) การบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command) หมายถึง โครงสร้างการบัญชาการพื้นฐานที่มีผู้บัญชาการเหตุการณ์ รับผิดชอบการจัดการเหตุการณ์ทั้งหมดแต่ผู้เดียว การบัญชาการร่วม (Unified Command) หมายถึง การจัดการเหตุการณ์ที่มีหน่วยงาน ตั้งแต่ ๒ หน่วยงานขึ้นไป มีหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมาย ความรับผิดชอบในพื้นที่ที่ทับซ้อนกัน สามารถร่วมกันปฏิบัติงาน ประสานแผนการทำงาน ประสานทรัพยากร ในที่เกิดเหตุร่วมกัน มีการกำหนดความมุ่งหมายในการปฏิบัติ วัตถุประสงค์ (Objectives) กลยุทธ์ (Strategies) และยุทธวิธี (Tactics) ในการทำงานเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการบัญชาการร่วมจะมีผู้บัญชาการเหตุการณ์ได้หลายคน สามารถตัดสินใจและกำหนดแนวทางการปฏิบัติร่วมกันภายใต้โครงสร้างองค์กรเดียว ถึงแม้ว่าจะมีหน่วยงานเข้าร่วมปฏิบัติงานหลายหน่วยงานก็ตาม ซึ่งหมายความว่า หน่วยงานเหล่านั้นจะต้องรักษาไว้ซึ่งเอกภาพในการบังคับบัญชา โดยจะต้องรับมอบหน้าที่ความรับผิดชอบจากหัวหน้าเพียงผู้เดียว สำหรับเหตุการณ์ขนาดเล็ก การบัญชาการเหตุการณ์จะถูกนำมาใช้ในการจัดการ กล่าวคือหัวหน้าหน่วยที่มาถึงที่เกิดเหตุเป็นหน่วยแรกจะทำหน้าที่เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์จนกว่าจะได้รับการแทนที่ด้วยการโอนอำนาจการบังคับบัญชาให้กับผู้ที่มีความรับผิดชอบโดยตรง หรือผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์เหมาะสมต่อการเผชิญเหตุในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมากกว่า

๒.๔.๑.๒) ระบบบัญชาการเหตุการณ์ มีเป้าประสงค์สำคัญของการใช้ระบบการบัญชาการเหตุการณ์ ประกอบด้วย ความปลอดภัยทั้งผู้ประสบภัยและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน การบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์หรือยุทธวิธี และการใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงานอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ

๒.๕) แนวทางปฏิบัติในการสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน หรือ สปจ. (Emergency Support Function : ESF) เมื่อการจัดการสาธารณภัยระดับ ๓ และระดับ ๔ กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ จะสถาปนากองสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน (สปจ.) เพียงส่วนงานใดส่วนงานหนึ่งหรือหลายส่วนงานเข้าร่วมสนับสนุนการจัดการสาธารณภัย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความจำเป็นของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อการประสานงานระหว่างส่วนราชการ หน่วยงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ภารกิจด้านใดด้านหนึ่งเป็นการเฉพาะ เช่น ภารกิจด้านการคมนาคมและขนส่งที่มีหลายส่วนราชการมีลักษณะงานเหมือนหรือใกล้เคียงกัน มาร่วมกันประสานการปฏิบัติ อันจะเป็นการลดความซ้ำซ้อนในการช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติงานของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด/อำเภอที่เกิดสาธารณภัย โดยในแต่ละส่วนงานฯ จะมีหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน แบ่งออกเป็น ๑๘ ส่วนงาน ได้แก่

๒.๕.๑) **สปฉ.๑ : ส่วนงานด้านคมนาคม** ให้กระทรวงคมนาคมเป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่าง ส่วนราชการ หน่วยงาน และจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านคมนาคม

๒.๕.๒) **สปฉ.๒ : ส่วนงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร** ให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นหน่วยงานหลักในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการและหน่วยงาน และจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโทรคมนาคม

๒.๕.๓) **สปฉ.๓ : ส่วนงานสาธารณสุขปโภค** ให้กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลัก โดยมีการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การไฟฟ้านครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค และการประปานครหลวง เป็นหน่วยงานสนับสนุน ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการและหน่วยงาน และจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านสาธารณสุขปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน

๒.๕.๔) **สปฉ.๔ : ส่วนผจญเพลิง** ให้กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลักโดยมีกระทรวงอุตสาหกรรม และ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานสนับสนุน ในการประสานการปฏิบัติระหว่าง ส่วนราชการ หน่วยงาน และจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการผจญเพลิง

๒.๕.๕) **สปฉ.๕ : ส่วนงานการจัดการในภาวะฉุกเฉิน** ให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการและหน่วยงาน และจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการสาธารณภัยและการสนับสนุนทรัพยากรในภาวะฉุกเฉิน

๒.๕.๖) **สปฉ.๖ : ส่วนงานสวัสดิการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์** ให้กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหน่วยงานหลัก มีกระทรวงแรงงาน และสภากาชาดไทย เป็นหน่วยงานสนับสนุน ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ หน่วยงาน องค์กรสาธารณกุศล และจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสวัสดิการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๒.๕.๗) **สปฉ.๗ : ส่วนงานการสนับสนุนทรัพยากรทางทหาร** ให้กระทรวงกลาโหมเป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่างเหล่าทัพ และจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการสนับสนุนทรัพยากรทางทหาร

๒.๕.๘) **สปฉ.๘ : ส่วนงานการแพทย์และสาธารณสุข** ให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการและหน่วยงาน และจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการแพทย์และการสาธารณสุข โดยมีหน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ โรงพยาบาลสถานพยาบาลของสังกัดต่างๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน เช่น มหาวิทยาลัย กระทรวงกลาโหม มูลนิธิ อาสาสมัครต่างๆ เป็นต้น รวมถึง สภากาชาดไทย สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นต้น

๒.๕.๙) **สปฉ.๙ : ส่วนงานการค้นหาและกู้ภัย** ให้กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงกลาโหม เป็นหน่วยงานหลักในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ หน่วยงาน และองค์กรสาธารณกุศล และจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการค้นหาและกู้ภัย

๒.๕.๑๐) **สปฉ.๑๐ : ส่วนงานสารเคมีวัตถุอันตรายและกัมมันตรังสี** ให้กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นหน่วยงานหลัก โดยมี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงกลาโหม และ

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมควบคุมมลพิษ และสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ เป็นหน่วยงานสนับสนุน ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการและหน่วยงาน และจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านสารเคมีวัตถุอันตรายและกัมมันตรังสี

๒.๕.๑๑) **สปฉ.๑๑ : ส่วนงานการเกษตร** ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานหลัก โดยมีกระทรวงพาณิชย์ เป็นหน่วยงานสนับสนุน ในการประสานการปฏิบัติระหว่าง ส่วนราชการ หน่วยงาน และจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตร

๒.๕.๑๒) **สปฉ.๑๒ : ส่วนงานพลังงาน** ให้กระทรวงพลังงาน เป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการและหน่วยงาน และจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านพลังงาน

๒.๕.๑๓) **สปฉ.๑๓ : ส่วนงานรักษาความสงบเรียบร้อย** ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการและหน่วยงาน และจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย

๒.๕.๑๔) **สปฉ.๑๔ : ส่วนงานการฟื้นฟูเศรษฐกิจ การศึกษา และวัฒนธรรม** ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกระทรวงการศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลัก มีกระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงการคลัง เป็นหน่วยงานสนับสนุน ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการและหน่วยงาน และจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการฟื้นฟู เศรษฐกิจ การศึกษา และวัฒนธรรม

๒.๕.๑๕) **สปฉ.๑๕ : ส่วนงานการต่างประเทศ** ให้กระทรวงการต่างประเทศ เป็นหน่วยงานหลัก โดยมีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมศุลกากร เป็นหน่วยงานสนับสนุน ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการและหน่วยงาน และจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการต่างประเทศ

๒.๕.๑๖) **สปฉ.๑๖ : ส่วนงานการประชาสัมพันธ์และการจัดการข้อมูลข่าวสาร** ให้กรมประชาสัมพันธ์ เป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการและหน่วยงาน และจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการประชาสัมพันธ์และการจัดการข้อมูลข่าวสาร

๒.๕.๑๗) **สปฉ.๑๗ : ส่วนงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการและหน่วยงาน และจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๕.๑๘) **สปฉ.๑๘ : ส่วนงานงบประมาณและการบริจาค** ให้กระทรวงการคลัง เป็นหน่วยงานหลัก โดยมี สำนักนายกรัฐมนตรี และสำนักงบประมาณ เป็นหน่วยงานสนับสนุน ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการและหน่วยงาน และจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการงบประมาณและการบริจาค

๒.๖) แนวทางปฏิบัติในการสนับสนุนการจัดการเหตุการณ์ (Incident Management Assistance Team : IMAT) ในการจัดการสาธารณภัยของหลายประเทศ เมื่อเกิดสาธารณภัยที่มีความซับซ้อน ต้องใช้ระยะเวลาในการจัดการสาธาณภัยนานกว่าเหตุการณ์ทั่วไป (ตั้งแต่ ๒ สัปดาห์ขึ้นไป) หรือเมื่อมีความจำเป็นต้องมีการวางแผนปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง การประสานเพื่อจัดส่งการขอรับการสนับสนุน

ทรัพยากร พื้นที่ประสบภัยซึ่งเป็นพื้นที่พิเศษในความดูแลของหลายหน่วยงาน จำเป็นต้องใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นกรณีพิเศษ โดยทั่วไปจะมีการจัดชุดปฏิบัติการสนับสนุนการจัดการเหตุการณ์ (IMAT) เพื่อเข้าร่วมสนับสนุนการจัดการสาธารณภัยขององค์กรในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัย ซึ่งจะช่วยแบ่งเบาภาระแก่หน่วยงานในพื้นที่ หรือเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบัญชาการ ควบคุม สั่งการ และแก้ไขสถานการณ์ โดยการปฏิบัติการกิจของ ชุด IMAT ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ในการจัดการภาวะฉุกเฉิน ซึ่งผ่านการฝึกให้มีความสามารถในการจัดการสาธารณภัยทุกประเภท/ระดับ/ขนาด และมีความสามารถในการประสานการปฏิบัติได้ทั้งส่วนราชการ หน่วยงานภาคพลเรือน ภาคเอกชน และหน่วยทหาร เข้าพื้นที่ประสบภัย หรือที่คาดว่าจะประสบภัย เพื่อทำหน้าที่ให้การสนับสนุนการจัดการเหตุการณ์ โดยที่ ขนาด จำนวน ระดับ และความเชี่ยวชาญของชุดปฏิบัติการสนับสนุนการจัดการเหตุการณ์ (IMAT) ขึ้นอยู่กับสถานการณ์สาธารณภัยที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ เมื่อเกิดสถานการณ์สาธารณภัยที่มีความจำเป็นต้องจัดส่งชุดปฏิบัติการสนับสนุนการจัดการเหตุการณ์ (IMAT) เข้าสนับสนุนการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้หน่วยงานที่จัดส่ง แจกจ่ายอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.) ทราบ เพื่อประสานการปฏิบัติ รวมทั้งอาจแจ้งความต้องการรับการสนับสนุนต่อกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บก.ปภ.ช.) เพื่อพิจารณาต่อไป

๓) กลยุทธ์ที่ ๓ เสริมสร้างระบบและแนวปฏิบัติในการบรรเทาทุกข์

๓.๑) แนวทางปฏิบัติในการขอใช้เงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉิน เมื่อเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้นในพื้นที่ใด ให้ผู้มีอำนาจดำเนินการประกาศให้ท้องที่นั้น เป็นเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ตามระเบียบกระทรวงคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และหลักเกณฑ์วิธีการที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าให้กับผู้ประสบภัยพิบัติ แต่มิได้มุ่งหมายที่จะชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้ใด ทั้งนี้ต้องเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำรงชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน หรือเป็นการซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิม อันเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า โดยได้กำหนดวงเงินอุดหนุนราชการของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องสำหรับให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยไว้ในระเบียบนี้ และให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ ดำเนินการขอใช้เงินอุดหนุนราชการให้ถูกต้องตามวิธีการและหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบ

๓.๒) แนวทางปฏิบัติในการประเมินความเสียหายและความต้องการความช่วยเหลือ (Damage and Need Assessment : DANA) ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกระดับ ประเมินความเสียหายและความต้องการความช่วยเหลือภายในพื้นที่ประสบภัย เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสาธารณภัยในการประเมินสถานการณ์ และวิเคราะห์ความสามารถของผู้ประสบภัยในการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉินด้วยตนเอง รวมทั้ง ความต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอก เช่น ความช่วยเหลือในด้านอาหาร น้ำดื่ม การรักษาพยาบาล สุขอนามัย และการกำจัดสิ่งปฏิกูล ความช่วยเหลือด้านสุขภาวะ ที่พักพิง และอุปกรณ์ยังชีพ การประเมินนี้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมและการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้อยู่รอดปลอดภัย โดยมีหลักการปฏิบัติ ดังนี้

๓.๒.๑) การประเมินแบบรวดเร็ว (Rapid Assessment) กระทำทันทีภายหลังมีเหตุการณ์ สาธารณภัยเกิดขึ้น โดยมากภายในสัปดาห์แรกของการเกิดภัย เป็นการประเมินแบบคร่าวๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลความต้องการ สิ่งที่ต้องปฏิบัติหลังจากนั้น และทรัพยากรที่จำเป็นทุกๆ ด้าน ทั้งผู้ประสบภัย โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม ลำดับความสำคัญก่อน-หลัง และการให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น เพื่อให้ทันต่อความต้องการในสถานการณ์วิกฤต

๓.๒.๒) การประเมินแบบละเอียด (Detailed Assessment) ให้ดำเนินการทันทีเมื่อภาวะฉุกเฉินสิ้นสุดลง หรืออย่างน้อยภายใน ๒ สัปดาห์ หลังจากเกิดสาธารณภัย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การเข้าถึงพื้นที่ประสบภัย เป็นการประเมินเพื่อใช้ในการฟื้นฟูระยะยาวได้อีกด้วย ซึ่งจะระบุมูลค่าความเสียหายทางกายภาพ โครงสร้างทางสังคม ประมาณการด้านการเงิน และวัสดุอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการให้ความช่วยเหลือและความต่อเนื่อง ทั้งนี้จำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาดำเนินการประเมินความเสียหายและความต้องการในแต่ละด้านในการประเมินความเสียหายและความต้องการความช่วยเหลือ จะต้องมีความเชื่อมโยงกับการตอบสนองความต้องการของผู้ที่ได้รับผลกระทบตามมาตรฐาน โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านต่างๆ เช่น อายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา สตรีมีครรภ์ และผู้พิการ ประกอบการพิจารณา

๓.๓) แนวทางปฏิบัติในการรับบริจาคหากองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับต่างๆ พิจารณาเห็นว่า มีความจำเป็นต้องจัดให้มีการรับบริจาคเงินหรือทรัพย์สิน เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย ให้ดำเนินการตามระเบียบที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๓.๓.๑) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับบริจาคและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๓.๓.๒) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๔

๓.๓.๓) ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ พ.ศ.๒๕๒๖

๓.๓.๔) ระเบียบกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ว่าด้วยการรับบริจาคสิ่งของเหลือใช้ของศูนย์รับบริจาคเพื่อการสงเคราะห์ผู้เดือดร้อน พ.ศ.๒๕๔๗

กรณีที่คุณคน หน่วยงาน หรือองค์กรใดจัดตั้งศูนย์รับบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย โดยที่คุณคน หน่วยงานหรือองค์กรนั้น ไม่ได้รับมอบภารกิจใดๆ จากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บก.ปภ.ช.) หรือกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับต่างๆ ให้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการขนย้ายและส่งมอบสิ่งของบริจาคเอง

๓.๔) แนวทางปฏิบัติในการรายงานข้อมูล เป็นการรายงานข้อมูลข่าวสารกรณีเกิดสาธารณภัย ให้ผู้รับผิดชอบจัดทำรายงาน พร้อมทั้งรายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ทั้งด้านสถานการณ์สาธารณภัย ด้านการปฏิบัติการระงับบรรเทาสาธารณภัย ด้านการให้ความช่วยเหลือ และด้านอื่นๆ ที่จำเป็น โดยคำนึงถึงความถูกต้อง ความชัดเจน และความรวดเร็ว ตามแนวทาง ดังนี้

๓.๔.๑) ผู้นำชุมชนสำรวจความเสียหายและความต้องการเบื้องต้น แล้วรายงานให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ระดับพื้นที่ทราบ พร้อมทั้งสำรวจความเสียหายและความต้องการเบื้องต้น

๓.๔.๒) ให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ในระดับพื้นที่ รายงานสถานการณ์สาธารณภัยต่อกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามลำดับขั้นที่เหนือขึ้นไป

๓.๔.๓) ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ที่เกิดภัยรายงานสถานการณ์สาธารณภัยต่อกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในแต่ละระดับ และกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บก.ปภ.ช.) ตามลำดับขั้นที่เหนือขึ้นไป

๓.๕) แนวทางปฏิบัติในการจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว เป็นการช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่อาศัยในศูนย์พักพิงชั่วคราว ในระยะต้นและระยะกลาง ให้ได้ผลดี จำเป็นต้องอาศัยสิ่งสำคัญ ได้แก่ การดูแลเรื่องความปลอดภัย การจัดการเรื่องสวัสดิการ อาหาร สุขาภิบาล และความเป็นอยู่ให้มีความสะดวก การรักษาพยาบาล และการควบคุมป้องกันโรค เป็นไปอย่างทั่วถึง การมีกิจกรรมร่วมกัน ทำให้มีสุขภาพจิตดี การรวมกลุ่มเป็นแหล่งเดียวกัน เพื่อติดต่อขอรับการสนับสนุนจากภายนอก ให้กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในการกำหนดมาตรฐานและจัดทำคู่มือการบริหารศูนย์พักพิงชั่วคราว

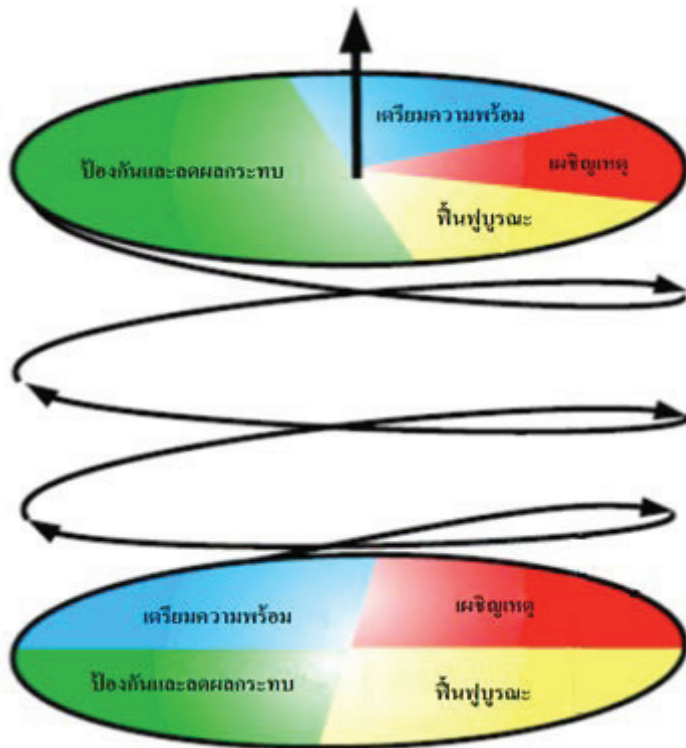
รูปที่ ๘ แผนผัง โครงสร้างการสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน (สปฉ.)

การฟื้นฟู

การฟื้นฟูเป็นการดำเนินการภายหลังจากที่ภาวะฉุกเฉินจากสาธารณภัยบรรเทาลงหรือได้ผ่านพ้นไปแล้ว เพื่อปรับสภาพระบบสาธารณสุขปโภค การดำรงชีวิต และสภาวะวิถีความเป็นอยู่ของชุมชนที่ประสบภัย ให้กลับสู่สภาวะปกติ หรือพัฒนาให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer) ตามความเหมาะสม โดยการนำปัจจัยต่างๆ ในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยเข้ามาช่วยในการฟื้นฟู ซึ่งหมายรวมถึง การซ่อมสร้าง (Reconstruction) และการฟื้นฟูสภาพ (Rehabilitation)

หลักการสำคัญของการฟื้นฟู ได้แก่ ๑) การช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เพื่อให้การดำรงชีวิตกลับเข้าสู่สภาวะปกติ โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพิงความช่วยเหลือจากภายนอกแต่เพียงอย่างเดียว ๒) ผู้ประสบภัยต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อให้เกิดกระบวนการยอมรับและมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ ที่จะดำเนินการ และ ๓) การพิจารณาความเสี่ยงต่อภัยในการฟื้นคืนสภาพและการสร้างใหม่เสมอ เพื่อไม่ให้เกิดประมาทต้องสูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์จากการเกิดสาธารณภัยครั้งต่อไป

รูปที่ ๙ วงจรการจัดการสาธารณภัยสู่การสร้างใหม่ให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม

กลยุทธ์ในการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน

ภายหลังการเกิดสาธารณภัยจำเป็นต้องมีการประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นในมิติด้านต่างๆ ได้แก่ ความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน สภาพแวดล้อม ระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย การสูญเสียพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่สำคัญในพื้นที่ประสบภัย ต้นทุนของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงจากสาธารณภัยที่เกิดขึ้นเมื่อเทียบกับสภาวะปกติ ระบบสาธารณสุขปโภคที่ถูกทำลาย และการเยียวยา เพื่อให้กลับคืนสู่สภาพเดิมโดยเร็วที่สุด โดยพิจารณาถึงปัจจัยด้านต่างๆ อาทิ ด้านกายภาพ (Physical) ด้านชีวภาพ (Biological) ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์มนุษย์ (Human Use Value) และด้านคุณภาพชีวิต (Quality of Life) โดยให้นำ

ผลการประเมินสาธารณภัยและปัจจัยสำคัญมาใช้กำหนดเป็นกรอบแผนการฟื้นฟูเป็น ๓ ระยะ คือ ๑) ระยะสั้น เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากการค้นหา การบรรเทา และการช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉินได้ยุติลง เพื่อสนองความต้องการที่จำเป็นของผู้ประสบภัย ธุรกิจ และชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยในระยะเร่งด่วนหรือระยะสั้น รวมถึงการจัดมาตรการรักษาความปลอดภัยไม่ให้เกิดอันตรายหรือสาธารณภัยซ้ำขึ้นอีก การประเมินความเสียหายของโครงสร้างพื้นฐาน การจัดเตรียมที่พักอาศัยชั่วคราว และการให้บริการสาธารณะ ๒) ระยะกลาง เป็นการดำเนินการต่อเนื่องในการประสานและสนับสนุนชุมชนที่ประสบภัย ฟื้นฟูหรือสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตขึ้นใหม่ การฟื้นฟูเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสภาพจิตใจ ร่างกาย และสังคมของผู้ประสบภัย และ ๓) ระยะยาว เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากระยะกลาง ซึ่งอาจใช้เวลาหลายเดือนหรือหลายปีนับจากหลังเกิดสาธารณภัย โดยมุ่งเน้นการกลับสู่สภาวะปกติ หรือให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม จึงได้กำหนดกลยุทธ์เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการไว้ ๓ กลยุทธ์ ได้แก่

๑) กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาระบบการประเมินความต้องการหลังเกิดสาธารณภัย (Post Disaster Need Assessment : PDNA) เป็นการประมาณการความเสียหายของสินทรัพย์ทางกายภาพและสาธารณูปโภคที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยขนาดใหญ่ และความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจที่เป็นผลตามมา รวมทั้งเป็นการประเมินมิติทางด้านสังคม โดยเฉพาะความต้องการในการฟื้นฟูระดับชุมชน และภาคส่วน/สาขาการผลิต (Sector) ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ขอบเขตของแผนงานและกระบวนการเพื่อการฟื้นฟูนอกจากจะขึ้นอยู่กับความเสียหาย ความสูญเสีย และความต้องการแล้ว ยังต้องคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่ ตลอดจนยุทธศาสตร์สำคัญในการฟื้นฟูของประเทศ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจระดับนโยบายในการสร้างคืนใหม่ให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม โดยให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นหน่วยงานดำเนินการ และกระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง และสำนักงบประมาณ เป็นหน่วยร่วมดำเนินการ

๑.๑) แนวทางปฏิบัติการประเมินความเสียหายและความสูญเสีย (Damage and Loss Assessment : DALA) เป็นการวิเคราะห์ผลกระทบจากสาธารณภัยที่ประมาณการเชิงปริมาณว่า เกิดผลกระทบอะไรขึ้นจากเหตุการณ์สาธารณภัย โดยอาศัยการเก็บข้อมูลทุติยภูมิจากพื้นที่ประสบภัย และนำข้อมูลจากการประเมินไปใช้ในการประมาณการซ่อมสร้างสิ่งก่อสร้างที่เสียหายไป และการวางแผนฟื้นฟูจากความสูญเสียที่เกิดขึ้น ซึ่งได้จากการประเมินความเสียหายและความสูญเสีย

๑.๒) แนวทางปฏิบัติการวิเคราะห์ผลกระทบทางสังคมและผลกระทบที่มีต่อประชาชนเป็นการประเมินผลกระทบของสาธารณภัยต่อการพัฒนาหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การประเมินความต้องการของมนุษย์ด้านการฟื้นฟู (Human Recovery Needs Assessment : HRNA) คือ การประเมินความต้องการของประชาชนและชุมชน เพื่อให้สามารถวางกรอบนโยบายการฟื้นฟูสร้างคืนใหม่ได้อย่างเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับ

๒) กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาระบบปฏิบัติการและบริหารจัดการด้านการฟื้นฟู

๒.๑) แนวทางปฏิบัติในการฟื้นฟูสุขภาพผู้ประสบภัย ได้แก่ ด้านสมรรถภาพทางกายให้แก่ผู้ประสบภัย (การตรวจรักษา การป้องกัน การควบคุมโรค และการฟื้นฟูความแข็งแรงทางร่างกาย) ด้านสภาพจิตใจของผู้ประสบภัย โดยให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำแผนปฏิบัติการและกำหนดแนวทางการปฏิบัติร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงาน และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

๒.๒) แนวทางปฏิบัติในการฟื้นฟูสถานภาพสังคม ได้แก่ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และคำปรึกษาต่างๆ การรับแจ้งเหตุ และประสานการช่วยเหลือ การฟื้นฟูอาชีพ การช่วยเหลือด้านการเสริมศักยภาพประชาชน/ชุมชน การโยกย้ายและการตั้งถิ่นฐานของผู้ประสบภัย การทำให้ประชาชนหรือผู้ประสบภัยสามารถกลับมาประกอบอาชีพ และดำเนินชีวิตได้อย่างปกติ โดยให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำแผนปฏิบัติการและกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงาน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง

๒.๓) แนวทางปฏิบัติในการฟื้นฟูและเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือทางการเงินที่จำเป็น การกำหนดแนวทางปฏิบัติด้านการเงินการคลังที่เหมาะสมเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ประสบภัยสามารถกลับมาที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เช่น เงินให้เปล่า (Grant) เงินอุดหนุน (Subsidies) เงินสมทบ (Co-funding) เงินชดเชย (Compensation) การผ่อนผันด้านการเงิน (Prolong) การพักชำระหนี้ การช่วยเหลือด้านการกู้ยืม หรือการลดหย่อนภาษี ดอกเบี้ยจากการจัดตั้งกองทุนพิเศษเพื่อจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย รวมถึงเงินทุนในด้านต่างๆ เช่น การฟื้นฟูอาชีพแก่ผู้ประสบภัย การฟื้นฟูภาคการเกษตร กองทุนเงินกู้ยืม เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อส่งเสริมการลงทุนประกอบอาชีพ เงินแก้ไขปัญหาด้านสาธารณภัยฉุกเฉินในระยะสั้น เป็นต้น โดยให้กระทรวงการคลัง เป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำแผนปฏิบัติการและกำหนดแนวทางปฏิบัติด้านเศรษฐกิจ การเงินการคลัง และมีกระทรวงพาณิชย์เป็นหน่วยงานสนับสนุน

๒.๔) แนวทางปฏิบัติในการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ได้แก่ การกำหนดแนวทางการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนและแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติ รวมทั้งพื้นที่ชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัย โดยให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำแผนปฏิบัติการและกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ร่วมกับส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓) กลยุทธ์ที่ ๓ เสริมสร้างแนวทางการฟื้นฟูที่ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer)

๓.๑) แนวทางปฏิบัติในการวางแผนและสนับสนุนการฟื้นฟูชุมชนและการพัฒนาศักยภาพให้วางแผนและดำเนินกิจกรรมฟื้นฟูอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อให้มีความพร้อมรับมือและฟื้นกลับอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นการดำเนินงานฟื้นฟูที่ต่อเนื่องจากการบรรเทาภัยที่เกิดขึ้น โดยให้จัดเวทีประชุมหารือเพื่อบูรณาการกระบวนการวางแผนการฟื้นฟูให้มีสาระสำคัญ เช่น ระบุขอบเขต ลักษณะสำคัญของผลกระทบจากภัย การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการในการวางแผนการฟื้นฟู การระบุและติดตามการแก้ไขความขัดแย้ง และการลดความแตกต่าง รวมถึง การประยุกต์ใช้หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนในการวางแผน และการกำหนดการประสานความต้องการที่ยังไม่ได้รับการช่วยเหลือ

๓.๒) แนวทางปฏิบัติในการวางแผนและสนับสนุนการฟื้นฟูบริการด้านสุขภาพ และการบริการสังคม ให้เสริมสร้างความพร้อมที่จะรับมือ และการฟื้นกลับสู่สภาวะปกติได้อย่างรวดเร็วของท้องถิ่นในการบริการด้านสุขภาพ และการบริการด้านสังคมของบุคคลและชุมชนที่ประสบภัย ครอบคลุมถึงการสาธารณสุข สุขภาพจิต และการบริการทางการแพทย์

๓.๓) แนวทางปฏิบัติในการวางแผนและสนับสนุนการฟื้นฟูที่อยู่อาศัย ให้มีการบูรณะและการก่อสร้างที่อยู่อาศัยที่ถูกทำลายและได้รับความเสียหายใหม่หรือพัฒนาที่อยู่อาศัยถาวร เพื่อเป็นทางเลือกใหม่ในการแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยที่ระงับความต้องการของทั้งชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยชุมชนมีส่วน

ในการเสริมสร้างความถาวรยั่งยืนและความต้านทานต่อสาธารณภัยของที่อยู่อาศัย ทั้งนี้ ภารกิจสนับสนุนการฟื้นฟูที่อยู่อาศัยมุ่งที่จะแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยหลังการเกิดสาธารณภัยเพื่อป้องกันและลดผลกระทบต่อสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้นอีก

๓.๔) แนวทางปฏิบัติในการวางแผนและสนับสนุนการฟื้นฟูระบบโครงสร้างพื้นฐาน โดยการเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานฟื้นฟูระบบโครงสร้างพื้นฐานให้ลุล่วงเร็วขึ้น ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับหน่วยงานเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีความเชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมบริการและประชาชนในภาคส่วนโครงสร้างพื้นฐานหลายภาคส่วน ซึ่งมีขอบเขตครอบคลุมโครงสร้างพื้นฐาน ส่วนหลักและส่วนย่อย ได้แก่ พลังงาน น้ำ เชื้อเพลิง การสื่อสาร ระบบการขนส่ง การเกษตร (การผลิตอาหารและการจัดส่ง) สถานที่ทำการของรัฐบาล สาธารณูปโภค การสุขภาพ วิศวกรรม การควบคุม และระบบอื่น ๆ ที่สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพด้านการสื่อสาร รวมถึงสถานที่ทำการสำหรับการให้บริการ ได้แก่ ความปลอดภัยสาธารณะ การบริการฉุกเฉิน และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

๓.๕) แนวทางปฏิบัติในการวางแผนและสนับสนุนการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และทรัพย์สินทางประวัติศาสตร์ในการดำเนินงานตอบโต้และฟื้นฟูที่เหมาะสม เพื่อที่จะสงวน อนุรักษ์ บูรณะ และปฏิสังขรณ์ให้กลับคืนสู่สภาพเดิมหรือดีกว่าหรือปลอดภัยกว่าเดิมตามที่ชุมชนร้องขอการสนับสนุน ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในทุกระดับ รวมถึงหน่วยงานภาคเอกชนที่เป็นเครือข่ายให้การสนับสนุนแผนงานและภารกิจสำคัญตามแผนปฏิบัติการท้องถิ่นที่กำหนดวิธีการที่จะใช้ทรัพยากรและสมรรถนะเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนได้ตรงและเพียงพอ

๓.๖) แนวทางปฏิบัติในการวางแผนและสนับสนุนการฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจ โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการพลิกฟื้นระบบเศรษฐกิจ (รวมถึงด้านเกษตรกรรม) คืนสู่สภาวะที่มั่นคง และพัฒนาโอกาสทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งยั่งยืน และสามารถอยู่รอดในเชิงเศรษฐกิจได้ ทั้งนี้ สาธารณภัยไม่เพียงแต่สร้างความเสียหายต่อทรัพย์สินเท่านั้น แต่ยังเกิดความเสียหายให้กับตลาดสินค้าและบริการทั้งหมดอีกด้วย ดังนั้น ความรวดเร็วและประสิทธิภาพในการพลิกฟื้นชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเอง และมีความสามารถในการอยู่รอดขึ้นอยู่กับการปรับตัวอย่างรวดเร็วให้เข้ากับสภาวะตลาดที่เปลี่ยนแปลง การเปิดดำเนินธุรกิจต่อเนื่อง และ/หรือ การสร้างธุรกิจใหม่ การดำเนินธุรกิจทำให้มีการจ้างคนงาน การจัดหาบริการให้และตอบสนองความต้องการของชุมชน การสร้างรายได้อีกครั้งซึ่งเป็นการช่วยเหลือชุมชน การสนับสนุนทางการเงินในการฟื้นฟูด้านอื่นๆ ที่มีความจำเป็นต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ การดึงดูดการลงทุนจากภายนอก และบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนเป็นประเด็นสำคัญที่ไม่อาจมองข้ามได้ในฐานะที่เป็นรากฐานที่สำคัญสำหรับการฟื้นฟูเศรษฐกิจของชุมชน

ความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

กลยุทธ์การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงสาธารณสุข

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ กำหนดแนวคิดเชิงกลยุทธ์ความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพของประเทศในด้านต่างๆ ได้แก่ การประสานงานด้านมนุษยธรรมของประเทศให้มีความเป็นเอกภาพ การปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมของประเทศให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศ

ให้อยู่บนฐานความรู้ตามหลักสากล และการนำประเทศไทยสู่ระดับแนวหน้าในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย โดยกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินการไว้ ๔ กลยุทธ์ ได้แก่

๑) กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมที่มีเอกภาพ

๑.๑) แนวทางปฏิบัติ “การรับ” ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมจากต่างประเทศ

๑.๑.๑) จัดทำมาตรฐาน แผนปฏิบัติการ คู่มือประชาสัมพันธ์และขั้นตอนการรับความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมจากต่างประเทศ เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานและการปฏิบัติของหน่วยงานฝ่ายไทยที่เกี่ยวข้องตลอดจนต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศที่จะให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม เมื่อเกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง ทั้งนี้ ต้องสอดคล้องกับกฎหมาย/กฎระเบียบของประเทศไทยและระหว่างประเทศ ตลอดจนกรอบการปฏิบัติต่างๆ ของสากลที่ได้รับการรับรอง โดยให้กระทรวงการต่างประเทศ ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งต้องประกอบด้วยสาระสำคัญอย่างน้อย ได้แก่ แนวทางปฏิบัติของประเทศไทยในการขอรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ เงื่อนไขและขั้นตอนในการรับ ร้องขอ ปฏิเสธ และยุติความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ขั้นตอนการเปิดรับ การจัดการข้อมูล การรักษาระบบ National Single Window พร้อมทั้ง ขั้นตอนการอำนวยความสะดวก และการดูแลความปลอดภัยให้แก่ต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ และองค์กรต่างประเทศอื่นๆ ที่ให้ความช่วยเหลือ โดยครอบคลุมการจัดการความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ได้แก่ บุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติการช่วยเหลือและบรรเทาทุกข์ ผู้เชี่ยวชาญที่มีใบประกอบวิชาชีพเฉพาะ เช่น แพทย์ วิศวกร สถาปนิก และพนักงานขับเครื่องจักรกล รวมถึง เครื่องอุปโภค บริโภค อุปกรณ์ในการช่วยเหลือ การปฏิบัติงานของบุคลากร/ผู้เชี่ยวชาญ และอุปกรณ์ชนิดพิเศษ เช่น ยานพาหนะ เครื่องจักร อุปกรณ์การสื่อสาร อุปกรณ์ทางการแพทย์ ยาและเวชภัณฑ์ พร้อมทั้ง การขนส่งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ สุนัขค้นหา ทรัพยากรทางทหาร และเงินบริจาค

๑.๑.๒) จัดให้มีการฝึกการรับความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมจากต่างประเทศเป็นประจำอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง โดยให้เป็นการฝึกระดับประเทศของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และให้กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นหน่วยจัดการฝึก โดยให้มีสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล และองค์การระหว่างประเทศเข้าร่วมการฝึก

๑.๒) แนวทางปฏิบัติ “การให้” ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ต่างประเทศ

๑.๒.๑) จัดทำมาตรฐาน แผนปฏิบัติการ คู่มือประชาสัมพันธ์และขั้นตอนการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ต่างประเทศ เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานและการปฏิบัติของหน่วยงานฝ่ายไทยที่เกี่ยวข้องตลอดจนต่างประเทศที่จะรับความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมจากประเทศไทย โดยต้องสอดคล้องกับกฎหมาย/กฎระเบียบของประเทศไทยและระหว่างประเทศ ตลอดจนกรอบการปฏิบัติต่างๆ ของสากลที่ได้รับการรับรอง โดยให้กระทรวงการต่างประเทศ ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ซึ่งต้องประกอบด้วยสาระสำคัญอย่างน้อย ได้แก่ หน้าที่ความรับผิดชอบของประเทศไทยในฐานะผู้ให้ความช่วยเหลือ หน้าที่ความรับผิดชอบของประเทศรับความช่วยเหลือ เงื่อนไขและขั้นตอนในการให้และยุติความช่วยเหลือ ทั้งนี้ ให้ครอบคลุมการจัดการความช่วยเหลือในด้านต่างๆ

๑.๒.๒) จัดให้มีการฝึกการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมจากต่างประเทศเป็นประจำอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง โดยให้เป็นการฝึกระดับประเทศของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

(กรณีสาธารณภัยที่เกิดอยู่นอกอาณาเขตของประเทศไทย) และให้กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นหน่วยจัดการฝึก โดยให้มีสถานเอกอัครราชทูต และสถานกงสุลต่างประเทศที่ประจำอยู่ในประเทศไทยเข้าร่วมการฝึก

๑.๓) แนวทางปฏิบัติระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ณ จุดเดียว (Single Window System) เพื่อให้การ “รับ” และ “ให้” ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในภาวะฉุกเฉินให้มีเอกภาพ และได้มาตรฐานสากล จึงให้มีการประสานงานเพื่อการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของประเทศเพียงจุดเดียว โดยให้สอดคล้องกับหลักการสากลว่าด้วยการพัฒนาระบบการประสานงาน ณ จุดเดียว (National Single Window : NSW) ตามมติสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ เพื่อเป็นระบบจัดการข้อมูลและเอกสารในการอนุญาตนำเข้าและส่งออกทางธุรกรรมระหว่างประเทศเพียง จุดเดียวในการจัดการสาธารณภัย ไม่ว่าจะเป็นการนำเข้าทางกายภาพหรือทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีการแจ้งข้อมูลไปยังหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และ/หรือ มีกระบวนการควบคุมร่วมกัน เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในธุรกรรมนั้น ได้รับประโยชน์อย่างรวดเร็วและฉับพลัน ทั้งนี้ ในการจัดการในภาวะฉุกเฉินให้นำระบบดังกล่าวมาใช้สนับสนุนในการจัดการสิ่งของต่างๆ ที่ได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ หรือให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ โดยให้ดำเนินการ ดังนี้

๑.๓.๑) จัดให้มีการพัฒนาระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ณ จุดเดียว (NSW) ของกรมศุลกากร ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๐ มาปรับใช้เพื่ออำนวยความสะดวกด้านศุลกากรในการจัดการสาธารณภัย และเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยให้กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก กระทรวงการคลัง และกระทรวงมหาดไทย รวมถึงหน่วยงานออกใบอนุญาตและใบรับรองสิ่งของบรรเทาทุกข์ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นหน่วยสนับสนุน โดยให้ครอบคลุมการจัดการความช่วยเหลือในด้านต่างๆ

๑.๓.๒) เชื่อมโยงระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ณ จุดเดียว (NSW) เข้ากับระบบคลังข้อมูลสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อให้สามารถติดตาม (Tracking) การจัดเก็บสิ่งของสำรองจ่ายในคลังสำรองทรัพยากรที่กำหนดไว้ในแต่ละภาค (Stockpiling) การจัดสรร/การแจกจ่ายสิ่งของ ตลอดจนมีการปรับปรุงและพัฒนาระบบดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง โดยให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยดำเนินการ

๑.๓.๓) จัดให้มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่สามารถเชื่อมโยงกับต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดให้มีเว็บไซต์ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยเพื่อใช้เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์สื่อสาร และติดตามเกี่ยวกับการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมกับต่างประเทศ และองค์กรผู้ให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนประชาชนทั่วไป โดยให้เป็นระบบข้อมูลสารสนเทศหลักของประเทศที่ใช้แลกเปลี่ยนข้อมูลกับระบบอื่นๆ ของภูมิภาค และองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์ประสานงานการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของอาเซียน (ASEAN Coordinating Centre for Humanitarian Assistance and Disaster Management : AHA Centre) สำนักงานประสานด้านมนุษยธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations’s Office for The Coordination of Humanitarian Affairs : UNOCHA) และหน่วยงานหรือองค์การระหว่างประเทศหรือหน่วยงานภาคประชาสังคมที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑.๓.๔) ให้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ใช้ระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ณ จุดเดียวเป็นหลัก ในการจัดการ สิ่งการ ติดตาม และตรวจสอบความช่วยเหลือ

ด้านมนุษยธรรมทั้งในการรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ เมื่อเกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง และการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศอื่นๆ

๒) กลยุทธ์ที่ ๒ ยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรม

๒.๑) แนวทางปฏิบัติการปรับปรุงระเบียบ/กฎหมายด้านมนุษยธรรม ประเทศไทยต้องมีมาตรฐานการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำของการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมให้เป็นที่ยอมรับ โดยแต่งตั้งคณะอนุกรรมการด้านกฎหมายระหว่างประเทศ และความร่วมมือระหว่างประเทศด้านมนุษยธรรม มีอำนาจหน้าที่ติดตาม รวบรวม ศึกษา ทบทวน และวิเคราะห์ระเบียบ/กฎหมาย/กรอบการดำเนินการด้านมนุษยธรรม ทั้งที่มีอยู่ภายในประเทศ และที่เป็นหลักสากล พร้อมทั้งจัดทำข้อเสนอด้านเทคนิคเพื่อการปรับปรุงระเบียบ/กฎหมาย/กรอบการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการประสานงาน และปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมของประเทศตามความเหมาะสมและจำเป็น ทั้งนี้ ให้รักษาไว้ซึ่งเงื่อนไขทางการเมือง การปกครอง สังคม และวัฒนธรรม ตลอดจนจรรยาบรรณของคนในประเทศ โดยนำเสนอต่อคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ให้ความเห็นชอบ

๒.๒) แนวทางปฏิบัติการสร้างมาตรฐานบุคลากรในการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

๒.๒.๑) ให้หน่วยงานภาครัฐ และภาคส่วนอื่นๆ ร่วมกับคณะอนุกรรมการ รับผิดชอบการพัฒนา มาตรฐานการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในด้านที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย ๙ ด้าน ตามหลักองค์การสหประชาชาติ “กลุ่มงานด้านมนุษยธรรม (Cluster Approach)” ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านโลจิสติกส์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว ด้านน้ำและการสุขาภิบาล ด้านการสื่อสารในภาวะฉุกเฉิน ด้านความมั่นคงทางอาหาร ด้านโภชนาการ ด้านการคุ้มครอง และด้านการศึกษา เพื่อปรับปรุงมาตรฐานการปฏิบัติงาน

๒.๒.๒) ให้มีการจัดตั้งชุดค้นหาและกู้ภัยในเมืองแห่งชาติ (National Urban Search and Rescue : USAR) ที่มีสมรรถนะสูงในการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยที่มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานของคณะที่ปรึกษาด้านการค้นหาและกู้ภัยในเขตเมืองสากล (International Search and Rescue Advisory Group : INSARAG) ซึ่งสามารถทำงานร่วมกับชุดปฏิบัติการด้านมนุษยธรรมระหว่างประเทศอื่นๆ ได้ทั้งในภาวะที่เกิดสาธารณภัยอย่างร้ายแรงในประเทศ และร่วมปฏิบัติการระหว่างประเทศในพื้นที่ประสบภัยอื่นๆ โดยให้กระทรวงมหาดไทย (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) เป็นผู้ประสานงานด้านนโยบาย (Policy Focal Point) และด้านปฏิบัติ (Operation Focal Point) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม และองค์การสาธารณสุขที่มีภารกิจด้านการกู้ชีพกู้ภัย และให้สำนักงานประสานงานจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการพัฒนา มาตรฐาน การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของประเทศ และศักยภาพชุดค้นหาและกู้ภัยในเมืองแห่งชาติให้ได้อย่างต่อเนื่อง เช่น การอบรมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ การฝึกร่วมภายในประเทศ และการฝึกร่วมตามปฏิทินของ INSARAG

๒.๒.๓) จัดทำแผนการพัฒนาและจัดสรรทรัพยากรบุคคลเพื่อรองรับการจัดตั้งชุดค้นหาและกู้ภัยในเมืองแห่งชาติ โดยให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ร่วมกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยดำเนินการ

๒.๒.๔) ให้ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และ/หรือ ผู้อำนวยการกลาง เป็นผู้มีอำนาจสั่งใช้ชุดค้นหาและกู้ภัยในเมืองแห่งชาติ (USAR) สั่งการ ให้เตรียมความพร้อม และปฏิบัติหน้าที่

ตามที่ได้รับมอบหมายทั้งภายในราชอาณาจักร และนอกราชอาณาจักร โดยให้เบิกจ่ายงบประมาณจากงบกลาง หรือกองทุนพิเศษเพื่อการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

๒.๓) กลยุทธ์ที่ ๓ เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านสาธารณภัยของประเทศ

๒.๓.๑) แนวทางปฏิบัติในการจัดการความรู้ด้านสาธารณภัยของประเทศ

๒.๓.๑.๑) จัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ ประกอบด้วย ข้อมูลความร่วมมือ ความเชี่ยวชาญ แหล่งทุนจากต่างประเทศ และองค์การพัฒนาระหว่างประเทศ เพื่อนำมา วิเคราะห์ และจัดลำดับความสำคัญด้านการพัฒนาศักยภาพการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยเพื่อกำหนด นโยบายและยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับต่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศไทย โดยให้กระทรวงการต่างประเทศ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลัก และให้สำนักงานสถิติแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันการศึกษาเป็นหน่วยสนับสนุน

๒.๓.๑.๒) เชื่อมโยงฐานข้อมูลดังกล่าวไว้ในคลังข้อมูลสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการตัดสินใจกำหนดนโยบาย/ยุทธศาสตร์ ตลอดจนการวิจัยและพัฒนาต่อไป

๒.๓.๑.๓) จัดการองค์ความรู้ด้านสาธารณภัยจากต่างประเทศผ่านศูนย์การเรียนรู้ สาธารณภัยทุกระดับ โดยให้มีกระบวนการจัดการความรู้จากต่างประเทศมาประมวลผลและประยุกต์ใช้ ให้สอดคล้องกับบริบททางการเมือง สังคม และวัฒนธรรมของประเทศ

๒.๓.๒) แนวทางปฏิบัติในการพัฒนาความร่วมมือด้านสาธารณภัย

๒.๓.๒.๑) จัดทำกรอบความร่วมมือด้านสาธารณภัยกับต่างประเทศ และแผนปฏิบัติการ ความร่วมมือด้านสาธารณภัยกับต่างประเทศในรูปแบบต่างๆ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีที่สอดคล้องกับ ทุนศักยภาพ และความต้องการในการพัฒนาประเทศ โดยให้กระทรวงการต่างประเทศ ร่วมกับกระทรวง มหาดไทยเป็นหน่วยงานหลัก

๒.๓.๒.๒) ติดตามการดำเนินงานความร่วมมือด้านสาธารณภัยกับต่างประเทศโดย คณะอนุกรรมการกิจการด้านต่างประเทศว่าด้วยการจัดการสาธารณภัย และรายงานผลการดำเนินงานต่อ คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

๒.๓.๓) แนวทางปฏิบัติการขับเคลื่อนความรู้ด้านสาธารณภัยสู่สาธารณะ

๒.๓.๓.๑) จัดให้มีกระบวนการถ่ายโอนความรู้ด้านสาธารณภัย (Knowledge Transfer) ไปสู่สาธารณะให้กว้างขวาง โดยอาศัยศูนย์การเรียนรู้สาธารณภัยทุกระดับเพื่อเป็นศูนย์กลางในการรับและ ถ่ายทอดชุดความรู้ด้านการจัดการสาธารณภัยไปยังประชาชน นักเรียน และนักศึกษา

๒.๓.๓.๒) พัฒนาบุคลากรด้านการจัดการสาธารณภัยให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ โดยนำ ความรู้ด้านสาธารณภัยจากต่างประเทศมาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของประเทศ

๒.๓.๓.๓) ให้มีเครื่องมือในการระดมองค์ความรู้ในการจัดการความเสี่ยงจาก สาธารณภัย โดยให้กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานเครือข่ายที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการ ได้แก่ หนังสือ ปกขาว (White Paper) เพื่อรวบรวมข้อมูลสาธารณภัยของประเทศไทยในรอบ ๑ ปี และบทความทั้งในและ ต่างประเทศเกี่ยวกับตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยของ ประเทศไทยและประเทศอื่นๆ รวมถึงจัดให้มีเวทีระดับชาติและสมัชชาสาธารณภัย เพื่อให้ภาคส่วนต่างๆ มาร่วมหารือ แลกเปลี่ยน และรับฟังความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานและทิศทางการดำเนินงานของประเทศ

๒.๔) กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมบทบาทความเป็นประเทศแกนนำด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

๒.๔.๑) แนวทางปฏิบัติในการสร้างความเป็นเลิศด้านวิชาการและด้านปฏิบัติการ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ได้กำหนดให้ประเทศไทยต้องดำรงไว้ซึ่งความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้ได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การพัฒนาบทบาทแกนนำด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยจะเป็นการสร้าง ความมั่นคงและมั่นใจให้แก่ นานาประเทศถึงความพร้อม ความปลอดภัยในการลงทุน และการท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยการยกระดับองค์ความรู้ของสถาบันพัฒนา การจัดการสาธารณภัยแห่งชาติให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล รวมถึงความสามารถให้บริการและให้การ สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพให้แก่ภูมิภาคได้ ตลอดจนแสวงหาแหล่งงบประมาณ ในรูปของกองทุนพิเศษ สำหรับส่งเสริมภารกิจดังกล่าวได้อย่างต่อเนื่อง

๒.๔.๒) แนวทางปฏิบัติในการพัฒนาบทบาทแกนนำด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย โดยมีกรอบแนวทาง ดังนี้ ๑) ส่งเสริมชุดปฏิบัติงานด้านค้นหาและกู้ภัยในเมืองแห่งชาติทั้งภายในและภายนอก ราชาอาณาจักร ๒) ให้การสนับสนุนทางวิชาการแก่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาและประเทศรายได้น้อย และ ๓) จัดให้มีโครงการทุนการศึกษาและวิจัยด้านการพัฒนามาตรฐานการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยของ ประเทศและของภูมิภาค

บทที่ ๕

การจัดหน่วยบรรเทาสาธารณภัยของกระทรวงกลาโหม

พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑

๑. มาตรา ๘ (๓) ปกป้อง พิทักษ์รักษาผลประโยชน์แห่งชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงตลอดจนสนับสนุนภารกิจอื่นของรัฐในการพัฒนาประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหามาจากภัยพิบัติ และการช่วยเหลือประชาชน

๒. มาตรา ๘ (๕) ปฏิบัติการอื่นที่เป็นการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามเพื่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือปฏิบัติการอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่มีกฎหมายกำหนดหรือตามมติคณะรัฐมนตรี

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

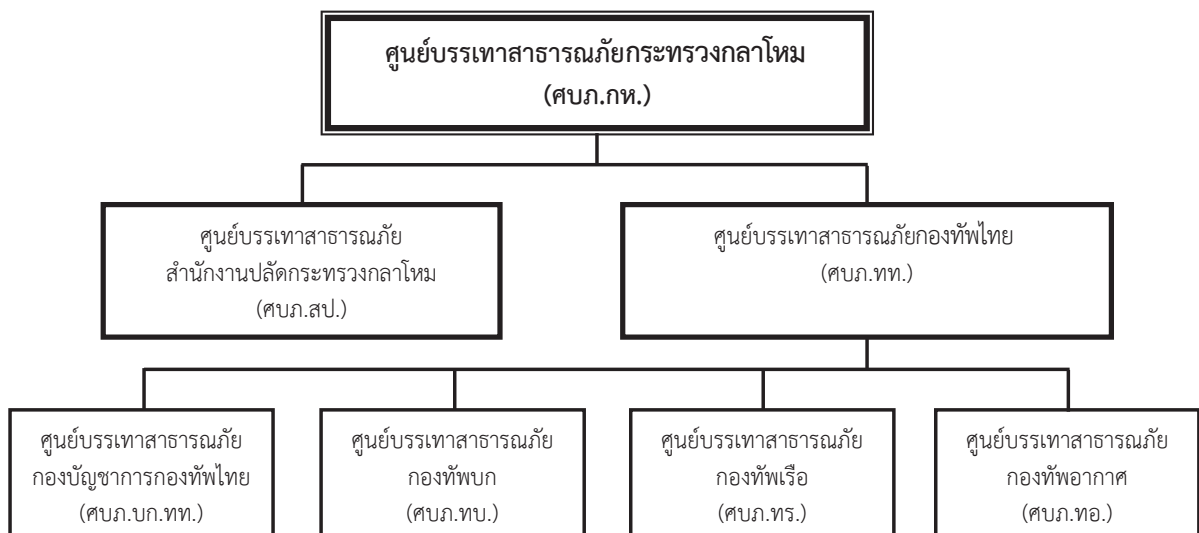
แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ ได้กำหนดให้ กท. มีหน้าที่ดังนี้

๑. สนับสนุนภารกิจของรัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหามาจากภัยพิบัติตามมาตรา ๘ (๓) แห่ง พ.ร.บ.จัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑

๒. แจ้งเตือนกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่และหน่วยงานพลเรือนในพื้นที่เสี่ยงภัยกรณีคาดว่าจะเกิดภัยจากการสู้รบหรือภัยทางอากาศ

ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหม (ศบภ.กท.)

เพื่อให้การปฏิบัติงานในการป้องกัน แก้ไข และบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดจากสาธารณภัย และอุบัติภัย รวมทั้งการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของ กท. เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล จึงจัดตั้ง ศบภ.กท. โดยมี รมว.กท. เป็น ผอ.ศบภ.กท. รมช.กท., ปล.กท. และ ผบ.ทสส. เป็น รอง ผอ.ศบภ.กท. ผบ.ทบ., ผบ.ทร. และ ผบ.ทอ. เป็น ผช.ผอ.ศบภ.กท. อธิบดี ปภ., จก.สม., ผอ.สงป.กท., จก.ธน. และ จก.กก.กท. เป็นกรรมการ ผอ.สนผ.กท. เป็นกรรมการและเลขานุการ จก.กร.ทหาร และ ผอ.สกร.สนผ.กท. เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ซึ่งมีโครงสร้างดังนี้

รูปที่ ๑๐ แผนผังโครงสร้างการจัด ศบภ.กท.

หน้าที่ของ ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหม (ศบภ.ภ.)

๑. กำหนดนโยบายและแนวทางของ กท. เกี่ยวกับการป้องกัน แก้ไข บรรเทาภัยพิบัติที่เกิดจากสาธารณภัย และอุบัติเหตุ รวมทั้งแนวทางการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

๒. เป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับรัฐบาล และหน่วยงานฝ่ายพลเรือน รวมทั้งภาคเอกชน และองค์กรการกุศลที่เกี่ยวข้อง ในการอำนวยความสะดวกป้องกัน แก้ไข บรรเทาภัยพิบัติ ที่เกิดจากสาธารณภัยและอุบัติเหตุ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ กท.

๓. ติดตามสถานการณ์และเหตุการณ์ต่างๆ ด้านสาธารณภัยและอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่ออำนวยความสะดวกและประสานงานให้ส่วนราชการใน กท. ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติได้ทันต่อสถานการณ์ รวมถึงการอำนวยความสะดวกและประสานการประชาสัมพันธ์ โดยใช้เครื่องมือและยุทธโศปกรณ์ของส่วนราชการใน กท.

๔. ให้เชิญผู้แทนส่วนราชการหรือผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้คำแนะนำ คำปรึกษา หรือร่วมปฏิบัติงาน และขอรับข้อมูลในเรื่องที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสมและจำเป็น

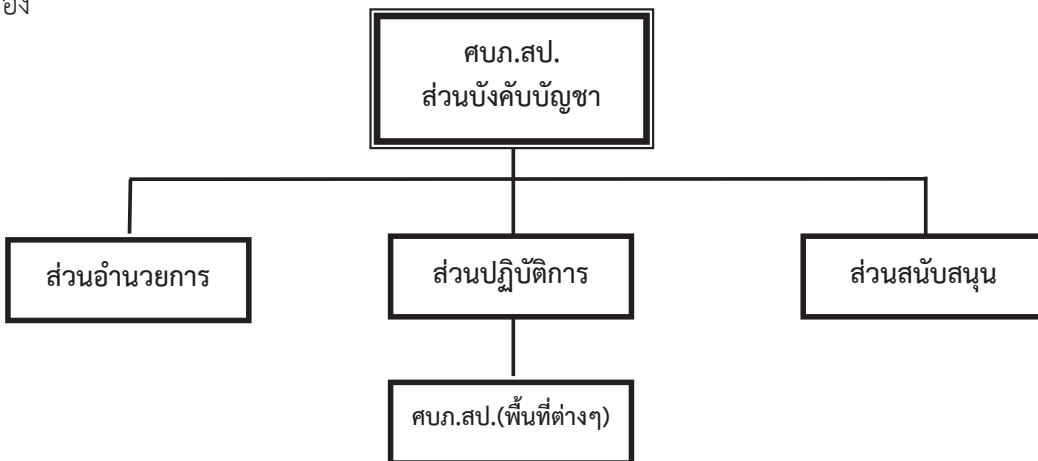
โดยให้หน่วยต่างๆ ปฏิบัติดังนี้

๑. ให้ สป. และ ทท. จัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยทุกระดับหน่วยให้สอดคล้องกับการจัดและการดำเนินงานของ ศบภ.ภ. และเป็นหน่วยรับผิดชอบการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกัน แก้ไข บรรเทาภัยพิบัติ และช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของ กท.

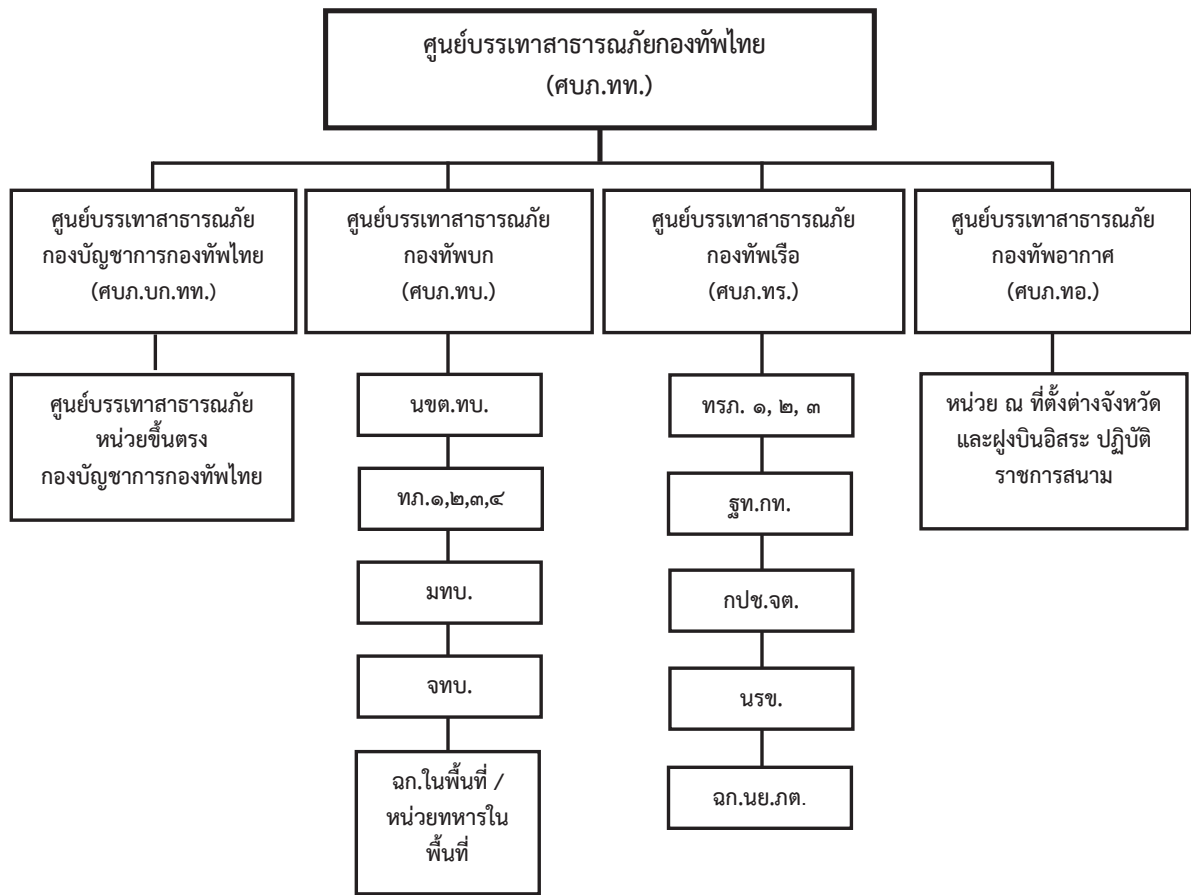
๒. ให้ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยทุกระดับหน่วย จัดทำแผนการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกัน แก้ไข และบรรเทาภัยพิบัติ ที่เกิดจากสาธารณภัยและอุบัติเหตุ โดยการประสานงานกับฝ่ายพลเรือนในพื้นที่ รวมทั้งแผนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของหน่วย พร้อมทั้งพิจารณาทบทวนหรือปรับปรุงแผนดังกล่าว ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับนโยบายและแนวทางการป้องกัน แก้ไข และบรรเทาภัยพิบัติ ของ กท. และให้ติดตามสถานการณ์ด้านสาธารณภัยและอุบัติเหตุ พร้อมทั้งรายงานเหตุการณ์ด้านสาธารณภัยและอุบัติเหตุ รวมถึงผลการปฏิบัติงานของหน่วยในการป้องกัน แก้ไข และบรรเทาภัยพิบัติให้ ศบภ.ภ. ทราบอย่างต่อเนื่อง โดยหากมีกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนให้รายงานให้ทราบในโอกาสแรก

๓. ให้ นขต.ภท. และเหล่าทัพ สนับสนุนกำลังพลและข้อมูล รวมทั้งเครื่องมือและยุทธโศปกรณ์ที่จำเป็น เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของฝ่ายเลขานุการ ศบภ.ภ. เมื่อได้รับการร้องขอ

๔. การปฏิบัติเกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณและเงินอุดหนุนราชการ ให้ปฏิบัติตามระเบียบและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

รูปที่ ๑๑ ผังการจัดศูนย์บรรเทาสาธารณภัยสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม (ศบภ.สป.)

รูปที่ ๑๒ ผังการจัดศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพไทย (ศบภ.ทท.)

บทที่ ๖

แนวความคิดในสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

นโยบายของกระทรวงกลาโหมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๑. การสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจะต้องดำเนินการในลักษณะเชิงรุก ด้วยการส่งเสริมการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยตั้งแต่ระดับชุมชนจนถึงระดับชาติ ตามศักยภาพ ชีตความสามารถ และคุณลักษณะของแต่ละหน่วย เพื่อลดความสูญเสีย และผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมทั้งเพื่อให้ชุมชนสามารถปรับตัวต่อผลกระทบจากสาธารณภัยได้อย่างยั่งยืน

๒. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจำเป็นต้องสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยมุ่งเน้นการบูรณาการทรัพยากรที่จำเป็นต่างๆ ทั้งในเรื่องบุคลากร เครื่องมือ และอุปกรณ์ ให้สามารถนำมาใช้ในการจัดการในภาวะฉุกเฉินได้อย่างทันต่อสถานการณ์และมีประสิทธิภาพ

๓. การจัดการในภาวะฉุกเฉินในพื้นที่ประสบสาธารณภัยจะต้องเป็นเอกภาพ โดยมีผู้บัญชาการเหตุการณ์เพียงคนเดียว ภายใต้ระบบการบัญชาการเหตุการณ์ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยเป็นไปได้อย่างทันเวลาและลดการสูญเสียให้ได้มากที่สุด รวมทั้งให้ประสานงานและวางแผนร่วมกับกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในแต่ละระดับตั้งแต่ภาวะปกติ

๔. นขต.ศบภ.กท. และ ศบภ.เหล่าทัพ ต้องจัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพตั้งแต่ภาวะปกติ และต้องดำเนินการประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยของที่ตั้งหน่วยทหาร รวมทั้งจัดเตรียมกำลังพลและยุทโธปกรณ์ให้มีความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ภัยพิบัติต่างๆ และเข้าร่วมการฝึกกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความพร้อมและสร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วย

๕. นขต.ศบภ.กท. และ ศบภ.เหล่าทัพ ต้องจัดการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน และให้ความช่วยเหลือประชาชนโดยเร็วที่สุด เพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นให้มีความเสียหายน้อยที่สุดทั้งต่อกำลังพลและทรัพย์สินของทางราชการ รวมถึงชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนด้วย

๖. การสนับสนุนในห้วงการฟื้นฟู ให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล โดยมุ่งเน้นการซ่อมสร้างและฟื้นฟูสภาพให้กลับคืนสู่สภาพเดิมโดยเร็ว หรือทำให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม

๗. การเสริมสร้างความร่วมมือกับมิตรประเทศและองค์การระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อพัฒนาให้การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของ กท. และ ประเทศ มีมาตรฐานสากล ทั้งในด้านการจัดการด้านบุคลากร และด้านเครื่องมือ

การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย

การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย เป็นการลดโอกาสที่จะได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยอย่างเป็นระบบ โดยการวิเคราะห์และการจัดการกับปัจจัยต่างๆ ที่เป็นสาเหตุของสาธารณภัย เพื่อลดผลกระทบ ลดความล่อแหลม และลดปัจจัยที่ทำให้เกิดความประมาทให้มากที่สุด รวมทั้งเพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคลากร ชุมชน และสังคม ให้สามารถรับมือและจัดการกับสาธารณภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถดำเนินการได้โดยการพัฒนา ระบบการประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้มีมาตรฐาน การพัฒนามาตรการการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย และการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนและทุกระดับสร้างแนวปฏิบัติในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย

กท. เป็นหน่วยงานที่มีศักยภาพและความพร้อมทั้งในด้านกำลังพล เครื่องมือ และยุทธโธปกรณ์ ซึ่งสามารถสนับสนุนการดำเนินการของส่วนราชการต่างๆ เพื่อให้การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยในพื้นที่ต่างๆ สมฤทธิ์ผล รวมทั้งให้สามารถให้การช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติได้อย่างทันท่วงที และมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดแนวทางในการดำเนินการเพื่อสนับสนุนการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย ดังนี้

๑. การสร้างระบบการประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้มีมาตรฐาน

๑.๑ มอบหมาย ผู้แทน กท. ในคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอและจังหวัด (ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ.) และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอและจังหวัด (กปภ.อ./กปภ.จ.) รวมทั้งหน่วยทหารในพื้นที่รับผิดชอบในแต่ละจังหวัด (รายละเอียดตามผนวก ค) เพื่อการเข้าถึงในแต่ละพื้นที่ และเกิดความเข้าใจลักษณะความเสี่ยงจากสาธารณภัยของแต่ละอำเภอและจังหวัดได้อย่างดี ซึ่งจะทำการวางแผน การวิเคราะห์ และการประเมินความเสี่ยงในแต่ละอำเภอและจังหวัดเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ไปประยุกต์ใช้ในแต่ละพื้นที่ด้วย

๑.๒ พัฒนาชุดประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยและชุดประเมินสาธารณภัย ให้กับหน่วยทหารในแต่ละระดับ ตามศักยภาพ ชีตความสามารถ และคุณลักษณะของหน่วย เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้ง กท. และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

๑.๓ การจัดทำแผนงานและโครงการเกี่ยวกับการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย รวมถึงการจัดทำดัชนีความเสี่ยงและแผนที่เสี่ยงภัยของหน่วย

๒. การพัฒนามาตรการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย

๒.๑ การดำเนินการป้องกันและลดผลกระทบจากสาธารณภัย เป็นการดำเนินการในห้วงก่อนเกิดภัย เพื่อลดโอกาสหรือความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นจากสาธารณภัยต่างๆ ได้แก่ การกำหนดเขตพื้นที่ การกำหนดมาตรฐานการก่อสร้าง การเสริมสร้างความแข็งแรงของพื้นที่เสี่ยง การขุดลอกคูคลองและท่อระบายน้ำ การพัฒนาบ่อบาดาลและบ่อน้ำตื้น การสร้างความตระหนักเพื่อป้องกันการติดต่อของเชื้อโรคและอื่นๆ และการออกกฎหรือระเบียบที่จำเป็นในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย

๒.๒ การเตรียมความพร้อมรับมือกับสาธารณภัย เป็นการดำเนินการที่มุ่งเน้นให้ประชาชนหรือชุมชน และหน่วยงาน มีองค์ความรู้ ชีตความสามารถ และทักษะต่างๆ เพื่อให้พร้อมที่จะรับมือกับสาธารณภัย ได้แก่ การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน การเข้าร่วมและสนับสนุนการฝึก การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การเตรียมการสนับสนุนการอพยพ การเตรียมการสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์พักพิง การสนับสนุนการจัดตั้งองค์กรเรียนรู้สาธารณภัย การพัฒนาคลังข้อมูลสาธารณภัยเพื่อให้พร้อมเชื่อมต่อกับคลังข้อมูลสาธารณภัยแห่งชาติ การสนับสนุนการจัดตั้งคลังสำรองทรัพยากร และการจัดทำแผนบริหารความต่อเนื่องของหน่วย ดังนั้น ศบภ.สป. ศบภ.บก.ทท. และ ศบภ.เหล่าทัพ ควรพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๒.๒.๑ วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และประชาสัมพันธ์ในการเตรียมการช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติในส่วนที่รับผิดชอบ รวมทั้งสนับสนุนหน่วยงานฝ่ายพลเรือนเมื่อได้รับการร้องขอ

๒.๒.๒ ติดตามสถานการณ์สาธารณภัยและเฝ้าระวัง รวบรวมสถิติข้อมูลสาธารณภัยในพื้นที่ และข่าวสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ประเมินความเสี่ยงภัยและโอกาสที่จะเกิดภัยตามฤดูกาลในพื้นที่ รวมทั้งแจ้ง

เตือนภัยจากสงครามให้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บก.ปภ.ช.) ทราบในโอกาสแรกที่สามารถกระทำได้

๒.๒.๓ ประสานการปฏิบัติกับส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ภาคเอกชนและองค์กรสาธารณกุศลที่เกี่ยวข้อง ในการแบ่งมอบพื้นที่และงานที่จะให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติเป็นไปโดยทั่วถึงและไม่ซ้ำซ้อนกัน

๒.๒.๔ เตรียมแผนการปฏิบัติ การฝึกอบรม และให้ความรู้ในด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติร่วมกับฝ่ายพลเรือนตามห้วงเวลาที่เหมาะสม

๒.๒.๕ จัดเตรียมกำลังพล ยุทโธปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ รวมทั้งระบบสื่อสารและสารสนเทศ (ระบบหลักและระบบรอง รวมถึงยามฉุกเฉิน) สำหรับการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้พร้อมใช้ปฏิบัติงานได้ตลอดเวลา

๒.๒.๖ เข้าร่วมการฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอำเภอหรือจังหวัด และการฝึกซ้อมอื่นๆ ด้านการบรรเทาสาธารณภัยทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง (ขึ้นอยู่กับงบประมาณ) เพื่อให้กำลังพลมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามแผนฯ

๒.๒.๗ ประสานกับส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ภาคเอกชนและองค์กรสาธารณกุศลที่เกี่ยวข้อง ในการจัดเตรียมพื้นที่ปลอดภัย เพื่อรองรับการอพยพ และสนับสนุนการดำเนินการในการหลีกเลี่ยงหรือลดผลกระทบต่างๆ ขณะเกิดภัย เพื่อลดความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นให้เหลือน้อยที่สุด

๒.๓ กระบวนการแจ้งเตือนภัย โดยเฉพาะการเฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์ ให้ กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ เฝ้าระวัง และติดตามสถานการณ์ตลอด ๒๔ ชั่วโมง และ นขต.ศบภ.ภท. และ ศบภ.เหล่าทัพ จัดเตรียม จัดหาอุปกรณ์ และเครื่องมือสื่อสาร สำหรับเชื่อมกับระบบสื่อสารให้เพียงพอและใช้การได้ตลอดเวลา โดยให้ประสานงานอย่างใกล้ชิดกับกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บก.ปภ.ช.) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล และประเมินสถานการณ์เพื่อการตัดสินใจในการรับมือกับสาธารณภัย โดยมีระดับของระบบการเตือนภัย มีความหมายของสีในการเตือนภัย ดังนี้

- สีแดง ● หมายถึง สถานการณ์อยู่ในภาวะอันตรายสูงสุด ให้อาศัยอยู่แต่ในสถานที่ปลอดภัยและปฏิบัติตามข้อสั่งการ
- สีส้ม ● หมายถึง สถานการณ์อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตรายสูง เจ้าหน้าที่กำลังควบคุมสถานการณ์ ให้อพยพไปยังสถานที่ปลอดภัยและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด
- สีเหลือง ● หมายถึง สถานการณ์อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย มีแนวโน้มที่สถานการณ์ จะรุนแรงมากขึ้น ให้จัดเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ และปฏิบัติตามคำแนะนำ
- สีน้ำเงิน ● หมายถึง สถานการณ์อยู่ในภาวะเฝ้าระวัง ให้ติดตามข้อมูลข่าวสารอย่างใกล้ชิด ทุกๆ ๒๔ ชั่วโมง
- สีเขียว ● หมายถึง สถานการณ์อยู่ในภาวะปกติ ให้ติดตามข้อมูลข่าวสารเป็นประจำ

๓. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนและทุกระดับสร้างแนวทางปฏิบัติในการลดความเสี่ยง โดย นขต.ศบภ.ภท. และ ศบภ.เหล่าทัพ สามารถสนับสนุนการสร้างความเข้มแข็งในการประสานงานระหว่างหน่วยงาน และการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างทหาร และพลเรือน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ได้ในทุกระดับ รวมทั้งการพัฒนาขีดความสามารถของแต่ละหน่วยให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องในภาวะฉุกเฉิน เมื่อเกิดสาธารณภัยซึ่งกระทบต่อพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งหน่วย ทั้งนี้ สนผ.ภท. ในฐานะฝ่ายเลขานุการ ศบภ.ภท. ทำหน้าที่เป็นหน่วยรับผิดชอบในการจัดทำแนวทางการปฏิบัติงานร่วมระหว่างพลเรือนกับทหารในการบรรเทาสาธารณภัย และอาจพิจารณาเสนอให้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานระหว่างพลเรือนกับทหาร หรือศูนย์ปฏิบัติงานร่วมระหว่างพลเรือนกับทหาร หรือศูนย์ประสานงานนานาชาติ เพื่อเป็นการสนับสนุนการจัดการสาธารณภัย ของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและศูนย์บัญชาการเหตุการณ์แต่ละระดับ ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับของหน่วยและสถานการณ์สาธารณภัย เพื่อดำเนินการประชุมหารือและแลกเปลี่ยนข้อมูลในการจัดการสาธารณภัย รวมทั้งการบรรยายสรุปสถานการณ์ประจำวัน เพื่อทำความเข้าใจต่อสถานการณ์ให้ตรงกัน โดยยึดกรอบแนวทางการปฏิบัติตามมาตรฐานหลักสากล และ พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐

การจัดการในภาวะฉุกเฉิน

การจัดการในภาวะฉุกเฉิน เป็นการปฏิบัติในห้วงเกิดสาธารณภัย ซึ่งเป็นการดำเนินการต่างๆ เพื่อลดความรุนแรงของสาธารณภัยและการบรรเทาทุกข์ โดยให้ความเร่งด่วนในการเข้าระงับเหตุ และให้ความช่วยเหลือประชาชน ได้แก่ การแจ้งเตือนภัยและประเมินสถานการณ์ การจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ การประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารในภาวะฉุกเฉิน การสื่อสารในภาวะฉุกเฉิน การประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัย การประกาศเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน การค้นหาและกู้ภัย การอพยพ การรักษาพยาบาลฉุกเฉิน การรักษาความสงบเรียบร้อย การพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล การประเมินความเสียหายและความต้องการเบื้องต้น การรายงาน การรับบริจาค การประสานการปฏิบัติกับองค์กรสาธารณกุศล การประสานความช่วยเหลือจากต่างประเทศ และการขอใช้เงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ซึ่งตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ ได้กำหนดระดับของการจัดการสาธารณภัยไว้ ๔ ระดับ ซึ่งการปรับระดับการจัดการสาธารณภัยให้เป็นไปตามปัจจัยและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๘ อาทิ พื้นที่ประสบภัย ประชาชนที่รับผลกระทบ ความซับซ้อนของสถานการณ์ ศักยภาพด้านทรัพยากร และการประเมินสถานการณ์ในพื้นที่ประสบภัย โดยการปฏิบัติของ นขต.ศบภ.ภท. และ ศบภ.เหล่าทัพ ตามระดับการจัดการสาธารณภัย สรุปได้ดังนี้

๑. การจัดการสาธารณภัยระดับ ๑ (สาธารณภัยขนาดเล็ก) ซึ่งมีผู้บัญชาการท้องถิ่น ผู้บัญชาการอำเภอ ผู้ช่วยผู้บัญชาการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ควบคุมและสั่งการ ให้ นขต.ศบภ.ภท. และ ศบภ.เหล่าทัพ สนับสนุนกำลังพลและยุทโธปกรณ์ให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ประสบสาธารณภัย และสนับสนุนส่วนราชการในพื้นที่ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ หรือตามที่ได้รับคำร้องขอ โดยให้รายงานผลการปฏิบัติให้กับ ศบภ.(หน่วยต้นสังกัด) และ ศบภ.ภท. ทราบในโอกาสแรก

๒. การจัดการสาธารณภัยระดับ ๒ (สาธารณภัยระดับกลาง) ซึ่งมีผู้บัญชาการจังหวัด และ/หรือผู้บัญชาการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ควบคุม สั่งการ และบัญชาการ ให้ นขต.ศบภ.ภท. และ ศบภ.เหล่าทัพ สนับสนุนกำลังพลและยุทโธปกรณ์ให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ประสบสาธารณภัย และสนับสนุนส่วนราชการในพื้นที่ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ/จังหวัด หรือตามที่ได้รับคำร้องขอ โดยให้รายงานผลการปฏิบัติให้กับ ศบภ.(หน่วยต้นสังกัด) และ ศบภ.ภท. ทราบในโอกาสแรก

๓. การจัดการสาธารณภัยระดับ ๓ (สาธารณภัยระดับใหญ่) ซึ่งมีผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (ผบ.ปภ.ช.) เป็นผู้ควบคุม สั่งการ และบัญชาการ ให้ นขต.ศบภ.กท. และ ศบภ.เหล่าทัพ สนับสนุนกำลังพลและยุทโธปกรณ์ให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ประสบสาธารณภัย และสนับสนุนส่วนราชการในพื้นที่ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ/จังหวัด/ชาติ โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติตามการบัญชาการเหตุการณ์จากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บก.ปภ.ช.) ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (รมว.มท.) เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ (ผบ.ปภ.ช.) และให้รายงานผลการปฏิบัติให้กับ ศบภ. (หน่วยต้นสังกัด) และ ศบภ.กท. ทราบอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์ วิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ รายงาน และเสนอความเห็นต่อ รมว.มท. (ผบ.ปภ.ช.) หรือ นรม. เพื่อตัดสินใจยกระดับความรุนแรงของสถานการณ์

๔. การจัดการสาธารณภัยระดับ ๔ (สาธารณภัยขนาดร้ายแรงอย่างยิ่ง) นขต.ศบภ.กท. และ ศบภ.เหล่าทัพ สนับสนุนกำลังพลและยุทโธปกรณ์ให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ประสบสาธารณภัย และสนับสนุนส่วนราชการในพื้นที่ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ/จังหวัด/ชาติ โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติตามการบัญชาการเหตุการณ์จากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บก.ปภ.ช.) ซึ่งมี นรม. หรือ รอง นรม. ที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ (ใช้อำนาจตาม มาตรา ๓๑ แห่ง พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐) รวมทั้งติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์ วิเคราะห์ ประเมิน สถานการณ์ รายงาน และเสนอความเห็นต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์ เพื่อตกลงใจในการใช้กำลังพลและ ยุทโธปกรณ์เข้าแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินต่างๆ ที่เกิดขึ้น จนกว่าสถานการณ์จะกลับเข้าสู่ภาวะปกติ รวมทั้ง การจัดทำข้อพิจารณาในการรับความช่วยเหลือจากกองทัพมิตรประเทศ โดยให้รายงานผลการปฏิบัติให้กับ ศบภ. (หน่วยต้นสังกัด) และ ศบภ.กท. ทราบอย่างต่อเนื่อง

การปฏิบัติเมื่อเกิดสาธารณภัย เมื่อมีการร้องขอหรือประสานจากกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ หรือศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ/จังหวัด/กรุงเทพมหานคร หรือศูนย์บัญชาการ เหตุการณ์ส่วนหน้าจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ให้ นขต.ศบภ.กท. และ ศบภ.เหล่าทัพ ให้การสนับสนุนและ ดำเนินการ ดังนี้

๑. ดำเนินการให้ความช่วยเหลือเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั้งในระยะก่อนเกิดภัย หรือ ขณะเกิดภัย ให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์อย่างเป็นระบบเพื่อลดอันตราย ความเสียหายต่อชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนและส่วนราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ตามแผนหรือระเบียบปฏิบัติประจำ (รปจ.) ของหน่วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ตามประกาศ กท. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

๓. ให้ ศบภ.ทท. สนับสนุนการติดต่อสื่อสารให้กับ ศบภ.กท. รวมทั้งบูรณาการในการเชื่อมต่อระหว่าง ศบภ.กท., ศบภ.สป., ศบภ.บก.ทท. และ ศบภ.เหล่าทัพ กับ บก.ปภ.ช.

๔. ในกรณีที่รัฐบาล ตกลงใจรับความช่วยเหลือทั้งทางพลเรือนและทางทหารจากต่างประเทศ ซึ่งมี กระทรวงการต่างประเทศเป็นช่องทางในการติดต่อหลักนั้น ศบภ.กท. อาจพิจารณาจัดตั้งศูนย์ประสานงาน ระหว่างพลเรือนกับทหาร หรือศูนย์ประสานงานนานาชาติ เพื่อเป็นช่องทางในประสานงานการรับความช่วยเหลือ จากต่างประเทศ โดยเฉพาะกองทัพมิตรประเทศในภาพรวม ทั้งนี้ ศบภ.กท. อาจพิจารณามอบหมายให้ ศบภ.บก.ทท. หรือ ศบภ.เหล่าทัพ ดำเนินการ ในแต่ละระดับได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

๕. เมื่อสภาวะฉุกเฉินสิ้นสุดลงแล้ว ให้หน่วยที่ได้รับมอบภารกิจเข้าไปให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย รายงาน ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคหรือข้อขัดข้องในด้านต่างๆ โดยให้รายงานผลการปฏิบัติตามสายการบังคับบัญชา จนถึง ศบภ.กท. เพื่อรวบรวมข้อมูลและจัดทำสถิติผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนนำไปพิจารณาปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติงานในการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยหรือภัยพิบัติให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องในการจัดการในภาวะฉุกเฉินต่อไป

นอกจากนี้ ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ ได้กำหนดแนวความคิดเชิงกลยุทธ์ การจัดการในภาวะฉุกเฉิน ไว้ดังนี้ ๑) มาตรฐานการจัดการในภาวะฉุกเฉิน ๒) เอกภาพการจัดการในภาวะฉุกเฉิน และ ๓) ความยืดหยุ่นของโครงสร้างองค์การการจัดการในภาวะฉุกเฉิน เพื่อให้การจัดการในภาวะฉุกเฉินของประเทศไทยมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในการดำเนินการ โดยการจัดทำแนวทางการปฏิบัติที่มีมาตรฐานและสอดคล้องกับหลักสากล การกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและองค์กรต่างๆ อย่างชัดเจน พร้อมการจัดทำแผนรองรับตั้งแต่ภาวะปกติ ซึ่งองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการจัดการในภาวะฉุกเฉินต้องมีความอ่อนตัว และปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างดี ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการสนับสนุนการจัดการในภาวะฉุกเฉินในภาพรวมของ กท. เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเหมาะสมกับสถานการณ์สาธารณภัยที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ให้ นขต.ศบภ.กท. และ ศบภ.เหล่าทัพ ให้การสนับสนุนและดำเนินการ เมื่อได้รับการประสานจากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บก.ปภ.ช.) หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง หรือตามสั่งการของรัฐบาล ดังนี้

๑. สนับสนุนการสร้างมาตรฐานการจัดการในภาวะฉุกเฉินให้มีรูปแบบ ระบบ และความเข้าใจที่เป็นมาตรฐานเดียวกันตั้งแต่ระดับอำเภอจนถึงระดับชาติ เพื่อให้การจัดการสาธารณภัยสามารถเชื่อมต่อพื้นที่และภารกิจได้ทันทั่วถึง ภายใต้ระบบการบัญชาการเหตุการณ์เมื่อหน่วยเข้าปฏิบัติการเผชิญเหตุสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ โดยการจัดทำแนวทางการปฏิบัติของหน่วยให้สอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

๒. สนับสนุนการพัฒนาระบบหรือเครื่องมือสนับสนุนการเผชิญเหตุ อาทิ การสื่อสารและโทรคมนาคม การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในภาวะฉุกเฉิน การกำกับและควบคุมพื้นที่ การบัญชาการเหตุการณ์ และ การสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน : สปฉ. (Emergency Support Function : ESF) สำหรับการสนับสนุนทรัพยากรทางทหาร (สปฉ.๗) ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ ให้ใช้แผนบรรเทาสาธารณภัย กท. ๒๕๕๘ เป็นแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านการสนับสนุนทรัพยากรทางทหาร โดย นขต.ศบภ.กท. และ ศบภ.เหล่าทัพ อาจพิจารณาจัดทำแผนในการประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานในสังกัด หรือ แผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านการสนับสนุนทรัพยากรทางทหารในแต่ละระดับ ตามความจำเป็นและเหมาะสมต่อไป สำหรับการสนับสนุนส่วนงานอื่นๆ ให้ นขต.ศบภ.กท. และ ศบภ.เหล่าทัพ เตรียมความพร้อมในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การสนับสนุนการจัดการในภาวะฉุกเฉินในแต่ละระดับทันต่อสถานการณ์เมื่อได้รับการประสานหรือร้องขอจากส่วนราชการที่รับผิดชอบภารกิจนั้นๆ ตั้งแต่การจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านนั้นๆ การจัดเตรียมด้านกำลังพล เครื่องมือ และยุทโธปกรณ์ และการเข้าร่วมการฝึกซ้อมตามความเหมาะสม อาทิ ส่วนงานการแพทย์และสาธารณสุข ส่วนงานการค้นหากู้ภัย ส่วนงานสารเคมี วัตถุอันตราย และกัมมันตรังสี และส่วนงานการต่างประเทศ

๓. สนับสนุนการเสริมสร้างระบบและแนวปฏิบัติในการบรรเทาทุกข์ เพื่อให้การจัดการในการบรรเทาทุกข์ ผู้ประสบภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้ประสบภัยสามารถได้รับการช่วยเหลืออย่างทันต่อสถานการณ์ ทัวถึงและไม่ซ้ำซ้อน จึงให้ นขต.ศบภ.ภท. และ ศบภ.เหล่าทัพ ปฏิบัติตามระเบียบ กค. ว่าด้วยเงินอุดหนุน ราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน หลักเกณฑ์ วิธีการ ประกาศ กท. และ คำสั่ง สป. ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้การสนับสนุนกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ ในการประเมิน ความเสียหายและความต้องการความช่วยเหลือภายในพื้นที่ประสบภัย โดยวิเคราะห์ผลกระทบจากความเสียหาย ที่เกิดขึ้นจากสาธารณภัยเพื่อประเมินสถานการณ์ และวิเคราะห์ความสามารถของผู้ประสบภัยในการตอบโต้ สถานการณ์ฉุกเฉินด้วยตนเอง รวมทั้งความต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอก เช่น ความช่วยเหลือด้านอาหาร น้ำดื่ม การรักษาพยาบาล สุขอนามัยและการกำจัดสิ่งปฏิกูล ความช่วยเหลือด้าน สุขภาวะ ที่พักพิง และอุปกรณ์ยังชีพ เป็นต้น นอกจากนี้ในการรับบริจาคสิ่งของบรรเทาทุกข์ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การจัดการให้กับหน่วย จึงควรทำความเข้าใจกับผู้บริจาค ให้บริจาคผ่านทางหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงก่อน และควรแนะนำให้บริจาคเป็นเงินแทนสิ่งของ ซึ่งจะช่วยลดภาระด้านการจัดการสิ่งของบริจาคให้กับหน่วยงานได้ และจะทำให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยมีประสิทธิภาพมากขึ้น สำหรับการสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์พักพิง ชั่วคราวนั้น ให้ นขต.ศบภ.ภท. และ ศบภ.เหล่าทัพ พิจารณาจัดเตรียมพื้นที่ของหน่วยงานในสังกัดที่มีความเหมาะสม โดยพิจารณาวางแผนร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับอำเภอ และจังหวัด เพื่อกำหนดไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับอำเภอและจังหวัดต่อไป

การฟื้นฟู

การฟื้นฟู เป็นการปฏิบัติในห้วงภายหลังภาวะฉุกเฉินสิ้นสุดลง โดยมุ่งเน้นการดำเนินการต่างๆ เพื่อปรับสภาพระบบสาธารณูปโภค การดำรงชีวิต และวิถีความเป็นอยู่ของชุมชนในพื้นที่ประสบภัย ให้กลับ เข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็ว ด้วยการพัฒนาให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม โดยการนำปัจจัยต่างๆ ในการลดความเสี่ยง จากสาธารณภัยมาช่วย รวมถึงการซ่อมสร้าง และ การฟื้นฟูสภาพ ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายพลเรือน เป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ การฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติ (การปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บและผู้ป่วย การขนย้ายผู้ประสบ ภัยพิบัติและทรัพย์สินไปยังพื้นที่ที่ปลอดภัย การประกอบเลี้ยงอาหารแก่ผู้ประสบภัยพิบัติในระยะแรก การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยแก่บุคคลและสถานที่ การสำรวจความเสียหายเพื่อจัดทำบัญชี รายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหาย การสงเคราะห์ผู้ประสบภัยพิบัติตามผลการสำรวจ การซ่อมแซม ที่พักอาศัย สิ่งสาธารณูปโภคและเส้นทางคมนาคมในระยะแรก การประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างขวัญและ กำลังใจของประชาชน การป้องกันโรคระบาดในคนและสัตว์ การรื้อถอนหรือทำลายสิ่งปรักหักพัง การทำลาย ล้างวัตถุระเบิด และการล้างสารพิษตกค้างต่างๆ) การฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การสำรวจความเสียหาย ทุกด้านอย่างละเอียด ทั้งระบบสาธารณูปโภคและสิ่งสาธารณประโยชน์ต่างๆ การซ่อมแซมส่วนที่ชำรุดเสียหาย เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ หรือการพัฒนาให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม โดยให้เป็นไปตามที่รัฐบาล มอบหมายแต่ละหน่วยงาน

๑. พัฒนาระบบการประเมินความต้องการหลังเกิดสาธารณภัย โดยการประเมินความเสียหายและความสูญเสีย

การฟื้นฟู ให้ นขต.ศบภ.ภท. และ ศบภ.เหล่าทัพ ให้การสนับสนุนและดำเนินการ เมื่อได้รับการร้องขอ จากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง หรือตามสั่งการของรัฐบาล ดังนี้

๑. วางแผน อำนวยความสะดวก ประสานงาน กำกับดูแล และประชาสัมพันธ์การช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติในส่วนที่รับผิดชอบ หลังจากเกิดเหตุการณ์ รวมทั้งสนับสนุนส่วนราชการหรือหน่วยงานภาครัฐอื่นในการให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟู

๒. จัดกำลังพลร่วมทำความสะอาด เก็บกู้ซากปรักหักพัง ซ่อมแซมระบบสาธารณูปโภคและสิ่งสาธารณประโยชน์ต่างๆ ตามขีดความสามารถ

๓. ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมให้กลับคืนสู่สภาพปกติโดยรวดเร็ว

๔. การมอบสิ่งของที่จำเป็นต่อการยังชีพให้แก่ผู้ประสบภัยพิบัติ

๕. สนับสนุนการขนย้ายผู้ประสบภัยพิบัติ รวมถึงทรัพย์สินของผู้ประสบภัยพิบัติ ไปยังที่ปลอดภัย หรือกลับสู่สถานที่เดิม

๖. สำรวจและรวบรวมข้อมูลความเสียหายทุกด้าน เพื่อประโยชน์ในการให้ความช่วยเหลือของส่วนราชการที่รับผิดชอบต่อไป

๗. สนับสนุน ตร. ในการรักษาความสงบเรียบร้อย อำนวยความสะดวกด้านการจราจร และความปลอดภัยแก่บุคคล สถานที่และทรัพย์สิน

๘. ให้ความรู้เรื่องการสุขาภิบาล และการป้องกันโรคระบาด

๙. ดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่ประสบภัยพิบัติให้กลับคืนสู่สภาพปกติโดยเร็ว โดยให้สอดคล้องกับการประชาสัมพันธ์หรือการแถลงข่าวของรัฐบาลหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อไม่ให้ประชาชนเกิดความสับสนและตื่นตระหนกต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งป้องกันการสร้างข่าวลือที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของภาครัฐ หรือความสงบเรียบร้อยของสังคม

๑๐. รายงานผลการปฏิบัติงานและประเมินผลการช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยพิบัติ ในชั้นการปฏิบัติเมื่อเกิดภัยและการฟื้นฟู ให้รายงานผลการปฏิบัติตามสายการบังคับบัญชาโดยใช้แบบรายงานการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของ กท. ตามผนวกแนบท้าย ถึง ศบภ.กท.

ความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

ภัยพิบัติ และสาธารณภัยขนาดใหญ่ที่เกิดขึ้น ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น แต่ส่งผลกระทบต่อภาพรวมของภูมิภาคและของโลก โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ดังนั้นการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย จึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และเป็นการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับภัยพิบัติ และสาธารณภัยขนาดใหญ่ ด้วยการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถให้กับประเทศที่มีความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้มีมาตรฐานสากล

๑. การรับความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมจากต่างประเทศ และการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ต่างประเทศ จำเป็นต้องมีแนวทางการปฏิบัติหรือขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจน และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล ซึ่ง กท. จะต้องร่วมกับ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำมาตรฐาน และระเบียบวิธีการปฏิบัติต่างๆ รวมทั้งร่วมจัดการฝึกอบรมประเทศของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บก.ปภ.ช.) อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในส่วนของ กท. จึงให้ นขต.ศบภ.กท. และ ศบภ.เหล่าทัพ พิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑.๑ สนับสนุนกำลังพล และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำมาตรฐาน และระเบียบวิธีการปฏิบัติต่างๆ เมื่อได้รับการประสานหรือร้องขอ

๑.๒ สนับสนุนกำลังพล เครื่องมือ และยุทโธปกรณ์ รวมทั้งวางแผนด้านงบประมาณเพื่อเข้าร่วม การฝึกระดับประเทศของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บก.ปภ.ช.) อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๑.๓ เตรียมการและวางแผนการเข้าร่วมการฝึกที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถ ของกำลังพล ในภารกิจการรับและให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติกับต่างประเทศ ตามความเหมาะสมและจำเป็น

๑.๔ จัดเตรียมกำลังพล เครื่องมือ และยุทโธปกรณ์ให้พร้อมปฏิบัติภารกิจการให้ความช่วยเหลือ ด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติแก่ต่างประเทศ โดยเฉพาะการค้นหาและช่วยเหลือ การให้บริการทางการแพทย์ฉุกเฉิน การลำเลียงสิ่งของบรรเทาทุกข์ การอพยพคนไทยในพื้นที่เสี่ยงภัยกลับประเทศ และการลำเลียง ชุดให้ความช่วยเหลือของไทย รวมทั้งวางแผนและกำหนดแนวทางปฏิบัติภายในของหน่วย เพื่อให้พร้อมรับมือบ ภารกิจจากรัฐบาล

๒. การประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ณ จุดเดียว ในภาพรวมของประเทศ มี กระทรวง การต่างประเทศ เป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก สำหรับการเชื่อมโยงระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ณ จุดเดียว เข้ากับระบบคลังข้อมูลสาธารณภัยแห่งชาติ มี กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยรับผิดชอบ โดยที่ กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บก.ปภ.ช.) จะใช้ระบบการประสานความช่วยเหลือ ด้านมนุษยธรรม ณ จุดเดียว เป็นหลักในการจัดการ การสั่งการ การติดตาม และการตรวจสอบ ทั้งการรับ ความช่วยเหลือจากต่างประเทศและการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ สำหรับในภาพรวมของกระทรวง กลาโหม นั้น ศบภ.กท. จะเป็นจุดประสานงานหลักโดย ศบภ.กท. จะประสานงานไปยัง ศบภ.บก.ทท., ศบภ.ทบ., ศบภ.ทร. และ ศบภ.ทอ. ตามช่องทางการติดต่อสื่อสารที่สามารถใช้งานได้ต่อไป

บทที่ ๗

การบังคับบัญชาและการติดต่อสื่อสาร

การบังคับบัญชา

๑. สถานการณ์ก่อนเกิดสาธารณภัย ให้ปฏิบัติตามสายการบังคับบัญชาปกติ

๒. เมื่อเกิดสาธารณภัย และเป็นการจัดการสาธารณภัย ระดับ ๑ และ ระดับ ๒ ให้ นขต.ศบภ.ภท. และ ศบภ.เหล่าทัพ (รายละเอียดตามผนวก ค) ซึ่งเข้าไปสนับสนุน อำเภอ หรือ จังหวัด หรือ กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ หรือ ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ/จังหวัด/กรุงเทพมหานคร หรือ กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (บก.ปภ.ช.) แล้วแต่กรณีนั้น ให้ดำรงการควบคุมบังคับบัญชาตามโครงสร้างการจัดของ ศบภ.สป./ศบภ.ทท./ศบภ.บก.ทท./ศบภ.เหล่าทัพ และให้รายงานผลการปฏิบัติให้กับ ศบภ.ภท. ทราบอย่างต่อเนื่อง

๓. การจัดการสาธารณภัย ระดับ ๓ ให้ นขต.ศบภ.ภท. และ ศบภ.เหล่าทัพ ที่จัดกำลังพลและยุทโธปกรณ์เข้าไปสนับสนุนกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ หรือ ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ/จังหวัด/กรุงเทพมหานคร หรือ ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าจังหวัด/กรุงเทพมหานคร หรือ กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (บก.ปภ.ช.) แล้วแต่กรณีนั้น ให้ดำรงการควบคุมบังคับบัญชาตามโครงสร้างการจัดของ ศบภ.ภท./ศบภ.สป./ศบภ.ทท./ศบภ.บก.ทท./ศบภ.เหล่าทัพ โดยให้หน่วยทหารต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายในพื้นที่ประสบสาธารณภัยรายงานผลการปฏิบัติให้กับ ศบภ.(หน่วยต้นสังกัด) และ ศบภ.ภท. ทราบอย่างต่อเนื่อง

๔. การจัดการสาธารณภัย ระดับ ๔ ซึ่งเป็นสาธารณภัยขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบร้ายแรงอย่างยิ่ง และมี นรม. หรือ รอง นรม. ที่ได้รับมอบหมายจาก นรม. เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ ให้ นขต.ศบภ.ภท. และ ศบภ.เหล่าทัพ ดำรงการควบคุมบังคับบัญชาตามโครงสร้างการจัดของ ศบภ.ภท./ศบภ.สป./ศบภ.ทท./ศบภ.บก.ทท./ศบภ.เหล่าทัพ หรือ ศปก.เหล่าทัพ รวมทั้งประสานการปฏิบัติอย่างใกล้ชิดกับศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าจังหวัด/กรุงเทพมหานคร และกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บก.ปภ.ช.) โดยพิจารณาจัดนายทหารติดต่อหรือชุดประสานงานไปประจำ ณ ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ และ ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าจังหวัด/กรุงเทพมหานคร เพื่อรายงานผลการปฏิบัติให้กับ ศบภ.(หน่วยต้นสังกัด) และ ศบภ.ภท. ทราบอย่างต่อเนื่อง

การติดต่อสื่อสาร

การติดต่อสื่อสารนับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการประสานการปฏิบัติของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ได้แก่ การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยทหารกับส่วนราชการพลเรือนหรือภาคประชาสังคมในพื้นที่ และระหว่างหน่วยทหารกับหน่วยทหาร เป็นต้น ถ้าระบบการสื่อสารมีความแน่นอน รวดเร็ว เชื่อถือได้ และเป็นระบบเดียวกัน จะทำให้การติดต่อสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะการติดต่อสื่อสารในระหว่างการปฏิบัติ ณ ที่เกิดเหตุของหน่วยให้ความช่วยเหลือจะต้องสามารถติดต่อสื่อสารระหว่างกันได้ตลอดเวลา หากการติดต่อสื่อสารมีข้อจำกัด ล้มเหลว หรือล่าช้า จะก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรงในการประสานงานเพื่อระดมความช่วยเหลือ อาจก่อให้เกิดความสับสน วุ่นวาย ไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายและมีข้อผิดพลาด ดังนั้น การเชื่อมโยง

ระบบติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานให้ใช้งานได้ขณะเกิดภัยโดยให้ ศบภ.ทท. รับผิดชอบในการจัดตั้ง ศูนย์การสื่อสาร กท. เพื่อสนับสนุนกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บก.ปภ.ช.) ในการจัดการสาธารณภัย รวมทั้งการเชื่อมระบบติดต่อสื่อสารที่เอื้ออำนวย มีความอ่อนตัว สามารถติดต่อประสานงานควบคุม สั่งการ รายงานสถานการณ์และผลการปฏิบัติของกองอำนาจการ หน่วยงาน และฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ตั้งแต่ในภาวะปกติจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

วัตถุประสงค์ของการจัดระบบการติดต่อสื่อสารในการจัดการสาธารณภัย

เพื่อสถาปนาและดำรงการติดต่อสื่อสารในการอำนาจการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ โดยใช้เครื่องมือสื่อสารทุกชนิดของหน่วยเป็นสื่อในการติดต่อ ประสานงาน สั่งการ รายงาน อำนาจการ และควบคุมการปฏิบัติในการจัดการสาธารณภัยกับหน่วยงานภายใน กท. ส่วนราชการ หรือภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ รวมทั้งกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บก.ปภ.ช.)

การดำเนินการเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประกอบด้วย

๑. หลักการปฏิบัติ

๑.๑ การติดต่อสื่อสาร จะต้องสามารถดำรงการติดต่อได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง ตั้งแต่ในภาวะปกติ โดยใช้เครื่องมือสื่อสารหลักประเภทโทรคมนาคม ซึ่งมีหลายระบบ และสามารถใช้ทดแทนกันได้

๑.๒ ยึดหลักการรักษาความปลอดภัยทางการสื่อสารควบคู่กับความรวดเร็วและถูกต้องในการติดต่อสื่อสารด้วยเสมอ

๑.๓ ให้ ศบภ.ทท. โดย สส.ทหาร ดำเนินการฝึกอบรม ให้ความรู้แก่กำลังพลในการใช้เครื่องมือสื่อสาร และจัดระบบการติดต่อสื่อสารของหน่วยให้สามารถเชื่อมต่อกับหน่วยรับผิดชอบหลักในการติดต่อสื่อสาร หรือติดต่อกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๔ ให้ ศบภ.ทท. โดย สส.ทหาร จัดทำคำแนะนำปฏิบัติการสื่อสาร (นปส.) ฉบับใช้ร่วม เพื่อใช้เป็นคำแนะนำหลักในการติดต่อสื่อสารร่วมกันระหว่างหน่วยปฏิบัติในพื้นที่เกิดสาธารณภัย

๒. การปฏิบัติในการดำเนินการติดต่อสื่อสาร เพื่อการจัดการสาธารณภัย ดังนี้

๒.๑ ให้ นขต.ศบภ.กท. และ ศบภ.เหล่าทัพ ดำรงการติดต่อสื่อสารกับ ศบภ.กท. และกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บก.ปภ.ช.) ตั้งแต่ภาวะปกติ

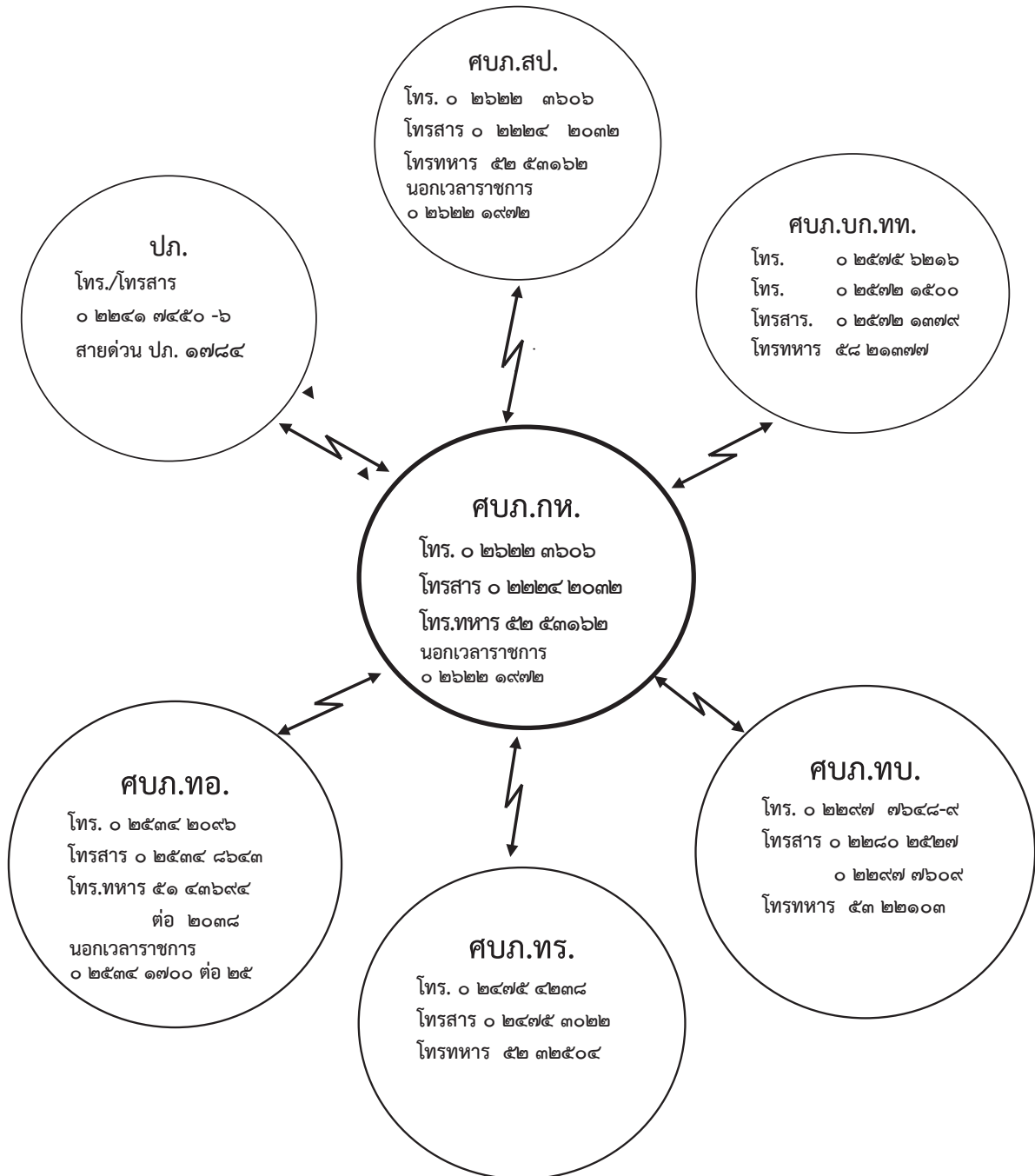
๒.๒ ให้ นขต.ศบภ.กท. และ ศบภ.เหล่าทัพ พัฒนาศักยภาพของระบบ เครื่องมือ และบุคลากรในการติดต่อสื่อสารร่วมกับเครือข่ายการสื่อสารโทรคมนาคมและข่ายอื่นๆ ตามความเหมาะสม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถ และจัดระบบข่ายการสื่อสารสำรอง รวมทั้งพิจารณาใช้ประโยชน์ จากข่ายการสื่อสารของชมรมวิทยุอาสาสมัคร ตลอดจนชมรมหรือสมาคมวิทยุสมัครเล่นในท้องถิ่น

๓. ระบบการติดต่อสื่อสาร ในการจัดการสาธารณภัย การติดต่อสื่อสารระหว่างส่วนราชการต่างๆ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก กท. ให้ใช้ระบบโทรคมนาคม เช่น โทรศัพท์ และโทรสารเป็นหลัก โดยให้ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยในทุกระดับจัดทำผังการติดต่อสื่อสาร โดยปรับปรุงให้มีความถูกต้องและทันสมัยตลอดเวลา สำหรับการติดต่อประสานงานระหว่างส่วนราชการกรณีฉุกเฉินให้เป็นไปตามระบบที่กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บก.ปภ.ช.) กำหนด รวมทั้งให้วางระบบการสื่อสารหลักและสื่อสารรองไว้ตั้งแต่ในภาวะปกติ หากเป็นการติดต่อโดยใช้เครื่องมือสื่อสารประเภทวิทยุของทหารให้กำหนดความถี่หลักและความถี่รองในข่ายวิทยุไว้ด้วย

๔. ในการจัดการสาธารณภัย ระดับ ๓ ขึ้นไป ให้ ศบภ.ทท. โดย สส.ทหาร เป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก ในการจัดระบบการติดต่อสื่อสารสนับสนุน ศบภ.กท. ตามที่ได้รับการประสานจากฝ่ายเลขานุการ ศบภ.กท. โดยให้พิจารณาจัดตั้ง ศูนย์การสื่อสาร กท. เพื่อการจัดการสาธารณภัย ได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

๕. พิจารณาใช้ระบบควบคุมบังคับบัญชาของกองทัพไทย รวมถึงระบบสื่อสารและสารสนเทศ ของ สป., บก.ทท. และเหล่าทัพ สนับสนุนการปฏิบัติงานในการจัดการสาธารณภัย ตามความจำเป็นและเหมาะสม

รูปที่ ๑๓ ผังการติดต่อสื่อสารของ ศบภ.กท.

บทที่ ๘

งบประมาณและการเงิน

ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ ให้หน่วยงานระดับกระทรวง และระดับกรมขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามภารกิจของหน่วยงานที่ดำเนินการรองรับยุทธศาสตร์การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพของสังคมและท้องถิ่นมุ่งไปสู่ “การรู้รับ ปรับตัว พ้นเร็วทั่ว อย่างยั่งยืน” (Resilience) กท. ในฐานะหน่วยงานสนับสนุนหลักตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ จึงต้องเตรียมการทั้งด้านกำลังพล เครื่องมือ และยุทธโธปกรณ์ ให้พร้อมรับมือกับสาธารณภัยประเภทต่างๆ และดำเนินการต่างๆ เพื่อการป้องกันและลดผลกระทบจากสาธารณภัย ดังนั้น นขต.ศบภ.กท. และ ศบภ.เหล่าทัพ ควรพิจารณาจัดทำแผนงาน/โครงการ เพื่อเสนอขอตั้งไว้ในงบประมาณรายจ่ายประจำปี ของส่วนราชการ โดยบรรจุแผนงาน/โครงการ ที่เกี่ยวข้องไว้ในแผนปฏิบัติราชการประจำปีของหน่วย เพื่อให้การนำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

กรณี ที่ นขต.ศบภ.กท. และ ศบภ.เหล่าทัพ ใด มีความจำเป็นต้องใช้จ่ายงบประมาณนอกเหนือจากที่ได้รับ การจัดสรรหรือได้รับการจัดสรรงบประมาณแล้วไม่เพียงพอที่จะดำเนินการและมีความจำเป็นเร่งด่วนให้หน่วย เสนอขอใช้จ่ายจากใช้เงินงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เฉพาะกรณีที่มีความจำเป็น และเร่งด่วนที่จะต้องรีบดำเนินการ เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการและการให้บริการต่อสาธารณชน โดยให้หน่วยเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมผ่านสายงานงบประมาณมายัง สบภ.กท. เพื่อดำเนินการ ตามแนวทางปฏิบัติ กรณีการขออนุมัติใช้เงินงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น โดยจะเสนอขอความเห็นเพิ่มเติมประกอบการพิจารณา จาก สนผ.กท./ฝ่ายเลขานุการ ศบภ.กท. ก่อนสรุป นำเรียน รมว.กท. เพื่อกรุณาพิจารณาให้ความเห็นชอบการขอรับการสนับสนุนงบประมาณต่อไป

เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้นในพื้นที่ส่วนหนึ่งส่วนใดของประเทศ โดยทางราชการได้ประกาศเป็น “เขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน” แล้ว และกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบ ภัยพิบัติ ซึ่ง กท. ได้รับการร้องขอหรือถูกสั่งการ ให้ นขต.ศบภ.กท. และ ศบภ.เหล่าทัพ สามารถดำเนินการ ให้ความช่วยเหลือได้โดยตรง และให้ดำเนินการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน ตามระเบียบ กค. ว่าด้วย เงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน หรืองบประมาณที่ได้รับอนุมัติเพิ่มเติมจาก กรม. ตามที่ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณหรือหน่วยงานอื่น ๆ สำหรับการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินของ กท. จะต้องถือปฏิบัติตามประกาศ กท. เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

ภาคผนวก

ผนวก ก
แผนที่แสดงความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ
ความเสี่ยงจากอุทกภัย

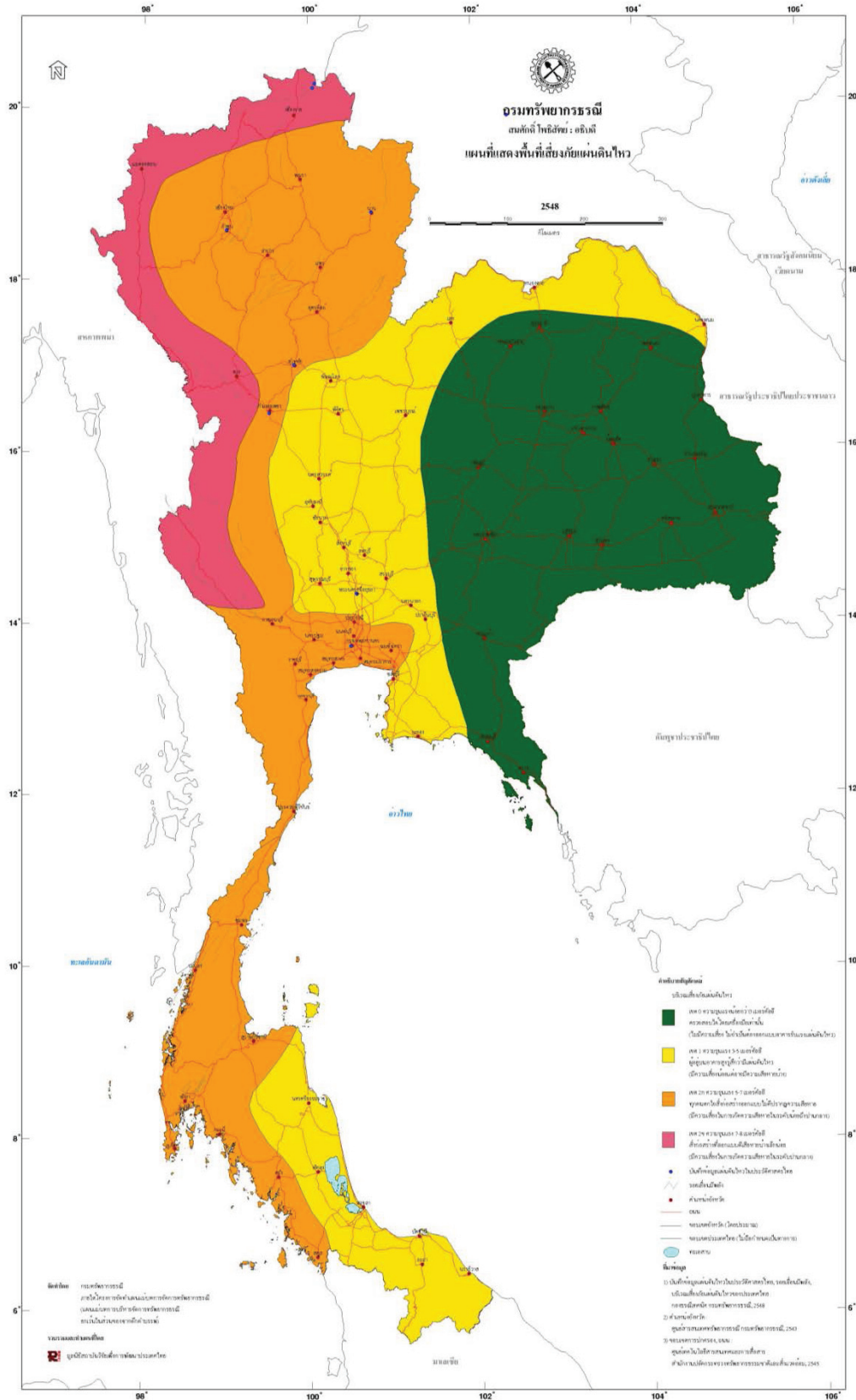

รูป ก - ๑ ภาพแสดงการวิเคราะห์พื้นที่น้ำท่วมขังระหว่างปี พ.ศ.๒๕๔๘ - ๒๕๕๕ โดย GISTDA

หมายเหตุ ข้อมูลเพิ่มเติมตรวจสอบได้ที่ <http://flood.gistda.or.th/> สำหรับพื้นที่เสี่ยงภัยในจังหวัดอื่นๆ อาทิ จังหวัดเชียงใหม่ สามารถตรวจสอบได้ที่ <http://cendru.eng.cmu.ac.th/cmfflood/map.html>

ความเสี่ยงจากภัยแผ่นดินไหว

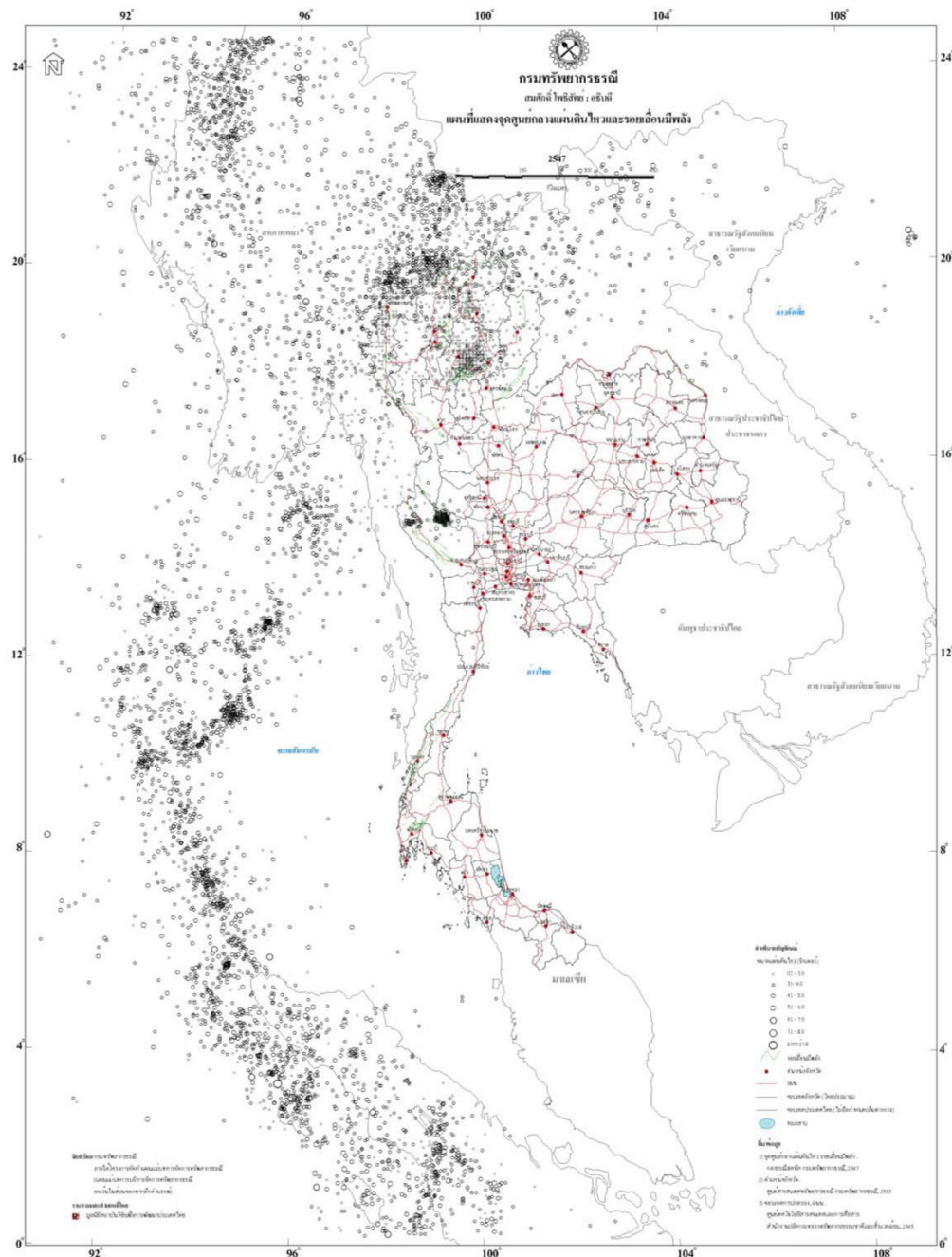

รูป ก - ๒ ภาพแสดงความเสี่ยงจากภัยแผ่นดินไหวในประเทศไทย

หมายเหตุ ข้อมูลจากกรมทรัพยากรธรณี

นอกจากนี้สิ่งที่จะเป็นประโยชน์เพิ่มเติม ในการวางแผนการป้องกันและบรรเทาผลกระทบที่ได้รับจาก ภัยแผ่นดินไหว คือ ภาพรอยเลื่อนมีพลังในประเทศไทย เนื่องจากจำนวนที่แน่ชัดของรอยเลื่อนมีพลังยังมีความเห็นที่ต่างกันในหมู่นักวิชาการที่ทำการศึกษาวิจัยเลื่อนในประเทศไทย สำหรับกรมทรัพยากรธรณี ระบุว่า ประเทศไทยมีรอยเลื่อนมีพลัง ๑๔ รอยเลื่อน (มีนาคม ๒๕๕๕) ดังแสดงในรูป ก - ๓ ได้แก่ รอยเลื่อนแม่จัน แม่ือง แม่ฮ่องสอน พะเยา แม่ทา ปัว เถิน อุดรดิตถ์ เมย เพชรบูรณ์ ศรีสวัสดิ์ เจดีย์สามองค์ ระนอง และคลองมะรุ่ย ซึ่งสามารถจัดกลุ่มรอยเลื่อนที่สำคัญได้ ๓ แนว ตามทิศทางการวางตัวและการเคลื่อนที่ คือ ๑) กลุ่มรอยเลื่อนที่วางตัวในแนวทิศตะวันออกเฉียงเหนือ - ตะวันตกเฉียงใต้ ๒) กลุ่มรอยเลื่อนที่วางตัวในทิศตะวันตกเฉียงเหนือ - ตะวันออกเฉียงใต้ และ ๓) กลุ่มรอยเลื่อนที่วางตัวอยู่ในทิศเหนือ - ใต้

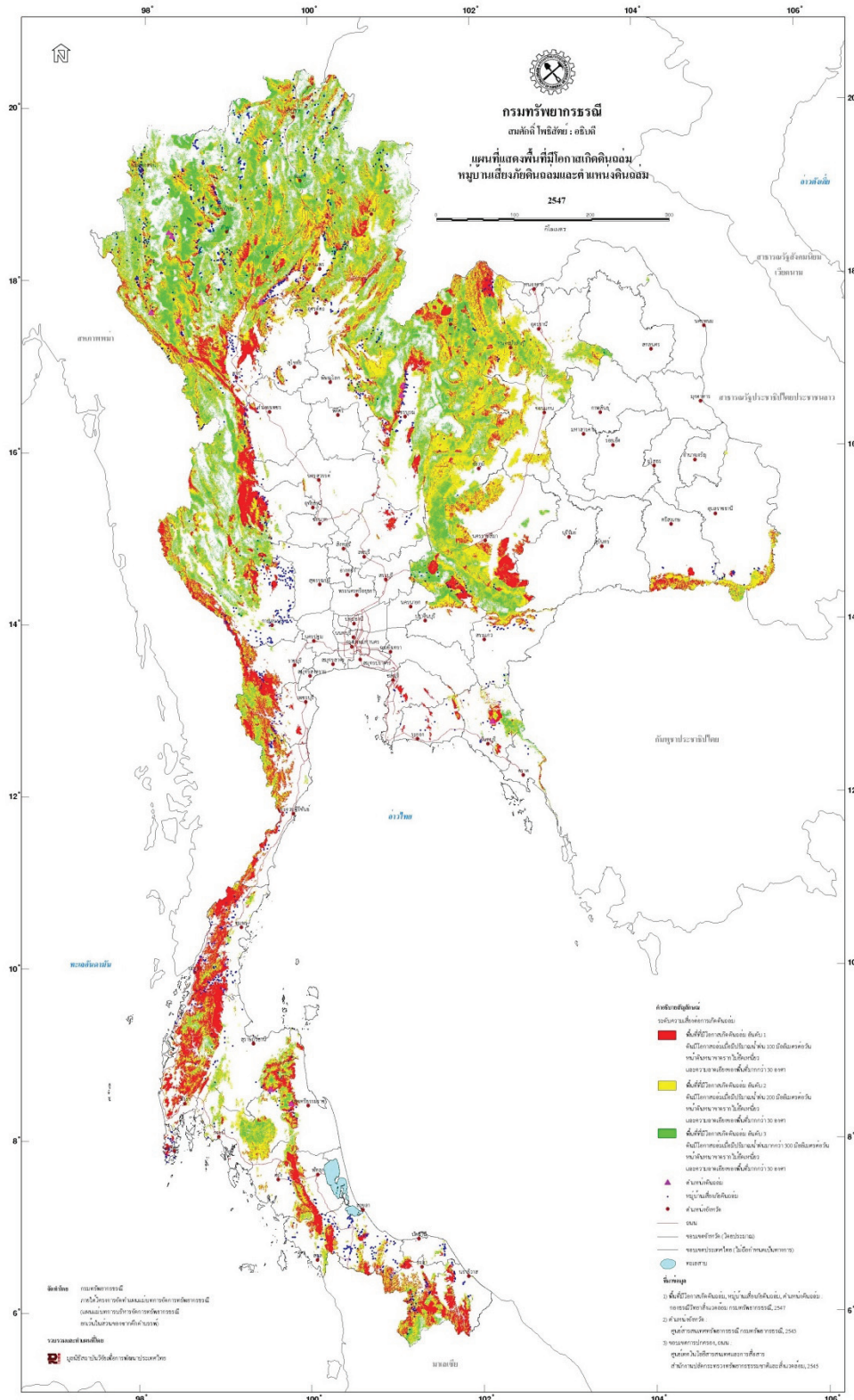

รูป ก - ๓ ภาพแสดงจุดศูนย์กลางแผ่นดินไหวและรอยเลื่อนมีพลังในประเทศไทย

หมายเหตุ ข้อมูลจากกรมทรัพยากรธรณี

ความเสี่ยงจากภัยดินโคลนถล่ม

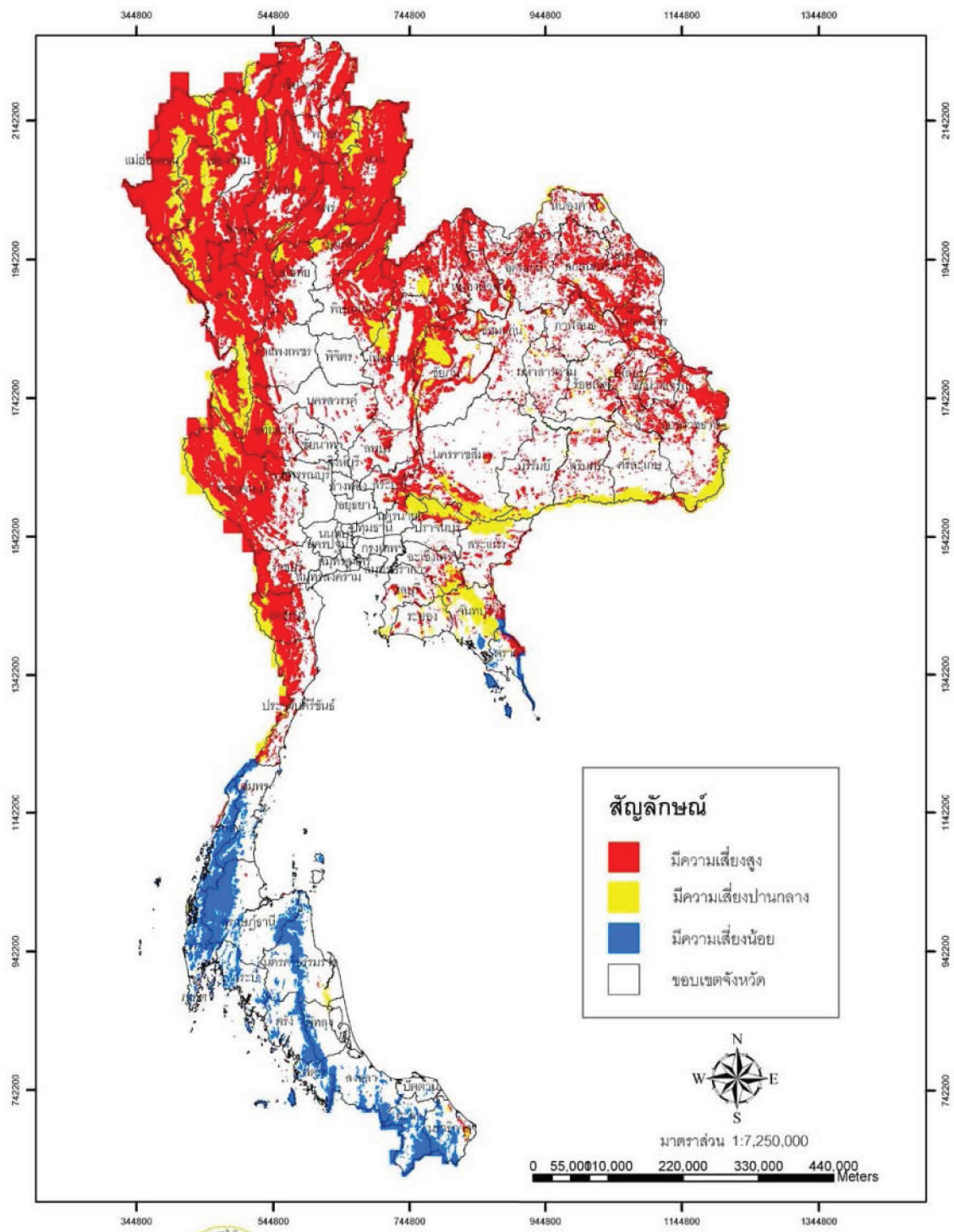

รูป ก - ๕ ภาพแสดงความเสี่ยงจากภัยดินโคลนถล่มในประเทศไทย

หมายเหตุ ข้อมูลจาก กรมทรัพยากรธรณี สำหรับพื้นที่เสี่ยงระดับจังหวัด ๑๗ จังหวัด สามารถดูเพิ่มเติมได้ที่ http://www.dmr.go.th/main.php?filename=landslide_province

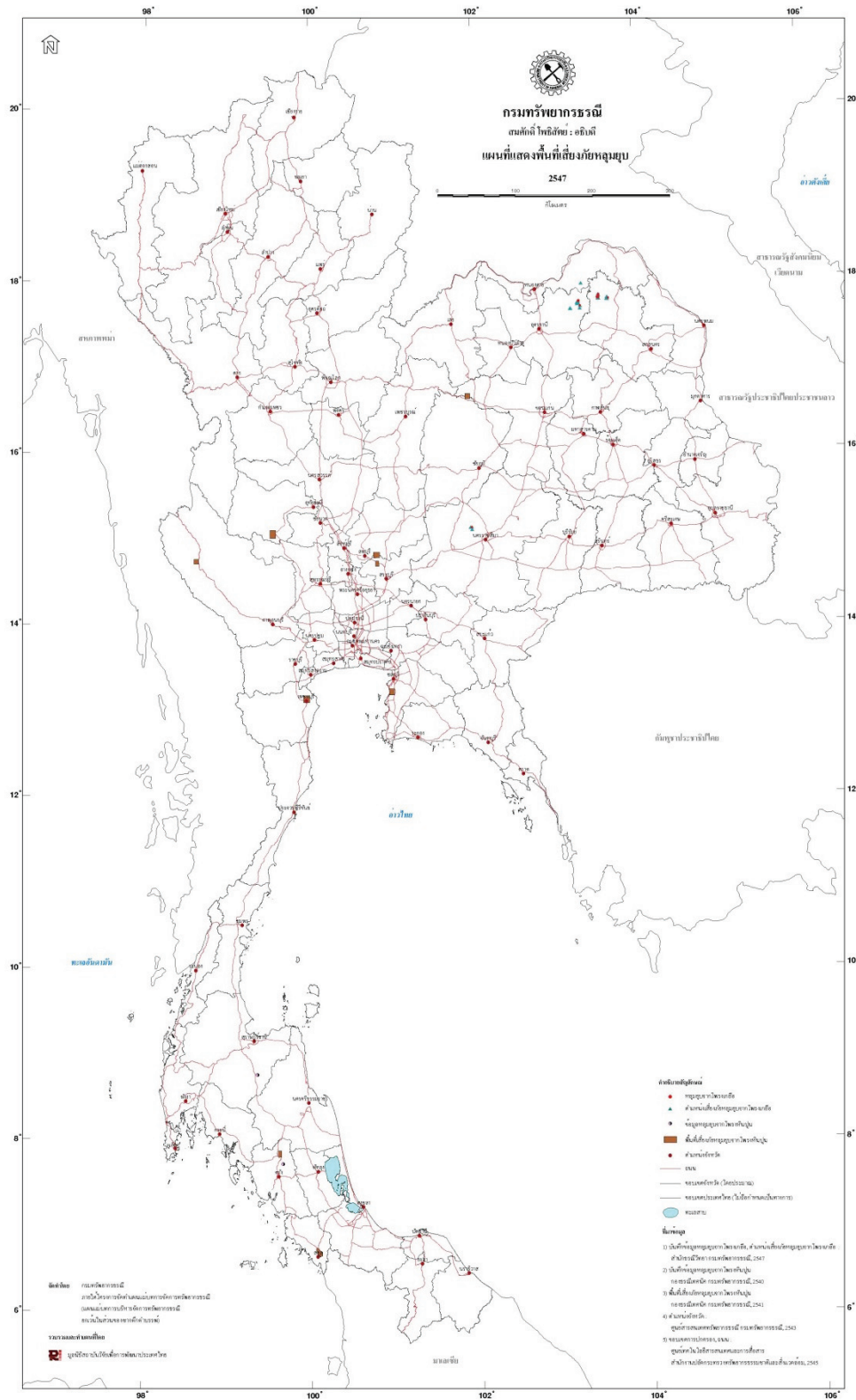
ความเสี่ยงจากไฟฟ้า

รูป ก - ๕ ภาพแสดงพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟฟ้าในประเทศไทย
หมายเหตุ ข้อมูลจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ความเสี่ยงจากหลุมยุบ

รูป ก - ๖ ภาพแสดงพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดหลุมยุบในประเทศไทย

หมายเหตุ ข้อมูลจากกรมทรัพยากรธรณี

ผนวก ข

นิยามศัพท์ และคำจำกัดความ

ภัยประเภทต่างๆ

สาธารณภัย (Disaster) หมายถึง อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่นๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณสุข ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรมด้วย (มาตรา ๔ พ.ร.บ.การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐)

ภัยพิบัติ ได้มีการกำหนดความหมายไว้ดังนี้

๑. อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง ภาวะฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง ภัยจากลูกเห็บ ภัยจากไฟฟ้า ภัยที่เกิดจากโรคหรือการระบาดของแมลงหรือศัตรูพืชทุกชนิด อากาศหนาวจัดผิดปกติ ภัยสงคราม และภัยอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ก่อการร้าย กองกำลังจากนอกประเทศ ตลอดจนภัยอื่นๆ ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ หรือมีบุคคลหรือสัตว์ทำให้เกิดขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน (ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วย เงินทอรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๕๖)

๒. อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ธรณีพิบัติภัย ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันมีมาเป็นสาธารณะ ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติหรือมีผู้ทำให้เกิดขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตร่างกายของประชาชน หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การบริหารระบบการเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒)

อุทกภัย (Flood) หมายถึง เหตุการณ์ที่มีน้ำท่วมพื้นดินสูงกว่าระดับปกติ ซึ่งมีสาเหตุจากมีปริมาณน้ำฝนมากจนทำให้มีปริมาณน้ำส่วนเกินมาเติมปริมาณน้ำผิวดินที่มีอยู่ตามสภาพปกติ จนเกินขีดความสามารถการระบายน้ำของแม่น้ำ ลำคลอง และยังมีสาเหตุมาจากการกระทำของมนุษย์ โดยการปิดกั้นการไหลของน้ำตามธรรมชาติ ทั้งเจตนาและไม่เจตนา จนเป็นอันตรายต่อชีวิต ทรัพย์สินของประชาชน และสิ่งแวดล้อม

น้ำท่วมขัง/น้ำล้นตลิ่ง (Inundation/Over Bank Flow) หมายถึง สภาวะน้ำท่วมหรือสภาวะน้ำล้นตลิ่งที่เกิดขึ้นเนื่องจากระบบระบายน้ำไม่มีประสิทธิภาพ มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป อันเป็นผลจากการเกิดฝนตกหนัก ณ บริเวณนั้นๆ ติดต่อกันเป็นเวลาหลายวัน มักเกิดขึ้นในบริเวณที่ราบลุ่มริมแม่น้ำและบริเวณชุมชนเมืองใหญ่ๆ น้ำท่วมขังส่วนใหญ่จะเกิดบริเวณท้ายน้ำและแผ่เป็นบริเวณกว้างเนื่องจากไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน

น้ำท่วมฉับพลัน (Flash Flood) หมายถึง ภาวะน้ำท่วมที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลันในพื้นที่ เนื่องจากฝนตกหนักในบริเวณพื้นที่ซึ่งมีความชันมาก และมีคุณสมบัติในการกักเก็บน้ำหรือตื้นน้ำน้อย หรืออาจเกิดจากสาเหตุอื่นๆ เช่น เขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำพังทลาย น้ำท่วมฉับพลัน มักเกิดขึ้นหลังจากฝนตกหนัก และมักเกิดขึ้นในบริเวณที่ราบระหว่างหุบเขา ซึ่งอาจจะไม่มีฝนตกหนักในบริเวณนั้นมาก่อนเลย แต่มีฝนตกหนักมากบริเวณต้นน้ำที่อยู่ห่างออกไป การเกิดน้ำท่วมฉับพลันมีความรุนแรงและเคลื่อนที่ด้วยความเร็วมาก โอกาสที่จะป้องกันและหลบหนีจึงมีน้อย

ดินถล่มหรือโคลนถล่ม (Landslide or Mud/Debris Flow) หมายถึง ปรากฏการณ์ที่มวลดิน หรือหินไหลเลื่อนลงจากพื้นที่สูงสู่พื้นที่ต่ำกว่าภายใต้อิทธิพลแรงโน้มถ่วงของโลก และการมีน้ำเป็นตัวกลางทำให้

มวลวัสดุเกิดความไม่มีเสถียรภาพ อัตราการไหลเคลื่อนดังกล่าวข้างต้นอาจช้าหรือเร็วขึ้นกับประเภทของวัสดุ ความลาดชัน สภาพสิ่งแวดล้อม และปริมาณน้ำฝน ในบางกรณีแผ่นดินถล่มอาจเกิดจากแผ่นดินไหว หรือ ภูเขาไฟระเบิด การเคลื่อนตัวของวัสดุดังกล่าวอาจพัดพาต้นไม้ บ้านเรือน รถยนต์ สิ่งปลูกสร้างอื่นๆ ชำรุด หรือ พังทลาย และยังสามารถทำให้ช่องเปิดของสะพานและแม่น้ำลำคลองอุดตันจนเป็นสาเหตุให้เกิดอุทกภัยขึ้นได้ ในเส้นทางการเคลื่อนตัว ปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นอันตรายต่อชีวิต ทรัพย์สินของประชาชน และสิ่งแวดล้อม

พายุหมุนเขตร้อน (Tropical Cyclone) หมายถึง พายุหมุนที่เกิดขึ้นในน่านน้ำเขตร้อน มีความกดอากาศที่ศูนย์กลางของพายุต่ำมาก และมีลมพัดเวียนเป็นรูปก้นหอยเข้าหาศูนย์กลางของพายุใน ชั้นบรรยากาศระดับล่างแบบทวนเข็มนาฬิกา โดยสามารถแบ่งชนิดของพายุตามความแรงของลมที่พัดเวียนเข้าหา ศูนย์กลางเป็น ๓ ระดับ คือ ๑) พายุดีเปรสชัน มีความเร็วลมสูงสุดใกล้ศูนย์กลางไม่ถึง ๖๓ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ๒) พายุโซนร้อนหรือพายุไซโคลน มีความเร็วลมสูงสุดใกล้ศูนย์กลาง ๖๓ - ๑๑๗ กิโลเมตรต่อชั่วโมง และ ๓) พายุไต้ฝุ่น หรือพายุไซโคลนกำลังแรง เป็นพายุที่มีความแรงลมสูงสุดใกล้ศูนย์กลางมากกว่า ๑๑๗ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ส่วนชื่อพายุที่เรียกแตกต่างกันนั้น ขึ้นอยู่กับแหล่งที่เกิดของพายุ กล่าวคือ ในมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือ ด้านตะวันออก รวมทั้งทะเลจีนใต้จะเรียก พายุโซนร้อนและไต้ฝุ่น ส่วนในมหาสมุทรอินเดียเหนือ รวมทั้ง อ่าวเบงกอล และทะเลอันดามันจะเรียก พายุไซโคลน

คลื่นพายุซัดฝั่ง (Storm Surge) หมายถึง ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมกับพายุหมุนเขตร้อนที่มีความแรงลมมากกว่า ๑๐๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ระดับน้ำที่สูงขึ้นจากความกดอากาศที่ลดต่ำลงบริเวณใกล้ ศูนย์กลางของพายุพร้อมกับคลื่นลมแรงจัดที่พัดเข้าหาฝั่ง ก่อให้เกิดความเสียหายต่อพื้นที่ราบชายฝั่งทะเล ใกล้ศูนย์กลางของพายุ โดยเฉพาะพื้นที่ชายฝั่งที่เป็นด้านรับลม ระดับความรุนแรงของความเสียหายจะขึ้นอยู่กับ ความแรงลมของพายุ สภาพภูมิประเทศ และขนาดของชุมชน

พายุฤดูร้อน (Thunderstorms) หมายถึง พายุที่เกิดในช่วงที่มีลักษณะอากาศร้อนอบอ้าวติดต่อกัน หลายวัน และเมื่อมีอากาศเย็นจากความกดอากาศสูงในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนพัดมาปะทะกับอากาศร้อน จะทำให้อากาศร้อนขึ้นที่เบากว่าลอยตัวขึ้นเหนืออากาศเย็นอย่างรวดเร็ว เกิดเป็นเมฆและพายุฟ้าคะนอง ที่มียอดเมฆสูงมาก (เมฆคิวมูโลนิมบัส) เกิดพายุฟ้าคะนอง ลมกระโชกแรง ฟ้าผ่า และมักมีลูกเห็บตกตามมาด้วย พายุฤดูร้อนมักเกิดขึ้นและสิ้นสุดลงในช่วงเวลาสั้นๆ ไม่เกินหนึ่งชั่วโมง และครอบคลุมบริเวณพื้นที่ไม่เกิน ๒๐ - ๓๐ ตารางกิโลเมตร แต่จะมีลมกระโชกแรงที่เริ่มสร้างความเสียหาย เมื่อมีความแรงลมตั้งแต่ ๕๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมงขึ้นไป

ลูกเห็บ (Hail) หมายถึง ก้อนน้ำลักษณะเหมือนน้ำแข็งซึ่งมีรูปร่างที่ไม่แน่นอน เกิดจากละอองหยาดฝน ซึ่งเย็นแบบยิ่งยวดในเมฆฝน (ยังอยู่ในสภาพของเหลวที่อุณหภูมิต่ำกว่าจุดเยือกแข็ง) ปะทะกับวัตถุแข็ง เช่น ผงฝุ่น หรือ ก้อนลูกเห็บที่เกาะตัวอยู่ก่อนแล้ว จนเกิดการแข็งตัวเกาะรอบวัตถุชิ้นๆ และกลายเป็นก้อนลูกเห็บ ซึ่งมักเกิดขึ้นพร้อมกับพายุฤดูร้อน

วาทภัยจากพายุหมุนเขตร้อน (Storm Caused by Tropical Cyclone) หมายถึง ความเสียหายของอาคารบ้านเรือน ต้นไม้ และสิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็นบริเวณกว้างจากความแรงของลมที่พัดเวียนเข้าหาศูนย์กลางของพายุ ภัยดังกล่าวเกิดขึ้นตามแนวเส้นทางเดินของพายุ โดยปกติจะมีความกว้าง ๕๐ - ๑๐๐ กิโลเมตร ขึ้นอยู่กับขนาดและความแรงของพายุแต่ละลูก โดยความเสียหายจะมีมากที่สุดบริเวณใกล้แนวศูนย์กลางที่พายุเคลื่อนผ่าน

วาทภัยจากพายุฤดูร้อน (Storm Caused by Thunderstorms) หมายถึง ความเสียหายของ อาคารบ้านเรือน ต้นไม้ และสิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็นบริเวณแคบๆ จากลมกระโชกแรงที่เกิดจากพายุฝน พายุคะนอง หรือลูกเห็บ (Hail) มักเกิดในระยะเวลาสั้นๆ ซึ่งบ่อยครั้งมีความเร็วลมเกินกว่า ๑๐๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง

อัคคีภัย (Fire) หมายถึง ภัยอันตรายอันเกิดจากไฟที่ขาดการควบคุมดูแล ทำให้เกิดการติดต่อกลุกลามไปตามบริเวณที่มีเชื้อเพลิงเกิดการลุกไหม้ต่อเนื่อง สภาพของไฟจะรุนแรงมากขึ้น ถ้าการลุกไหม้ที่มีเชื้อเพลิงหนุนเนื่อง หรือมีไอของเชื้อเพลิงถูกขับออกมาความรุนแรงก็จะมากยิ่งขึ้น

ภัยที่เกิดจากสารเคมีและวัตถุอันตราย หมายถึง ภัยที่เกิดจากสารเคมีและวัตถุอันตรายรั่วไหล เพลิงไหม้ และการระเบิด ซึ่งเกี่ยวข้องกับสถานที่ที่มีการเก็บ การใช้ การบรรจุ และการขนส่ง ทั้งที่เคลื่อนที่ได้และไม่ได้

สารเคมีและวัตถุอันตราย หมายถึง วัตถุที่ระเบิดได้ (อาทิ กระสุนปืน ดินระเบิด ดินปืน ตัวจุดระเบิด พลุ แก๊ส ประทัด และดอกไม้ไฟ เป็นต้น) ก๊าซ (อาทิ ก๊าซหุงต้ม ก๊าซไฮโดรเจน ก๊าซบิวเทน ก๊าซคลอรีน และ ก๊าซแอมโมเนีย เป็นต้น) ของเหลวไวไฟ (อาทิ บิวเทน เมทิลแอลกอฮอล์ เอทิลแอลกอฮอล์ และน้ำมัน เป็นต้น) ของแข็งไวไฟ (อาทิ กำมะถัน ฟอสฟอรัส และลิกไนต์ เป็นต้น) สารออกซิไดซ์และสารเปอร์ออกไซด์อินทรีย์ สารมีพิษและสารติดเชื้อโรค วัสดุแก๊สมันตรังสี (อาทิ โคบอล - ๖๐ และเรเดียม - ๒๒ เป็นต้น) สารกัดกร่อน สารหรือวัตถุอื่นที่อาจเป็นอันตรายได้ อาวุธเคมี สารเคมีพิษ สารที่ใช้ผลิตสารเคมีพิษ องค์ประกอบหลักของระบบเคมีที่มีองค์ประกอบทวิภาคหรือพหุภาค และอาวุธชีวภาพ

ภัยจากการคมนาคมขนส่ง หมายถึง ภัยจากอุบัติเหตุจากการจราจรทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ภัยจากระบบขนส่งมวลชนขนาดใหญ่ ภัยจากกระบวนการขนส่งสารเคมีและวัตถุอันตราย และภัยจากการรั่วไหลของน้ำมันและวัตถุอันตรายในแหล่งน้ำ รวมถึงการเททิ้งน้ำมันหรือของเสียในแม่น้ำ หรือทะเล

ภัยแล้ง หมายถึง ความแห้งแล้งของลมฟ้าอากาศ อันเกิดจากการที่มีปริมาณฝนน้อยหรือฝนไม่ตกเป็นระยะเวลาชานานและครอบคลุมพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง ทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ พืชพันธุ์ไม้ต่างๆ ขาดน้ำไม่สามารถเจริญเติบโตได้ตามปกติ เกิดความเสียหายและส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางรุนแรงต่อประชาชน

ภัยหนาว หมายถึง ภัยที่เกิดจากสภาพอากาศที่มีความหนาวจัด อุณหภูมิต่ำกว่า ๑๕ องศาเซลเซียส และลดลงต่อเนื่องจนประชาชนได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงและกว้างขวาง

ไฟป่า หมายถึง ไฟที่เกิดจากสาเหตุใดก็ตาม แล้วลุกลามไปได้โดยอิสระปราศจากการควบคุม ทั้งนี้ไม่ว่าไฟนั้นจะเกิดขึ้นในป่าธรรมชาติหรือสวนป่า

หมอกควัน หมายถึง ปรากฏการณ์ที่ฝุ่น ควัน และอนุภาคแขวนลอยในอากาศ รวมตัวกันในสภาวะที่อากาศปิด

การเผาในที่โล่ง หมายถึง ไฟไหม้ การเผาไหม้ หรือไฟคุกรุ่นใดๆ หรือการเผาวัสดุใดๆ ที่เกิดขึ้นในที่เปิดโล่ง โดยที่ฝุ่น ควัน ก๊าซ และสารพิษอื่นจากการเผาไหม้ สามารถแพร่กระจายไปในบรรยากาศ

แผ่นดินไหว หมายถึง การสั่นสะเทือนของพื้นดิน อันมีสาเหตุหลักมาจากการขยับเคลื่อนตัวของเปลือกโลก การสั่นสะเทือนนี้อาจมีระดับความรุนแรงขั้นต่ำที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายใดๆ แต่บางครั้งก็อาจมีระดับความรุนแรงในขั้นที่เป็นอันตรายจนก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงได้

อาคารถล่ม หมายถึง อาคารและสิ่งปลูกสร้าง ได้แก่ ตึก บ้าน โรง เรือน ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน

ที่ได้รับ ความเสียหายจากการโยกไหวตัวรุนแรง ซึ่งเป็นผลมาจากแผ่นดินไหวและอาจทำให้เกิดความเสียหายหรือพังทลายลงมาได้

สึนามิ หมายถึง คลื่นยักษ์ คำว่า สึนามิเป็นภาษาญี่ปุ่น แปลว่า คลื่นท่าเรือ ซึ่งสามารถ แบ่งได้เป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ๑) คลื่นสึนามิเฉพาะแห่ง (Local Tsunami) มักจะเกิดใกล้ๆ ชายฝั่งและเคลื่อนเข้าถล่มชายฝั่งอย่างทันทีทันใด และ ๒) คลื่นสึนามิ ที่เดินทางข้ามทวีป (Distance Tsunami) มักจะเกิดจากแผ่นดินไหวที่ค่อนข้างรุนแรงและสามารถเคลื่อนตัวข้ามทวีปไปยังชายฝั่งที่อยู่ห่างไกลหลายหมื่นกิโลเมตร โดยสาเหตุของการเกิดคลื่นสึนามิ มีหลายสาเหตุ เช่น แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด ดินถล่ม และดาวเคราะห์น้อยตกลงสู่มหาสมุทร

โรคระบาดในมนุษย์ หมายถึง การจำแนกโรคอย่างหนึ่งซึ่งปรากฏขึ้นในประชากรกลุ่มหนึ่งในระยะเวลาหนึ่ง ในอัตราที่สูงขึ้นมากกว่าที่คาดการณ์ไว้ โดยเทียบกับประวัติการเกิดโรคในอดีตโรคนั้นอาจเป็นโรคติดต่อทางสัมผัสหรือไม่ก็ได้ แต่ส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งในพื้นที่เกิดโรคระบาดและพื้นที่ใกล้เคียง

ภัยด้านความมั่นคง หมายถึง ภัยที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของรัฐ

ภาวะปกติ หมายถึง ภาวะที่ประเทศปราศจากภัยจากการกระทำของศัตรูภายในประเทศ หรือภัยจากการรุกรานจากภายนอกประเทศ

ภาวะไม่ปกติ หมายถึง ภาวะในระหว่างเวลาที่ประเทศมีภัยจากการกระทำของศัตรูอย่างรุนแรงภายในประเทศ หรือจากการรุกรานจากภายนอกประเทศ จนถึงขั้นที่ต้องมีการระดมสรรพกำลังของชาติ และรวมถึงการรบ การสงคราม

การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร หมายถึง การดำเนินการเพื่อป้องกัน ควบคุม แก้ไข และฟื้นฟูสถานการณ์ใด ที่เป็นภัยหรืออาจเป็นภัยอันเกิดจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ก่อให้เกิด ความไม่สงบสุข ทำลาย หรือทำความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐให้กลับสู่สภาวะปกติเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือความมั่นคงของรัฐ

ฉุกเฉิน หมายถึง เกิดขึ้นโดยปัจจุบันทันด่วนหรือเป็นที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในเวลาอันใกล้และจำเป็นต้องรีบแก้ไขโดยฉับพลัน (ระเบียบ กค. ว่าด้วยเงินตรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๕๖)

สถานการณ์ฉุกเฉิน หมายถึง สถานการณ์อันกระทบหรืออาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรืออาจทำให้ประเทศหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของประเทศตกอยู่ในภาวะคับขันหรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญาการรบหรือการสงคราม ซึ่งจำเป็นต้องมีมาตรการเร่งด่วนเพื่อรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เอกราชและบูรณภาพแห่งอาณาเขต ผลประโยชน์ของชาติ การปฏิบัติตามกฎหมาย ความปลอดภัยของประชาชน การดำรงชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ความสงบเรียบร้อยหรือประโยชน์ส่วนรวม หรือการป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาความเสียหายจากภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาอย่างฉุกเฉินและร้ายแรง

ภัยพิบัติฉุกเฉิน หมายถึง สถานการณ์ที่ภาคีประกาศว่าไม่สามารถรับมือกับภัยพิบัติได้ (AADMER)

ภัยทางอากาศ หมายถึง ภัยอันเกิดจากการโจมตีทางอากาศ (มาตรา ๔ พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐)

การก่อวินาศกรรม หมายถึง การกระทำใดๆ อันเป็นการมุ่งทำลายทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ หรือสิ่งอันเป็นสาธารณูปโภค หรือการรบกวน ขัดขวาง หน่วงเหนี่ยว ระบบการปฏิบัติงานใดๆ ตลอดจน การประทุษร้ายต่อบุคคลอันเป็นการก่อให้เกิดความปั่นป่วนทางการเมือง การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของรัฐ (มาตรา ๔ พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐)

การก่อการร้าย หมายถึง การกระทำใดๆ ที่สร้างความปั่นป่วนให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัว หรือ เพื่อขู่เข็ญหรือบีบบังคับรัฐบาล หรือองค์การระหว่างประเทศให้กระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด อันก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินที่สำคัญ

การก่อการร้ายสากล หมายถึง การปฏิบัติการของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่มุ่งหวังผลตามเงื่อนไข ข้อเรียกร้องทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งส่วนใหญ่จะปฏิบัติการล่วงล้ำเขตแดน หรือเกี่ยวข้องกับชาติอื่น การกระทำนั้นอาจเป็นไปโดยเอกเทศ ปราศจากการสนับสนุนจากรัฐใดๆ หรือมีรัฐใดรัฐหนึ่งสนับสนุนรู้เห็นก็ได้ เมื่อเกิดขึ้นย่อมมีผลกระทบโดยตรงต่อผลประโยชน์ของชาติ พันธกรณีระหว่างประเทศ นโยบายของชาติ ทั้งด้านการเมืองและการป้องกันประเทศ การเศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยา ชื่อเสียงและเกียรติภูมิของชาติ

การดำเนินการและการปฏิบัติ

การป้องกัน หมายถึง มาตรการและกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดขึ้นล่วงหน้า ทั้งทางด้านโครงสร้าง และที่มีใช้ ด้านโครงสร้าง เพื่อลดหรือควบคุมผลกระทบในทางลบจากสาธารณภัย

การลดผลกระทบ หมายถึง กิจกรรมหรือวิธีการต่างๆ เพื่อหลีกเลี่ยงและลดผลกระทบทางลบ จากสาธารณภัย และยังหมายถึงการลดและป้องกันมิให้เกิดเหตุหรือลดโอกาสที่อาจก่อให้เกิดสาธารณภัย

การเตรียมความพร้อม หมายถึง มาตรการและกิจกรรมที่ดำเนินการล่วงหน้าก่อนเกิดสาธารณภัย เพื่อเตรียมพร้อมการจัดการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ให้สามารถรับมือกับผลกระทบจากสาธารณภัยได้อย่าง ทันการณ์ และมีประสิทธิภาพ

การจัดการในภาวะฉุกเฉิน หมายถึง การจัดตั้งองค์กรและการบริหารจัดการด้านต่างๆ เพื่อรับผิดชอบ ในการจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินทุกรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมความพร้อมรับมือและการฟื้นฟูบูรณะ

การฟื้นฟู หมายถึง การฟื้นฟูสภาพเพื่อทำให้สิ่งที่ถูกทำลายหรือได้รับความเสียหายจากสาธารณภัย ได้รับการช่วยเหลือ แก้ไขให้กลับคืนสู่สภาพเดิมหรือดีกว่าเดิม รวมทั้งให้ผู้ประสบภัยสามารถดำรงชีวิต ตามสภาพปกติได้โดยเร็ว

การจัดการภัยพิบัติ หมายถึง การดำเนินการต่างๆ ในช่วงก่อน ระหว่างและหลังเหตุการณ์ภัยพิบัติ เพื่อควบคุมภัยพิบัติ และเพื่อจัดทำกรอบการให้ความช่วยเหลือบุคคล และ/หรือชุมชนที่อยู่ในอันตราย ให้หลีกเลี่ยง ลดและฟื้นตัวจากผลกระทบจากภัยพิบัติ (AADMER)

การให้ความช่วยเหลือ หมายถึง การดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติโดยเร่งด่วนตามความจำเป็น และเหมาะสมเมื่อเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้นในท้องที่หนึ่งท้องที่ใด โดยมุ่งหมายที่จะบรรเทาความเดือดร้อน เฉพาะหน้าของผู้ประสบภัยพิบัติ แต่มิได้มุ่งหมายที่จะชดใช้ความเสียหายให้แก่ผู้ใด (ระเบียบ กค. ว่าด้วย เงินอุดหนุนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๕๖)

การใช้จ่ายเงินอุดหนุนการ หมายถึง การใช้จ่ายเงินอุดหนุนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

กรณีฉุกเฉินสำหรับค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำรงชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน หรือเป็นการซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิมอันเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า โดยไม่สามารถใช้จ่ายเงินทรวงราชการเพื่อสร้างสิ่งก่อสร้างหรือสาธารณูปโภคที่ถาวรหรือก่อสร้างใหม่ได้ (ระเบียบ กค. ว่าด้วยเงินทรวงราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๕๖)

ความเสี่ยงต่อภัยพิบัติ หมายถึง ความเป็นไปได้ที่จะเกิดความเสียหายหรือคาดว่าจะมีความเสียหายทั้งในชีวิต บาดเจ็บ ทรัพย์สิน ความเป็นอยู่ธุรกิจทางเศรษฐกิจ หรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นผลกระทบมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างธรรมชาติ หรือมนุษย์ และสถานะที่มีความเปราะบาง (AADMER)

การลดความเสี่ยงของภัยพิบัติ หมายถึง องค์ประกอบของกรอบความคิดที่พิจารณาว่าจะลดความเปราะบาง และความเสี่ยงต่อภัยพิบัติที่มีต่อสังคมทั้งหมดลงได้ การหลีกเลี่ยงโดยการป้องกัน หรือกำหนดขอบเขตโดยการบรรเทา และการเตรียมพร้อมต่อผลกระทบที่จะเกิดจากภัยพิบัติ ภายใต้การพัฒนาอย่างยั่งยืน (AADMER)

การจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน หมายถึง การเตรียมตนเอง และการเตรียมชุมชนให้มีความพร้อมที่จะเผชิญภัยพิบัติโดยได้รับผลกระทบน้อยที่สุด หรือสามารถอยู่ร่วมกับภัยได้อย่างสงบสุขและพึ่งพาความช่วยเหลือจากภายนอกให้น้อยที่สุด

การแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า หมายถึง การสื่อสารเพื่อแจ้งข้อมูลและข่าวสารเพื่อเตือนภัยอย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์โดยประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยมีโอกาสและเวลาเพียงพอในการรับมือกับภัยพิบัติ การแจ้งเตือนภัยจะต้องดำเนินการผ่านองค์การ องค์กร สถาบันหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น

องค์การ องค์กร หน่วยงาน กลุ่มบุคคล ผู้ที่เกี่ยวข้อง

อาเซียน หมายถึง สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งองค์การความร่วมมือระดับภูมิภาคที่ก่อตั้งเมื่อ ๘ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๐๕ โดยการลงนามปฏิญญากรุงเทพ

ศูนย์ประสานงานของสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในการจัดการภัยพิบัติ (ASEAN Coordinating Centre for Humanitarian Assistance on Disaster Management : AHA Center) หมายถึง ศูนย์ประสานงานที่ถูกก่อตั้งขึ้นเพื่อให้มีบทบาทหน้าที่หลักในการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานร่วมกันและการประสานงานระหว่างประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และองค์การระหว่างประเทศอื่นๆ ในการจัดการภัยพิบัติบนพื้นฐานของการดำเนินการโดยประเทศสมาชิกก่อน ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ที่กรุงจาการ์ตา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

รัฐสมาชิก หมายถึง ประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (AADMER)

ภาคี หมายถึง รัฐสมาชิกที่ได้ให้ความเห็นชอบต่อพันธกรณีภายใต้ข้อตกลงอาเซียนว่าด้วย การจัดการภัยพิบัติและตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน (AADMER)

ภาคีผู้รับ หมายถึง ภาคีซึ่งยอมรับข้อเสนอที่จะให้ความช่วยเหลือจากผู้ให้ทั้งหลายเมื่อเกิดภัยพิบัติฉุกเฉิน (AADMER)

ภาคีผู้ขอ หมายถึง ภาคีที่ขอความช่วยเหลือจากอีกภาคี หรือหลายภาคีเมื่อเกิดภัยพิบัติฉุกเฉิน (AADMER)

หน่วยงานของรัฐ หมายถึง ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชนและหน่วยงานอื่นของรัฐ แต่ไม่หมายความรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา ๔ พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐)

องค์กรที่มิใช่รัฐ (Non Government Organization : NGO) คือ องค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐราชการ และไม่ใช่อำนาจที่แสวงหากำไร ซึ่งก่อตั้งและดำเนินการโดยกลุ่มบุคคล ที่มีความมุ่งมั่นในอันที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไข ปัญหาสังคม โดยเฉพาะปัญหาด้านคุณภาพชีวิตของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสและประชาชนผู้ทุกข์ยาก อันเกิดจากผลกระทบของการพัฒนา

องค์กรภาคประชาสังคม (Civil Society Organization : CSO) หมายถึง องค์กร หรือองค์การอิสระที่ไม่ขึ้นกับรัฐ ได้แก่ กลุ่มชุมชน (Community Groups) องค์กรที่มิใช่รัฐ (NGO) สหภาพแรงงาน (Labor Unions) องค์กรเพื่อการกุศล (Charitable Organizations) องค์กรที่มีความเชื่อเป็นพื้นฐาน (Faith-based Organizations) สมาคมตามสาขาอาชีพ (Professional Associations) และ มูลนิธิ (Foundations) เป็นต้น

ผู้ให้ความช่วยเหลือ หมายถึง รัฐ องค์กรระหว่างประเทศ และนิติบุคคลหรือบุคคลที่เสนอ และ/หรือ ให้ความช่วยเหลือแก่ภาคีผู้รับหรือภาคีที่ขอความช่วยเหลือ เมื่อเกิดกรณีภัยพิบัติฉุกเฉิน (AADMER)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ หมายถึง นิติบุคคลหนึ่ง หรือมากกว่าที่ได้รับมอบหมายและอำนาจจากภาคี ให้ปฏิบัติการในนาม ในการอนุมัติข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน (AADMER)

หน่วยงานประสานงานหลักระดับชาติ หมายถึง หน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย และอำนาจจากภาคีที่จะเป็นผู้มีหน้าที่รับและส่งข้อมูล ภายใต้ข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน (AADMER)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง (มาตรา ๔ พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ หมายถึง องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาลเมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง แต่ไม่หมายความรวมถึงองค์กรบริหารส่วนจังหวัด และ กรุงเทพมหานคร (มาตรา ๔ พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐)

กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ หมายถึง กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเมืองพัทยา กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาล กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วนตำบล และกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร/สำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้อำนวยการ หมายถึง ผู้อำนวยการกลาง ผู้อำนวยการจังหวัด ผู้อำนวยการอำเภอ ผู้อำนวยการท้องถิ่น และผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร (มาตรา ๔ พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐)

ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ หมายถึง ผู้อำนวยการจังหวัด รองผู้อำนวยการจังหวัด ผู้อำนวยการอำเภอ ผู้อำนวยการท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้อำนวยการท้องถิ่น และผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร รองผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร

เจ้าพนักงาน หมายถึง ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ต่างๆ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐ (มาตรา ๔ พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐)

ภาคผนวก ฅ
การแบ่งมอบพื้นที่ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
๑. กรุงเทพมหานคร (๕๐ เขต)			ผู้แทน ศบภ.พล.๑ รอ.			พล.๑ รอ., พล.ม.๒ รอ., รฐท.กท., ศบภ.ทอ., สสน.ทพ., สยธ.สสน.สป. และ พัน.สท.สป.
เขตพระนคร			ศบภ.พล.๑ รอ.			
เขตดุสิต			ศบภ.พล.๑ รอ.			
เขตหนองจอก					ศบภ.ทอ.	
เขตบางรัก			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
เขตบางเขน			ศบภ.พล.๑ รอ.			
เขตบางกะปิ			ศบภ.พล.๑ รอ.			
เขตปทุมวัน			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย			ศบภ.พล.๑ รอ.			
เขตพระโขนง			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
เขตมีนบุรี					ศบภ.ทอ.	
เขตลาดกระบัง					ศบภ.ทอ.	
เขตยานนาวา			ศบภ.พล.๑ รอ.			
เขตสัมพันธวงศ์			ศบภ.พล.๑ รอ.			
เขตพญาไท			ศบภ.พล.๑ รอ.			
เขตธนบุรี				ศบภ.รฐท.กท.		
เขตบางกอกใหญ่				ศบภ.รฐท.กท.		
เขตห้วยขวาง			ศบภ.พล.๑ รอ.			
เขตคลองสาน				ศบภ.รฐท.กท.		
เขตตลิ่งชัน				ศบภ.รฐท.กท.		
เขตบางกอกน้อย				ศบภ.รฐท.กท.		
เขตบางขุนเทียน				ศบภ.รฐท.กท.		
เขตภาษีเจริญ				ศบภ.รฐท.กท.		
เขตหนองแขม				ศบภ.รฐท.กท.		
เขตราชบุรีบูรณะ				ศบภ.รฐท.กท.		
เขตบางพลัด				ศบภ.รฐท.กท.		
เขตดินแดง			ศบภ.พล.๑ รอ.			
เขตบึงกุ่ม					ศบภ.ทอ.	
เขตสาทร			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
เขตบางซื่อ	ศบภ.สป.					
เขตจตุจักร			ศบภ.พล.๑ รอ.			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
เขตบางคอแหลม			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
เขตประเวศ			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
เขตคลองเตย			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
เขตสวนหลวง			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
เขตจอมทอง				ศบภ.รฐท.กท.		
เขตดอนเมือง					ศบภ.ทอ.	
เขตราษฎร์เทพราช			ศบภ.พล.๑ รอ.			
เขตลาดพร้าว					ศบภ.ทอ.	
เขตวัฒนา			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
เขตบางแค				ศบภ.รฐท.กท.		
เขตหลักสี่		ศบภ.สสน.นทพ.				
เขตสายไหม					ศบภ.ทอ.	
เขตคันนายาว					ศบภ.ทอ.	
เขตสะพานสูง			ศบภ.พล.๑ รอ.			
เขตวังทองหลาง					ศบภ.ทอ.	
เขตคลองสามวา					ศบภ.ทอ.	
เขตบางนา				ศบภ.รฐท.กท.		
เขตทวีวัฒนา				ศบภ.รฐท.กท.		
เขตทุ่งครุ				ศบภ.รฐท.กท.		
เขตบางบอน				ศบภ.รฐท.กท.		
๒. กาญจนบุรี (๑๓ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.ร.๙			พล.ร.๙ และ
อ.เมืองกาญจนบุรี			ศบภ.พล.ร.๙			นพค.๑๑ ฯ
อ.ไทรโยค			ศบภ.พล.ร.๙			
อ.ป่อปทอย			ศบภ.พล.ร.๙			
อ.ศรีสวัสดิ์			ศบภ.พล.ร.๙			
อ.ท่ามะกา			ศบภ.พล.ร.๙			
อ.ท่าม่วง			ศบภ.พล.ร.๙			
อ.ทองผาภูมิ		ศบภ.นพค.๑๑ ฯ				
อ.สังขละบุรี		ศบภ.นพค.๑๑ ฯ				
อ.พนมทวน			ศบภ.พล.ร.๙			
อ.เลขาขวัญ			ศบภ.พล.ร.๙			
อ.ด่านมะขามเตี้ย			ศบภ.พล.ร.๙			
อ.หนองปรือ			ศบภ.พล.ร.๙			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.ห้วยกระเจา			ศบภ.พล.ร.๙			
๓. จันทบุรี (๑๐ อำเภอ)				ผู้แทน ศบภ.กปช.จต.		กปช.จต.
อ.เมืองจันทบุรี				ศบภ.กปช.จต.		
อ.ขลุง				ศบภ.กปช.จต.		
อ.ท่าใหม่				ศบภ.กปช.จต.		
อ.โป่งน้ำร้อน				ศบภ.กปช.จต.		
อ.มะขาม				ศบภ.กปช.จต.		
อ.แหลมสิงห์				ศบภ.กปช.จต.		
อ.สอยดาว				ศบภ.กปช.จต.		
อ.แก่งหางแมว				ศบภ.กปช.จต.		
อ.นายายอาม				ศบภ.กปช.จต.		
อ.เขาคิชฌกูฏ				ศบภ.กปช.จต.		
๔. ฉะเชิงเทรา (๑๑ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.นรด.			นรด. และ สนภ.๑๖
อ.เมืองฉะเชิงเทรา			ศบภ.นรด.			
อ.บางคล้า		ศบภ.สนภ.๑๖				
อ.บางน้ำเปรี้ยว			ศบภ.นรด.			
อ.บางปะกง			ศบภ.นรด.			
อ.บ้านโพธิ์			ศบภ.นรด.			
อ.พนมสารคาม		ศบภ.สนภ.๑๖				
อ.ราชสาส์น			ศบภ.นรด.			
อ.สนามชัยเขต		ศบภ.สนภ.๑๖				
อ.แปลงยาว			ศบภ.นรด.			
อ.ท่าตะเกียบ		ศบภ.สนภ.๑๖				
อ.คลองเขื่อน			ศบภ.นรด.			
๕. ชัยนาท (๘ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.ศบب.			ศบบ., ศป., และ บน.๔
อ.เมืองชัยนาท			ศบภ.ศป.			
อ.มโนรมย์					ศบภ.บน.๔	
อ.วัดสิงห์					ศบภ.บน.๔	
อ.สรรพยา					ศบภ.บน.๔	
อ.สรรคบุรี			ศบภ.ศบบ.			
อ.หันคา			ศบภ.ศบบ.			
อ.หนองมะโมง			ศบภ.ศป.			
อ.เนินขาม			ศบภ.ศบบ.			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
๖. ชลบุรี (๑๑ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๑๔			มทบ.๑๔ และ ทรภ.๑
อ.เมืองชลบุรี			ศบภ.มทบ.๑๔			
อ.บ้านบึง			ศบภ.มทบ.๑๔			
อ.หนองใหญ่			ศบภ.มทบ.๑๔			
อ.บางละมุง				ศบภ.ทรภ.๑		
อ.พานทอง			ศบภ.มทบ.๑๔			
อ.พนัสนิคม			ศบภ.มทบ.๑๔			
อ.ศรีราชา				ศบภ.ทรภ.๑		
อ.เกาะสีชัง				ศบภ.ทรภ.๑		
อ.สัตหีบ				ศบภ.ทรภ.๑		
อ.บ่อทอง			ศบภ.มทบ.๑๔			
อ.เกาะจันทร์			ศบภ.มทบ.๑๔			
๗. ตรัง (๗ อำเภอ)				ผู้แทน ศบภ.กปช.จต.		กปช.จต.
อ.เมืองตรัง				ศบภ.กปช.จต.		
อ.คลองใหญ่				ศบภ.กปช.จต.		
อ.เขาสมิง				ศบภ.กปช.จต.		
อ.บ่อไร่				ศบภ.กปช.จต.		
อ.แหลมงอป				ศบภ.กปช.จต.		
อ.เกาะกูด				ศบภ.กปช.จต.		
อ.เกาะช้าง				ศบภ.กปช.จต.		
๘. นครนายก (๔ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.รร.จปร.			รร.จปร.
อ.เมืองนครนายก			ศบภ.รร.จปร.			
อ.ปากพลี			ศบภ.รร.จปร.			
อ.บ้านนา			ศบภ.รร.จปร.			
อ.องครักษ์			ศบภ.รร.จปร.			
๙. นครปฐม (๗ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.กส.ทบ.			กส.ทบ., รฐท.กท. และ รร.การบิน
อ.เมืองนครปฐม			ศบภ.กส.ทบ.			
อ.กำแพงแสน					ศบภ.รร.การบิน	
อ.นครชัยศรี			ศบภ.กส.ทบ.			
อ.ดอนตูม			ศบภ.กส.ทบ.			
อ.บางเลน					ศบภ.รร.การบิน	
อ.สามพราน			ศบภ.กส.ทบ.			
อ.พุทธมณฑล				ศบภ.รฐท.กท.		

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
๑๐. นนทบุรี (๖ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.นปอ.			นปอ., ฐท.กท. นพศ.นทพ. และ สทพ.นทพ.
อ.เมืองนนทบุรี			ศบภ.นปอ.			
อ.บางกรวย				ศบภ.ฐท.กท.		
อ.บางใหญ่			ศบภ.นปอ.			
อ.บางบัวทอง		ศบภ.นพศ.นทพ.				
อ.ไทรน้อย		ศบภ.สทพ.นทพ.				
อ.ปากเกร็ด			ศบภ.นปอ.			
๑๑. ปทุมธานี (๗ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.นปอ.			นปอ. และ ศบภ.ทอ.
อ.เมืองปทุมธานี			ศบภ.นปอ.			
อ.คลองหลวง			ศบภ.นปอ.			
อ.ธัญบุรี			ศบภ.นปอ.			
อ.หนองเสือ			ศบภ.นปอ.			
อ.ลาดหลุมแก้ว			ศบภ.นปอ.			
อ.ลำลูกกา				ศบภ.ทอ.		
อ.สามโคก			ศบภ.นปอ.			
๑๒. ประจวบคีรีขันธ์ (๘ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.ศร.			ศร. และ บน.๕
อ.เมืองประจวบคีรีขันธ์					ศบภ.บน.๕	
อ.กุยบุรี			ศบภ.ศร.			
อ.ทับสะแก					ศบภ.บน.๕	
อ.บางสะพาน					ศบภ.บน.๕	
อ.บางสะพานน้อย					ศบภ.บน.๕	
อ.ปราณบุรี			ศบภ.ศร.			
อ.หัวหิน			ศบภ.ศร.			
อ.สามร้อยยอด			ศบภ.ศร.			
๑๓. ปราจีนบุรี (๗ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๑๒			มทบ.๑๒ และ พล.ร.๒ รอ.
อ.เมืองปราจีนบุรี			ศบภ.มทบ.๑๒			
อ.กบินทร์บุรี			ศบภ.พล.ร.๒ รอ.			
อ.นาดี			ศบภ.พล.ร.๒ รอ.			
อ.บ้านสร้าง			ศบภ.พล.ร.๒ รอ.			
อ.ประจันตคาม			ศบภ.พล.ร.๒ รอ.			
อ.ศรีมหาโพธิ์			ศบภ.พล.ร.๒ รอ.			
อ.ศรีมโหสถ			ศบภ.พล.ร.๒ รอ.			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
๑๔. พระนครศรีอยุธยา (๑๖ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			พล.ม.๒ รอ.
อ.พระนครศรีอยุธยา			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
อ.ท่าเรือ			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
อ.นครหลวง			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
อ.บางไทร			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
อ.บางบาล			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
อ.บางปะอิน			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
อ.บางปะหัน			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
อ.ผักไห่			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
อ.ภาชี			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
อ.ลาดบัวหลวง			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
อ.วังน้อย			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
อ.เสนา			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
อ.บางซ้าย			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
อ.อุทัย			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
อ.มหาราช			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
อ.บ้านแพรก			ศบภ.พล.ม.๒ รอ.			
๑๕. เพชรบุรี (๘ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๑๕			มทบ.๑๕ และ นพค.๑๓ ฯ
อ.เมืองเพชรบุรี			ศบภ.มทบ.๑๕			
อ.เขาย้อย			ศบภ.มทบ.๑๕			
อ.หนองหญ้าปล้อง			ศบภ.มทบ.๑๕			
อ.ชะอำ			ศบภ.มทบ.๑๕			
อ.ท่ายาง		ศบภ.นพค.๑๓ ฯ				
อ.บ้านลาด			ศบภ.มทบ.๑๕			
อ.บ้านแหลม			ศบภ.มทบ.๑๕			
อ.แก่งกระจาน		ศบภ.นพค.๑๓ ฯ				
๑๖. ระยอง (๘ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๑๔			มทบ.๑๔ และ ทรภ.๑
อ.เมืองระยอง				ศบภ.ทรภ.๑		
อ.บ้านฉาง				ศบภ.ทรภ.๑		
อ.แกลง				ศบภ.ทรภ.๑		
อ.วังจันทร์			ศบภ.มทบ.๑๔			
อ.บ้านค่าย			ศบภ.มทบ.๑๔			
อ.ปลวกแดง			ศบภ.มทบ.๑๔			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.เขาชะเมา			ศบภ.มทบ.๑๔			กช.
อ.นิคมพัฒนา			ศบภ.มทบ.๑๔			
๑๗. ราชบุรี (๑๐ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.กช.			
อ.เมืองราชบุรี			ศบภ.กช.			
อ.จอมบึง			ศบภ.กช.			
อ.สวนผึ้ง			ศบภ.กช.			
อ.ดำเนินสะดวก			ศบภ.กช.			
อ.บ้านโป่ง			ศบภ.กช.			
อ.บางแพ			ศบภ.กช.			
อ.โพธาราม			ศบภ.กช.			
อ.ปากท่อ			ศบภ.กช.			
อ.วัดเพลง			ศบภ.กช.			
อ.บ้านคา			ศบภ.กช.			
๑๘. ลพบุรี (๑๑ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.นสศ.			นสศ., บน.๒ และ ศอว.ศอพท.
อ.เมืองลพบุรี			ศบภ.นสศ.			
อ.พัฒนานิคม					ศบภ.บน.๒	
อ.โคกสำโรง					ศบภ.บน.๒	
อ.ชัยบาดาล					ศบภ.บน.๒	
อ.ท่าม่วง	ศบภ.สป.					
อ.บ้านหมี่	ศบภ.สป.					
อ.ท่าหลวง			ศบภ.นสศ.			
อ.สระโบสถ์			ศบภ.นสศ.			
อ.โคกเจริญ			ศบภ.นสศ.			
อ.ลำสนธิ			ศบภ.นสศ.			
อ.หนองม่วง			ศบภ.นสศ.			
๑๙. สิงห์บุรี (๖ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.ป.			
อ.เมืองสิงห์บุรี			ศบภ.พล.ป.			
อ.บางระจัน			ศบภ.พล.ป.			
อ.ค่ายบางระจัน			ศบภ.พล.ป.			
อ.อินทร์บุรี			ศบภ.พล.ป.			
อ.พรหมบุรี			ศบภ.พล.ป.			
อ.ท่าช้าง			ศบภ.พล.ป.			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
๒๐. สุพรรณบุรี (๑๐ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๑๗			มทบ.๑๗ และ รร.การบิน
อ.เมืองสุพรรณบุรี			ศบภ.มทบ.๑๗			
อ.เดิมบางนางบวช			ศบภ.มทบ.๑๗			
อ.ด่านช้าง			ศบภ.มทบ.๑๗			
อ.บางปลาม้า					ศบภ.รร.การบิน	
อ.ศรีประจันต์			ศบภ.มทบ.๑๗			
อ.ดอนเจดีย์			ศบภ.มทบ.๑๗			
อ.สองพี่น้อง					ศบภ.รร.การบิน	
อ.สามชุก			ศบภ.มทบ.๑๗			
อ.อุทอง			ศบภ.มทบ.๑๗			
อ.หนองหญ้าไซ			ศบภ.มทบ.๑๗			
๒๑. สมุทรปราการ (๖ อำเภอ)				ผู้แทน ศบภ.ฐท.กท.		ฐท.กท. และ นรค.
อ.เมืองสมุทรปราการ				ศบภ.ฐท.กท.		
อ.บางบ่อ				ศบภ.ฐท.กท.		
อ.บางพลี			ศบภ.นรค.			
อ.พระประแดง				ศบภ.ฐท.กท.		
อ.พระสมุทรเจดีย์				ศบภ.ฐท.กท.		
อ.บางเสาธง				ศบภ.ฐท.กท.		
๒๒. สมุทรสาคร (๓ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.ส.๑			ส.๑
อ.เมืองสมุทรสาคร			ศบภ.ส.๑			
อ.กระทุ่มแบน			ศบภ.ส.๑			
อ.บ้านแพ้ว			ศบภ.ส.๑			
๒๓. สมุทรสงคราม (๓ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๑๖			มทบ.๑๖
อ.เมืองสมุทรสงคราม			ศบภ.มทบ.๑๖			
อ.บางคนที			ศบภ.มทบ.๑๖			
อ.อัมพวา			ศบภ.มทบ.๑๖			
๒๔. สระแก้ว (๙ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๑๙			มทบ.๑๙ และ นพค.๑๒๙
อ.เมืองสระแก้ว			ศบภ.มทบ.๑๙			
อ.คลองหาด			ศบภ.มทบ.๑๙			
อ.ตาพระยา			ศบภ.มทบ.๑๙			
อ.วังน้ำเย็น			ศบภ.มทบ.๑๙			
อ.วัฒนานคร		ศบภ.นพค.๑๒๙				
อ.อรัญประเทศ			ศบภ.มทบ.๑๙			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.เขาค้อ			ศบภ.มทบ.๑๙			ศม.
อ.โคกสูง		ศบภ.นพค.๑๒๖				
อ.วังสมบูรณ์			ศบภ.มทบ.๑๙			
๒๕. สระบุรี (๑๓ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.ศม.			
อ.เมืองสระบุรี			ศบภ.ศม.			
อ.แก่งคอย			ศบภ.ศม.			
อ.หนองแค			ศบภ.ศม.			
อ.วิหารแดง			ศบภ.ศม.			
อ.หนองแซง			ศบภ.ศม.			
อ.บ้านหมอ			ศบภ.ศม.			
อ.ดอนพุด			ศบภ.ศม.			
อ.หนองโดน			ศบภ.ศม.			
อ.พระพุทธบาท			ศบภ.ศม.			
อ.เสาไห้			ศบภ.ศม.			
อ.มวกเหล็ก			ศบภ.ศม.			
อ.วังม่วง			ศบภ.ศม.			
อ.เฉลิมพระเกียรติ			ศบภ.ศม.			
๒๖. อ่างทอง (๗ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.๑ รอ.			พล.๑ รอ.
อ.เมืองอ่างทอง			ศบภ.พล.๑ รอ.			
อ.ไชโย			ศบภ.พล.๑ รอ.			
อ.ป่าโมก			ศบภ.พล.๑ รอ.			
อ.โพธิ์ทอง			ศบภ.พล.๑ รอ.			
อ.วิเศษชัยชาญ			ศบภ.พล.๑ รอ.			
อ.สามโก้			ศบภ.พล.๑ รอ.			
อ.แสวงหา			ศบภ.พล.๑ รอ.			
๒๗. มุกดาหาร (๗ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.๕.๓			พล.๕.๓, นรช. และ นพค.๒๔๖
อ.เมืองมุกดาหาร				ศบภ.นรช.		
อ.นิคมคำสร้อย			ศบภ.พล.๕.๓			
อ.ดงหลวง			ศบภ.พล.๕.๓			
อ.ดอนตาล				ศบภ.นรช.		
อ.คำชะอี		ศบภ.นพค.๒๔๖				
อ.หว้านใหญ่			ศบภ.พล.๕.๓			
อ.หนองสูง		ศบภ.นพค.๒๔๖				

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
๒๘. สกลนคร (๑๘ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๒๙			มทบ.๒๙ และ นพค.๒๖๑
อ.เมืองสกลนคร			ศบภ.มทบ.๒๙			
อ.พังโคน		ศบภ.นพค.๒๖๑				
อ.คำตากล้า			ศบภ.มทบ.๒๙			
อ.อากาศอำนวย			ศบภ.มทบ.๒๙			
อ.ส่องดาว			ศบภ.มทบ.๒๙			
อ.พรรณานิคม		ศบภ.นพค.๒๖๑				
อ.วาริชภูมิ			ศบภ.มทบ.๒๙			
อ.วานรนิวาส			ศบภ.มทบ.๒๙			
อ.บ้านม่วง			ศบภ.มทบ.๒๙			
อ.สว่างแดนดิน			ศบภ.มทบ.๒๙			
อ.เจริญศิลป์			ศบภ.มทบ.๒๙			
อ.กุศบาก			ศบภ.มทบ.๒๙			
อ.นิคมน้ำอูน			ศบภ.มทบ.๒๙			
อ.โคกศรีสุพรรณ			ศบภ.มทบ.๒๙			
อ.โพนนาแก้ว			ศบภ.มทบ.๒๙			
อ.กุสุมาลย์			ศบภ.มทบ.๒๙			
อ.เต่างอย			ศบภ.มทบ.๒๙			
อ.ภูพาน			ศบภ.มทบ.๒๙			
๒๙. นครพนม (๑๒ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๒๑๐			มทบ.๒๑๐, นรช. และ นพค.๒๒๑
อ.เมืองนครพนม			ศบภ.มทบ.๒๑๐			
อ.บ้านแพง				ศบภ.นรช.		
อ.ท่าอุเทน				ศบภ.นรช.		
อ.ธาตุพนม				ศบภ.นรช.		
อ.นาแก		ศบภ.นพค.๒๒๑				
อ.นาหว้า			ศบภ.มทบ.๒๑๐			
อ.นาทม		ศบภ.นพค.๒๒๑				
อ.ปลาปาก			ศบภ.มทบ.๒๑๐			
อ.เรณูนคร			ศบภ.มทบ.๒๑๐			
อ.ศรีสงคราม			ศบภ.มทบ.๒๑๐			
อ.โพนสวรรค์			ศบภ.มทบ.๒๑๐			
อ.วังยาง			ศบภ.มทบ.๒๑๐			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
๓๐. ขอนแก่น (๒๖ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๒๓			มทบ.๒๓
อ.เมืองขอนแก่น			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.พล			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.หนองสองห้อง			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.เวียงน้อย			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.เวียงใหญ่			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.เปือยน้อย			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.ชุมแพ			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.ภูผาม่าน			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.หนองเรือ			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.มัญจาคีรี			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.โคกโพธิ์ไชย			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.บ้านแฮด			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.โนนศิลา			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.ชนบท			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.พระยืน			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.บ้านไผ่			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.น้ำพอง			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.กระนวน			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.ซำสูง			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.อุบลรัตน์			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.เขาสวนกวาง			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.บ้านฝาง			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.ภูเวียง			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.หนองนาคำ			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.สีชมพู			ศบภ.มทบ.๒๓			
อ.เวียงเก่า			ศบภ.มทบ.๒๓			
๓๑. เลย (๑๔ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๒๘			มทบ.๒๘, นรช. และ นพค.๒๓๑
อ.เมืองเลย			ศบภ.มทบ.๒๘			
อ.นาแห้ว			ศบภ.มทบ.๒๘			
อ.ด่านซ้าย			ศบภ.มทบ.๒๘			
อ.ภูเรือ			ศบภ.มทบ.๒๘			
อ.ท่าลี่			ศบภ.มทบ.๒๘			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.เชียงคาน				ศบภ.นรช.		
อ.ปากชม				ศบภ.นรช.		
อ.นาด้วง		ศบภ.นพค.๒๓๑				
อ.วังสะพุง			ศบภ.มทบ.๒๘			
อ.ภูหลวง			ศบภ.มทบ.๒๘			
อ.เอราวัณ			ศบภ.มทบ.๒๘			
อ.ภูกระดึง			ศบภ.มทบ.๒๘			
อ.ผาขาว			ศบภ.มทบ.๒๘			
อ.หนองหิน			ศบภ.มทบ.๒๘			
๓๒. อุดรธานี (๒๐ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๒๔			มทบ.๒๔, บ.๒๓, สนภ.๒ ๑ และ นพค.๒๑๑
อ.เมืองอุดรธานี					ศบภ.บ.น.๒๓	
อ.โนนสะอาด			ศบภ.มทบ.๒๔			
อ.นาแก			ศบภ.มทบ.๒๔			
อ.น้ำโสม			ศบภ.มทบ.๒๔			
อ.บ้านผือ		ศบภ.สนภ.๒ ๑				
อ.เพ็ญ			ศบภ.มทบ.๒๔			
อ.สร้างคอม			ศบภ.มทบ.๒๔			
อ.บ้านดุง			ศบภ.มทบ.๒๔			
อ.หนองแสง					ศบภ.บ.น.๒๓	
อ.วังสามหมอ		ศบภ.นพค.๒๑๑				
อ.ศรีธาตุ		ศบภ.นพค.๒๑๑				
อ.หนองวัวซอ					ศบภ.บ.น.๒๓	
อ.ทุ่งฝน			ศบภ.มทบ.๒๔			
อ.กุँแก้ว			ศบภ.มทบ.๒๔			
อ.พิบูลย์รักษ์			ศบภ.มทบ.๒๔			
อ.กุดจับ			ศบภ.มทบ.๒๔			
อ.กุมภวาปี			ศบภ.มทบ.๒๔			
อ.หนองหาน			ศบภ.มทบ.๒๔			
อ.ไชยวาน			ศบภ.มทบ.๒๔			
อ.ประจักษ์ศิลปาคม			ศบภ.มทบ.๒๔			
๓๓. หนองคาย (๙ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.ร.๓			พล.ร.๓, นรช. และ นพค.๒๕๑
อ.เมืองหนองคาย				ศบภ.นรช.		
อ.โพนพิสัย				ศบภ.นรช.		

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ	
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.		
อ.รัตนวาปี			ศบภ.พล.ร.๓				
อ.สระใคร			ศบภ.พล.ร.๓				
อ.สังขม		ศบภ.นพค.๒๕ ๖					
อ.ศรีเชียงใหม่		ศบภ.นพค.๒๕ ๖					
อ.ท่าบ่อ			ศบภ.พล.ร.๓				
อ.เฝ้าไร่			ศบภ.พล.ร.๓				
อ.โพธิ์ตาก		ศบภ.นพค.๒๕ ๖					
๓๔. บึงกาฬ (๘ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.ร.๓				พล.ร.๓ และ นรข.
อ.เมืองบึงกาฬ				ศบภ.นรข.			
อ.เซกา			ศบภ.พล.ร.๓				
อ.พรเจริญ			ศบภ.พล.ร.๓				
อ.ศรีวิไล			ศบภ.พล.ร.๓				
อ.ปากคาด				ศบภ.นรข.			
อ.โซ่พิสัย			ศบภ.พล.ร.๓				
อ.บึงโขงหลง			ศบภ.พล.ร.๓				
อ.บุ่งคล้า			ศบภ.พล.ร.๓				
๓๕. มหาสารคาม (๑๓ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.ร.๖			พล.ร.๖	
อ.เมืองมหาสารคาม			ศบภ.พล.ร.๖				
อ.นาเชือก			ศบภ.พล.ร.๖				
อ.วาปีปทุม			ศบภ.พล.ร.๖				
อ.นาดี			ศบภ.พล.ร.๖				
อ.พยัคฆภูมิพิสัย			ศบภ.พล.ร.๖				
อ.กุตุรัง			ศบภ.พล.ร.๖				
อ.เชียงยืน			ศบภ.พล.ร.๖				
อ.โกสุมพิสัย			ศบภ.พล.ร.๖				
อ.แกดำ			ศบภ.พล.ร.๖				
อ.ชื่นชม			ศบภ.พล.ร.๖				
อ.กันทรวิชัย			ศบภ.พล.ร.๖				
อ.บรบือ			ศบภ.พล.ร.๖				
อ.ยางสีสุราช			ศบภ.พล.ร.๖				
๓๖. หนองบัวลำภู (๖ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.ร.๓				พล.ร.๓
อ.เมืองหนองบัวลำภู			ศบภ.พล.ร.๓				
อ.นาแก			ศบภ.พล.ร.๓				

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ	
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.		
อ.นาวิ่ง			ศบภ.พล.ร.๓				
อ.สุวรรณคูหา			ศบภ.พล.ร.๓				
อ.ศรีบุญเรือง			ศบภ.พล.ร.๓				
อ.โนนสัง			ศบภ.พล.ร.๓				
๓๗. อำนาจเจริญ (๗ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.ร.๖			พล.ร.๖, นรช. นพค.๕๑ ^๑	
อ.เมืองอำนาจเจริญ		ศบภ.นพค.๕๑ ^๑					
อ.หัวตะพาน			ศบภ.พล.ร.๖				
อ.สิรินธร			ศบภ.พล.ร.๖				
อ.เสนางคนิคม			ศบภ.พล.ร.๖				
อ.ชานุมาน				ศบภ.นรช.			
อ.ปทุมราชวงศา			ศบภ.พล.ร.๖				
อ.พนา			ศบภ.พล.ร.๖				
๓๘. อุบลราชธานี (๒๕ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๒๒				มทบ.๒๒, นรช.,บ.น.๒๑, และ นพค.๕๖ ^๑
อ.เมืองอุบลราชธานี			ศบภ.มทบ.๒๒				
อ.โพธิ์ไทร			ศบภ.มทบ.๒๒				
อ.ศรีเมืองใหม่			ศบภ.มทบ.๒๒				
อ.นาตาล			ศบภ.มทบ.๒๒				
อ.กุดข้าวปุ้น			ศบภ.มทบ.๒๒				
อ.สิรินธร			ศบภ.มทบ.๒๒				
อ.เขมรราษฎร์				ศบภ.นรช.			
อ.ตระการพืชผล			ศบภ.มทบ.๒๒				
อ.โขงเจียม				ศบภ.นรช.			
อ.นาจะหลวย		ศบภ.นพค.๕๖ ^๑					
อ.บุณฑริก			ศบภ.มทบ.๒๒				
อ.น้ำขุ่น			ศบภ.มทบ.๒๒				
อ.นาเยีย			ศบภ.มทบ.๒๒				
อ.เดชอุดม		ศบภ.นพค.๕๖ ^๑					
อ.ทุ่งศรีอุดม			ศบภ.มทบ.๒๒				
อ.วารินชำราบ			ศบภ.มทบ.๒๒				
อ.ตาลชุม			ศบภ.มทบ.๒๒				
อ.สำโรง			ศบภ.มทบ.๒๒				
อ.เหล่าเสือโก้ก					ศบภ.บ.น.๒๑		
อ.เขื่องใน					ศบภ.บ.น.๒๑		

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.ม่วงสามสิบ			ศบภ.มทบ.๒๒			
อ.พิบูลมังสาหาร			ศบภ.มทบ.๒๒			
อ.ดอนมดแดง			ศบภ.มทบ.๒๒			
อ.สว่างวีระวงศ์			ศบภ.มทบ.๒๒			
อ.น้ำยืน		ศบภ.นพค.๕๖ ๑				
๓๙. ศรีสะเกษ (๒๒ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.ร.๖			พล.ร.๖ และ นพค.๕๓๑
อ.เมืองศรีสะเกษ			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ศรีรัตนะ			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.โนนคูณ			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ไพรบึง			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.พยุห์			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.อุทุมพรพิสัย		ศบภ.นพค.๕๓ ๑				
อ.ขุขันธ์			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ปรางค์กู่			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ห้วยทับทัน			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ศิลาลาด			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ราชีไศล			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.บึงบูรพ์			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.วังหิน			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.เมืองจันทร์			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.กันทรารมย์			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ยางชุมน้อย			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.น้ำเกลี้ยง			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.เบญจลักษ์			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.กันทรลักษ์			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ขุนหาญ			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ภูสิงห์			ศบภ.พล.ร.๖			
๔๐. บุรีรัมย์ (๒๓ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๒๖			มทบ.๒๖ และ นพค.๕๒ ๑
อ.เมืองบุรีรัมย์			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.ปะคำ			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.โนนสุวรรณ			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.หนองกี่			ศบภ.มทบ.๒๖			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.นางรอง			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.เฉลิมพระเกียรติ		ศบภ.นพค.๕๒๓				
อ.ประโคนชัย			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.พลับพลาชัย			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.ลำปลายมาศ			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.หนองหงส์			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.ชำนิ			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.บ้านกรวด			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.ละหานทราย			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.โนนดินแดง			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.ห้วยราช			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.กระสัง			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.นาโพธิ์			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.สตึก			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.พุทไธสง			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.คูเมือง			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.บ้านใหม่ไชยพจน์			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.บ้านด่าน			ศบภ.มทบ.๒๖			
อ.แคนดง			ศบภ.มทบ.๒๖			
๔๑. สุรินทร์ (๑๗ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.เมืองสุรินทร์			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.พนมดงรัก			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.กาบเชิง			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.สังขะ			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.ลำดวน			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.ศรีณรงค์			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.บัวเชด			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.ปราสาท		ศบภ.นพค.๕๔ ๓				
อ.ท่าตูม			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.รัตนบุรี			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.ศรีขรภูมิ			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.โนนนารายณ์			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.ชุมพลบุรี			ศบภ.มทบ.๒๕			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.จอมพระ			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.สนม			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.สำโรงทาบ			ศบภ.มทบ.๒๕			
อ.เขวาสินรินทร์			ศบภ.มทบ.๒๕			
๔๒. ร้อยเอ็ด (๒๐ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๒๗			มทบ.๒๗
อ.เมืองร้อยเอ็ด			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.ปทุมรัตต์			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.เกษตรวิสัย			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.พนมไพร			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.หนองฮี			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.อาจสามารถ			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.เมืองสรวง			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.จตุรพักตรพิมาน			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.สุวรรณภูมิ			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.โพนทราย			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.หนองพอก			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.โพธิ์ชัย			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.เชียงขวัญ			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.ธวัชบุรี			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.เมยวดี			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.เสลภูมิ			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.ทุ่งเขาหลวง			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.โพนทอง			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.จังหาร			ศบภ.มทบ.๒๗			
อ.ศรีสมเด็จ			ศบภ.มทบ.๒๗			
๔๓. ยโสธร (๙ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.ร.๖			พล.ร.๖
อ.เมืองยโสธร			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ค้อวัง			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.กุฉินท			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ไทยเจริญ			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.เลิงนกทา			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.มหาชนะชัย			ศบภ.พล.ร.๖			
อ.ป่าดัว			ศบภ.พล.ร.๖			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.ทรายมูล			ศบภ.พล.ร.๖.			บชร.๒ และ นพค.๕๕ ๖
อ.คำเขื่อนแก้ว			ศบภ.พล.ร.๖			
๔๔. ชัยภูมิ (๑๖ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.บชร.๒			
อ.เมืองชัยภูมิ			ศบภ.บชร.๒			
อ.หนองบัวแดง			ศบภ.บชร.๒			
อ.เกษตรสมบูรณ์		ศบภ.นพค.๕๕๖				
อ.คอนสาร			ศบภ.บชร.๒			
อ.บำเหน็จณรงค์			ศบภ.บชร.๒			
อ.เทพสถิต		ศบภ.นพค.๕๕๖				
อ.ภักดีชุมพล		ศบภ.นพค.๕๕๖				
อ.ซับใหญ่			ศบภ.บชร.๒			
อ.แก้งคร้อ			ศบภ.บชร.๒			
อ.ภูเขียว			ศบภ.บชร.๒			
อ.บ้านแท่น			ศบภ.บชร.๒			
อ.เนินสง่า			ศบภ.บชร.๒			
อ.คอนสวรรค์			ศบภ.บชร.๒			
อ.บ้านเขว้า			ศบภ.บชร.๒			
อ.จัตุรัส			ศบภ.บชร.๒			
อ.หนองบัวระเหว			ศบภ.บชร.๒			
๔๕. นครราชสีมา (๓๒ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๒๑			มทบ.๒๑, บน.๑ และ สนภ.๕ ๖
อ.เมืองนครราชสีมา			ศบภ.มทบ.๒๑			
อ.โนนแดง			ศบภ.มทบ.๒๑			
อ.บัวใหญ่			ศบภ.มทบ.๒๑			
อ.บัวลาย			ศบภ.มทบ.๒๑			
อ.สีดา			ศบภ.มทบ.๒๑			
อ.ประทาย			ศบภ.มทบ.๒๑			
อ.ชุมพวง			ศบภ.มทบ.๒๑			
อ.เมืองยาง			ศบภ.มทบ.๒๑			
อ.ลำทะเมนชัย			ศบภ.มทบ.๒๑			
อ.พิมาย		ศบภ.สนภ.๕ ๖				
อ.คง			ศบภ.มทบ.๒๑			
อ.ขามสะแกแสง			ศบภ.มทบ.๒๑			
อ.แก้งสนามนาง			ศบภ.มทบ.๒๑			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ	
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.		
อ.บ้านเหลื่อม			ศบภ.มทบ.๒๑				
อ.พระทองคำ			ศบภ.มทบ.๒๑				
อ.โนนไทย			ศบภ.มทบ.๒๑				
อ.โนนสูง			ศบภ.มทบ.๒๑				
อ.ด่านขุนทด			ศบภ.มทบ.๒๑				
อ.ขามทะเลสอ					ศบภ.บ.น.๑		
อ.จักราช			ศบภ.มทบ.๒๑				
อ.ห้วยแถลง			ศบภ.มทบ.๒๑				
อ.เฉลิมพระเกียรติ			ศบภ.มทบ.๒๑				
อ.เทพารักษ์			ศบภ.มทบ.๒๑				
อ.สูงเนิน			ศบภ.มทบ.๒๑				
อ.สีคิ้ว			ศบภ.มทบ.๒๑				
อ.ปากช่อง					ศบภ.บ.น.๑		
อ.นครบุรี			ศบภ.มทบ.๒๑				
อ.เสิงสาง			ศบภ.มทบ.๒๑				
อ.วังน้ำเขียว		ศบภ.สนภ.๕ ฯ					
อ.ปักธงชัย					ศบภ.บ.น.๑		
อ.โชคชัย			ศบภ.มทบ.๒๑				
อ.หนองบุญมาก			ศบภ.มทบ.๒๑				
๔๖. กาฬสินธุ์ (๑๘ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.ม.๓				พล.ม.๓
อ.เมืองกาฬสินธุ์			ศบภ.พล.ม.๓				
อ.สามชัย			ศบภ.พล.ม.๓				
อ.กมลาไสย			ศบภ.พล.ม.๓				
อ.กุฉินารายณ์			ศบภ.พล.ม.๓				
อ.เขาวง			ศบภ.พล.ม.๓				
อ.ห้วยผึ้ง			ศบภ.พล.ม.๓				
อ.ร่องคำ			ศบภ.พล.ม.๓				
อ.ฆ้องชัย			ศบภ.พล.ม.๓				
อ.นาคู			ศบภ.พล.ม.๓				
อ.ยางตลาด			ศบภ.พล.ม.๓				
อ.สหัสขันธ์			ศบภ.พล.ม.๓				
อ.หนองกุงศรี			ศบภ.พล.ม.๓				
อ.ห้วยเม็ก			ศบภ.พล.ม.๓				

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.ท่าคันโท			ศบภ.พล.ม.๓			
อ.คำม่วน			ศบภ.พล.ม.๓			
อ.สมเด็จ			ศบภ.พล.ม.๓			
อ.นามน			ศบภ.พล.ม.๓			
อ.ดอนจาน			ศบภ.พล.ม.๓			
๔๗. กำแพงเพชร (๑๑ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๓๑			มทบ.๓๑
อ.เมืองกำแพงเพชร			ศบภ.มทบ.๓๑			
อ.ไทรงาม			ศบภ.มทบ.๓๑			
อ.คลองลาน			ศบภ.มทบ.๓๑			
อ.ชาลวาลักษณ์บุรี			ศบภ.มทบ.๓๑			
อ.คลองขลุง			ศบภ.มทบ.๓๑			
อ.พรานกระต่าย			ศบภ.มทบ.๓๑			
อ.ลานกระบือ			ศบภ.มทบ.๓๑			
อ.ทรายทองวัฒนา			ศบภ.มทบ.๓๑			
อ.ปางศิลาทอง			ศบภ.มทบ.๓๑			
อ.บึงสามัคคี			ศบภ.มทบ.๓๑			
อ.โกสัมพีนคร			ศบภ.มทบ.๓๑			
๔๘. เชียงราย (๑๘ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๓๗			
อ.เมืองเชียงราย			ศบภ.มทบ.๓๗			
อ.เวียงชัย			ศบภ.มทบ.๓๗			
อ.เชียงของ				ศบภ.นรช.		
อ.เทิง			ศบภ.มทบ.๓๗			
อ.พาน			ศบภ.มทบ.๓๗			
อ.ป่าแดด			ศบภ.มทบ.๓๗			
อ.แม่จัน		ศบภ.นพค.๓๕๖				
อ.เชียงแสน				ศบภ.นรช.		
อ.แม่สาย			ศบภ.มทบ.๓๗			
อ.แม่สรวย			ศบภ.มทบ.๓๗			
อ.เวียงป่าเป้า			ศบภ.มทบ.๓๗			
อ.พญาเม็งราย		ศบภ.นพค.๓๕๖				
อ.เวียงแก่น				ศบภ.นรช.		
อ.ขุนตาล			ศบภ.มทบ.๓๗			
อ.แม่ฟ้าหลวง			ศบภ.มทบ.๓๗			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.แม่ลาว			ศบภ.มทป.๓๗			มทป.๓๓, บน.๔๑, สนภ.๓๑, นพค.๓๒ และ ศพป.๑
อ.เวียงเชียงรุ้ง		ศบภ.นพค.๓๕ ๑				
อ.ดอยหลวง			ศบภ.มทป.๓๗			
๔๙. เชียงใหม่ (๒๕ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทป.๓๓			
อ.เมืองเชียงใหม่			ศบภ.มทป.๓๓			
อ.จอมทอง		ศบภ.สนภ.๓ ๑				
อ.แม่แจ่ม			ศบภ.มทป.๓๓			
อ.กัลยาณิวัฒนา			ศบภ.มทป.๓๓			
อ.เชียงดาว		ศบภ.นพค.๓๒ ๑				
อ.ดอยสะเก็ด					ศบภ.บน.๔๑	
อ.แม่แตง			ศบภ.มทป.๓๓			
อ.แม่วิม			ศบภ.มทป.๓๓			
อ.สะเมิง			ศบภ.มทป.๓๓			
อ.ฝาง	ศบภ.สป.					
อ.แม่เมาะ			ศบภ.มทป.๓๓			
อ.พร้าว			ศบภ.มทป.๓๓			
อ.สันป่าตอง					ศบภ.บน.๔๑	
อ.สันกำแพง					ศบภ.บน.๔๑	
อ.สันทราย			ศบภ.มทป.๓๓			
อ.หางดง					ศบภ.บน.๔๑	
อ.ฮอด			ศบภ.มทป.๓๓			
อ.ดอยเต่า			ศบภ.มทป.๓๓			
อ.อมก๋อย			ศบภ.มทป.๓๓			
อ.สารภี					ศบภ.บน.๔๑	
อ.เวียงแหง			ศบภ.มทป.๓๓			
อ.ไชยปราการ			ศบภ.มทป.๓๓			
อ.แม่วาง			ศบภ.มทป.๓๓			
อ.แม่ออน			ศบภ.มทป.๓๓			
อ.ดอยหล่อ		ศบภ.สนภ.๓ ๑				
๕๐. ตาก (๙ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทป.๓๑๐			มทป.๓๑๐ และ นพค.๓๓ ๑
อ.เมืองตาก			ศบภ.มทป.๓๑๐			
อ.บ้านตาก		ศบภ.นพค.๓๓ ๑				
อ.สามเงา			ศบภ.มทป.๓๑๐			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.แม่ระมาด			ศบภ.มทบ.๓๑๐			
อ.ท่าสองยาง			ศบภ.มทบ.๓๑๐			
อ.แม่สอด			ศบภ.มทบ.๓๑๐			
อ.พบพระ			ศบภ.มทบ.๓๑๐			
อ.อุ้มผาง			ศบภ.มทบ.๓๑๐			
อ.วังเจ้า			ศบภ.มทบ.๓๑๐			
๕๑. นครสวรรค์ (๑๕ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๓๑๑			มทบ.๓๑, บน.๔ และ รวท.๖
อ.เมืองนครสวรรค์			ศบภ.มทบ.๓๑๑			
อ.โกรกพระ			ศบภ.มทบ.๓๑๑			
อ.ชุมแสง			ศบภ.มทบ.๓๑๑			
อ.หนองบัว			ศบภ.มทบ.๓๑๑			
อ.บรรพตพิสัย			ศบภ.มทบ.๓๑๑			
อ.เก้าเลี้ยว			ศบภ.มทบ.๓๑๑			
อ.ตาคลี					ศบภ.บน.๔	
อ.ท่าตะโก			ศบภ.มทบ.๓๑๑			
อ.ไพศาลี			ศบภ.มทบ.๓๑๑			
อ.พยุหะคีรี	ศบภ.สป.๖					
อ.ลาดยาว			ศบภ.มทบ.๓๑๑			
อ.ตากฟ้า					ศบภ.บน.๔	
อ.แม่วงก์			ศบภ.มทบ.๓๑๑			
อ.แม่เปิน			ศบภ.มทบ.๓๑๑			
อ.ชุมตาบง			ศบภ.มทบ.๓๑๑			
๕๒. น่าน (๑๕ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๓๑๘			มทบ.๓๑๘ และ นพค.๓๑๑
อ.เมืองน่าน			ศบภ.มทบ.๓๑๘			
อ.เฉลิมพระเกียรติ			ศบภ.มทบ.๓๑๘			
อ.เชียงกลาง			ศบภ.มทบ.๓๑๘			
อ.ทุ่งช้าง			ศบภ.มทบ.๓๑๘			
อ.ท่าวังผา		ศบภ.นพค.๓๑๑				
อ.นาน้อย			ศบภ.มทบ.๓๑๘			
อ.นาหมื่น			ศบภ.มทบ.๓๑๘			
อ.บ่อเกลือ			ศบภ.มทบ.๓๑๘			
อ.บ้านหลวง			ศบภ.มทบ.๓๑๘			
อ.ปัว		ศบภ.นพค.๓๑๑				

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.แม่จริม			ศบภ.มทบ.๓๘			
อ.เวียงสา			ศบภ.มทบ.๓๘			
อ.สันติสุข			ศบภ.มทบ.๓๘			
อ.สองแคว			ศบภ.มทบ.๓๘			
อ.ภูเพียง			ศบภ.มทบ.๓๘			
๕๓. พะเยา (๙ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๓๔			มทบ.๓๔
อ.เมืองพะเยา			ศบภ.มทบ.๓๔			
อ.จุน			ศบภ.มทบ.๓๔			
อ.เชียงคำ			ศบภ.มทบ.๓๔			
อ.เชียงม่วน			ศบภ.มทบ.๓๔			
อ.ดอกคำใต้			ศบภ.มทบ.๓๔			
อ.ปง			ศบภ.มทบ.๓๔			
อ.แม่ใจ			ศบภ.มทบ.๓๔			
อ.ภูซาง			ศบภ.มทบ.๓๔			
อ.ภูกามยาว			ศบภ.มทบ.๓๔			
๕๔. พิจิตร (๑๒ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๓๖			
อ.เมืองพิจิตร			ศบภ.มทบ.๓๖			
อ.วังทรายพูน			ศบภ.มทบ.๓๖			
อ.โพธิ์ประทับช้าง			ศบภ.มทบ.๓๖			
อ.ตะพานหิน			ศบภ.มทบ.๓๖			
อ.บางมูลนาก			ศบภ.มทบ.๓๖			
อ.โพทะเล			ศบภ.มทบ.๓๖			
อ.สามง่าม			ศบภ.มทบ.๓๖			
อ.ทับคล้อ			ศบภ.มทบ.๓๖			
อ.สากเหล็ก			ศบภ.มทบ.๓๖			
อ.บึงนาราง			ศบภ.มทบ.๓๖			
อ.ดงเจริญ			ศบภ.มทบ.๓๖			
อ.วชิรบำรุง			ศบภ.มทบ.๓๖			
๕๕. พิษณุโลก (๙ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.ร.๔			พล.ร.๔, บน.๔๖ และ นพค.๓๔
อ.เมืองพิษณุโลก			ศบภ.พล.ร.๔			
อ.นครไทย			ศบภ.พล.ร.๔			
อ.ชาติตระการ		ศบภ.นพค.๓๔ ๑				
อ.บางระกำ					ศบภ.บน.๔๖	

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.บางกระพุ่ม					ศบภ.บ.น.๔๖	
อ.พรหมพิราม			ศบภ.พล.ร.๔			
อ.วัดโบสถ์			ศบภ.พล.ร.๔			
อ.วังทอง					ศบภ.บ.น.๔๖	
อ.เนินมะปราง			ศบภ.พล.ร.๔			
๕๖. เพชรบูรณ์ (๑๑ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.ม.๑			พล.ม.๑ และ นพค.๑๖๑
อ.เมืองเพชรบูรณ์			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.เขาค้อ			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.ชนแดน			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.น้ำหนาว			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.บึงสามพัน		ศบภ.นพค.๑๖๑				
อ.วังโป่ง			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.วิเชียรบุรี			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.ศรีเทพ			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.หนองไผ่			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.หล่มเก่า			ศบภ.พล.ม.๑			
อ.หล่มสัก			ศบภ.พล.ม.๑			
๕๗. แพร่ (๘ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๓๕			
อ.เมืองแพร่			ศบภ.มทบ.๓๕			
อ.เด่นชัย			ศบภ.มทบ.๓๕			
อ.ร้องกวาง			ศบภ.มทบ.๓๕			
อ.ลอง			ศบภ.มทบ.๓๕			
อ.วังชิ้น			ศบภ.มทบ.๓๕			
อ.สูงเม่น			ศบภ.มทบ.๓๕			
อ.สอง			ศบภ.มทบ.๓๕			
อ.หนองม่วงไข่			ศบภ.มทบ.๓๕			
๕๘. แม่ฮ่องสอน (๗ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.ร.๗			พล.ร.๗ และ นพค.๓๖๑
อ.เมืองแม่ฮ่องสอน			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.ขุนยวม			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.ปางมะผ้า			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.ปาย			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.แม่ลาน้อย			ศบภ.พล.ร.๗			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.แม่สะเรียง			ศบภ.พล.ร.๗			มทป.๓๒
อ.สบเมย		ศบภ.นพค.๓๖ ๖				
๕๙. ลำปาง (๑๓ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทป.๓๒			
อ.เมืองลำปาง			ศบภ.มทป.๓๒			
อ.แม่เมาะ			ศบภ.มทป.๓๒			
อ.เกาะคา			ศบภ.มทป.๓๒			
อ.เสริมงาม			ศบภ.มทป.๓๒			
อ.งาว			ศบภ.มทป.๓๒			
อ.แจ้ห่ม			ศบภ.มทป.๓๒			
อ.วังเหนือ			ศบภ.มทป.๓๒			
อ.เถิน			ศบภ.มทป.๓๒			
อ.แม่พริก			ศบภ.มทป.๓๒			
อ.แม่ทะ			ศบภ.มทป.๓๒			
อ.สบปราบ			ศบภ.มทป.๓๒			
อ.ห้างฉัตร			ศบภ.มทป.๓๒			
อ.เมืองปาน			ศบภ.มทป.๓๒			
๖๐. ลำพูน (๘ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.ร.๗			พล.ร.๗
อ.เมืองลำพูน			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.ทุ่งหัวช้าง			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.บ้านธิ			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.บ้านโฮ้ง			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.ป่าซาง			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.แม่ทา			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.ลี้			ศบภ.พล.ร.๗			
อ.เวียงหนองล่อง			ศบภ.พล.ร.๗			
๖๑. สุโขทัย (๙ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทป.๓๙			
อ.เมืองสุโขทัย			ศบภ.มทป.๓๙			
อ.กงไกรลาศ			ศบภ.มทป.๓๙			
อ.คีรีมาศ			ศบภ.มทป.๓๙			
อ.ทุ่งเสลี่ยม			ศบภ.มทป.๓๙			
อ.บ้านด่านลานหอย			ศบภ.มทป.๓๙			
อ.ศรีนคร			ศบภ.มทป.๓๙			
อ.ศรีสัชนาลัย			ศบภ.มทป.๓๙			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.ศรีสำโรง			ศบภ.มทบ.๓๙			
อ.สวรรคโลก			ศบภ.มทบ.๓๙			
๖๒. อุตรดิตถ์ (๙ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๓๕			มทบ.๓๕ และ นพค.๓๔๖
อ.เมืองอุตรดิตถ์			ศบภ.มทบ.๓๕			
อ.ตรอน			ศบภ.มทบ.๓๕			
อ.ท่าปลา			ศบภ.มทบ.๓๕			
อ.ทองแสนขัน			ศบภ.มทบ.๓๕			
อ.น้ำปาด		ศบภ.นพค.๓๔๖				
อ.บ้านโคก		ศบภ.นพค.๓๔๖				
อ.พิชัย			ศบภ.มทบ.๓๕			
อ.ฟากท่า			ศบภ.มทบ.๓๕			
อ.ลับแล			ศบภ.มทบ.๓๕			
๖๓. อุทัยธานี (๘ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๓๑			มทบ.๓๑ และ นพค.๑๕๖
อ.เมืองอุทัยธานี			ศบภ.มทบ.๓๑			
อ.ทัพทัน			ศบภ.มทบ.๓๑			
อ.บ้านไร่			ศบภ.มทบ.๓๑			
อ.ลานสัก			ศบภ.มทบ.๓๑			
อ.สว่างอารมณ์			ศบภ.มทบ.๓๑			
อ.ห้วยคต		ศบภ.นพค.๑๕๖				
อ.หนองขาหย่าง			ศบภ.มทบ.๓๑			
อ.หนองฉาง			ศบภ.มทบ.๓๑			
๖๔. กระบี่ (๘ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.ร.๕			พล.ร.๕ และ ทรภ.๓
อ.เมืองกระบี่			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.เกาะลันตา				ศบภ.ทรภ.๓		
อ.เขาพนม			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.คลองท่อม			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.ปลายพระยา			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.ลำทับ			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.เหนือคลอง			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.อ่าวลึก			ศบภ.พล.ร.๕			
๖๕. ชุมพร (๘ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.ร.๕			
อ.เมืองชุมพร			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.ทุ่งตะโก			ศบภ.พล.ร.๕			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ	
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.		
อ.ท่าแซะ			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.ปะทิว			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.พะโต๊ะ			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.ละแม			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.สวี			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.หลังสวน			ศบภ.พล.ร.๕				
๖๖. ตรัง (๑๐ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.ร.๕			พล.ร.๕ และ มทป.๔๓	
อ.เมืองตรัง			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.กันตัง			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.นาโยง			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.ปะเหลียน			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.ย่านตาขาว			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.รัษฎา			ศบภ.มทป.๔๓				
อ.วังวิเศษ			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.สิเกา			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.ห้วยยอด			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.หาดสำราญ			ศบภ.พล.ร.๕				
๖๗. นครศรีธรรมราช (๒๓ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.ร.๕				พล.ร.๕, มทป.๔๑, บชร.๔, มทป.๔๓ และ ทรภ.๒
อ.เมืองนครศรีธรรมราช			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.พรหมคีรี			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.ลานสกา			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.ฉวาง			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.พิปูน			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.เชียรใหญ่			ศบภ.มทป.๔๑				
อ.ชะอวด			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.ท่าศาลา			ศบภ.มทป.๔๑				
อ.ทุ่งสง			ศบภ.มทป.๔๓				
อ.นาบอน			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.ทุ่งใหญ่			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.ปากพนัง			ศบภ.มทป.๔๑				
อ.ร่อนพิบูลย์			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.สิชล			ศบภ.มทป.๔๑				
อ.ขนอม				ศบภ.ทรภ.๒			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ	
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.		
อ.หัวไทร			ศบภ.มทบ.๔๑				
อ.บางขัน			ศบภ.บชร.๔				
อ.ถ้าพรหมรา			ศบภ.บชร.๔				
อ.จุฬาภรณ์			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.พระพรหม			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.นบพิตำ			ศบภ.มทบ.๔๑				
อ.ช้างกลาง			ศบภ.พล.ร.๕				
อ.เฉลิมพระเกียรติ			ศบภ.มทบ.๔๑				
๖๘. นราธิวาส (๑๓ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.ร.๑๕				พล.ร.๑๕ และ ฉก.นย.ภต.
อ.เมืองนราธิวาส			ศบภ.พล.ร.๑๕				
อ.บาเจาะ				ศบภ.ฉก.นย.ภต.			
อ.ยี่งอ				ศบภ.ฉก.นย.ภต.			
อ.รือเสาะ			ศบภ.พล.ร.๑๕				
อ.ศรีสาคร			ศบภ.พล.ร.๑๕				
อ.ตากใบ				ศบภ.ฉก.นย.ภต.			
อ.ระแงะ			ศบภ.พล.ร.๑๕				
อ.แว้ง			ศบภ.พล.ร.๑๕				
อ.สุคีริน			ศบภ.พล.ร.๑๕				
อ.สุหิงโก-ลก			ศบภ.พล.ร.๑๕				
อ.สุหิงปาตี			ศบภ.พล.ร.๑๕				
อ.จะแนะ			ศบภ.พล.ร.๑๕				
อ.เจาะไอร้อง			ศบภ.พล.ร.๑๕				
๖๙. ปัตตานี (๑๒ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๔๖			มทบ.๔๖ และ นพค.๔๔๑	
อ.เมืองปัตตานี			ศบภ.มทบ.๔๖				
อ.กะพ้อ			ศบภ.มทบ.๔๖				
อ.โคกโพธิ์			ศบภ.มทบ.๔๖				
อ.ทุ่งยางแดง		ศบภ.นพค.๔๔ ๑					
อ.ปานาเระ			ศบภ.มทบ.๔๖				
อ.มายอ			ศบภ.มทบ.๔๖				
อ.แม่ลาน			ศบภ.มทบ.๔๖				
อ.ไม้แก่น			ศบภ.มทบ.๔๖				
อ.ยะรัง			ศบภ.มทบ.๔๖				
อ.ยะหริ่ง			ศบภ.มทบ.๔๖				

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ	
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.		
อ.สายบุรี			ศบภ.มทบ.๔๖			ทรภ.๓	
อ.หนองจิก			ศบภ.มทบ.๔๖				
๗๐. พังงา (๘ อำเภอ)				ผู้แทน ศบภ.ทรภ.๓			
อ.เมืองพังงา				ศบภ.ทรภ.๓			
อ.กะปง				ศบภ.ทรภ.๓			
อ.เกาะยาว				ศบภ.ทรภ.๓			
อ.คุระบุรี				ศบภ.ทรภ.๓			
อ.ตะกั่วทุ่ง				ศบภ.ทรภ.๓			
อ.ตะกั่วป่า				ศบภ.ทรภ.๓			
อ.ทับปุด				ศบภ.ทรภ.๓			
อ.ท้ายเหมือง				ศบภ.ทรภ.๓			
๗๑. พัทลุง (๑๑ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.พัฒนา ๔			พล.พัฒนา ๔, สนภ.๔๑ และ นพค.๔๓๑	
อ.เมืองพัทลุง			ศบภ.พล.พัฒนา ๔				
อ.งหรา			ศบภ.พล.พัฒนา ๔				
อ.เขาชัยสน			ศบภ.พล.พัฒนา ๔				
อ.ควนขนุน			ศบภ.พล.พัฒนา ๔				
อ.ตะโหมด			ศบภ.พล.พัฒนา ๔				
อ.บางแก้ว			ศบภ.พล.พัฒนา ๔				
อ.ปากพะยูน			ศบภ.พล.พัฒนา ๔				
อ.ป่าบอน		ศบภ.สนภ.๔ ๑					
อ.ป่าพะยอม			ศบภ.พล.พัฒนา ๔				
อ.ศรีบรรพต			ศบภ.พล.พัฒนา ๔				
อ.ศรีนครินทร์		ศบภ.นพค.๔๓๑					
๗๒. ภูเก็ต (๓ อำเภอ)				ผู้แทนศบภ.ทรภ.๓			ทรภ.๓
อ.เมืองภูเก็ต				ศบภ.ทรภ.๓			
อ.กะทู้				ศบภ.ทรภ.๓			
อ.ถลาง				ศบภ.ทรภ.๓			
๗๓. ยะลา (๘ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.ร.๑๕			พล.ร.๑๕ และ นพค.๔๒๑	
อ.เมืองยะลา			ศบภ.พล.ร.๑๕				
อ.กาบัง			ศบภ.พล.ร.๑๕				
อ.ธารโต			ศบภ.พล.ร.๑๕				
อ.บันนังสตา			ศบภ.พล.ร.๑๕				

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.เบตง			ศบภ.พล.ร.๑๕			
อ.ยะหา		ศบภ.นพค.๔๒ ๖				
อ.รามัน			ศบภ.พล.ร.๑๕			
อ.กรงปินัง			ศบภ.พล.ร.๑๕			
๗๔. ระนอง (๕ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๔๔			มทบ.๔๔
อ.เมืองระนอง			ศบภ.มทบ.๔๔			
อ.กะเปอร์			ศบภ.มทบ.๔๔			
อ.กระบุรี			ศบภ.มทบ.๔๔			
อ.ละอุ่น			ศบภ.มทบ.๔๔			
อ.สุขสำราญ			ศบภ.มทบ.๔๔			
๗๕. สงขลา (๑๖ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.มทบ.๔๒			มทบ.๔๒, พล.ร.๕, ทรภ.๒ และ บน.๕๖
อ.เมืองสงขลา				ศบภ.ทรภ.๒		
อ.สติงพระ					ศบภ.บน.๕๖	
อ.จะนะ				ศบภ.ทรภ.๒		
อ.นาทวี			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.เทพา			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.สะบ้าย้อย			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.ระโนด				ศบภ.ทรภ.๒		
อ.กระแสสินธุ์					ศบภ.บน.๕๖	
อ.รัตภูมิ			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.สะเดา					ศบภ.บน.๕๖	
อ.หาดใหญ่			ศบภ.มทบ.๔๒			
อ.นาหม่อม			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.ควนเนียง			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.บางกล่ำ					ศบภ.บน.๕๖	
อ.สิงหนคร				ศบภ.ทรภ.๒		
อ.คลองทอยโข่ง					ศบภ.บน.๕๖	
๗๖. สตูล (๗ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.ร.๕			พล.ร.๕ และ นพค.๔๕๖
อ.เมืองสตูล			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.ควนกาหลง		ศบภ.นพค.๔๕๖				
อ.ควนโดน		ศบภ.นพค.๔๕๖				
อ.ทุ่งหว้า			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.ท่าแพ			ศบภ.พล.ร.๕			

จังหวัด อำเภอ/เขต	ผู้แทน กท. ใน ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ. และ กอปภ.อ./กอปภ.จ.					หน่วย รับผิดชอบ
	สป.	บก.ทท.	ทบ.	ทร.	ทอ.	
อ.ละงูหัว			ศบภ.พล.ร.๕			พล.ร.๕, ทรภ.๒, บน.๗ และ นพค.๔๖๖
อ.มะนัง			ศบภ.พล.ร.๕			
๗๗. สุราษฎร์ธานี (๑๙ อำเภอ)			ผู้แทน ศบภ.พล.ร.๕			
อ.เมืองสุราษฎร์ธานี			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.กาญจนดิษฐ์			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.ดอนสัก			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.เกาะสมุย				ศบภ.ทรภ.๒		
อ.เกาะพะงัน				ศบภ.ทรภ.๒		
อ.ไชยา					ศบภ.บน.๗	
อ.ท่าชนะ		ศบภ.นพค.๔๖ ๖				
อ.คีรีรัฐนิคม		ศบภ.นพค.๔๖ ๖				
อ.บ้านตาขุน		ศบภ.นพค.๔๖ ๖				
อ.พนม		ศบภ.นพค.๔๖ ๖				
อ.ท่าฉาง					ศบภ.บน.๗	
อ.บ้านนาสาร			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.บ้านนาเดิม			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.เคียนซา			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.เวียงสระ			ศบภ.พล.ร.๕			
อ.พระแสง		ศบภ.นพค.๔๖ ๖				
อ.พุนพิน					ศบภ.บน.๗	
อ.ชัยบุรี		ศบภ.นพค.๔๖ ๖				
อ.วิภาวดี		ศบภ.นพค.๔๖ ๖				

หมายเหตุ ปรับชื่อ จทบ. ต่างๆ ให้สอดคล้องกับที่ ทบ. เสนอขออนุมัติแนวทางการแปรสภาพ จทบ.(ตัวย่อจังหวัด) เป็น มทบ.(หมายเลข) ได้แก่ จทบ.ร.บ. เป็น มทบ.๑๖, จทบ.ก.จ. เป็น มทบ.๑๗, จทบ.ส.บ. เป็น มทบ.๑๘, จทบ.ส.ก. เป็น มทบ.๑๙, จทบ.ส.ร. เป็น มทบ.๒๕, จทบ.บ.ร. เป็น มทบ.๒๖, จทบ.ร.อ. เป็น มทบ.๒๗, จทบ.ล.ย. เป็น มทบ.๒๘, จทบ.ส.น. เป็น มทบ.๒๙, จทบ.น.พ. เป็น มทบ.๒๑๐, จทบ.พ.ย. เป็น มทบ.๓๔, จทบ.อ.ต. เป็น มทบ.๓๕, จทบ.พ.ช. เป็น มทบ.๓๖, จทบ.ช.ร. เป็น มทบ.๓๗, จทบ.น.น. เป็น มทบ.๓๘, จทบ.พ.ล. เป็น มทบ.๓๙, จทบ.ต.ก. เป็น มทบ.๓๑๐, จทบ.ท.ส. เป็น มทบ.๔๓, จทบ.ช.พ. เป็น มทบ.๔๔, จทบ.ส.ฎ. เป็น มทบ.๔๕ และ จทบ.ป.น. เป็น มทบ.๔๖ ทั้งนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายในตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๘

การแบ่งมอบพื้นที่ช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยพื้นที่ทางน้ำ ของ ศบภ.ทร. ดังนี้

หน่วย	พื้นที่ทางน้ำ	ผู้แทน กท.
ศบภ.ทรภ.๑	พื้นที่ทางทะเล เกาะแก่งต่างๆ และชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทยตอนบน ในพื้นที่รับผิดชอบของ ของ ทรภ. ๑ (จ.ตราด, จ.จันทบุรี, จ.ระยอง, จ.ชลบุรี, จ.ฉะเชิงเทรา,จ.สมุทรปราการ, จ.สมุทรสาคร, จ.สมุทรสงคราม,จ.เพชรบุรี, จ.ประจวบคีรีขันธ์ และ จ.ชุมพร)	ผอ.กพร.ภภ.๑ กร.
ศบภ.ทรภ.๒	พื้นที่ทะเลสาบสงขลา พื้นที่ทางทะเล เกาะแก่งต่างๆ และชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทยตอนล่าง ในพื้นที่รับผิดชอบของ ศบภ.ทรภ. ๒ (จ.สุราษฎร์ธานี, จ.นครศรีธรรมราช, จ.พัทลุง, จ.สงขลา, จ.ปัตตานี และ จ.นราธิวาส)	ผู้แทน ศบภ.ทรภ.๒
ศบภ.ทรภ.๓	พื้นที่ทางทะเล เกาะแก่งต่างๆ และชายฝั่งทะเลด้านทะเลอันดามัน ในพื้นที่รับผิดชอบของ ศบภ.ทรภ.๓ (จ.ระนอง, จ.พังงา, จ.ภูเก็ต, จ.กระบี่, จ.ตรัง และ จ.สตูล)	ผู้แทน ศบภ.ทรภ.๓
ศบภ.รฐท.กท.	พื้นที่บริเวณสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา และลำคลองที่เรือเข้าถึง ระหว่างสะพานพระรามหก ถึงสะพานกรุงเทพฯ รวมทั้ง พื้นที่ใกล้เคียงอื่นๆ ตามที่ได้รับการร้องขอ หรือสั่งการจาก ศบภ.ทร.	ผู้แทน ศบภ. รฐท.กท.
ศบภ.กปช.จต.	พื้นที่ทางน้ำ ได้แก่ ทะเล อ.เกาะกูด อ.เกาะช้าง เกาะต่างๆ และชายฝั่งทะเลในพื้นที่ รับผิดชอบของ มขต./๑	ผู้แทน ศบภ.กปช.จต.
ศบภ.นรช.	แม่น้ำโขง ตอนต่างๆ และชายฝั่งแม่น้ำ ในพื้นที่รับผิดชอบของ นรช.	ผู้แทน ศบภ.นรช.

หมายเหตุ

๑. ผอ.ศบภ.กท., ผอ.ศบภ.สป., ผอ.ศบภ.บก.ทท. และ ผอ.ศบภ.เหล่าทัพ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจในการสั่งการสำหรับ ผู้แทน กท. ใน กปภ.อ/กปภ.จ. จะทำหน้าที่เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ในส่วนของทหารในพื้นที่ต่างๆ ตามตารางแบ่งมอบพื้นที่รับผิดชอบ เว้นแต่มีการสั่งการเพิ่มเติมเพื่อให้การสนับสนุนการจัดการสาธารณภัยในพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการบูรณาการ
๒. ผู้แทน กท. ใน กปภ.อ/กปภ.จ. และหน่วยรับผิดชอบในจังหวัด จะต้องสนับสนุนอำเภอ และจังหวัด ในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ/จังหวัด และจัดทำแผนปฏิบัติการตามความเสี่ยงภัยด้านต่างๆ ให้สอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ/จังหวัด ซึ่ง กปภ.อ./กปภ.จ. มีหน้าที่ที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้ ๑) กำหนดแนวทาง/ดำเนินการ เพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การเตรียมความพร้อมรับมือกับสาธารณภัยของ กปภ.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/กปภ.อ./กปภ.จ. ๒) เฝ้าระวัง ติดตาม ประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์สาธารณภัยเมื่อเกิดหรือใกล้จะเกิดสาธารณภัยในระดับ ๒ ให้เสนอผู้อำนวยการจังหวัด จัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดขึ้น เพื่อเผชิญเหตุสาธารณภัยในพื้นที่ ๓) รวบรวมและจัดทำคลังข้อมูลทรัพยากร ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่จังหวัด ๔) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ภาคเอกชน และจังหวัดข้างเคียง โดยให้และรับการสนับสนุนทรัพยากร เพื่อช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และ ๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายมอบหมาย

๓. ศบค.สป., ศบค.บก.ทท. และ ศบค.เหล่าทัพ สามารถเข้าไปสนับสนุนการช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยพิบัติในพื้นที่ต่างๆ ในจังหวัดตามตารางแบ่งมอบนี้ได้ ทั้งนี้ควรสอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และไม่ซ้ำซ้อน โดยหน่วยสามารถให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยหรือให้การสนับสนุนส่วนราชการอื่นๆ เมื่อได้รับการประสานหรือเมื่อมีความจำเป็นในกรณีที่เกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินซึ่งประเมินแล้วว่า จะเกิดผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่อื่นๆ สามารถจัดกำลังพลและยุทโธปกรณ์ไปช่วยเหลือได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

ผนวก ง

แบบรายงานการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของ กท.

หน่วย.....

๑. ประเภทของภัย (อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย แผ่นดินไหว ฯ).....

๒. วัน,เดือน,ปี ที่เกิดภัย.....

๓. สถานที่เกิดภัย (ให้ระบุบ้านเลขที่, ถนน, หมู่บ้าน, ตำบล, อำเภอ, จังหวัด)

๔. ความเสียหาย (โดยประมาณ).....

๔.๑ ประชาชนรวม จำนวน.....คน เสียชีวิต จำนวน..... คน บาดเจ็บ จำนวน..... คน

๔.๒ บ้านเรือนที่พังกาศัย จำนวน..... หลัง

๔.๓ ทรัพย์สินอื่นๆ (เช่น พื้นที่การเกษตร อาคาร/สถานที่ สิ่งสาธารณูปโภคฯ คิดเป็นมูลค่า/บาท)

๕. การช่วยเหลือของหน่วยทหารในพื้นที่ (อาจแสดงด้วยตารางก็ได้)

๕.๑ กำลังพล จำนวน..... คน

๕.๒ ยุทโธปกรณ์ จำนวน..... รายการ

๕.๓ เครื่องมือ เครื่องใช้ จำนวน..... รายการ

๕.๔ การใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการ จำนวนบาท

๕.๕ อื่นๆ จำนวน.....รายการ (เช่น อาหาร ยารักษาโรค การรักษาพยาบาล ฯ เป็นต้น)

๖. ความต้องการการช่วยเหลือจากหน่วยเหนือ/ส่วนกลาง.....

หมายเหตุ

ตรวจถูกต้อง

(ลงชื่อ)

(.....)

ตำแหน่ง.....

...../...../.....

จัดพิมพ์โดย : สำนักงานสนับสนุน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
ถนนประชาชื่น แขวงวงศ์สว่าง เขตบางซื่อ กรุงเทพฯ ๑๐๘๐๐
โทร. ๐ ๒๙๑๐ ๑๕๕๘ โทรสาร ๐ ๒๙๑๐ ๑๕๕๘ โทร.ทหาร ๕๘ ๕๓๓๑๖